

A Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának
Doktori Iskolája

Dr. Czine Ágnes

**Az emberkereskedelem, mint a szervezett bűnözés
egyik megjelenési formája**

(PhD értekezés)

Témavezető:

Dr. Tóth Mihály
tanszékvezető egyetemi tanár,
az MTA doktora

2011.

Pécs

Tartalomjegyzék

Bevezető gondolat	6
I. Az emberkereskedelem fogalma	14
1. Az emberkereskedelem a világ harmadik legnagyobb és leginkább növekvő bűnöző ipara.....	14
1.1. Az emberkereskedelem törvényi tényállása megalkotásának előzményei a nemzetközi és hazai instrumentumok fényében.....	15
1.2. Az Emberi Jogok és alapvető Szabadságjogok védelméről szóló Egyezmény.....	16
1.3. Az 1949. évi XX. törvény.....	19
1.4. Az Új Alkotmány szerint.....	19
1.5. Genfi Egyezmény (1926.) (Becikkelyezve az 1933. évi III. törvénnyel).....	19
1.6. A Genfi egyezmény hatása a magyar büntető jogalkotásra 1933. évben.....	22
2. Palermói Egyezmény:.....	24
3. A Jegyzőkönyv fordításának anomáliái:.....	26
3.1. A jelen Jegyzőkönyv alkalmazásában:.....	26
3.2. A Jegyzőkönyv eredeti angol textusa.....	27
3.3. A magyar fordítással kapcsolatban az alábbi kritikai észrevételek fogalmazódtak meg:.....	27
3.4. A 2006. évi II. törvény 3. Cikkének szövege:.....	28
4. A Varsói Egyezmény.....	29
5. Az emberkereskedelem fogalmának ismérvei.....	32
5.1. Az uniós követelmények érvényesülése a Btk. 175/B. § -ban meghatározott törvényi tényállásban:.....	33
6. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB tanácsi kerethatározat (2002. július 19.).....	34
6.1. Magatartások.....	34
6.2. Szankciók.....	35
6.3. Büntetési tételek.....	35
7. A PALERMÓI Jegyzőkönyv.....	38
7.1. Mielőtt az emberkereskedelem hatályos törvényi tényállásának az elemzésére rátérnék indokolt megvizsgálni, hogy a Palermói Jegyzőkönyv milyen rendelkezéseket tartalmaz.....	38
7.2. Kapcsolat az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménnyel.....	39
7.3. A Jegyzőkönyv értelmezi az emberkereskedelem fogalmát is.....	39
II. A leánykereskedés és az ellene folytatott küzdelem Magyarországon	43
1. A leánykereskedés története.....	45
1.2. I. Ferdinánd reformrendelete (1552).....	48
1.3. Mária Terézia rendelete (1754).....	48
1.4. II. József „Ordo criminalis” rendelkezései (1788).....	49
1.5. További jogalkotás.....	49
2. Magyarország küzdelme a leánykereskedés ellen a nemzetközi szervezetek segítségével.....	51
2.1. Nemzetközi konferenciák.....	51
2.3. Nationale Vigilance Associationt.....	51
2.4. Az 1908. évi XXXVI. törvénycikk.....	52
2.5. Nemzetek Szövetségének Egyezségokmánya.....	55
2.6. Erkölcserendészeti hatóság.....	56
3. A Leánykereskedés elleni harc Magyarországon.....	57
3.1. A nővédelmi munka megteremtése.....	58
3.2. Reglementáció.....	59
3.3. A MELE-nek a ki- és visszavándorlókat védő irodával való kapcsolata.....	64
4. A prostitúcióval kapcsolatos táblázatok 1912-1934. közötti időszakból.....	66
III. Áldozatvédelem	72
1. Áldozatvédelem Magyarországon.....	72

1.1. Az áldozatok védelmének megvalósulása a nemzetközi és nemzeti jogszabályok segítségével:.....	72
2. Nemzetközi szervezetek az áldozatok védelmében.....	73
2.1. A Deklaráció főbb tételei a következők:.....	74
3. A Btk. 175B. § szabályozásához kapcsolódó egyéb nemzeti jogszabályok, amelyek az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelmet segítik.....	76
3.1. Az áldozatvédelemre vonatkozó törvényi szabályozás nemzetközi háttere.....	76
4. Az áldozatvédelem jogi szabályozása a magyar jogrendszerben.....	79
4.1. Áldozatvédelem a 34/1999.(II.26.) Korm. Rendelet segítségével.....	79
4.2. A büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról szóló 2001. évi LXXXV. törvény.....	82
4.4. A 2005. évi CXXXV. törvény indokolása a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről.....	87
4.5. Az ENSZ Deklaráció (1985.).....	88
4.6. Az áldozatok büntetőjogi és büntető eljárásjogi jogállására vonatkozó ajánlás” c. állásfoglalása.....	89
4.7. Az áldozatoknak nyújtandó segítségről és az áldozattá válás megelőzéséről.....	90
4.8. Az áldozati és a sértetti fogalom.....	91
IV. Az emberkereskedelem szabályozásának története az Európai Unióban.....	97
1. Az emberkereskedelem elleni harc „állomásai” és megjelenési formái az uniós jogalkotás keretében.....	97
2. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat.....	99
2.1. Kerethatározat megalkotásának előzményei.....	99
3. A Tanács 2004/68/IB kerethatározata (2003. december 22.) a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről.....	104
4. Az Európai Unió 2006. évi jelentése.....	108
4.1. Az Európai Parlament 2007. április 26-i állásfoglalása az emberi jogok világbeli helyzetéről szóló 2006-os éves jelentésről és az EU ezzel kapcsolatos politikájáról (2007/2020 (INI)).....	108
4.2. Összegzés.....	110
5. A stockholmi program.....	111
6. Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről.....	115
6.1. A harmadik országokban való küzdelem megjelenési formái:.....	119
6.2. Feladatok a nemzetközi együttműködés során.....	119
7. Az USA és az emberkereskedelem.....	130
7.1. Az USA Külügyminisztériumának 2005-ös jelentése az emberkereskedelemről.....	132
7.2. AZ Egyesült Államok 2006. évi jelentése.....	132
8. A NATO és az emberkereskedelem.....	134
<i>Az emberkereskedelemmel foglalkozó szakemberek képzése:</i>	137
V. A Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I. 16.) IRM rendelet.....	140
1. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY. határozat.....	140
1.1. A nemzetközi kötelezettségek.....	141
2. Intézkedési Terv az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól (2005. június).....	143
3. Az emberkereskedelem felderítéséért és nyomozásáért illetékes hazai, rendőrségi, szervezeti háttér:.....	144
3.1. A Nemzeti Nyomozó Iroda Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályán az Emberkereskedelem Elleni Osztály létrehozása:.....	144
3.2. A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények között az alábbi bűncselekmények szerepelnek:.....	145
4. Az elvégzett nyomozásokból megismerhető bűnügyi helyzet, és tendenciák:.....	146
4.1. A prostitúció helyzete Magyarországon.....	146
4.2. Az alacsony iskolázottság, a rossz anyagi helyzet és az áldozattá válás kapcsolata:.....	148

4.3. Az emberkereskedelem büntettének bizonyítási nehézségei a nyomozás során:	150
4.4. Magyarországon az emberkereskedelem elkövetőinek legjellemzőbb elkövetői magatartásai.....	151
4.5. Az áldozatok azonosítása:.....	152
4.6. Az áldozatkezelés során a hatóság részéről felmerülő lehetséges viselkedési módok: ...	153
4.7. A tapasztalatok által kialakított speciális kihallgatási követelmények:	154
4.8. Az áldozatok védelme érdekében szükséges intézkedések	155
4.9. Az emberkereskedelem elleni fellépés három pillére:	156
5. A hazai bűnüldöző szervek által megfogalmazott jogszabályi hiányosságok:	157
6. A nyomozóhatóságoknak az emberkereskedelem megelőzése tekintetében eddig elért eredményei:.....	160
6.1. Intézkedési Terv az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól (2005.év)	160
6.2. 4/2006. ORFK intézkedés	161
6.3. 46/2007. (OT 30.) ORFK utasítás	161
6.4. Együttes hatósági intézkedések	161
7. Képzési programok teljesítése:	162
7.1. A Palermói Jegyzőkönyvben rögzítettek gyakorlati végrehajtása	162
7.2. Az EU CARDS POLICE projektben való részvétel	162
7.3. Regionális képzéssorozat 2006. évben	162
7.4. További képzéssorozatok az IOM vagy az AGIS szervezésében:.....	163
7.5. Egyéb felvilágosító, bűnmegelőző tevékenység:.....	163
8. Áldozatsegítő Programok megvalósítása:	164
8.1. Védett-ház (shelter ház) alapítása és működtetése	164
9. A magyar-amerikai emberkereskedelem elleni munkacsoport életre hívása.(2004. év)	164
10. Az Amerikai Egyesült Államok Emberkereskedelem Elleni Hivatalának jelentése.	165
10.1. SWOT Elemzés eredményei	166
11. Jövőkép	168
11.1. A jogalkotási folyamat.....	168
11.2. Az áldozatsegítés fejlesztése.....	173
11.3. A megelőzési tevékenység, prevenció fejlesztése	175
11.4. A bűnüldözés és büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának fokozása	178
VI. A vizsgálat	182
1. A vizsgálat szempontjai	183
2. Elkövetési idő, az időbeli hatály vizsgálata.....	183
3. Az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények célja	184
4. A passzív alany vizsgálata.....	185
4.1. A sértettek száma, neme, életkora	185
4.2. A sértetti beleegyezés vizsgálata	188
5. Elkövetők	194
5.1. Az elkövetők száma, neme.....	194
5.2. Elkövetői csoportok, a visszaesői minőség vizsgálata.....	195
5.3. Elkövetői alakzat	197
6. Elkövetési magatartás	199
7. Stádiumok.....	210
8. A cselekmények minősítése	212
9. Egység – többség – bűnhalmazat	221
9.1. Rendbeliség	222
9.2. A folytatólagosság kérdése	222
9.3. Bűnhalmazat	224
9.4. Az embercsempészés és az emberkereskedelem bűncselekményének fogalmi elhatárolása.....	227
10. Bizonyítási nehézségek	228
11. Büntetés kiszabási kérdések	231
12. A büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenység főbb adatai	233
VII. Nemzeti stratégia és jövőkép	256

1. Az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat.....	256
2. 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról	258
2. 1. Adatok és tények az emberkereskedelemről	258
3. A sértetti, elkövetői oldalról az emberkereskedelem jellemzői:	259
3.1. Az emberkereskedelem sértettjei a nemek megoszlása alapján	259
3.2. Az emberkereskedelem elkövetői a nemek megoszlása alapján	259
3.3. Az emberkereskedelemhez kötődő bűncselekmények elkövetői életkor szerinti megoszlása.	262
VIII. Felhasznált irodalom.....	265

Bevezető gondolatok

A szervezett bűnözés fogalmának meghatározása során Tóth Mihály¹ úgy fogalmaz, a jogtudósok egyik csoportja mindenképp arra törekszik, hogy pontosan, precízen definiálja a szervezett bűnözés fogalmát. Megpróbálja meghatározni a meghatározhatatlant. Dános Valért is segítségül hívja, aki szerint a „szervezett bűnözés egy adott társadalom ösbűnözésének sajátos alstruktúrája, amelyet azoknak a hivatásos bűnözőknek a bűncselekményei képeznek, akik valamely bűnöző társulás tagjaként (vezetőjeként) tervszerűen, tagolt munkamegosztás, és magas fokú konspiráció mellett valósítják meg bűncselekményeiket”²

Létezik olyan tudományos álláspont is, amely szerint „... a szervezett bűnözés nemcsak büntetőjogi fogalom. Globális politikai, gazdasági, társadalmi jelenségek bonyolult eszközcselekménye.”³

Az ENSZ már évekkel ezelőtt felismerte, hogy fel kell lépni a szervezett bűnözés valamennyi formájával szemben. Felismerték, hogy a szervezett bűnözés nem ismer határokat, és ezért az államok koncentrált fellépésére van szükség.

Ezen a konferencián egy olyan akciótervet is elfogadtak, amely a szervezett bűnözés fogalmát ekként határozta meg „... e bűnözési forma a bűnözés olyan hierarchikus vagy személyi kapcsolatokon nyugvó bűnöző csoportosulás, amely felépítése folytán lehetővé teszi a vezetője számára az irányítást, s amely erőszak, korrupció és megfélemlítés révén anyagi haszon elérésére, területek és piacok ellenőrzésére, illegális jövedelmek tisztára mosására, és a legitim gazdaságba való beépülésre törekszik.”

¹ Bűnszövetség, bűnszervezet Complex Kiadó jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2009. 14. o.

² Dános Valér: A szervezett bűnözés. Gönczöl-Korinek-Lévay (szerk.) Kriminológiai ismeretek. Corvina kiadó, 1996. 214.old.

³ <http://hdl.handle.net/2437/3068>

A Nápolyban rendezett Miniszteri Konferencián számos ajánlást is megfogalmaztak a nemzeti államok részére.

Ezek között szerepel:

- Törekedni kell a szervezett bűnözéssel szembeni jogalkotási módszerek és megelőzési stratégiák fejlesztésére, valamint a jogszabályok összehangolására.
- A határokon átnyúló szervezett bűnözés monitorizálása és elemzése.
- A szervezett bűnözésből származó jövedelmek pénzmosásának megakadályozása, és az így keletkezett illegális jövedelmek teljes egészben történő elvonása.

A Nemzetközi Büntetőjogi Társaság által Budapesten, 1999-ben, Budapesten szervezett kongresszus is lényegében egy olyan meghatározást adott, amely a szervezett bűnözés legfontosabb jegyeit gyűjtötte csokorba.⁴

Tóth Mihály is egyetért a jogtudósok másik csoportjával, akik azt vallják, hogy a szervezett bűnözésről nem lehet egyetlen fogalmi meghatározást adni és véleményét a következőképp rögzíti: „... egységes definíciót alkotni éppen a prioritások eltérő volta miatt képtelenség, ezért inkább azokat a karakterisztikus vonásokat indokolt felsorolni, amelyek a jelenséget minél pontosabban leírhatják.”⁵

Borai Ákos a szervezett bűnözés legfőbb ismérveit az alábbiak szerint foglalta össze:

- több – általában legalább 3 személy – tartós és legalább részben bűnös tevékenységre szerveződő kapcsolata,
- hierarchikus szervezeti struktúra kialakítása,
- tervszerű eljárás munkamegosztással,
- illegális ügyletek legális tevékenységgel történő leplezése,
- rugalmas bűnözési technológiai,
- a bűnözési módszerek megválasztásának sokoldalúsága,
- modern infrastruktúra tudatos felhasználása,

⁴ AIDP XVI. Nemzetközi Büntetőjogi Kongresszus határozatai, I. szekció, a büntetőjog általános része, Magyar Jog 2000/2. 116. o.

⁵ Bűnszövetség, bűnszervezet Complex Kiadó jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2009. 14. o.

- nemzetközi kapcsolatok mobilitása,
- illegális nyereségre, haszonszerzésre való törekvés.⁶

Korinek László⁷ is ezen álláspontot képviselő jogtudósokhoz tartozik és így a szervezett bűnözés, mint fogalom jellemző vonásait, a következők szerint jeleníti meg:

- a hatályos jogszabályok szerinti tiltott szükségletek kielégítésére irányul,
 - a lehető legkisebb kockázatvállalás mellett a leggyorsabb és a lehető legnagyobb profitra törekszik,
- a bűnözői csoportokon belüli szakosodás, specializáció figyelhető meg,
 - a szervezett bűnöző tevékenységét „foglalkozásként üzi, és nem is áll szándékában, hogy törvényes úton biztosítsa a létfenntartását”,
 - jellemző az erőszak, a bűnöző társulás tevékenysége során. Ez érdekérvényesítést és fegyelmezést egyaránt szolgálhat,
 - megfigyelhető a legális és illegális tevékenységek egyidejű jelenléte, a tevékenység nemzetközi, határokon átnyúló jellege.

Álláspontom szerint nem lehet a szervezett bűnözést egy precíziós műszerhez hasonló pontossággal és olyan tágíthatatlan, örökérvényű zárt fogalommal meghatározni, amely e jelenség valamennyi tulajdonságát lefedi. A szervezett bűnözés sajátos jelei, tünetei globalizált világunkban állandóan változnak, és mindig újabb jelenségek társulnak a fogalomhoz. Újabb tartalmi ismérvekkel bővül e megfogalmazhatatlan és megszüntethetetlen földrészeket átszövő világméretű jelenség.

A szervezett bűnözés fogalmi meghatározásán túlmenően alapvető kérdés, hogy egyáltalán „mennyiségileg” mérhető-e a szervezett bűnözés? Lehetséges-e Európán belül-a szervezett bűnözésre vonatkozó- egy fertőzöttségi térképet megalkotni? Léteznek-e olyan módszerek, amelyek segítségével nagy valószínűséggel mérhető a szervezett bűnözés jelensége.

Kertész Imre a kvantitás mérhetősége vonatkozásában az alábbi véleményre jutott: „A szervezett bűnözés mennyiségi analizését nehezíti az a mély konspiráció, amely lényeges

⁶ Borai Ákos: A szervezett bűnözés büntetőjogi kérdései. Rendészeti Szemle 1992/5. 13. o.

⁷ Korinek László: A szervezett bűnözés lényegi elemei. (Harmadik Jogászgyűlés, Balatonfüred, 1996. május. Magyar Jogászegylet, Budapest, 1996. 55. old.)

vonása mind a szervezet kialakításának, mind pedig működtetésének. Úgy tűnik, hogy ez lehetetlenné teszi a bűnözés e fajtája terjedelmének a meghatározását.”⁸

Szintén Kertész Imre összegzi az ezzel kapcsolatban végzett kutatásokat, amelyeknek az volt a lényege, hogy Nagy-Britanniában, illetőleg Hollandiában a rendőrségen úgynevezett kérdőíves felmérést végeztek a szervezett bűnözői csoportokról. Ennek alapján a nyilvántartásukat vették alapul, és így újabb nyilvántartást és statisztikai lapokat készítettek. A felmérés célja a bűnüldözés hatékonyságának a növelése, és az ennek érdekében tett intézkedések összehangolása volt.

Lényegében ez a felmérési struktúra, valamint a módszer értékelése nyomán kialakított tapasztalat képezte az alapját annak a felmérésnek is, amelyet az Európai Unió 1993-ban végzett. A nemzeti tagállamok által kitöltött kérdőívek összesítése után kiderült, hogy „nagy valószínűséggel” a szervezett bűnözés – így a szervezett bűnözői csoportok fogalmának értelmezése is – az egyes országokban rendkívül eltérő. Az igazságügyi nyelvészetben használt valószínűségi skálák közül „a valószínű” kategóriát meg sem közelíti az alább közölt eredmény. „A felmérés eredményeként ugyanis ebben az időben, Olaszországban mindössze négy szervezett bűnözői csoport működött (a Maffia, a Camorra, a N'drangeta és a Sacra Corona Unita), addig Hollandiában számuk meghaladta a háromszázat, és közülük majdnem száz állt a szervezettség magas fokán.”⁹

Ebből a felmérésből, illetve a felmérési eredményekből érzékelhető, hogy az így összegyűjtött adatokból nem vonható le az a következtetés, hogy a szervezett bűnözés Hollandiában a nyolcvanszorososa az Olaszországban mért szervezett bűnözésnek.

Amennyiben hű szeretnék maradni az előbb is idézett, igazságügyi valószínűségi skálában ismert fogalmakhoz, akkor azt kell rögzítenem, hogy ez a megállapítás a „bizonyossággal határosan nem valószínű”, ami a valószínűségi skála legalacsonyabb szintje.

Ezekből az adatokból az egyik levonható konzekvencia, hogy a szervezett bűnözés fogalmát nem sikerült oly módon meghatározni, hogy az egyes nemzeti tagállamok azonos ismerveket vegyenek figyelembe a vizsgálataik elvégzése során.

⁸ Kertész Imre: A szervezett bűnözés terjedelme Magyar Tudomány 2001/8.

⁹1 Report from the Ad Hoc Working Group on International Organised Crime to the Council, Annex II: Systematic collection and analysis of information about international organised crime. p. 8
Kertész Imre: A szervezett bűnözés terjedelme Magyar Tudomány 2001/8.

Ezt követően egy újabb meghatározási rendszer, illetőleg ismérvek alapján az Európai Unió 2006. évben elkészítette az erre vonatkozó „helyzetjelentését”, amely az alábbi megállapításokat tartalmazza:

E szerint 25-nél kevesebb szervezett bűnözői csoport működik Ausztriában, Dániában, Finnországban, Görögországban, Luxemburgban és Portugáliában, 25-100 csoport szerepel Hollandia, Írország és Svédország jelentésében, 100-200 szervezett bűnözői csoportról tudnak Belgiumban, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban, és 200-nál is több működik Franciaországban, Németországban és Olaszországban. Az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága által az Európa Tanács Szakértői Bizottsága (PC-S-CO) kérdéseire adott válaszok szerint hazánkban 1998-ban 127, 1999-ben pedig 76 szervezett csoport tevékenykedett.

Ez a kép már jobban tükrözi a valós helyzetet. Összhangban áll például a Nemzetközi Büntetőjogi Társaságnak az 1999. évi budapesti kongresszust előkészítő "előkongresszusára" (1997. június 6-8. Svédország) készült jelentés megállapításával, amely szerint nem jelent súlyos problémát a szervezett bűnözés Dániában, Finnországban, Norvégiában és Svédországban.¹⁰ Ezzel szemben Oroszországban 1991-től öt év alatt nyolc és félszeresére nőtt a bűnszervezetek mennyisége, számuk 1995-ben meghaladta a nyolcezeret, több mint 22 000 taggal. Moszkvában egy év alatt 74 olyan emberölést követtek el, amely a bűnüldöző szervek értékelése szerint bérgyilkosság volt, közülük mindössze négynek az elkövetőjét sikerült felderíteni.¹¹

Ezen a konkrét felmérésen keresztül is érzékeltethető, hogy milyen lényeges jelentőséggel bír a szervezett bűnözés fogalmának azonos ismérvi, kritérium-rendszerrel való meghatározása és azonosan, vagy közel hasonlóan való értelmezése. Ez a feltétele annak, hogy felderíthető legyen a szervezett bűnözés nagyságrendje és ennek birtokában alakíthatók ki azok a stratégiák, amelyek a szervezett bűnözés elleni harchoz szükségesek.

A 2000. évben, Palermóban aláírt Egyezmény¹² is a szervezett bűnözés elleni koncentrált fellépést tükrözi.

¹⁰ 2 Ole Träskman: General Report on Organised Crimes in the Baltic Sea Area. In: Organised Crime in the Baltic Sea Area. Nouvelles etudes pénales, 16/1998, p. 40.

¹¹ Azalia Dolgova: Organised Crime in Russia. In: Organised Crime in the Baltic Sea Area. Nouvelles etudes pénales, 16/1998, pp. 181-182, Kertész Imre: A szervezett bűnözés terjedelme Magyar Tudomány 2001/8.

¹² Kihirdetve a 2006. évi CII. törvénnyel.

Közismert fogalom a szervezett bűnözés, amely szűkebb és tágabb értelemben foglal magában számos bűncselekményt. Ezek a következő bűncselekmények:

- a védelmi pénzek zsarolása,
- prostitúció,
- adócsalás,
- emberkereskedelem,
- embercsempészség.¹³

Ezek a bűncselekmény-kategóriák egyben a pénzmosás tipikus alaphűncselekményét képezik.

Az emberkereskedelem jelensége elleni fellépéshez szükséges megadni annak definícióját.

Az ENSZ nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményének (Palermói Egyezmény) az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve (Palermói Jegyzőkönyv) értelmében az emberkereskedelem: „személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, rablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását.”

A legutóbbi becslések szerint évi százezer nő válik emberkereskedők áldozatává az EU- ban.

Egyes feltevések szerint évente világszerte 600-800 ezren válnak a nemzetközi emberkereskedelem áldozatává. Négyötödük nő, mintegy felük fiatalok, túlnyomó részüket prostitúcióra kényszerítik. Az Európai Unió területén évente több mint 100 ezer nőt adnak-

¹³ A pénzmosás elleni küzdelem aktuális kérdései Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pécs, 2005. Dr. Czine Ágnes által írt rész 31-35. o.

vesznek emberkereskedők. Az Európai Parlamentben egyre inkább „erősödnek” azok a hangok, amely szerint büntetni kellene a kényszerprostituáltak szolgáltatásait igénybe vevőket.

Az Európai Parlament kezdeményezésére napvilágot látott az az indítvány, amely szerint az Európai Parlament „felkéri a tagállamokat, hogy vonják büntetőjogi eljárás alá azokat a személyeket, akik tudatosan kényszerprostituáltak szolgáltatásait veszik igénybe”. A jelentés elfogadott szövege külön szól az „üzleti céllal utazók az emberkereskedelem ellen” elnevezésű, az EP által 2005 novemberében elindított programról, és „felszólítja a tagállamokat, hogy írják alá és ratifikálják az Európa Tanácsnak az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményét”.

A Parlament által elkészített jelentés szerint a prostitúció okai: „a prostitúció helyi piacainak létezése”, ez pedig elsősorban az észak-, illetve nyugat-európai országokra jellemző.

Az Európai Parlament képviselőinek az a véleménye, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatban kialakított helyes stratégiának nem elegendő csak az elkövetőre, csak a kereskedőre vagy csak az áldozatra koncentrálnia.

„Az emberkereskedelmi piac háromszögének, vagyis az áldozat, a kereskedő és az ügyfél ellenőrzésére, a legveszélyeztetettebb csoportok számára jogi és pszichológiai segítségnyújtásra, és rendszeres tájékoztatásra van szükség. Emellett szükség lenne a származási, tranzit- és célországok, illetve a nemzetközi szervezetek (EU, ENSZ, Európa Tanács, EBESZ, G8) közötti együttműködés fejlesztésére is.”

Az Európai Parlament által készített jelentés azt is rögzíti, hogy – elsősorban internetalapú – technológiák „fellendülése kihat az embercsempészet erősödésére és bővülésére”, ezek ugyanis „megkönnyítik a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolását”.

A parlament „javasolja egy közös EU-politika bevezetését, amely egy jogi keret kidolgozására, illetve a szankciókra, a megelőzésre, a bírósági eljárásokra és az elkövetők elítélésére, valamint az áldozatoknak nyújtott védelemre és támogatásra” összpontosít.

A bevezetőben kívántam érzékeltetni, hogy a szervezett bűnözésen belül mennyire összetett és az egész világon milyen problémafelvetést és feladatot ad a nemzeti államoknak és egész Európának, sőt a világ államainak az emberkereskedelem. Az a tény, hogy ennek a jelenségei a mindennapjainkban egyrészt a bűnözésben, a szervezett bűnözés részeként megjelennek, másrészt pénzszerzési formaként állandósulnak, és a pénzmosás alapjaivá válnak.

Ma már az emberkereskedelem, úgy nyer megfogalmazást, hogy a világ harmadik legnagyobb és leggyorsabb ütemben növekvő” iparága, „amely iparág emberek millióit tartja rabszolgakörülmények között gyárakban, farmokon, otthonokban. Az emberkereskedelem része a nő- és a gyermekkereskedelem, amely közel 20 éve az egyik legaggasztóbb jelenség a világban.

Az emberkereskedelem a XXI. században – az áldozatok oldaláról megközelítve – az emberi jogok legkegyetlenebb megsértését is jelenti.

I. Az emberkereskedelem fogalma

1. Az emberkereskedelem a világ harmadik legnagyobb és leginkább növekvő bűnöző ipara.

Emberek millióit tartják rabszolgakörülmények között a gyárakban, a farmokon, az otthonokban és a szexiparban a kriminális csoportok, akik így dollármilliókra tesznek szert. Bár az emberkereskedelem egy ősi probléma, amely olyan hosszú-távú szociális kórokból táplálkozik, mint a szegénység, erőegyenlőtlenség, az olcsó munka és a kommerciális szex iránti gátlástalan igényre, példátlan méretekre szökik. A XXI. század első éveiben az egyik legjellemzőbb kérdéskörévé vált az emberi jogok területén. (Derek Ellermann)

Ez a megfogalmazás attól a Derek Ellermanntól származik, aki a Polaris-Projekt¹⁴ társalapítója és alelnöke, és aki köztisztviselőként álló szakértője az Egyesült Államokbeli szex-emberkereskedői hálózatoknak. Tapasztalatait nem csak kutatásoktól és szakirodalomból szerezte, hanem közvetlenül dolgozott az emberkereskedelem áldozataival. Napi kapcsolatban volt velük. Szakterülete nem csak a bűnözői hálózatok elleni operációi rendszer, térkép kialakítása, hanem az áldozatok azonosítása a büntetés-végrehajtó szervekkel és a rendőrség emberkereskedelem ellenes osztályaival való szoros együttműködés.

Nevéhez fűződik egyrészt, hogy tanúskodott az Egyesült Államok Kongresszusa előtt az emberkereskedelem elleni harc érdekében. Másrészt magára vállalta a szövetségi és helyi büntetés-végrehajtók kiképzését, sőt az Egyesült Államok kormányának is vezetett - a szakterületéhez kapcsolódó témakörben- különböző tanfolyamokat.

¹⁴ A <http://www.polarisproject.org/> Washington DC-ben olyan non-profit-szervezet, amelyik harcol az emberkereskedelem ellen és felügyeli a Polaris Projekt programjainak fejlesztését és végrehajtását.

Ellermann a Trinity-University docense és diplomás kurzusokat vezet nemzetközi bűnöző hálózatok tevékenységéről és emberkereskedelem elleni stratégiákról.

Az emberkereskedelem egy másik fogalmát ekképpen alkotta meg a „Brüsszeli nyilatkozat”:

„Az emberkereskedelem olyan elfogadhatatlan és nyugtalanító jelenség, amely magába foglalja a szolgasággal határos körülmények között, kikényszerített szexuális kizsákmányolást, a munkaerő kizsákmányolását, a bérkoldulást, a fiatalkori bűnözést, valamint a háztartási rabszolgamunkát. Ezek a cselekmények súlyosan sértik az áldozatoknak a nemzetközi jog által, továbbá az Alapvető Jogok Európai Kartájában előírt emberi jogait. A konferencia megállapítása szerint az emberkereskedelem olyan bűnös tevékenység, amelybe mind nagyobb mértékben behatol a határon átnyúló szervezett bűnözés, amiből nagy mennyiségű tiltott jövedelme származik, amit a pénzmosás nyomán gyakran törvényes piaci viszonyok között forgatnak vissza a büntetőeljárás és az elkobzás meglehetősen csekély kockázata mellett.”

1.1 Az emberkereskedelem törvényi tényállása megalkotásának előzményei a nemzetközi és hazai instrumentumok fényében

Mint ismeretes az emberkereskedelem önálló törvényi tényállását az 1978. évi IV. törvényt (a továbbiakban: Btk.) módosító egyik törvény, az 1998. évi LXXXVII. törvény 43. §-a iktatta be és a szabályozás 1999. március 1-jétől hatályos.

Emberkereskedelem

175/B. § (1) Aki mást elad, megvásárol, ellenszolgáltatás fejében átad, átvesz, más személyért elcserél, illetve e célra másnak megszerez, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

a) a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére,

b) a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére,

c) munkavégzés végett,

d) fajtalanság vagy közösülés, illetve mással való fajtalanság vagy közösülés végett követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény

a) a (2) bekezdésben meghatározott esetek közül kettő szerint minősül, illetve ha a bűncselekményt

b) bűnszervezet tagjaként,

c) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére

követik el.

(4) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény

a) a (2) bekezdésben meghatározott esetek közül három szerint minősül, illetve ha a bűncselekményt,

b) a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére bűnszervezet tagjaként,

c) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló és a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére

követik el.

(5) A büntetés tíz évtől tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha a bűncselekményt munkavégzés és fajtalanság vagy közösülés, illetve mással való fajtalanság vagy közösülés végett

a) a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére, bűnszervezet tagjaként,

b) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló és a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére

követik el.

(6) Aki emberkereskedelemre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

E törvényhely megalkotását az alábbi jogszabályok indokolták.

1.2. Az Emberi Jogok és alapvető Szabadságjogok védelméről szóló Egyezmény

„Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 1. cikke kinyilvánítja, hogy minden emberi lény szabadon születik, és egyenlő méltósága és joga van. Az emberi méltósághoz való jognak két funkciója van. Egyrészt azt fejezi ki, hogy van egy abszolút határ, amelyen sem az állam, sem más emberek kényszerítő hatalma nem terjedhet túl, vagyis az autonómiának, az egyéni önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az

ember alany maradhat, és nem válik eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jog másik funkciója az egyenlőség biztosítása”¹⁵

Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet.

A Magyar Köztársaság megerősítéséről szóló okiratának letétbe helyezése az Európa Tanács főtitkáránál 1992. november 5-én megtörtént.

A tagállamok számának növekedésével elengedhetlenné vált az 1950. évben alkotott Egyezmény módosítása. Az Egyezmény szövegének változtatása úgynevezett Kiegészítő Jegyzőkönyvekben történik. Az Egyezmény megszületése óta az Európai Tanács tagállamai eddig összesen 14 Kiegészítő Jegyzőkönyvet alkottak, ezen Jegyzőkönyvek pedig azon tagállamok számára állnak nyitva aláírásra, akik az Egyezményt is aláírták.

A Magyar Köztársaság az Egyezmény megerősítéséről szóló okiratot az Európa Tanács főtitkáránál 1992. november 5-én helyezte letétbe. Ettől a naptól kezdve, vagyis 1992. év november hó 5. napjától, fordulhatnak a magyar és nem magyar állampolgárok az Emberi Jogok Európai Bíróságához a magyar hatóságok olyan jogsértései miatt, amely jogokat az Egyezmény és az ahhoz tartozó Kiegészítő Jegyzőkönyvek védnek.

A Magyar Köztársaság Kormánya – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor a következő Nyilatkozatot tette: A magyar állam elismerte „...az Európai Emberi Jogi Bizottság illetékességét arra, hogy természetes személyektől, nem kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól kérelmeket fogadjon el, ha az említettek azt állítják, hogy az Egyezményben és kiegészítő jegyzőkönyveiben biztosított jogok megsértésének áldozatai, amennyiben az állított jogsértés alapjául szolgáló tények az Egyezmény és a kiegészítő jegyzőkönyvek Magyarországra nézve történt hatálybalépését követően következtek be.”

¹⁵ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948.) 4. és 5. cikkek;

Az Egyezményt elfogadó államoknak jogukban áll úgynevezett fenntartásokat tenni az Egyezménnyel kapcsolatban. A Magyar Köztársaság az Egyezmény 1. Cikke alapján az alábbi fenntartást tette: „Az Egyezmény ratifikációjáról szóló, 1992. november 5-én letétbe helyezett okiratban foglalt fenntartás a következő:

A Magyar Köztársaság – az Egyezmény Cikkének megfelelően – a bírósághoz fordulásnak az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdésében biztosított jogával kapcsolatban a következő fenntartást teszi: A közigazgatási hatóságok előtt szabálysértés miatt folyó eljárásokban Magyarország ez idő szerint nem tudja biztosítani a bírósághoz fordulás jogát, minthogy a hatályos magyar jogszabályok nem tesznek ilyen jogot lehetővé a közigazgatási hatóságok szabálysértési ügyekben hozott jogerős határozatával szemben.”¹⁶

Az Egyezmény 1. Cikke

A Magas Szerződő Felek biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat.

Az Egyezmény 3. Cikke a kínzás tilalmáról a következőképp rendelkezik:

Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.¹⁷

Az Egyezmény 4. Cikke, pedig a rabszolgaság és kényszermunka tilalmát rögzíti

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
2. Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munkára igénybe venni.
3. E Cikk szempontjából a „kényszer- vagy kötelező munka” kifejezés nem foglalja magában:
 - a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. Cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatás történt feltételes szabadlábra helyezés idején általában megkövetelnek;
 - b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;
 - c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;

¹⁶ Dr. Czine Ágnes-Dr. Szabó Sándor- Dr. Villányi József Strasbourgi Ítéletek a magyar büntetőeljárásban HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2008.

¹⁷ „Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Section I Article2”

d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.¹⁸

1.3. Az 1949.évi XX. törvény

A magyar alkotmány szerint: A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.

Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen a hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.¹⁹

A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.²⁰

1.4. Az Új Alkotmány szerint

A készülő Alkotmány az emberi szabadság és méltóság tekintetében az alábbiak szerinti megfogalmazást használja:

„Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság. Az Alkotmány és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására kizárólag az állami szervek jogosultak.”

1.5.Genfi Egyezmény (1926.) (Becikkelyezve az 1933. évi III. törvénnyel)

Az 1926. évi szeptember hó 25-én Genfben kelt nemzetközi egyezmény (Egyezmény) a rabszolgaság tárgyában született. Ennek az Egyezménynek a becikkelyezéséről²¹ az 1933. évi III. törvény rendelkezett.

¹⁸ „Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms Section I Article 3”

¹⁹ 1949. évi XX. tv.54. § (1) és a (2) bekezdés

²⁰ 1949. évi XX. tv 55. § (1) bekezdés

A Genfi Egyezményt az alábbi országok írták alá: Albánia, Németország, Ausztria, Belgium, a Brit Birodalom, Kanada, az Ausztráliai Egyesült Államok, a Dél afrikai Unió, Új-Zéland Domínium és India, Bulgária, Kína, Kolumbia, Kuba, Dánia, Spanyolország, Észtország, Etiópia, Finnország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Lettország, Libéria, Litvánia, Norvégia, Panama, Németalföld, Perzsia, Lengyelország, Portugália, Románia, a Szerb, Horvát és Szlovén Királyság, Svédország, Cseh-Szlovákia és Uruguay.

A Genfi Egyezmény²² rögzítette:

„1. Cikk

A jelen megegyezés szempontjából értendő, hogy:

1. A rabszolgaság az egyénnek az az állapota vagy helyzete, amelyben felette a tulajdonjognak ismérveit vagy egyes ismérveit gyakorolják.

A rabszolga-kereskedés magában foglal minden elfogási, megszerzési vagy átengedési cselekményt, amely az egyénnek rabszolgaságba vetésére irányul, minden cselekményt, amely rabszolgának eladás vagy csere céljára való megszerzésére irányul; minden eladás vagy csere útján való átengedését a rabszolgának, aki eladás vagy csere céljaira szereztetett, úgyszintén általában a rabszolgákkal való kereskedelemre vagy ezeknek szállítására vonatkozó minden cselekményt..²³

Érdeemes kiemelni, hogy az Egyezmény nem a szexuális rabszolgaság, hanem elsősorban a klasszikus értelemben vett rabszolgaság, rabszolga-kereskedés megakadályozására, visszaszorítására, megelőzésére hivatott. Ezt támasztja alá az Egyezmény alábbi szövege is:

2. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, amennyiben már eddig is nem tették meg a szükséges intézkedéseket, és mindenikük a felségjoga, joghatósága, védelme, állami főhatósága vagy gyámsága alá tartozó területekre is:

²¹ Az 1933. évi III. törvény rendelkezik a rabszolgaság tárgyában, Genfben, 1926. évi szeptember hó 25.-én kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről, Magyarországon

²² Slavery Convention signed at Geneva on 25 September 1926 and amended by the Protocol

²³ 1933. törvénycikk a rabszolgaság tárgyában Genfben 1926. évi szeptember hó 25.-én kelt egyezmény becikkelyezéséről

- a) megelőzni és elnyomni a rabszolga-kereskedést;
- b) fokozatosan és lehető gyorsan folytatni a rabszolgaság üldözését megnyilvánulásának minden alakjában.

3. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat minden szükséges intézkedést megtenni a rabszolgák behajózásának, kihajózásának és szállításának a fennhatóságuk alá tartozó vizeken, úgyszintén általában a lobogóikat viselő összes hajókon való megelőzésére és elnyomására.

Az Egyezményt aláírók vállalták, hogy az Egyezményben foglaltakat az ország törvényeibe beiktatják.

A Magas Szerződő Felek elismerik, hogy a kényszer- vagy kötelező munka alkalmazása súlyos következményeket vonhat maga után és kötelezik magukat, hogy mindegyikük megfelelő intézkedéseket fogantossít a felségjoga, joghatósága, védelme, állami főhatósága vagy gyámsága alá tartozó területeken annak kikerülése végett, hogy a kényszer- vagy kötelező munka ne létesítsen a rabszolgasághoz hasonló helyzetet.²⁴

E Cikk egyértelművé teszi az államok azon kötelezettségét, hogy a rabszolgaság mindennemű formáját tilalmazzák

Az Egyezmény a rabszolgakereskedés fogalmának meghatározásakor a tulajdonjog ismérveit vagy egyes ismérveit hívja segítségül.

A személyt, a passzív alanyt olyannak tekinti, aki az ingó dologhoz hasonló adás-vétel során lehetséges tulajdonjogi ismérveket „hordozhatja”. Ezért nem csak a klasszikus értelemben vett adás-vételt jelzi ez a megfogalmazás, hanem olyan egyéb tulajdon-átruházási formát (elfogási, megszerzési vagy átengedési cselekménnyel) is, amely az egyénnek a rabszolgaságba vetésére irányul.

²⁴ 1933. törvénycikk a rabszolgaság tárgyában Genfben 1926. évi szeptember hó 25-én kelt egyezmény becikkelyezéséről Az Egyezmény 5. Cikkelye

1.6. A Genfi egyezmény hatása a magyar büntető jogalkotásra 1933. évben.

A Genfi Egyezményt ugyan becikkelyezték²⁵ és az akkor hatályos Btk. 43.§-47.§-át eredményeként módosították a hatályos büntető törvénykönyvet az alábbiak szerint.

43-46 §-a XIII. CZIKK

A Btk. 247. §-a után a következő 43-47. §-okban foglalt rendelkezések iktatandók

43. § Kerítés vétségét követi el, a ki valamely tisztességes nőt házasságon kívüli nemi közösülés vagy fajtalanság céljára önérdékből más részére szándékosan megszerez vagy megszerezni törekszik, ha a nő életének huszadik évét még be nem töltötte.

A bűnvádi eljárás csak magánindítványra indítható meg. A magánindítvány nem hozható vissza.

44. § Kerítés vétségét követi el, a ki valamely tisztességes nőt szándékosan reábir, hogy az előbbi §-ban meghatározott célra bordélyházba vagy hasonló üzletbe lépjen. A kísérlet büntetendő.

Ez e cselekmény büntett, ha a sértett életének huszadik évét még nem töltötte be.

Kerítés büntettét követi el az is, a ki valamely nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben akarata ellenére bármely okból visszatart.

45. § Tekintet nélkül a sértett nő korára és erkölcsiségére, a kerítés büntett, ha a tettes:

1. csalárdsággal, erőszakkal vagy fenyegetéssel követi el;
2. a cselekményt hozzátartozója (Btk. 78. §), nevelés, tanítás vagy felügyelet végett rábizott vagy neki alárendelt nő ellen követi el;
3. a nőt külföldre szállítja vagy szállíttatja;
4. a kerítéssel üzletszerűleg foglalkozik, vagy kerítés miatt már egyszer büntetve volt büntetésének kiállítása óta tiz év még el nem telt.

46. § A kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha a sértett nő életének huszadik évét még be nem töltötte, a kerítés büntettének büntetése a 44. § utolsó bekezdésének és a 45. §-nak eseteiben három évig terjedhető fegyház.

²⁵ 1933. törvénycikk a rabszolgaság tárgyában Genfben 1926. évi szeptember hó 25-én kelt egyezmény becikkelyezéséről

A ki a cselekményt nyereségvágyból követi el, a szabadságvesztésbüntetésen felül vétség miatt száz koronától kétezer koronáig, büntett miatt négyszáz koronától négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő.

A ki a nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal és ezer koronától ötezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, ugyyszintén, ha a tettes ugyanily büntett miatt már egyszer büntetve volt és büntetésének kiállása óta tiz év még el nem telt, öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal és kétezer koronától nyolczezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

47. § A kerítés büntette és vétsége miatt a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondandó.

Egyet értek dr. Hollán Miklóssal²⁶ abban a kérdésben, hogy az 1933. évben a III. tv.-el becikkelyezett Genfi Egyezmény rendelkezéseit a magyar államnak még az 1933. évben implementálnia kellett volna az Egyezmény 6. Cikke alapján.²⁷ Ami magában foglalta volna a rabszolgaság kriminazilását. A magyar állam azonban ezt nem tette meg. Talán ezért történik a tudományos életben megjelent, az emberkereskedelem törvényi tényállását magyarázó – szinte valamennyi – tudományos munkában - a bűncselekmény értelmezése kapcsán - az első hivatkozás a Genfi Egyezményre.²⁸

Ismeretes, hogy ez a jogalkotói mulasztás, elődeink jogalkotói mulasztása (1933. év) végül kicsit megkésett, mintegy 65 év múlva, de mégis orvoslást nyert az 1998.évi LXXXVII. törvény 43.§-ának a beiktatásával.²⁹

Azonban ennek a kötelezettségszegésnek a jóvátétele nem valósult meg maradéktalanul. Dr. Hollán Miklós is hivatkozik³⁰ arra, hogy az 1926. évi Genfi Egyezményből fakadó

²⁶ Állam- és Jogtudomány XLVIII. évfolyam 2007, 275. oldal

²⁷ 6. Cikk

A Magas Szerződő Felek, amelyeknek törvényhozása nem elégséges arra, hogy a jelen egyezmény céljainak megvalósítása végett megállapított törvények és szabályzatok ellen elkövetett sérelmeket elnyomják, kötelezik magukat, hogy a szükséges rendszabályokat alkalmazzák arra, hogy e vétségek szigorúan büntetessenek.

²⁸ Dr. Belovics Ervin-Dr. Molnár Gábor-Dr. Sinku Pál : Büntetőjog, Különös Rész, Hatodik Átdolgozott kiadás (hvgorac , Lap-és Könyvkiadó Kft. 154. oldal)

²⁹ Hatályos: 1999.III.1.-től

³⁰ Állam- és Jogtudomány XLVIII. évfolyam 2007, 276. oldal

úgynevezett kriminalizációs kötelezettség nem valósult meg teljes egészében a Btk. 175/B. § megalkotása során. A két norma között részben formai, részben tartalmi eltérések léteznek.

Az egyik ilyen formai eltérés abban határozható meg, hogy az Egyezmény a rabszolga-kereskedésről szól, míg a Btk. 175/B.§-a az emberkereskedelem fogalmat rögzíti, azonban ebben az esetben is a tartalmi követelmények prioritása alapján ez nem jelent érdemi kérdést.

Az emberkereskedelem tényállása nem rögzíti az elfogási fogalmat. Azonban ennél sokkal tágabb fogalom került a Btk.175/B. §-ának tényállásába, vagyis a megszerzés definíciója. Így ismét nem vált szükségessé az 1933. III. tc.-ben foglalt elfogási fogalom külön tényállási elemként való beiktatása.

A tartalmi eltérések valóságos alapja abban rögzíthető, hogy az Egyezmény a rabszolgák kereskedelmének a tilalmára vonatkozik, vagyis egy szűkebb tartalmat ölel fel.

A Btk. 175/B.§-ában meghatározott törvényi tényállás, azonban bármely ember, személy tekintetében érvényesülő tilalmakat rögzít.

Példaként említeném az eladás vagy a csere céljára való megszerzés és az eladás vagy csere útján való átengedés tilalmát. Az Egyezmény értelmében ezen elkövetési magatartásoknak a tilalma csak és kizárólag a rabszolgákra vonatkozik. Az emberkereskedelem törvényi tényállása, pedig olyan megfogalmazást nyert, amely szerint a védelem valamennyi természetes személyre vonatkozik.

2. Palermói Egyezmény:

Az emberkereskedelem fogalmának meghatározása az elmúlt több mint száz év alatt jelentősen megváltozott.

E tényállás számottevő módosítását a 2000 decemberében aláírt ún. Palermói Egyezmény és az ehhez kapcsolódó az Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és

gyermekkereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyv³¹ ténye szükségessé tette.

A Palermóban aláírt és ezért Palermói Egyezmény néven ismertté vált Egyezményt az ENSZ Közgyűlés 2000. november 15-én hozott 55/25. számú határozatával elfogadta.

Az Egyezmény a negyvenedik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezésétől számított 90. napon, 2001. szeptember 29. napján hatályba lépett.

Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény, amelynek aláírására a Kormány 2282/2000. (XI. 29.) számú Korm. határozata a megerősítés fenntartásával adott felhatalmazást.

Az Egyezményben foglaltak alapján a Büntető Törvénykönyv módosítására a 2001. évi CXXI. törvénnyel került sor.

A 2006. évi CII. törvénnyel, pedig az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyvének a kihirdetése megtörtént.

Az Egyezmény³² aláírását egyértelművé tette hazánknek, a magyar államnak a szervezett bűnözés elleni hatékony fellépés iránti teljes elkötelezettsége.

Az Európai Unió, és annak mind a 25 tagállama (2001) aláírta az Egyezményt, és 20 tagállam már ratifikálta Magyarország az elsők között írta alá az Egyezményt.

Az Egyezmény jelentőségét mutatja, hogy 2006 októberéig mintegy 147 ország írta alá és 126 ország, pedig megerősítette, elfogadta, jóváhagyta vagy csatlakozott az Egyezményhez.

³¹ „Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime”

³² „Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve”

Másképp fogalmazva az Egyesült Nemzetek határon átnyúló szervezett bűnözés elleni egyezményének az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló kiegészítő jegyzőkönyvében meghatározott követelmények magyarázatot adnak a Btk. 175/B. §-ában meghatározott emberkereskedelem bűncselekménye törvényi tényállásának a módosítására.

3. A Jegyzőkönyv fordításának anomáliái:

3.1. A jelen Jegyzőkönyv alkalmazásában:

a) az „emberkereskedelem”: személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, rablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását;

b) az emberkereskedelem áldozatának a jelen cikk a) pontjában leírt, szándékolt kizsákmányolásba való beleegyezését nem kell figyelembe venni, ha az a) pontban felsoroltak bármelyikét alkalmazták;

c) egy gyermek kizsákmányolás céljából történő toborzása, szállítása, eladása, elrejtése vagy átvétele emberkereskedelemnek minősül még akkor is, ha az nem jár a jelen cikk a) pontjában leírtak alkalmazásával;

d) gyermeknek minősül bármely, 18. életévét be nem töltött személy.³³

³³ 2006. évi CII. Törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről 3. cikk

3.2. A Jegyzőkönyv eredeti angol textusa

Íme a Jegyzőkönyv eredeti angol szövege, amelynek fordításával, vagyis a 2006. évi CII. törvényben való „megjelenésével „kapcsolatban tudományos bírálatok is napvilágot láttak.³⁴

Use of terms

For the purposes of this Protocol:

(a) „trafficking in persons” shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs;

(b) The consent of a victim of trafficking in persons to the intended exploitation set forth in subparagraph (a) of this article shall be irrelevant where any of the means set forth in subparagraph (a) have been used;

(c) The recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of a child for the purpose of exploitation shall be considered „trafficking in persons” even if this does not involve any of the means set forth in subparagraph (a) of this article;

(d) „Child” shall mean any person under eighteen years of age.³⁵

3.3. A magyar fordítással kapcsolatban az alábbi kritikai észrevételek fogalmazódtak meg:

³⁴ INTERNACIONAL INSTRUMENTS AGAINST TRAFFICKING IN PERSONS ADOPTED IN THE FRAMEWORK OF THE UNITED NATIONS by Miklos Hollan Állam-és Jogtudomány XLVIII. évfolyam 2008, 457-471

³⁵ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December ,2000. Palermo (Article 3.)

Kifogás tárgya, hogy az eredeti angol szöveghez képest az emberkereskedelemnek a 2006. évi CII. törvényben található magyar nyelvű definíciója mást tartalmaz, kétértelmű, illetve félreérthető elemeket tartalmazó megfogalmazás.:

Példaként említhető, hogy a „rablás” a „személy erőszakos megszőktetése/elrablása” helyett, „védekezésre képtelen állapot” a „kiszolgáltatott helyzet” helyett, „szervek tiltott felhasználása” „szervek eltávolítása” helyett stb).

A fordítás nagyvonalúsága az alábbi kiragadott példával is érzékeltethető:

Közismert, hogy az „abduction” szó, fogalom jogi értelemben nem rablást (ahogyan a fordítása történt)³⁶, hanem személyi szabadságtól való megfosztásnak, vagy a törvényhez fűzött indokolásnak megfelelően még „erőszakos emberszőktetésként” is fordítható. Az angol nyelvben rablás fogalmát a „robbery” szóval fejezik ki.

Az is nyilvánvaló, hogy a slavery magyar megfelelője a rabszolgaság és nem a rabszolgotartás kifejezés. Amennyiben megnézzük a néhány évvel korábban rögzített 1926. évi rabszolgaság elleni egyezményt,³⁷ akkor azt látjuk, hogy a slavery szó itt rabszolgaságként fordított.³⁸

Szintén hibás a servitude szónak mások leigázásaként való fordítása.³⁹

3.4. A 2006. évi II. törvény 3. Cikkének szövege:

A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását.

A szöveg magyar nyelvtani értelmezése alapján is érzékelhető, de az angol kifejezés alapján, pedig egyértelműen leszögezhető, hogy „the exploitation of the prostitution of others” kifejezés nem „mások prostituálásának a kizsákmányolását”, hanem „mások prostitúciójának a kizsákmányolását” jelenti.

³⁶ 2006. évi CII. Törvény 3. cikk

³⁷ A törvény kihirdetése megjelent az Országos Törvénytár 3. számában 1933. évi április hó 5 napján, Magyarország csatlakozása Genfben 1933. február hó 17.-én jelentetett be

³⁸ 1933. évi III. Törvény. A törvény kihirdetése megjelent az Országos Törvénytár 3. számában 1933. évi április hó 5 napján, Magyarország csatlakozása Genfben 1933. február hó 17.-én jelentetett be

³⁹ 2006. évi CII. Törvény 3. Cikk

Ugyancsak bírálat illeti a „removal” szónak a „felhasználásként” és nem „eltávolításként” való fordítását.

A Jegyzőkönyvben⁴⁰ az eredeti angol textusban az alábbi szövegkörnyezetben szerepel e fogalom: „servitude or the removal of organs;” A magyar fordítás, ugyanakkor a következőképp nyert megfogalmazást: „emberi test szerveinek tiltott felhasználását;”⁴¹ és ez a szöveg jelenik meg a Btk. 175/B. § (2) bekezdés e.) pontjában az emberkereskedelem büntettének minősített esetei között is.⁴²

4. A Varsói Egyezmény

Az emberkereskedelem fogalmának meghatározásakor a Jegyzőkönyvben⁴³ írásba foglalt meghatározással – teljesen azonos megfogalmazást rögzít az úgynevezett Varsói Egyezmény⁴⁴ is, amely az Európa Tanács emberkereskedelem elleni egyezménye.

A Palermói Jegyzőkönyvhöz képest a Varsói Egyezmény az áldozatközpontúságot azzal is előtérbe állítja, hogy meghatározza annak fogalmát.

A miniszteri indokolás azonban már helyesen tartalmazza, hogy „emberi szervek eltávolításáról” és nem emberi test tiltott felhasználásáról van szó.

Mindkét jogi instrumentum, vagyis a Palermói Jegyzőkönyv⁴⁵ és a Varsói Egyezmény⁴⁶ is azonosan értelmezi gyermekek esetén a beleegyezés fogalom jelentéstartalmát.

⁴⁰ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December ,2000. Palermo (Article 3.)

⁴¹ 2006. évi CII. törvény 3. Cikk

⁴² (2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

- a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére,
- b) a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére,
- c) munkavégzés céljából,
- d) fajtalanság vagy közönség céljából,
- e) emberi test tiltott felhasználása céljából,
- f) bűnszövetségben vagy
- g) üzletszerűen követik el.

⁴³ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December ,2000. Palermo (Article 3.)

⁴⁴ 1949: ENSZ Egyezmény az emberkereskedés és mások prostitúciója melynek aláírására Magyarország részéről 2007. október 10-én került sor (Varsói Egyezmény)

Pontosabban fogalmazva, gyermekek tekintetében nem lehet beleegyezésről szólni, még abban az esetben sem, ha az emberkereskedelem céljait szolgáló eszközselekmények közül egyet sem használtak fel. Az is jogi evidencia, hogy a kiskorú gyermek törvényes képviselője sem pótolhatja a gyermek” beleegyző nyilatkozatát.”

Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről, vagyis a *Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime* 14. of. December ,2000. Palermo (Article 3) Jegyzőkönyv 3. Cikkének a) pontjában meghatározott emberkereskedelem” fogalmat a 2006. évi CII. törvényben a következőképp fordították:

A jelen Jegyzőkönyv alkalmazásában:

a) az „emberkereskedelem”: személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, rablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszerszolgálatot vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását;

Ugyanakkor a 2001. évi CXXI. Törvény 21.§-hoz fűzött miniszteri indokolása szerint az emberkereskedelem fogalmi meghatározását az alábbiak szerint fordították:

A Jegyzőkönyv 3. Cikk a) pontja szerint:

⁴⁵ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of. December ,2000. Palermo

⁴⁶ 1949: ENSZ Egyezmény az emberkereskedés és mások prostitúciója melynek aláírására Magyarország részéről 2007. október 10-én került sor (*Varsói Egyezmény*)

„Az emberkereskedelem: kizsákmányolás céljából erőszak, fenyegetés vagy a kényszer más formáinak erőszakos emberszöktetés, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés, illetve más ember felett hatalmat gyakorló személy beleegyezése érdekében anyagi vagy más előnyök adása vagy elfogadása alkalmazásával, emberek toborzását, szállítását, átadását, bűjtetését, átvételét jelenti. A kizsákmányolás magába foglalja legalább mások prostitúciójának kihasználását vagy a szexuális kizsákmányolás egyéb formáit, kényszermunkát, rabszolgaságban tartást, vagy ehhez hasonló gyakorlatot, mások leigázását, illetve emberi szervek eltávolítását.”

Amennyiben a két szövegrész utolsó bekezdésének fordítását nézzük, akkor látható, hogy a 2006. évi CII. törvényben a „kihasználás” és a „prostituálás” fogalmak szerepelnek, „A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását..”

A miniszteri indokolásban⁴⁷ ugyanezt az angol szöveget már az alábbiak szerint fordították és a kihasználás helyett kizsákmányolás a „prostituálás helyett, pedig „prostitúció” szerepel:

A kizsákmányolás magába foglalja legalább mások prostitúciójának kihasználását,...

Az eredeti angol textus, „in Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation,⁴⁸”, pedig egyértelműen lezárja a nyelvi vitát, s rávilágít, hogy a miniszteri indokoláshoz fűzött szöveg jobb fordítás, de az sem teljes, mert úgy kellett volna fordítani, hogy „A kizsákmányolás magában foglalja legalább mások prostitúciójának a kizsákmányolását,...”

Érzelhető és a törvényi tényállás figyelmes tanulmányozása, elemzése során az előbbi nemzetközi instrumentumok fényében, pedig megállapítható, hogy kívánatos lenne az amúgy is napirenden lévő Btk. újraalkotása során a hatályos törvényi tényállást is teljes egészében újrafogalmazni. Oly módon, hogy a nemzetközi dokumentumok fordításai valóban hiteles jogi fordítások legyenek. Kritikaként merül fel a hatályos törvényi tényállással szemben az is, hogy nem jelenik meg a törvényi tényállás alapesetében az a célzat, illetve elkövetési mód,

⁴⁷ 2001. évi CXXI. Törvény 21.§-hoz fűzött miniszteri indokolása

⁴⁸ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December ,2000. Palermo Article 3.

módok, magatartások - toborzás, szállítás, elszállásolás, elrejtés, megszerzés másnak - amelyeknek a büntetendővé nyilvánítása a Jegyzőkönyv szerint szükséges.

Viszont kifejezetten üdvözlendő, hogy az előbb feltárt, megvilágított hiányosságok, anomáliák ellenére is a törvényalkotó a hatályos jogszabály törvényszövegét túlnyomórészt nem a hivatalos – törvényben kihirdetett- fordítás, hanem a törvényszöveghez fűzött és szöveghűbben fordított miniszteri indokolások alapján alkotta meg.

5. Az emberkereskedelem fogalmának ismérvei

Mielőtt a Btk. 175/B. §-ban rögzített emberkereskedelem fogalomrendszerét megvizsgálnám indokolt rögzíteni, hogy a nemzetközi dokumentumok alapján a hazai jogalkotásban milyen fogalma alakult ki az emberkereskedelemnek.

A jogalkotó még 2008. évben az emberkereskedelem fogalmának három centrális, lényegi elemét rögzítette, vagyis a cselekmények, az eszközök és a cél meghatározásával definiálta az emberkereskedelem fogalmát.

A cselekmény fogalmába a személy(ek) toborzását, szállítását, (át)adását, (át)vételét, elrejtését sorolta.

Az eszköz fogalmába, pedig a fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazását, egy személy elrablását, csalást, megtévesztést, hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaélést, vagy fizetség, vagy előnyök adását vagy elfogadását egy más fölött hatalommal bíró személynek.

A cél fogalma alatt értette a kizsákmányolást, amelynek magában kell foglalnia legalább mások prostitúciójának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszerszolgálatot vagy kikényszerített szolgálatot, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, szolgálást, vagy emberi test szerveinek eltávolítását.

Az emberkereskedelem határokon átnyúló formájában az illegális migráció egyik megjelenési formája, ugyanúgy, mint az embercsempészés.

A migránsoknak az emberkereskedelemmel való „szoros kapcsolata”, vagyis épp a megjelenési formák hasonlósága miatt szükséges elhatárolni a migránsok „csempészetének” vagyis az embercsempészésnek és az emberkereskedelemnek a fogalmát.

5.1. Az uniós követelmények érvényesülése a Btk. 175/B. § -ban meghatározott törvényi tényállásban:

Az emberkereskedelem tilalmáról, megelőzéséről, üldözéséről, valamint az áldozatok védelméről és segítségéről számtalan nemzetközi jogi és európai uniós norma rendelkezik. Ezen normák túlnyomó része átültetésre került a magyar jogrendszerbe.

Ezek közül a legfontosabbak a következők:

- Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948.) 4. és 5. cikkek;
- az ENSZ Egyezménye a nőekkel szembeni diszkrimináció valamennyi formájának felszámolásáról (1979) 5. és 6. cikkek, valamint a kihirdetéséről szóló 1982. évi 10. tvr.;
- az ENSZ Egyezménye a Gyermekek Jogairól (1989), valamint a kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény;
- az ENSZ Nemzetközi Szervezett Bűnözés Elleni Egyezménye (a továbbiakban: Palermói Egyezmény), valamint a kihirdetéséről szóló 2006. évi CII. törvény;
- az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 1. cikke (Kötelezettségek az emberi jogok tiszteletben tartására), 3. cikke (Kínzás tilalma), 4. cikke (Rabszolgaság és kényszermunka tilalma);
- az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 7. és 8. cikke;
- a Palermói Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelmének megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve (a továbbiakban: Palermói Jegyzőkönyv), valamint a kihirdetéséről szóló 2006. évi CII. törvény;
- az Európa Tanács egyezménye az emberkereskedelem ellen (2005. május 3.), melynek aláírására Magyarország részéről 2007. október 10-én került sor;

- a Tanács 2002/629/IB kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről;
- a Tanács 2004/68/IB kerethatározata (2003. december 22.) a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről;
- a Tanács 2004/81/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált, vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekkel érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről;
- Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban (2004. november);
- az Európai Unió terve az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról (2005. december);
- a Tanács 1999. október 15-16-án, Tamperében elfogadott következtetései;
- Brüsszeli Nyilatkozat az Emberkereskedelem Megelőzéséről és Visszaszorításáról (2002.);
- az Európai Bizottság mellett működő Emberkereskedelem Elleni Szakértői Csoport jelentése (2004. december 22.).

6. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB tanácsi kerethatározat (2002. július 19.)

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló. 2004. augusztus 1-jén hatályba lépő 2002/629/IB tanácsi kerethatározat (2002. július 19.) rendelkezéseit túlnyomó részt beépítette a törvényalkotó a magyar jogi szabályozásba.

Némi hiányosság azonban tapasztalható a kerethatározat implementálása során.

6.1. Magatartások

A 2002/629/IB tanácsi kerethatározat (2002. július 19.) 3. cikke a következő rendelkezéseket rögzíti, amelyekben meghatározza, hogy milyen magatartásokat szükséges az egyes államoknak kriminalizálni. Lényegében a bűncselekmény minősített eseteit is meghatározza.

6.2. Szankciók

(1) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az 1. és a 2. cikkben említett bűncselekményt olyan hatékony, arányos és visszatartó erejű szankcióval sújtsa, amely kiadatással járhat.

(2) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az 1. cikkben említett bűncselekmény szabadságvesztéssel sújtható legyen, amelynek felső határa legalább nyolc év, ha a bűncselekmény a következő körülmények között követték el:

- a) a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette;
- b) a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő sértettel szemben követték el. A sértett akkor tekinthető különösen kiszolgáltatott helyzetben lévőnek, ha az elkövetéskor az irányadó nemzeti jog szerint még nem érte el legalább a nemi értelemben vett nagykorúságot, és ha a bűncselekményt mások prostitúciójának kizsákmányolása vagy a szexuális kizsákmányolás egyéb formáinak céljából követték el, beleértve a pornográfiát is;
- c) a bűncselekményt súlyos erőszak alkalmazásával követték el, vagy a sértettnek különösen súlyos sérelmet okozott;
- d) a bűncselekményt a 98/733/IB együttes fellépésben meghatározott bűnszervezet keretében követték el, az ott előírt büntetési tételt figyelmen kívül kell hagyni.⁴⁹

6.3. Büntetési tételek

A kerethatározat azonban nem csak a büntetendő magatartásokat sorolja fel, hanem a büntetési tétel felső határát is kötelező erővel írja elő.

Így 8 évig terjedő szabadságvesztéssel kellene sújtanı az elkövetőt, ha „a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette”⁵⁰

A Btk. 175/B.§-a azonban nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely megfelelné a kerethatározatban előírt rendelkezéseknek.

⁴⁹ A Tanács kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB)

⁵⁰ A Tanács kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB)

A Btk. 175/B.§-ának (3) bekezdése értelmében két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel az az elkövető büntethető, aki nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére követi el a bűncselekményt az a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból az alábbi módon:

1. erőszakkal vagy fenyegetéssel,
2. megtévesztéssel,
3. a sértett sanyargatásával

Btk. 175/B.§

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

a) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, vagy

b) a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból

1. erőszakkal vagy fenyegetéssel,
2. megtévesztéssel,
3. a sértett sanyargatásával

követik el.

A kerethatározatnak a határozat végrehajtására vonatkozó 10. cikke (1) bekezdésének értelmében:

„A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy ennek a kerethatározatnak 2004. augusztus 1-je előtt megfeleljenek.”

Ami azt jelenti, hogy még 2004. augusztus 1-je előtt a kerethatározat implementálását meg kellett volna valósítani.

Gondolkozhatunk azon, hogy létezik-e olyan bűncselekmény a magyar Büntető Törvénykönyvben, amely megfelel a kerethatározatban foglalt rendelkezésnek.⁵¹

⁵¹ „a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette” A Tanács kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB) 3. cikk

A Btk. 170. § (5) bekezdésben meghatározott életveszélyt okozó testi sértés kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, azonban a kerethatározatban foglaltaknak csak akkor felel meg, ha szándékosan követik el az életveszélyt okozó testi sértést. Gondatlan elkövetés esetén a Btk. 170.§ (6) bekezdésnek utolsó fordulatába ütközik és csak 5 évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni a törvényalkotó, így nem felel meg a kívánt⁵² feltételeknek.

Szintén nehéz megfeleltetni a hatályos Büntető Törvénykönyv valamelyik rendelkezésének a kerethatározatban rögzített alábbi fogalmat is: „a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő sértettel szemben követték el.”⁵³

A különösen kiszolgáltatott helyzet fogalmának a Btk. 183/A § -a értelmében a Btk. 170.§ és a 175./A §-a alkalmazásában a tizenkettedik életévét be nem töltött személyt védekezésre képtelennek kell tekinteni.

A Btk. 137.§-a alatt talált Értelmező rendelkezések 18. pontja értelmében „védekezésre képtelennek kell tekintetni azt is, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére,”⁵⁴

Akkor büntethető öt évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel az elkövető, ha a bűncselekményt tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból

1. erőszakkal vagy fenyegetéssel,
 2. megfélemlítéssel,
 3. a sértett sanyargatásával
- követi el.

A hatályos magyar Büntető Törvénykönyv értelmében a nem csak a 12. életévét be nem töltött személy, hanem a 14. életévüket be nem töltött személyek sem érték el az úgynevezett nemi nagykorúságot. A Btk. 201.§ rendelkezéseiből is a megállapítás is következik.

⁵² A Tanács kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB)

⁵³ A Tanács kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB)

⁵⁴ 1978. évi IV. tv. 137.§ 18. pont

7. A PALERMÓI Jegyzőkönyv⁵⁵

Az emberkereskedelem büntető törvényi tényállásának módosítására a 2001. évi CXXI. törvénnyel került sor. A módosítást a Palermói Jegyzőkönyvben meghatározott követelmények tették szükségessé, ugyanis ezen nemzetközi dokumentum olyan elkövetési magatartások büntethetőségét is megkívánta, amelyek addig nem voltak azok.

7.1. Mielőtt az emberkereskedelem hatályos törvényi tényállásának az elemzésére rátérnék indokolt megvizsgálni, hogy a Palermói Jegyzőkönyv milyen rendelkezéseket tartalmaz.

A magyar állam a 2006. évi CII. törvénnyel hirdette ki az Egyezményhez tartozó Jegyzőkönyvet.

Az Egyezmény pontos megnevezése: az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről

A Jegyzőkönyv célként az alábbiakat fogalmazta meg:

- az emberkereskedelem megelőzése ezen belül különös prioritásban részesül: a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzése és az ellene való fellépés,
- az államok közötti együttműködés elősegítése,
- az emberkereskedelem áldozatainak védelme és támogatása
- az emberi jogok tiszteletben tartása

⁵⁵ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

Jegyzőkönyvben foglalt rendelkezések nem érintik az államok és személyek nemzetközi jogban, különösen a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi július hó 28. napján elfogadott Egyezményben, valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. évi január hó 31. napján létrejött Jegyzőkönyvben foglalt jogait és kötelességeit.

7.2. Kapcsolat az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménnyel

A Jegyzőkönyv rögzíti, hogy a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezményt⁵⁶, a Jegyzőkönyvvel együtt kell értelmezni.

„A Jegyzőkönyvre az Egyezmény rendelkezéseit *mutatis mutandis* kell alkalmazni, kivéve ha az másként rendelkezik.”⁵⁷

7.3. A Jegyzőkönyv értelmezi az emberkereskedelem fogalmát is.

Az Emberkereskedelem fogalma alatt az alábbi eszközzel, céllal, cselekménnyel megvalósuló magatartás értendő:

„...a más személyek fenyegetéssel, erőszakkal, a kényszer más formáival, elrablással, csalással, megtévesztéssel, hatalommal való visszaéléssel, a védtelen helyzet kihasználásával való toborzását, szállítását, átruházását, rejtegetését, megszerzését, illetve anyagi ellenszolgáltatás vagy egyéb előnyök adását, elfogadását érti annak érdekében, hogy az érintett személy beleegyezését adja ahhoz, hogy felette másik személy a kizsákmányolás célzatával uralmat szerezzen.”⁵⁸

Kizsákmányolás fogalma alatt nem csak a prostitúció, vagy a szexuális célzatú kihasználás formái értendők. E fogalom hatálya alá tartozik a:

- kényszermunka
- a rabszolgaság vagy
- rabszolgaság jellegű egyéb forma,

⁵⁶ Egyesült Nemzetek keretében létrejött Egyezmény

⁵⁷ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December, 2000. Palermo

⁵⁸ A fordítással kapcsolatban felmerült anomáliákról már szóltam

- a szolgátság és
- az emberi szervek eltávolítása is.

A Jegyzőkönyv nem sorolja fel taxatíván az elkövetési formákat, hanem a leggyakrabban előfordulókat felsorolásszerűen tartalmazza.

Egyértelművé teszi, hogy az államoknak büntetendővé kell nyilvánítani a bűncselekmények kísérletét, valamint a társtettesként közreműködő személy büntetőjogi felelősségének a megállapítását is. Az államok kötelességévé teszi, hogy más személynek a bűncselekmény elkövetésére történő beszerzését vagy kényszerítését is büntetni rendelje.

A magyar Btk. megfelel ezen követelményeknek. A felsorolt cselekmények pönalizálási kötelezettség alá esnek, ha azokat szándékosan követik el, mint ahogyan ezek kísérlete és a bűnszerű magatartások is.

A Jegyzőkönyv az emberkereskedők áldozatainak támogatásáról és védelméről külön fejezetben rendelkezik.

A Jegyzőkönyv értelmében a nemzeti államok a nemzeti joguk szerint részesítsék védelemben „az emberkereskedelem áldozatainak magánéletét, személyazonosságát, beleértve többek között az ilyen kereskedelemmel kapcsolatos jogi eljárások bizalmasan történő kezelését.”⁵⁹

Ezen túlmenően az egyes államok a hazai jogi vagy közigazgatási rendszeren keresztül biztosítják, teremtik meg azokat a feltételeket, amelyek eredményeként az áldozatok

- tájékoztatást nyernek a rájuk vonatkozó bírósági és közigazgatási eljárásokról;
- támogatást kapjanak ahhoz, hogy álláspontjukat, nézeteiket, kifejtthessék, aggodalmaiknak hangot adhassanak, és azokat az elkövetők ellen folytatott büntetőeljárás megfelelő szakaszaiban figyelembe is vegyék a hatóságok a védelem jogainak sérelme nélkül.

A Jegyzőkönyv nem teszi kötelezővé, hanem megfontolásra ajánlja a részes nemzeti államok számára az áldozatok fizikai, pszichológiai és társadalmi felépülésének biztosítása érdekében a megnevezett intézkedések foganatosítását.

⁵⁹ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December, 2000. Palermo

Ezen intézkedések között szerepel a

- a) megfelelő elszállásolás;
- b) tanácsadás és tájékoztatás, különösen az érintett személyek törvényes jogait illetően, olyan nyelven, amelyet az emberkereskedelem áldozatai értenek;
- c) orvosi, pszichológiai és anyagi támogatás; és
- d) foglalkoztatási, oktatási és képzési lehetőségek

Célszerű ezeket a feladatokat az eljáró hatóságoknak nem kormányzati szervezetekkel, hanem más releváns szervezetekkel és a civil társadalom más szereplőivel való együttműködés során megvalósítaniuk.

A Jegyzőkönyv kötelezi a nemzeti államokat, hogy a fenti feladatok megvalósítása során vegyék figyelembe „az emberkereskedelem áldozatainak korát, nemét és sajátos szükségleteit, különösen a gyermekek sajátos szükségleteit, beleértve a megfelelő elszállásolást, oktatást és gondozást.”⁶⁰

A Jegyzőkönyv⁶¹ hangsúlyozza, hogy az emberkereskedelem áldozatainak az elszemdedett kárúkért kompenzációként kártérítést kell biztosítani.

Szükség esetén - különösen humanitárius okokból - lehetővé kell tenni az áldozatok ideiglenes vagy végleges legális tartózkodását is. Az áldozat biztonságára a hazatelepítés elrendelésénél is tekintettel kell lenni.

A nemzeti államok olyan programok elkészítésére és megvalósítására is kötelezettséget vállalnak, amelyek az alábbi célokat biztosítják:

- prevenciós programok
- az áldozatok védelme
- a közvélemény megfelelő tájékoztatása
- két- vagy többoldalú megállapodások kötése
- az emberkereskedelmet generáló tényezők (pl. a szegénység, esélyegyenlőtlenség) kiküszöbölését elősegítő együttműködési formák létesítése

⁶⁰ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December, 2000. Palermo

⁶¹ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December, 2000. Palermo

- fejlesztési programok megvalósítása.

Másrészt megfelelő intézkedéseket szükséges meghozniuk „amelyek lehetővé teszik az emberkereskedelem áldozatai számára, hogy megfelelő esetekben ideiglenes vagy állandó jelleggel területén maradjanak.”⁶²

A Részes Államok arra is kötelezettséget vállalnak, hogy olyan átfogó programokat dolgozzanak ki, amelyek a prevenciót, az áldozatok védelmét és a közvélemény megfelelő tájékoztatását szolgálják. Egyúttal, két- vagy többoldalú megállapodásokat kötnek az emberkereskedelmet generáló tényezők (pl. a szegénység, esélyegyenlőtlenség) kiküszöbölését elősegítő együttműködési formák és fejlesztési programok megvalósítására.

⁶² Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of December, 2000. Palermo

II. A leánykereskedés és az ellene folytatott küzdelem Magyarországon

Hiába tartják a rabszolgaságot, a jobbágyságot és a leánykereskedést az emberiség szégyenének lényegében az ókori társadalmakban már a leánykereskedés is virágzott, különösen a keleti népeknél. Egyiptom örömházaiba a nőket főként Indiából hozták és a római lupaáriák örömlányait pedig a meghódított provinciákban vásárolták. Azért, hogy a leánykereskedők a megrendelő kívánságait minél jobban teljesítsék spanyol, gall, germán, egyiptomi, etiópai és perzsiai nőket szereztek. Még ma is emlegetik, hogy Róma bukásának egyik oka az a mélységes erkölcsi züllés volt, amelyet a leánykereskedés okozott. A prostituáltak és mindazok akik velük üzérkedtek (szálló- és fürdőtulajdonosok, valamint a korcsmárosok) olyan megvetett emberek voltak, akik nem kaptak római polgárjogot. A rabszolgákat és az idegen nőket ez a társadalom eladható áruknak tekintette.

A görögök szintén lehetővé tették a leánykereskedést, amikor Athénban, Solon állami bordélyházakat létesített. Érdekes, hogy ezen bordélyházaknak a jövedelmei nem a tulajdonosok, hanem az állam pénztárába folytak be, sőt Athénban a magán bordélyház létesítését nem is engedélyezték.

A nőt lényegében a kereszténység szabadította fel és tette a férfinem megfelelő párjává.

Amikor a nő helyzete emelkedett, akkor ugyan megszűnt a nyilvános adásvétele, de a leánykereskedelem akkor is virágzott annak ellenére, hogy ez igen veszélyes volt, de tetemes haszonnal járt.

A középkorban, lényegében a földtulajdonosoknak kiszolgáltatottá váltak a jobbágyok, és amikor a katonák vándoroltak, akkor az asszonyok elhagyatottsága hozzájárult ahhoz, hogy a prostitúció és a leánykereskedelem Európában is felüsse fejét. Amerika felfedezését követően, pedig szintén bőséges lehetőség nyílt arra, hogy a városokban az állandóan növekvő lakosság körében megjelenjenek és élénkítsék az újkori társadalmakat a leánykereskedők által odavitt prostituáltak.

Az elmúlt század elején, igen nehezen indult meg a leánykereskedés elleni küzdelem. Ennek az volt az oka, hogy a leánykereskedést rendszerint nem egyedül végezték, hanem többen összejátszottak. A nemzetközi leánykereskedelmet, pedig jó összeköttetésekkel rendelkező társaságok is folytatták. Hozzájuk tartoztak az ügynökök, aztán a különböző kerítők. A kerítők többnyire idős prostituáltak és elszegényedett asszonyok voltak. A kereskedők és az ügynökök ismerték az úgynevezett kétes hírű házakat, ahova a lányokat szállították. Lényegében ebben az időben már egy bűnszervezetről beszélünk, ha a leánykereskedők szervezetét nézzük. A kerítőknek az volt a feladata, hogy mint utazók vagy szállótulajdonosok, elhelyezők biztosították a lehetőséget, hogy a prostituáltak különböző zenés, táncos szerepben szerepeljenek. A masszírozó nők, a szülésznők és a szobaasszonyok feladata az volt, hogy a prostituáltakat egyik helyről a másik helyre csalogassák némi fizetés ellenében. Még hirdetések is feladtak nevelőnőt, társalkodónőt kerestek. Ezt követően, pedig amikor jelentkezett az áldozat, akkor ajándékokkal, kedveskedésekkel próbálták megszerezni őket. Nagy jelentősége van a potenciális áldozathoz való érzelmi viszonyulásnak. A leánykereskedő vagy ügynöke sokszor barátnőjéül fogadja a kiszemelt áldozatot, házasságot ígér neki, színlelt házasságot is köt vele és ezen a réven adja tovább. Sok esetben a szegénysorban élő szülőket is becsapták.

Az áldozatok egy része a városban cselédként dolgozó vidéki lányok közül került ki. Így a bűnszervezetbe tartoztak, az úgynevezett cseléd elhelyezők is, akik ajánlották a potenciális áldozatot. Ugyanúgy, ahogyan ma, már akkor is a vasúti állomások, a hajóállomások a vadászterületek fő helyei voltak. A vasúton, vagy a hajón útitársul szegődtek az egyedülálló lányokhoz és az ügynök ebben a szerepben próbálta megnyerni a lányok bizalmát.

Az I. világháború előtt a dél-amerikai bordélyházakba egészséges, csinos lányokért 500-tól 2.000 frankot adtak, sőt az Észak Amerikai Egyesült Államokban 2.000 dollárig terjedő összeget is fizettek egy-egy lányért.

Az 1922-1923. évi svájci leánykereskedelelem elleni komité-ban azt jelentették, hogy a német-holland határon elcsíptek egy leánykereskedőt, aki 50 leánnyal volt úton, s milliókat kereshetett volna. A kereskedés mindig arra irányul, ahol nagy a kereslet, így az elmúlt század 20-as, 30-as éveiben a tengerentúli országokat célozták meg a leánykereskedők. A leánykereskedés fő export országai: Orosz- és Lengyelország, Kína és Galícia. Érdekes adat, hogy a nemzetközi leánykereskedelemben szereplő nők 50%-a a volt Osztrák-Magyar

Monarchiából származott, 40% Galíciából, 10% pedig a többi Monarchiához tartozó országból jött. A 10% túlnyomó része Magyarországról jött. A Magyarországról származott ilyen nőket „Hungarák”-nak és „Vengerkák”-nak nevezték. Budapestről főként Belgrádba, Nischbe, Szófiába, Bukarestbe, Krajovába, Galatzba, Ogyesszába, Lodzba, Varsóba, Szentpétervárra, Moszkvába, Athénba és Konstantinápolyba vitték a lányokat. Az 1930-as években azonban annyiban változott a helyzet, hogy Galíciából már kevesebb nő került a leánykereskedőkhöz, Magyarországról pedig szintén kevesebben váltak áldozatokká. Ennek oka részben a bordélyházak megszűnése és inkább a gyarmatokból kerültek ki a prostituáltak. Az 1930-as években a leánykereskedő elsősorban az artista nő szerepében viszi áldozatait. Annak ellenére, hogy a keleti országok konzulátusain kifejezetten felhívták az egyedül utazó nők figyelmét arra, hogy micsoda veszély leselkedik rájuk. Amennyiben a skandináv államokat nézzük akkor azt tapasztaljuk, hogy a múlt század elején a leánykereskedés ezeket az országokat szinte alig érintette. Ennek oka az I. világháború óta fennálló útlevélkényszer, a vízum, valamint a határállomásokon gyakorolt szigorú ellenőrzés volt, amely szinte ellehetetlenítette ezekben az országokban a leánykereskedést.

1. A leánykereskedés története

A rendelkezésre álló történelmi adatok szerint a magyaroknál a leánykereskedés, prostitúció kezdetét a honfoglalás utáni időkben találhatjuk meg. A kalandozó magyarok portyázások során nyugati városokba is eljutottak és itt megismerkedtek a prostituáltakkal, akiket zsákmányként haza hoztak és lényegében ők terjesztették el a prostitúciót.

Szent István is felismerte, hogy az egykor szilárd erkölcsű magyar nép erkölcsé védelemre szorul. Ezért az erkölcsi életet egyrészt a kereszténység felvételével, másrészt ennek terjesztésével és az ismert dekrétumaival is megerősítette.

A XIII. század második felében Magyarországon a prostitúció már olyan méreteket öltött, hogy III. Miklós pápa rendelete alapján a fermói püspök, vagyis Fülöp 1279-ben Budán zsinatot tartott. A zsinat a papság életét szabályozta és büntető intézkedéseket helyezett kilátásba a polgárság erkölcsi szabályszegésének a megtorlására. Ez a zsinati határozat kimondta, hogy „se egyházi, se világi ember, se valamely község, társulat, gyülekezet ne engedje meg, hogy a városában, várában, falujában, házában, birtokán nyilvános személyek,

szajhák, akik testüket hitvány pénzért áruba bocsátják lakjanak, mert ezzel soknak nyújtanak bűnre alkalmat.”

Az ismert és jogászi körökben Európában nagyra becsült híres ónémet nyelven írott Budai törvénykönyv (Ofner Stradtrecht), amely az 1244-től 1421-ig hozott Buda városi törvények gyűjteményét tartalmazza, a 186. §-ában a hivatásszerű prostituáltakról a következőket rendeli: „Die freyn tochter... a szabadlányok szomorú, szegény és elhagyatott népség, miért is őket meg kell óvni az erőszakoskodástól és igazságtalanságtól. A szegény sorsúak és nyomorban sínylődők közül ők legalább tenyérnyi szélességű sárga szalagot viseljenek fejkendőjükön. Ha ezen jelvény nélkül találják őket, akkor a poroszló minden esetben 6 fillér szedjen tőlük”.⁶³ Látható, hogy a budai városi tanács a prostitúcióval szemben igen elnéző volt és ennek oka nem a humanizmus, hanem talán ennek a korszaknak az a felfogása, amely szerint a prostitúció a házasságon kívül élő férfi lakosságnak fiziológiai életszükséglete.

Az 1400-as évek elején már a kerítés bűncselekményének megjelenése miatt az akkori uralkodó Zsigmond király 1405. áprilisában a tárnoki jog 67. fejezete alapján megállapította, hogy „akire a kerítés a törvény előtt megfelelő módon bebizonyosodik az ilyen banyát élve zsákba kell varrni és a folyóba süllyeszteni”. Az akkor hatályos törvényi rendelkezésekben azonban nem csak a kerítés büntetének törvényi tényállását, hanem lényegében a leánykereskedelem ismérveit is fel lehet fedezni. Egy 1528-ból származó útleírás szerint Rómában abban az időben 35.000 kurtizán volt, s a kurtizánok között sok magyar lány is volt, akiket a leánykereskedők, kerítők szállítottak oda. A XV. században Európa nagyvárosaiban a bordélyházak megtalálhatók és a kerítők népesítették be, gyakran vittek oda mindig új és újabb áldozatokat. A kor erkölce végül is szemet hunyt a leánykereskedés, prostitúció fölé, és azt sugallta, hogy ez egy szükséges rossz, amellyel a tisztességes lányokat és asszonyokat védik. Magyarországon a XV. században a bordélyrendszer nem alakult még ki, azonban egyes jeleit megtaláljuk. A vendégfogadósok és korcsmárosok egy része, ha nem is volt bordélytulajdonos mégis összeköttetésben állt prostituáltakkal és a kerítőkkel és valószínűleg a leánykereskedőkkel is. Azonban már ekkor megtalálhatók azok a városok, amelyekben ténylegesen bordélyházakat is fenntartottak. Ilyen város volt Pozsony, Eperjes, Lőcse is. Pozsonyban a bordélyház nem magántulajdonban volt, hanem a város tulajdonában állt, és mint közegészségügyi intézményt tartották fenn azzal az indokkal, hogy „nehogy az érzéki

⁶³ Michnay und Lichner: Ofner Stadtrecht, 1845. 111. oldal

szervedély által hajtott ifjúság a tisztességes családok asszonyait és leányait rontsa meg, és nehogy az akkori téves felfogás szerint különösen a nőtlen férfi az önmegtartóztatás káros veszedelmének legyen kitéve”. A pozsonyi városi bordélyház közel 100 évig működött. Annak ellenére, hogy részben az egyház küzdött a prostitúció ellen, sőt az állam törvényeiben, a városok a statútumaikban az inkvizícióra emlékeztető módon üldözték a kerítést, mégsem tudták megszüntetni. Csupán a XV. század végén pusztító szifilisz járvány csökkentette a leánykereskedést és a prostitúciót. Ezt követően viszont az állam a törvényekkel és a társadalom más eszközökkel is harcolt a prostituáltak ellen.

A XVI. és XVII. századot Magyarországon a prostituáltak üldöztetési korszakának is nevezik. A hatóságok attól féltek, hogy ragályt, betegséget terjesztenek, ezért minden szándékuk a prostituáltak kiirtására irányult. Ebben az időben több mint 100 kormányhatósági és helyhatósági rendeletet hoztak, amely rendeletekben a prostitúció erkölcsi és egészségi ártalmait a kor legkegyetlenebb eszközeivel próbálták orvosolni. A prostituáltak büntetése legtöbbször a nyilvános kipellengérezés, korbácsolás és a szégyenletes kitoloncolás volt.

A XVI. század elején még arra is sor került, hogy halálos ítéleteket hoztak a prostituáltakkal szemben, azonban később nem hajtották végre. A korabeli leírások arról tudósítanak, hogy az úgynevezett nagyobb kulcsos városokban a piactéren mindenütt megtalálható volt, többnyire a templom közelében az úgynevezett pellengér. Ez volt a prostituáltak és a szexuális kihágásokban vétkesek és más bűnözőknek is a réme. A pellengér az elrettentés egyik leghatásosabb eszköze volt. Ez egy olyan kő építmény volt, amelynek oldalain vaskarikák voltak és ezekhez a karikákhoz bilincseltek a vétkeseket. A pellengér mellé állították fel azt a kalickát, vagy kalodát, amely többnyire vasrostéllyal volt ellátva, de ezen túlmenően más kínzóeszköz, csiga, vasbolha és egyéb kínzószerszám is megtalálható volt.

Már korán reggel dobpergés ébresztette a város lakosságát. Ez jelezte, hogy következik a ítélet nyilvános végrehajtása. A dobpergést követően a kíváncsi lakosok ellepték a környéket. Ekkor a poroszló, „isterázsa” elővezette a börtönéből a prostituáltakat és a bukott lányokat, többnyire láncra verve, vagy a nyakukra hurkolt kötélén és bezárták őket az úgynevezett közszemlére a kalickába. Ezt követően felsorolták a bűneiket és a pellengér emelvényére hurkolták a többnyire halálra vált nőket. A poroszló ekkor leszaggatta a prostituáltak ruháit, a hóhér pedig rájuk mérte a kiszabott korbácsütéseket. A korbácsütéseken túlmenően szidták őket, ők pedig többnyire jajveszékelték. Ezt követte a stigmatizálás, ami azt jelentette, hogy a

levegőt elborította az izzó vasnak a szaga és a bélyegző alatt perzselődő emberi húsnak a rettenetes szaga. Amikor, pedig vége volt az „ítéletnek” a hóhér szalmakoszorút, vagy pacalt dobott a szenvedésektől félholtá vált, tépett ruhájú áldozatnak a fejére és vesszővel a kezében örökre kiűzte a város határából. Ez a szörnyű, embertelen büntetés mintegy két évszázadig uralkodott hazánkban.

Joggal felmerül a kérdés, hogy eredménnyel járt-e ez a kegyetlen büntetés, megszűnt-e a prostitúció, az emberkereskedelem? Tényként megállapítható, hogy a kíméletlen büntetések ellenére sem szűnt meg a prostitúció és az emberkereskedelem. Sőt az így megbélyegzett és kítaszított emberek, a prostituáltak, ha korábban nem is voltak hivatásos prostituáltak a kitoloncolást követően többnyire azzá váltak és hurcolták magukkal a különböző nemi betegségeket egyik városból a másikba.

1.2. I. Ferdinánd reformrendelete (1552)

I. Ferdinánd 1552-ben bocsátotta ki azt a reformrendeletet, amely a könnyelmű együttéléstről és egyéb nyilvános bűnökről rendelkezett. A XVI. és a XVII. században a törvényhatóságok a statútumaikban egyrészt szigorították a büntetéseket, vagyis halálos büntetést, tüzes megbélyegzést, nyilvános korbácsolást, kipellengérezést és kitoloncolást is alkalmaztak a prostituáltakkal és a leánykereskedőkkel szemben.

Annak ellenére, hogy igen szigorú megtorló büntetéseket alkalmaztak a leánykereskedést és a prostitúciót mégsem sikerült kiirtani.

1.3. Mária Terézia rendelete (1754)

Mária Terézia császárnő és magyar királynő 1754-ben egy rendeletet adott ki, amely azt tartalmazta, hogy a „rossz hírű nőket” serényen fel kell kutatni, el kell fogni, szigorúan elzárni és az idegeneket az országból ki kell toloncolni. A rendelet kiadásának az volt az oka, hogy a nemi betegségek a katonaság körében oly mértékben elterjedtek, elszaporodtak, hogy már a katonák harci készségét is veszélyeztették. Ez a rendelet tartalmazta azt is, hogy a prostituáltakat örökös száműzetéssel kell sújtani. Ennek, pedig az lett a következménye, hogy

a Bécsben „erkölcstelen üzemek miatt összefogdosott veszélyes elemeket” lényegében tömegesen Magyarországra szállították.

„Constitutio criminalis Theresiana” címen vált ismertté ez a Bécsben kiadott törvénykönyv, amely Magyarországon ugyan egyáltalán nem lépett hatályba, az abban foglaltakat mégis alkalmazták. Ennek értelmében még úgynevezett erkölcs bizottságokat (Keuschheits-Comission) is életre hívtak. Ezt követően számos rendelkezést adtak ki, amelyeknek a lényege az volt, hogy a nemi betegségek terjedését próbálták megakadályozni. Arra nem is gondoltak, hogy a prostitúció ügyét kellene rendezni és szabályozni.

1.4. II. József „Ordo criminalis” rendelkezései (1788)

II. József 1788-ban adta ki „Ordo criminalis” erkölcsvédő rendelkezéseit, amely már szexuális kihágásokat is megjelenített. Nevezetesen a házasságtörést, a paráznaságot, a csábítást, a kerítést. A prostitúciót pedig „politikai bűnnek” tartotta és ezen bűncselekmények elkövetőit részben testi fenyítéssel, részben elzárással rendelte büntetni.

1.5. További jogalkotás

Jelentős változást és fejlődést jelentett a prostituáltakkal kapcsolatos gondolkodásban az 1754-ben megjelent rendelet, amely a prostitúció ügyét nem csak erkölcsi oldalról, hanem kifejezetten egészségügyi szempontból közelíti meg.

Az 1765. év egy nagy határkő, ugyanis hazánkban ekkor osztják ki a legrégebbi bárcás igazolványokat (scheda protectionalis). A bárcás igazolványok kiosztásával legalizálták a prostitúciót. Azonban ez egy átmeneti intézkedés volt, ugyanis Mária Terézia császárnő és királynő 1767-ben szigorította a korábban kiadott rendeletet és ekkor rendszeresen erkölcsrendészeti razziát rendelt el Pesten.

Nagy jelentősége volt a Budai Egyetem orvosi fakultása által 1782-ben kiadott szakvéleménynek, amely először rögzítette, hogy a kitoloncolt prostituáltak terjesztik a különböző nemi betegségeket. Egyben felhívta a hatóságok figyelmét arra, hogy önmagában a

büntetés és a kitoloncolás nem jelenti azt, hogy a ragályt terjesztő, prostituáltak meggyógyulnak.

Jelentős fordulatot jelentett a prostituáltakkal szembeni gondolkodásban az 1848-ban kiadott 6569/1848. számú K.M. sz. rendelet. Ennek következtében egyrészt a tisztiorvosok átvették a diploma nélküli felcserektől a prostituáltak vizsgálatát, másrészt egy új, a prostituáltakat ellenőrző hatósági felügyeleti rendszer lépett életbe, vagyis a reglementáció.

A szabadságharc leverését követően az úgynevezett „Türt házak” alapítására Pesten először az itt lévő cseh-osztrák rendőrség adott engedélyt. Ezzel kezdetét vette az országban a prostitúció és a leánykereskedés fejlődésének egy újabb korszaka, vagyis a leánykereskedés és a bordélyházak korszaka. Az idegen rendőrség a leánykereskedéssel és a bordélyházakkal kapcsolatban az álláspontját az alábbiak szerint foglalta össze: Csak hadd vigadjon a magyar, akkor legalább nem politizál és nem konspirál.

A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a hatóságok pénzért árulták a bárcás házi, bordélyházi mulatóhelyi engedélyeket és néhány év elteltével Pesten és a nagyobb vidéki városokban szinte kivétel nélkül megtaláljuk a bordélyházakat.

A kiegyezés évében, vagyis 1867-ben jelent meg az a szabályrendelet, amely lényegében először tárgyalta részletesen a reglementációs lehetőségeket.

Ezt követően 1926-ban 160.100/1926. B.M. szám alatt látott napvilágot az a belügyminiszter által kiadott országos hatályú szabályzat, amely szakított ugyan a bordélyrendszerrel és megtiltja a modern fehér rabszolganőtartást, de a rendészeti bejegyzésnek és a prostituáltak engedélyezésének a rendszerét változatlanul fenntartja.

2. Magyarország küzdelme a leánykereskedés ellen a nemzetközi szervezetek segítségével

2.1. Nemzetközi konferenciák

A XIX. században elsősorban az emberbaráti egyesületek kezdeményezésére széleskörű társadalmi mozgalom indult.

Hollandia már 1881-ben nemzetközi értekezletet hívott össze a leánykereskedés megakadályozása érdekében, azonban ez az összejövétel nem érte el a célját.

2.2. Az egyes országokkal való szerződés-kötés

Szintén Hollandia kezdeményezte 1888-ban annak a nemzetközi szerződésnek a megkötését, amelynek az volt a célja, hogy állampolgáraiknak kölcsönös védelmet biztosítsanak a kerítés bűncselekménye ellen. Ennek keretében Hollandia Magyarországgal és Ausztriával is szerződést kötött. Az 1895-ben Párizsban megrendezett konferencia célja a nőkereskedelem megakadályozása volt.

2.3. Nationale Vigilance Associationt

1899. Londonban az Association nemzetközi kongresszust hívott össze. A konferencián mindazon tagállamok egyesületei képviseltették magukat, amelyek szintén a prostitúció visszaszorítását tűzték ki célul és a leánykereskedelem időszerű problémáit ismertették egymással.

Az akkori angol társadalom érzékenysége abban is megmutatkozott, hogy már 1855-ben a Pall Mall Gazette nevű londoni újság folytatásos cikkek közlésével leplezte le a Londonban folyó leánykereskedelmet és a cikksorozat elérte célját.

A cikkekben Londont egy óriási leánykereskedésnek, leányvásár piacnak ábrázolták. A hatás nem maradt el.

A társadalmi megmozdulás eredményeként életre hívták a Nationale Vigilance Associationt, amely szervezet az egyes európai társadalmakat nemzeti bizottságok kialakítására buzdította.

A leánykereskedés elnyomása miatt 1904. májusában hívták össze Párizsban az első nemzetközi értekezletet. Ezen értekezlet megállapodásaihoz Magyarország 1905. január 18-án csatlakozott.

Ez a nemzetközi megállapodás (1904.) a leánykereskedés ellenőrzését és megakadályozását célzó közigazgatási, rendészeti intézkedéseket foglalta magában. Néhány évvel később, vagyis 1910 májusában tartották a második nemzetközi értekezletet, amely a büntetőjogi tartalmú egyezményt revízió alá vette és részben módosította is. Magyarország képviselője is aláírta az ekkor létrejött egyezményt, sőt a magyar kormány képviselője nemcsak aláírta az egyezményt, hanem jelentős befolyást gyakorolt a nemzetközi megegyezés megszövegezésében. A magyar küldött javaslatára került az egyezmény szövegébe az a rendelkezés, amely szerint a kiskorú nők részére biztosított feltétlen védelem tekintetében korhatárul minimumként a betöltött 20. évet állapították meg. Ez az egyezmény azért is nagy jelentőségű, mert már különbséget tett a kiskorúak és a nagykorúak védelme között, felismerve a korból adódó sajátos intézkedések szükségszerűségét. A kiskorúakat már abban az esetben védelemben részesítette, ha ők maguk beleegyezésükkel járultak hozzá a bűncselekmény elkövetéséhez. Lényegében ma is ez a szabályrendszer érvényesül.

2.4. Az 1908. évi XXXVI. törvénycikk

Magyarországon az 1878. évi V. t.c. büntető törvénykönyvbe foglalt rendelkezés szabályozta a kerítést. A törvényi tényállást azonban úgy fogalmazták meg, hogy lényegében a kézre került leánykereskedők tekintetében alig szabhattak ki büntetést a bíróságok. Ezen az állapoton segített az 1908. évi XXXVI. t.c. a büntető törvénykönyvnek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséhez és módosításáról szóló rendelkezése. Ennek a törvénycikknek a 43-47. §-ai értelmében a kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette 3 évig terjedhető börtönnel volt büntetendő.

XIII. CZIKK

A Btk. 247. §-a után a következő 43-47. §-okban foglalt rendelkezések iktatandók

43. § Kerítés vétségét követi el, a ki valamely tisztességes nőt házasságon kívüli nemi közösülés vagy fajtalanság céljára önérdékből más részére szándékosan megszerez vagy megszerezni törekszik, ha a nő életének huszadik évét még be nem töltötte.

A bűnvádi eljárás csak magánindítványra indítható meg. A magánindítvány nem hozható vissza.

44. § Kerítés vétségét követi el, a ki valamely tisztességes nőt szándékosan reábir, hogy az előbbi §-ban meghatározott célra bordélyházba vagy hasonló üzletbe lépjen. A kísérlet büntetendő.

Ez e cselekmény büntett, ha a sértett életének huszadik évét még nem töltötte be.

Kerítés büntettét követi el az is, a ki valamely nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben akarata ellenére bármely okból visszatart.

45. § Tekintet nélkül a sértett nő korára és erkölcsiségére, a kerítés büntett, ha a tettes:

1. családsággal, erőszakkal vagy fenyegetéssel követi el;
2. a cselekményt hozzátartozója (Btk. 78. §), nevelés, tanítás vagy felügyelet végett rábizott vagy neki alárendelt nő ellen követi el;
3. a nőt külföldre szállítja vagy szállíttatja;
4. a kerítéssel üzletszerűleg foglalkozik, vagy kerítés miatt már egyszer büntetve volt büntetésének kiállítására óta tiz év még el nem telt.

46. § A kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha a sértett nő életének huszadik évét még be nem töltötte, a kerítés büntetének büntetése a 44. § utolsó bekezdésének és a 45. §-nak eseteiben három évig terjedhető fegyház.

A ki a cselekményt nyereségvágyból követi el, a szabadságvesztésbüntetésen felül vétség miatt száz koronától kétezer koronáig, büntett miatt négyszáz koronától négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő.

A ki a nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal és ezer koronától ötezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, ugyszintén, ha a tettes ugyanily büntett miatt már egyszer büntetve volt és büntetésének kiállása óta tiz év még el nem telt, öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal és kétezer koronától nyolcezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

47. § A kerítés büntette és vétsége miatt a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondandó.

A törvény azt is rögzítette, hogy aki a cselekményt nyereségvágyból követi el a szabadságvesztésen felül vétség miatt száz koronától kétezer koronáig, büntett miatt négyszáz koronától négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő volt.

A törvénycikk 46. §-ának (4) bekezdése értelmében: Aki a nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal és ezer koronától ötezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, úgyszintén, ha a tettes ugyanily büntette miatt már egyszer büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal és kétezer koronától nyolcezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A törvényi tényállás azt is rögzítette, hogy a kerítés vétsége és büntette miatt a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondható.

Különbséget tett a törvényalkotó, abban, hogy sértett a bűncselekmény elkövetésekor a huszadik életévét betöltötte-e, vagy sem. A kísérletet is büntetni rendelte.

A törvényalkotó privilegizált esetként állapította meg a sértett nő korától és erkölcsiségétől függetlenül, ha a tettes csalárdsággal, erőszakkal vagy fenyegetéssel követte el a bűncselekményt, vagy ha a cselekményt hozzátartozója, illetőleg a nevelése alatt álló sérelmére követte el, vagy ha a nőt külföldre szállította, vagy szállíttatta, illetőleg az üzletszerű elkövetést is büntettként rendelte büntetni.

A bűnvádi eljárás csak magánindítványra volt indítható. Abból indultak ki, hogy ebben a kérdésben mindig a sértett érdekét kell szem előtt tartani arra is tekintettel, hogy a cselekmény rendszerint egy zárt körben játszódott és a külvilág esetleg csak akkor szerezhette erről tudomást, ha a bírói eljárás megindult, ez pedig fokozottabban sújtotta volna a sértett nőt. Abban az esetben, ha a magánindítványt megtették az már nem volt visszavonható.

2.5. Nemzetek Szövetségének Egyezségokmánya

Jelentőségteljes lépés volt a Nemzetek Szövetségének az Egyezségokmánya, amely szerint⁶⁴ a már fennálló vagy a jövőben kötendő nemzetközi egyezmények határozataival egybehangzóan és azok fenntartása mellett, megbízzák a szövetséget a leány- és gyermekkereskedelemre, valamint az ópiummal és más ártalmas szerekkel való kereskedésére vonatkozó egyezmények végrehajtásának legfőbb ellenőrzésével. Ennek következtében még 1921. év júniusában, Magyarország képviselőinek részvételével tartott nemzetközi konferencián hozott határozatokat a Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjesztették. A Tanács a határozatokat felülvizsgálta, azokat elfogadta és nemzetközi egyezménybe foglalta. Egyben felszólították Magyarországot képviselőjét, hogy írja alá az Egyezményt. Ez 1922. március 30-án megtörtént.

Az egyezmény egyik lényeges eleme, hogy a kerítés bűncselekményének kísérlete és előkészületi cselekménye is büntetendő, valamint előírták azt is, hogy biztosítani kell azon nőknek és gyermekeknek a védelmét, akik más országokban keresnek munkát, a kivándorlókat szállító hajókon utazó nőknek és gyermekeknek a védelmére nem csak az elindulás és megérkezés alkalmával, hanem útközben is megteendő a szükséges intézkedések.

Az egyezmény újdonsága abban is megmutatkozik, hogy a korábbi „leánykereskedés” kifejezés helyett a sokkal megfelelőbb „nőkkel és gyermekekkel űzött kereskedés” kifejezést fogadták el, egyben megállapították, hogy feltétlenül védelembe részesítendő nők azok a nők, akik minimális korhatára a betöltött 21. évig terjed.

Az egyezményben azt is előírták, hogy a pályaudvarokon és a kikötőkben olyan felhívásokat kell kifüggeszteni, amelyek figyelmeztetik és tájékoztatják a nőket és a gyermekeket a velük való üzérkedés veszélyeire és felhívják a figyelmüket azokra a helyekre, ahol szállássegélyt és támogatást találhatnak, ha veszélyben vannak.

Ezeket a megállapodásban foglalt rendelkezéseket Magyarország az 1922:LXII. és 1925:XIX. t. cikkeivel iktatta törvénytárába.

⁶⁴ I. rész 23. Cikkének c. pontja

Miután a nemzetközi egyezményt becikkelyezték a közigazgatási és a rendészeti hatóságok is megkapták azokat a rendeleteket és utasításokat, amelyek a leánykereskedés leküzdésére hivatottak.

2.6. Erkölcsrendészeti hatóság

A belügyminiszter 165.153/1923. sz. alatt kiadott rendeletével 1923. október 24-én megállapította az erkölcsrendészeti hatóság ügyrendjét. A 245.700/1922. belügyminiszteri rendelet megállapította, hogy erkölcsrendészeti hatóságként a M. Kir. Belügyminisztérium IX. Ügyosztálya szerepel. Az ügyosztály hivatalos elnevezése: „A M. Kir. Belügyminisztérium IX. ügyosztálya, mint erkölcsrendészeti hatóság a leánykereskedés és a fajtalan közlemények elnyomására”. A szervezet rövidített elnevezése: Erkölcsrendészeti Központi Hatóság. Az Erkölcsrendészeti központi hatóság ügyrendje szerint minden értesítést Magyarországon, amely a női személyeknek kéjelgési célokra való felhasználására és fajtalan közlemények terjesztésére vonatkozott ennél a hatóságnál kellett összegyűjteni.

Ez a hatóság gyakorolt felügyeletet és intézkedett a prostitúció vagy a leánykereskedés céljaira szánt női személyek és azok kísérői, különösen a pályaudvarokon, hajó- és határállomásokon, kikötőkben megtörtént események miatt. A nyomozás és az utazás közbeni feltartóztatás is a hatóság feladata volt. Értesítési kötelezettség is terhelte a rendeltetési hely hatóságait, szükség szerint az érdekelt diplomáciai vagy konzuli hatóságok tekintetében is. Feladatai közé tartozott az áldozatok hazaszállítása és a jótékonyági intézetekben, vagy erkölcsi biztosítékot nyújtó magánszemélyeknél való elhelyezése mindaddig, ameddig végleges elhelyezésük nem történik meg.

Ezen túlmenően felügyeletet gyakoroltak azon ügynökségek és irodák felett, amelyek nőknek külföldön való elhelyezésével foglalkoztak. Köteles volt az Erkölcsrendészeti központi hatóság a belföldön való elítélésekre vonatkozó büntető lapokat a külföldi szerződő államok hasonló hatóságainak abban az esetben megküldeni, ha a bűncselekmény tényállásai különböző országokban valósultak meg. Már abban az időben is felfedezték a leánykereskedés, prostitúció határon átnyúló jellegzetességét, ezért az erkölcsrendészeti hatóságnak állandó összeköttetést kellett fenntartani a leánykereskedés leküzdésére alakult

nemzetközi egyesület magyar bizottságával, egyszóval a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen (MELE) elnevezésű szervezetével. Ezen túlmenően a szerződő államok mindegyikében felállított hasonló szervezettel „közvetlenül tarthatott kapcsolatot, levelezhetett” a központi hatóság.

Az erkölcsrendészeti hatóság az ország területén lévő bordélyházakról, zugszállodákról, helyszerzőkről, dalcsarnokokról, zugkávéházakról is nyilvántartást vezetett. A központi hatóság főnöke közvetlenül a magyar királyi belügyminiszternek volt alárendelve és működéséről, munkájáról minden év április 1-jéig a miniszternek jelentést kellett tennie.

3. A Leánykereskedés elleni harc Magyarországon

A társadalmi civil szervezetek közül a Magyar Egyesület a Leánykereskedelem Ellen („MELE”) 1909-ben alakult meg és vette fel a harcot a legaktívabban a magyarországi leánykereskedés, prostitúció ellen. A MELE egyesület előzményéhez tartozik, hogy Prohászka Ottokár Székesfehérvár püspöke és Tisza István gróf kezdték meg a munkát a magyar társadalom elitjéből kiválasztott szűkebb csoporttal.

Az egyesület két elnöke Tisza István gróf és Prohászka Ottokár tisztában voltak azzal, hogy a magyar társadalomban az egyik megoldhatatlan probléma a prostitúció és keresni kezdték ennek a társadalmi gyökereit. Prohászka Ottokár az egyik MELE konferencián az alábbiakat mondta: „Szörnyű anomália, hogy amíg a tisztességes dolgozó nők alig tudnak megélni becsületes keresményükből, addig azok a nők kényelmes jólétben élnek, jól öltözködnek, akik a szerelmi vásáron árulják testüket.”

Amikor megalakult a MELE akkor Petőfi egyik hatásos versének szavait használta fel: „Lemossuk a gyalázatot”. Ezzel hirdette meg a programját az országban. Annak ellenére, hogy a törvényhozás igen súlyosan rendelte büntetni a kerítés büntettének törvényi tényállásában a prostituáltakat és azokat, akik prostitúcióra bírták a nőket, a társadalomban változatlanul megmaradt a prostitúció és a leánykereskedelem. A MELE Magyarországon az 1930-as években a fővárosban és a nagyobb vidéki városi pályaudvarokon is megjelent.

A MELE a megalakulását követően kapcsolatot keresett a hazai és a hasonló irányultságú külföldi egyesületekkel is azért, hogy a kifejtett munka hatékonyságát növeljék.

A MELE jelentőségét és társadalmi elismertségét mutatja, hogy már megalakulásának kezdetén képviseltette magát azon az igazságügyi minisztériumi szaktanácskozáson, amelyen a „kiskorúak jogi védelme” érdekében hozandó büntető novellát tárgyalták.

A MELE sikerét az is mutatja, hogy miután működését megkezdte olyan hatásos tevékenységet fejtett ki, hogy végül is a társadalom lelkiismeretét is némileg felrázta és megnyerte a társadalom segítségét.

A MELE munkáját segítette a sajtó részéről dr. Weisz Emil, aki az egészségügyi lapokat szerkesztette és ingyenesen propaganda célra annak egyes lapszámait a MELE rendelkezésére bocsátotta. A társadalmi egyesületek közül, pedig legelőször a Magyar Kálvin Szövetség csatlakozott a MELE munkájához.

3.1. A nővédelmi munka megteremtése

A nővédelmi munka megteremtésének kiváló asszonya az angol származású Butler Josephine, aki életművének tekintette azt, hogy a női méltóságot megvédje és a nőt lelkileg felszabadítsa, a nők önrendelkezési jogát kivívja. Életművének ez volt a vezéreszméje. Butler Josephine életének jelentős részét a nők felemelkedésének szentelte. Igazságérzetét apjától John Greytól örökölte, aki az angol társadalom kimagasló egyénisége volt. Férje, Butler György a liverpooli, későbbi oxfordi egyetemek neves professzora. Butler Josephine azért, hogy megismerje a nők erkölcsi züllöttségét, felkereste a „bűnmocsár világát” és az itt szerzett tapasztalatok eredményeként alapította meg az első átmeneti otthont: „A Nyugalom Házát”. A Nyugalom Házában a jövedelem nélküli, otthontalan nőket helyezték el. Később Liverpoolban, pedig munkásotthont is nyitott. Így a Shelter Ház, vagy Védett Ház első nyomait már a Nyugalom Házában megtalálhatjuk. Butler Josephine volt az, aki a reglementáció ellen harcolt.

3.2. Reglementáció

Ismeretes, hogy a francia erkölcsrendészet a reglementációan alapul. Ennek a rendszernek az a lényege, hogy az állami hatóságok nyilvántartják, és orvosi vizsgálatra kötelezik azokat a nőket, akik a nemi életükkel keresetet űznek, vagyis a prostituáltakat. Amennyiben kihágást követnek el, akkor pedig megbüntetik őket. Az angol társadalomban 1869-ben hozták meg a „Contagious Diseases Act”-ot, s vezették be a prostitúció hatósági ellenőrzését az angol gyarmatokon, Írországban és India minden területén. Az angol társadalom ugyan kifogásolta az erkölcsrendészet beavatkozását a nők magánéletébe, de ezért semmit sem tett.

Butler Josephine volt az, aki a reglementációs mozgalom ellen harcolt és tudta, hogy a reglementáció lényegében a nyilvános bordélyházak felvirágoztatását is jelenti.

A magyar MELE mozgalomra is nagy hatása volt Butler Josephine tevékenysége.

A M. Kir. Belügyminisztérium IX. ügyosztálya, mint erkölcsrendészeti hatóság a leánykereskedés és a fajtalan közlemények elnyomására tevékenysége, eredményei számokban:

Az erkölcsrendészet központi hatóság 1933. évi január 1-jétől 1934. év június hó 30-ig, vagyis másfél év alatt külföldi vonatkozású kerítési ügyben 8 esetben indított eljárást.

A nyomozás adatai szerint azonban bűncselekmény egy esetben sem valósult meg, ezért a bírósági eljárás sem indult meg.

Kizárólag belföldi vonatkozású kerítés ügyben 24 esetben indult meg az eljárás 52 terhelttel szemben az említett másfél év alatt.

A 24 esetben az 52 terhelt jogerős elítéltetése az alábbi volt:

fegyházbüntetésre	börtönbüntetésre	fogházbüntetésre	elzárásra	pénzbüntetésre	toloncházba utaltatott	eljárás folyamatban van
8	8	7	3	4	4	18

14 olyan eset volt a másfél év alatt, amikor a nyomozást elrendelték, de bűncselekmény hiánya miatt a bírósági eljárás nem indult meg.

A Fővárosi Statisztikai Hivatal közleménye szerint 1926-1933. évekre vonatkozóan a következő adatokat tárták fel:

Bűnügyi Rendészet
Kerítés és egyéb esetek⁶⁵

1933. január 1-jétől 1934. júniusáig, vagyis mintegy másfél év alatt szeméremsértő nyomtatványok és ábrázolások közzététele, forgalomba hozatala, vagy kirakatba helyezése miatt 22 esetben indult büntetőeljárás. 11 esetben az eljárás nem vezetett eredményre, 11 esetben azonban a terhelték közül két személyt fogházbüntetésre, öt személyt pénzbüntetésre ítélték, négy személy ellen az eljárás, pedig 1934. június 30-án is folyamatban volt.

Magyarországon a fővárosban, de a nagyobb vidéki városi pályaudvarokon is megtalálhatjuk a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen elnevezésű szervezet több kirendeltségét is. Az egyesület az utazás közben rászorulóknak anyagi és erkölcsi támogatást nyújtott, valamint felvilágosítással és útbaigazítással is szolgált.

1933. január 1-jétől 1934. június végéig a Magyar Egyesület a Leánykereskedelem Ellen elnevezésű szervezet 2234 esetben, a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége 2119 esetben (294 esetben nyújtott anyagi segítséget, 208 esetben adott éjjeli szállást, 437 esetben támogatást az utazáshoz), a Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége pedig 228 magyar és 84 külföldi utast támogatott.

⁶⁵ Mikor a szülő, testvér, vagy más hozzátartozó viszi a bűnre

A MELE elismertségét mutatja az is, hogy a belügyminiszter a 233.152/1925. számú Belügyminiszteri rendeletével, amely 1925. július 31. napján kelt megengedte, hogy a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen pályaudvari kirendeltségének a tagjai fontos szolgálatuk megkönnyítése és eredményesebbé tétele érdekében fémből készült jelvényt viselhessenek. A rendelet azt is tartalmazta, hogy akik a jelvényt viselik, azok közhasznú és közérdekű működésükben hatósági támogatásban részesüljenek.

Magyarország nemcsak a Nemzetek Szövetségének az Egyezségokmányát cikkelyezte be, hanem olyan törvénycikkeket is alkotott, amelyek a leánykereskedés elleni küzdelmet továbbsegítették. Ilyen törvénynek minősül a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről alkotott 1877:XX. t. c. 263. és 264 .§-ai, amelyek az árvaszékeknek, mint gyámhatóságoknak legfőbb feladatául a kiskorúak szellemi és anyagi érdekeinek megóvását tették. A törvénycikk azt is előírta, hogy az árvaszékeknek és a gyámhatóságoknak az a feladta, hogy a kiskorúakat szorgalmas tanulásra és kitartó munkásságra szoktassák. Szükség esetén pedig erre kényszerítsék őket.

Dr. Melly Béla Székesfővárosi Árvaszéki Elnök, aki egyben a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Elleni Egyesület alelnöke is volt arra a következtetésre jutott a rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján, hogy a lányok többnyire kiskorúságukban jutnak a prostituáltak közé, tehát abban a korban, amikor az árvaszéknek felügyeletet kell felettük gyakorolni és érdekükben intézkedni. A prostituálttá válás okait az alábbi okokban látta: az elhagyatottság, a rossz környezet, az iskolakerülés, a szülők és a gyámok hanyagsága, sokszor önző érdeke, a gondozás és nevelés hiánya, a hiúság, a munkakerülés, a könnyű és víg élet utáni vágy, a vallástalanság, az erkölcsi élet hiánya, az emberi méltóság és megbecsülés iránt való érzéketlenség, a tisztelet iránt való közöny, az értelem és lelki szegénység.

A MELE alelnöke úgy gondolta, hogy az árvaszéknek kötelessége olyan hatósági intézkedéseket tenni, amelyek oda vezetnek, hogy az ilyen kiskorúk körül leselkedő kerítőket és csábítókat elűzi.

Dr. Melly Béla az 1913. évben Az árvaszék hivatása a gyermekvédelemben, különösen a házasságon kívül született gyermekek védelmében, és a prostitúció elleni küzdelemben című könyvében egyértelműen megállapította a rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján, hogy a kiskorú prostituáltak túlnyomó része – 1913. évi adatok – szerint 80%-ban vidékről

származik és ezek legnagyobb részük, vagyis az 54%-a a cselédek sorából került ki. Azonban nem arra a következtetésre jutott, hogy a vidéki emberek erkölcselenebbek, hanem azt konstataálta, hogy a vidéken nagy szegénységben élő emberek a saját sorsukon akarnak könnyíteni akkor, amikor a lányukat a fővárosba küldik azért, hogy cselédként saját magukat eltartsák és a keresetüket, azt a néhány pengőt támogatásul, pedig vidékre családtagjaiknak hazaküldjék.

Ha megvizsgáljuk az elmúlt 100 évre visszamenően a prostitúció keletkezésének okait és a mai okokat is feltárjuk, akkor rendkívül sok hasonlóságot látunk. Sőt a prostituáltak nagy része ma is szegény sorból, idegen országból migránsként érkezik a gazdagabb országba, ahonnan szegény családtagjainak ugyanúgy hazaküldi a prostitúcióval keresett összeg egy részét, mint ahogyan több mint 100 évvel ezelőtt a prostituálódott vidéki cselédek családtagjainak hazaküldték.

Magyarországon a prostitúció és a leánykereskedelem ellen az 1930-as években részben a Magyar Állam a törvényhozási aktsuaival, a bíróságok, köztük a fiataikorúak bírósága a fiataikorúak felügyelő hatósága, a rendészeti hatóságok, az árvaszék, továbbá a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, a felekezetek missziószervezetei és a nők védelmében szociális tevékenységet ellátó különböző társadalmi egyesületek és az állami javító intézetek mind egy-egy bástyaként jelentkeztek és harcoltak a kerítés és a leánykereskedés ellen.

Dr. Dorozs Gábor egyetemi magántanár, kórházi főorvos, aki egyben a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen ügyvezető alelnöke is volt a prostitúciót az alábbiak szerint definiálta. „Általában véve prostituálnak mondják azt a nőt, aki a kéjelgést keresetszerűen és válogatás nélkül üzi. A prostitúció lényegéhez tartozik tehát egyrészt a vásárolhatóság, illetve a test áruba bocsátása, másrészt az ilyképpen előálló szexuális viszonylatok rövid lejáratú mivolta. Általános jogi és rendészeti szempontból tehát azok a szexuális viszonylatok, amelyek az itt vázolt feltételeknek nem felelnek meg nem esnek a prostitúció körébe. A szemérmetlen, üzleties jellemvonás, a sűrű és minden válogatás nélküli nemi keveredés, és a kéjelgés állandó nyilvános foglalkozásként való üzése a legtökéletesebben a reglementációs államokban ismeretes bejegyzett és engedélyezett prostituáltak típusára alkalmazható.” Dr. Dorozs Gábor egyetemi tanár a, a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen ügyvezető elnöke és dr. Melly Béla árvaszéki elnök, aki a MELE alelnöke volt a prostitúció okait lényegében ugyanazon körülmények alapján határozták meg.

Dr. Dorozs Gábor szerint a prostitúció okai

- a.) a szülő, illetve a gyám hanyagsága,
- b.) a szülői önzés,
- c.) a mérhetetlen női hiúság,
- d.) a könnyű és vidám élet utáni vágy,
- e.) az alkohol és a bódító szerek, cocain, ópium,
- f.) a munkakerülés,
- g.) az erkölcsi érzék hiánya, a vallástalanság
- h.) a tudatlanság, tapasztalatlanság,
- i.) fokozott érzékiség,
- j.) az elcsábítás,
- k.) a férfiak féktelen élvezetszomja,
- l.) a pornográfia, a szennyirodalom és szennyábrázolás,

Ide sorolták a különböző engedély nélkül kinyomtatott és titokban terjesztett trágár olvasmányokat.

- m.) a nyomor,
- n.) a legfőbb prostituálódási ok az elhagyatottság.

Jóllehet a szegénységet, a nyomort is önálló prostituálódási okként tartották nyilván, azonban az elhagyatottság az okok közül a legelső helyen szerepelt. Az 1930-as években a közfelfogásban a prostitúció okainak kutatása során arra a következtetésre jutottak, hogy a prostitúció okai főként a társadalomban, a környezetben, a családban keresendők, úgyhogy végeredményben a prostitúció fennállásáért és az általa okozott erkölcsi és egészségügyi károkért nem annyira a prostituált, mint inkább maga a társadalmat tették felelőssé. Ebből viszont az következett, hogy a prostitúció megelőzése, a prostitúció által okozott károk leküzdése az államnak és társadalomnak is egyrészt kötelessége, másrészt pedig elsőrendű feladta.

3.3. A MELE-nek a ki- és visszavándorlókat védő irodával való kapcsolata

A MELE jelentőségét mutatja, hogy 1922. évben sikerült elérnie, hogy a ki- és visszavándorlókat védő iroda a pályaudvari várótermekben működő kirendeltségei megosztották a helyiséget a MELE pályaudvari misszióival.

A Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen az 1923. évi közgyűlését Prohászka Ottokár az alábbi szavakkal nyitotta meg: „A mi egyesületünk, ha szimbolikusan nézem, és programját tekintem, minden esetre nagy, a társadalmi akciója ,csekély, a munkája azonban az óriási a kicsi keretek között, melyet a nőkereskedés ellen folytat. Lehetséges, hogy Krisztus születése után 1900 év múlva, valóságos rabszolgaság létezzék, s rabszolgafelhajtók és rabszolga kereskedők legyenek!? Nem az arabokra és a négerekre gondolok, hanem azokra a fehér rabszolga kereskedőkre, akik a művelt világban élnek. Egyesületünk a jog trambulinjáról veszi le a lendületet, midőn küzd a leánykereskedés ellen. De ez a jog nem állhat meg ethika nélkül, s erejét az ethosból meríti. A jogra diktál az ethos és az az a felső fórum, melyhez fellebbeznünk kell.”

A MELE munkájának eredményeként az 1920-as években a fővárosban csökkent a bordélyházak száma, vidéken azonban változatlanul működtek és számuk nem csökkent.

A MELE a nemzetközi konferenciákon is képviseltette magát. Az egyik jelentős konferenciára 1924-ben Grazban került sor, ahol a nemzetközi konferencián a nő- és gyermekkereskedés ellen harcoltak, 24 állam képviseltette magát, még Szovjet-Oroszország és Kína is delegált küldöttestet.

Érdekességként említendő, hogy Kairóból egy pasa jött el a feleségével és valamennyi ülésen részt vett. Az 1926. évi közgyűlésen Prohászka Ottokár a MELE elnöke az alábbiak szerint fogalmazott: „Egy nagy mocsár között vagyunk, s mindinkább süllyed a láb a mocsárba, de nem csak a láb, hanem utána a törzs és a lábön át az egész test. A szkeptikus világhangulatát sokban befolyásolni nem tudja egyesületünk. Amikor az emberi jogok szempontjából nézzük a mai helyzetet, a lányok rabszolgasorsba juttatását, és az egész közélet letörését, s a mocsárba való lesüllyesztését, akkor tudjuk, hogy szent missziót teljesítünk, mikor néhányat ki akartunk emelni a mocsárból, és a mocsár terjedését meggátolni igyekszünk.”

A MELE az Állami Munkaközvetítő Hivatal munkájába is bekapcsolódott, valamint együttműködött az Életvédelmi Osztállyal is. A nő- és gyermekkereskedelem ellen 1930-ban megrendezett varsói nyolcadik nemzetközi kongresszuson a MELE akkori főtitkára három javaslatot is szerkesztett. A kongresszus elsősorban „souteneur”-ök ellen indított kíméletlen harcot, ugyanis a kitarottakat a legnagyobb demoralizáló erőnek tartották.

A MELE eredményei egyértelműen mutatják, hogy milyen jelentős eredményeket érhet el egy olyan civil szervezet, amely a hatósággal teljes egészében együtt működött és szinte az ország egész területén nem csak jelen volt, hanem valóságosan részt vett a leánykereskedelem elleni küzdelemben. A MELE tevékenysége egyrészt a prevencióra helyezte a hangsúlyt, másrészt az áldozatvédelemre.

A MELE tevékenysége jól reprezentálja, hogy a prostitúció elleni harc hatékonyságához elengedhetetlen a civil szféra jelenléte.

4. A prostitúcióval kapcsolatos táblázatok 1912-1934. közötti időszakból

I. Kimutatás az Erkölcshivatalon „kéjő”-igazolvány kiváltása céljából jelentkező fiatalok megmentése céljából a szőv. Árvaszek megkeresésére folytatott munkáról, 1912—1927.

	Javíthatatlan	Lapja bevonva, s hazatoloncolva	Lapját visszaadta, ismereti. helyre távozott	Lapját visszaadta s elutazott	Lapját visszaadta s Magdolna Ott.-ba ment	Lapját visszaadta, állásba ment	Lapját visszaadta, hozzátartozói átvették	Gyámot, ügygondnokot ajánlottunk	Javitóintézeti elhelyezést ajánlottunk	Szűvárosból kitértva, letartóztatva	Férjhez ment v. közös háztartásban él	Ismeretlen	Meghalt	Összesen
1912	25	2		20	4	14	20	15	4			8		112
1913	222	48	12	74	7	55	39	85	11	1	6	23		583
1914	168	34	33	44	3	40	21	110	5	3	6	28		495
1915	163	16	32	32	2	21	12	54	1	3		18		354
1916	217	27	23	30	4	15	15	68	2	3	2	13	1	420
1917	169	15	30	69	3	30	8	43			3	11		381
1918	145	4	31	47	2	7	4	24			2	3		269
1919	67	2	13	27	4	2	1	8			2	5		131
1920	110	2	17	18		2	5	27			2	13	1	197
1921	68		16	9		2	1	5		1		10		112
1922	106		10	7			1	1		1		2		128
1923	74	2	2	8				3		3				92
1924	68		8	18				5		1		5		105
1925	40		3	6						2		5	1	57
1926	3			3						2		2		10
1927	4			1				1						6
Összesen	1649	152	230	413	29	188	127	449	23	20	23	146	3	3452

II. Kimutatás az Erkölcshandészetben „kéjné”-igazolvány kiváltása céljából jelentkező fiatalkorúak megmentése céljából a szfőv. Árvaszék megkeresésére folytatott munkáról %-ban kifejezve. 1912—1927.

	Javithatlan	Lapja bevonva, s hazatoloncolva	Lapját visszaadta, ismereti. helyretávozott	Lapját visszaadta, s elutazott	Lapját visszaadta, s a Magdolna Ott.-ba ment	Lapját visszaadta, állásba ment	Lapját visszaadta, hozzátartozói átvették	Gyámot, ügygondnokot ajánlottunk	Javitóintézeti elhelyezést ajánlottunk	Szfővárosból kiltitva, letartóztatva	Férjhez ment v. közös háztartásban él	Ismeretlen	Meghalt	Összesen %
1912	22.3	1.8		17.8	3.6	12.5	17.8	13.5	3.6			7.1		100
1913	38.1	8.2	2.1	12.7	1.2	9.4	6.7	14.6	1.9	0.2	1.0	3.9		100
1914	33.9	6.9	6.7	8.9	0.6	8.0	4.3	22.2	1.0	0.6	1.2	5.7		100
1915	46.0	4.5	9.1	9.0	0.6	6.0	3.4	15.3	0.3	0.8		5.0		100
1916	51.7	6.4	5.5	7.1	0.9	3.6	3.6	16.1	0.5	0.7	0.5	3.1	0.3	100
1917	44.4	3.9	7.9	18.1	0.8	7.9	2.1	11.3			0.8	2.8		100
1918	53.9	1.5	11.5	17.4	0.8	2.6	1.5	8.9			0.8	1.1		100
1919	51.2	1.5	10.0	20.6	3.0	1.5	0.8	6.1			1.5	3.8		100
1920	55.8	1.0	8.6	9.2		1.0	2.5	13.8			1.0	6.6	0.5	100
1921	60.7		14.3	8.0		1.8	0.9	4.5		0.9		8.9		100
1922	82.8		7.8	5.4			0.8	0.8		0.8		1.6		100
1923	80.4	2.2	2.2	8.6				3.3		3.3				100
1924	64.8		7.6	17.1				4.8		0.9		4.8		100
1925	70.2		5.3	10.5						3.5		8.8	1.7	100
1926	30.0			30.0						20.0		20.0		100
1927	66.6			16.7				16.7						100
Állag: %	47.9	4.5	6.7	12.0	0.8	5.5	3.6	13.0	0.6	0.5	0.6	4.2	0.1	100

IX. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán az engedélyezett „kéjnök“ közé való bejegyeztetés céljából jelentkezőkről. 1912—1934.

1.
(1912—1926)

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	Össze- sen
Bejegyeztetett:	455	604	670	708	519	645	351	231	318	202	235	277	157	119	31	5517
Nem jegyeztetett le:	179	225	166	129	149	127	69	38	284	221	2	5	168	75	104	2284
Összesen jelentkezett:	634	829	836	887	668	772	420	269	547	426	440	445	232	223	223	7801

2.
(1927—1934)

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Össze- sen
Bejegyeztetett:	12	18	25	25	26	43	47	77	273
Nem jegyeztetett be:	47	31	7	10	10	7		6	118
Összesen jelentkezett:	59	49	32	35	36	50	47	83	391

X. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcshandészeti-
osztályán az engedélyezett „kéjnök közé való bejegyztetés
céljából megjelentekről %-ban. 1912—1934.

1.
(1912—1926)

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	Atlag %
Bejegyztetett :	71.6	72.8	80.1	84.6	77.7	83.5	83.5	85.8	57.2	47.5	53.4	62.2	67.6	53.4	13.9	70.7
Nem jegyztetett be :	28.4	27.2	19.9	15.4	22.3	16.5	16.5	14.2	42.8	52.5	46.6	37.8	32.4	46.6	86.1	29.3
Összesen %:	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-

2.
(1927—1934)

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Atlag %
Bejegyztetett	20.4	36.7	78.1	71.4	72.2	86.0	100-	92.8	69.8
Nem jegyztetett be	79.6	63.3	21.9	28.6	27.8	14.0		7.2	30.2
Összesen %:	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-

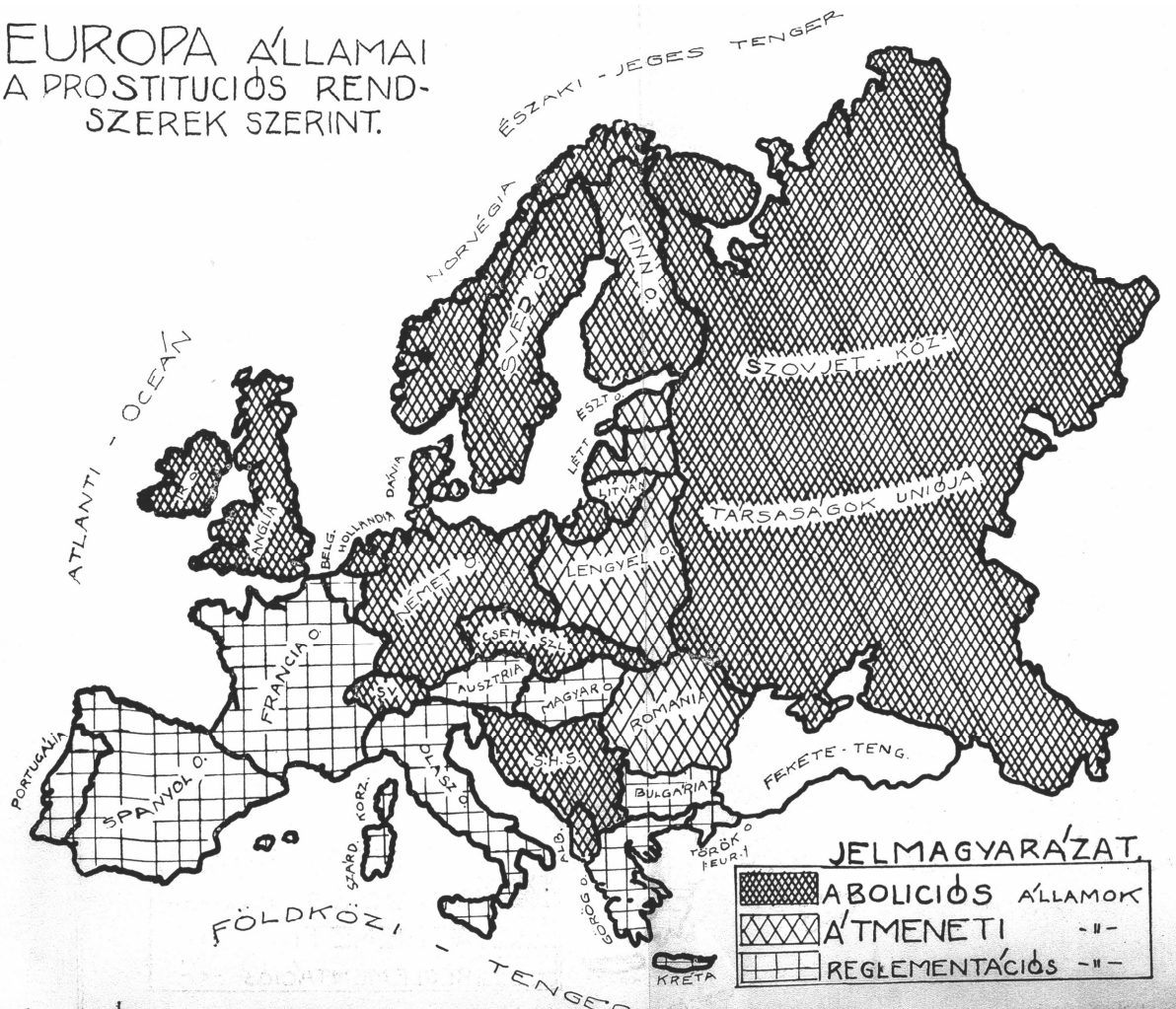
*XI. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-
osztályán az engedélyezett „kéjnök” közé bejegyzést nem nyert
jelentkezőkről, sorsuk további alakulása szerint. 1915—1926.*

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Ismételt jelentkezés után bejegyzést nyert	37	29	39	17	Adatok ismeretlenek	58		Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	6	1
Vidékre utazott	2										10	45
Állásba helyeztetett	35	51	41	44		81	159				27	82
Ismeretlen helyen él	26	50	34			87	50				46	26
Magdolna O.-ba került	29	19	13	8		8	15				10	20
Vegyes											5	18
Összes bejegyzést nem kapottak:	129	149	127	69		234	224				104	192

*XII. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-
osztályán az engedélyezett „kéjnök” közé bejegyzést nem nyert
jelentkezőkről, sorsuk további alakulása szerint %-ban.
1915—1926.*

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Ismételt jelentkezés után bejegyzést nyert	28·7	19·4	30·8	24·6	Adatok ismeretlenek	24·8		Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	5·8	0·5
Vidékre utazott	1·5										9·6	23·4
Állásba helyeztetett	27·1	34·2	32·3	63·8		34·6	71·0				26·0	42·7
Ismeretlen helyen él	20·2	33·6	26·7			37·2	22·3				44·2	13·6
Magdolna O.-ba került	22·5	12·8	10·2	11·6		3·4	6·7				9·6	10·4
Vegyes											4·8	9·4
Összesen 0.0:	100	100	100	100		100	100				100	100

EUROPA ÁLLAMAI A PROSTITÚCIÓS REND- SZEREK SZERINT.

III. Áldozatvédelem

1. Áldozatvédelem Magyarországon

Az áldozatvédelem előtérbe kerülése a nemzetközi és a nemzeti igazságszolgáltatásban:

1.1. Az áldozatok védelmének megvalósulása a nemzetközi és nemzeti jogszabályok segítségével:

Az elmúlt század közepén egyre jobban erősödött azoknak a jogászoknak és nem jogászoknak a hangja, akik a fennálló igazságszolgáltatási rendszerrel nem voltak megelégedve, sőt, kifejezetten bíralták az igazságszolgáltatási rezsím eredménytelenségét, avittságát, változásra való alkalmatlanságát. A kritikák miatt is jelentkeztek, mert egyre inkább nyilvánvaló vált, hogy nem tölti be a szerepét az okságra, a treatmentre épülő preventív rendszer, amely jelentős mértékben ötvöződött a retributív vagy megtorló igazságszolgáltatási rendszerrel. Végülis a nem megfelelően hatékony sőt, kifejezetten körülményes igazságszolgáltatási rendszer irányította a figyelmet az áldozatok védelmére és készítette el a viktimológia fekhelyét.

A kritikák elsősorban arra a tényre irányultak és irányulnak, hogy a bűnelkövetőkkel való fokozott törődés nem hozta meg az elvárt hatást, mert nő a bűnözés és nő a visszaesők aránya, vagyis a dekriminalizáció, a depoenalizáció, a humánus eljárások igénye nem eredményezte a társadalmi normák, a társadalmi értékek fokozott tiszteletét.⁶⁶

A kiűtkeresés számos mozgalom elindítója volt és ezek között előtérbe kerültek azok a gondolatok, amelyek a áldozatoknak a bűncselekmények elkövetésében betöltött szerepére, a társadalomban és a büntető igazságszolgáltatásban elfoglalt helyére vonatkoztak.

⁶⁶ (Wright – Galaway, 1989, Nelken, 1994.)

Ez az elégedetlenség az igazságszolgáltatással szemben reformgondolatokat ébresztett a szakemberekben, akik megoldásokat, hatékonyabb eszközöket kerestek a növekvő bűnözés megfékezésére. Ez volt annak az oka, hogy különböző mozgalmak szerveződtek és egymástól eltérő, egyre változatosabb nézetek láttak napvilágot a jogirodalomban. E nézetek közé tartoznak az áldozatoknak a bűncselekmények elkövetésében betöltött szerepére, a társadalomban és a büntető igazságszolgáltatásban elfoglalt helyére vonatkozó értékelések.

Az első jelentős munka e téren Benjamin Mendelson, jeruzsálemi ügyvéd 1947-ben a Bukarestben rendezett pszichiátriai kongresszuson „*A bio- pszicho- szociológia új távlatai: az áldozattan*” címmel tartott referátuma. Az előadás meghozta az érdeklődés felkeltését a szakemberek körében. Ugyancsak az érdeklődés középpontjába került volt Hans von Hentig „*A bűnöző és áldozata*” című, 1948-ban kiadott tanulmánya. Úgyszintén feltűnést keltett Stephen Schäfer (Schäfer István) a magyar származású amerikai professzor dolgozata (The Victim and his Criminal. New York, 1968.)

Különös jelentőséget kapott az áldozatokkal való új nézetek megjelenése miatt a Nemzetközi Kriminológia Társaság 6. Kongresszusa, amelyet 1970-ben. Madridban rendeztek. Az egyik napirendi pont a bűncselekmények áldozatainak helyzete volt.

A tervezett 20-30 fős szakemberekből álló társaság helyett mintegy, 200 fő jelentette be részvételi szándékát. Ennek következményeként 1973-ban már Viktimológiai Kongresszusra jöttek össze az érdeklődők Jeruzsálemben és ott megalakult a Viktimológusok Világszövetsége, amely 3 évenként tartja Kongresszusait. (Vigh, J. – Károly, E.: 1970.)

Ezek az új gondolatok indították el azt a folyamatot, amelynek eredményeként a bűnügyi tudományok képviselői közül egyre többen akartak részt venni egy olyan igazságszolgáltatási rendszerben, amelyben az áldozatok jogainak, sérelmeinek orvoslása a középpontba kerül.

2. Nemzetközi szervezetek az áldozatok védelmében.

Jelentős lökést adtak az áldozatok jogainak elismerésében és elismertetésében a nemzetközi szervezetek állásfoglalásai és határozatai, amelyek ajánlásul szolgáltak a szervezetekhez

tartozó államok számára, és irányt mutattak az igazságszolgáltatás reformjának kidolgozásához.

A nemzetközi szervezetek állásfoglalásai közül mindenekelőtt megemlítendő az ENSZ. 1985. nov. 29-én elfogadott nyilatkozata. *“Az Igazságszolgáltatás Alapelveinek Deklarációja a bűncselekmények és a hatalmi visszaélések áldozataival kapcsolatban”*. Ez a deklaráció az ENSZ Bűnmegelőzéssel és az Elkövetők Kezelésével Foglalkozó 7. Kongresszusának állásfoglalása alapján készült. (ENSZ Deklaráció 1985.)

2.1. A Deklaráció főbb tételei a következők:

- a világon emberek milliói szenvednek sérelmeket a bűncselekmények és a hatalmi visszaélések következtében igazságtalanul, s ezeknek az áldozatoknak a jogai nem kellően biztosítottak,
- nemzeti és nemzetközi intézkedésekre van szükség az áldozatok jogainak elismerésére, tiszteletben tartására és biztosítására,
- a tagállamok fogantossanak társadalmi, gazdasági, egészségügyi, nevelői bűnmegelőző politikát az áldozattá válás elkerülése érdekében,
- segítsék elő a társadalom részvételét a bűnmegelőzésben,
- nyújtsanak segítséget az áldozatoknak,
- vizsgálják felül a hatályos normákat és a gyakorlatot, hogy azok összhangban legyenek a nemzetközi normákkal,
- működjenek együtt más államokkal a kölcsönös jogi és igazgatási segítségnyújtásban,
- támogassák az olyan kutatásokat, amelyek csökkenthetik az áldozattá válást.

Az Európai Tanács már 1985. június 28-án jóváhagyta *“Az áldozatok büntetőjogi és büntető eljárásjogi jogállására vonatkozó ajánlás”* c. állásfoglalását. Ez a jogi szempontból nagyon lényeges Ajánlás a tagállamok számára az alábbi főbb irányelveket fogalmazta meg:

- a rendőrség köteles úgy bánni az áldozattal, hogy az ne szenvedjen további pszichikus sérüléseket, továbbá köteles felvilágosítást adni az áldozat jogairól és annak orvoslási feltételeiről,

- az eljárás vádemelési szakaszában figyelembe kell venni, hogy az elkövető nyújtott-e jóvátételt az áldozatnak,
- a tettessel szemben alkalmazható szankció meghozatalánál tekintettel kell lenni az áldozat igényeire is. Előtérbe kell állítani a bűncselekményekkel okozott kár jóvátételét, mint főbüntetést vagy mint kiegészítő vagy helyettesítő büntetést,
- az áldozat kártérítését a pénzbüntetéshez hasonlóan kell végrehajtani,
- a bűncselekmény nyilvánosságra hozatala esetén az áldozat személyét titokban kell tartani vagy úgy kell eszközölni, hogy ne sértse az áldozat személyi jogait,
- meg kell védeni az áldozatot és családját a tettes bosszújától, aminek veszélye különösen szervezett bűnelkövetés esetén áll fenn.
- keresni kell a lehetőséget az áldozat és az elkövető közötti közvetítő, békéltető (mediációs) eljárásra, az alakszerű büntető eljárás mellőzésére, annak minden kedvező következményével.

Az Európai Tanács ajánlásai közül meg kell még említeni az 1987-ben kiadott *“Az áldozatoknak nyújtandó segítségről és az áldozattá válás megelőzéséről”* c. Ajánlást.

Ez az Ajánlás különösen hangsúlyozza:

- az áldozatokkal kapcsolatos tudományos kutató munka fontosságát,
- a lakosság lelkiismeretének (tudatának) felébresztését az áldozatok támogatása iránt,
- a gyors egészségügyi, pszichikai és anyagi segítség biztosítását,
- a büntető eljárás folyamán az állandó jogi felvilágosítást,
- az önkéntes segítségnyújtás bátorítását,
- a lakosság informálását a segítségszolgálat létezéséről és hozzáférhetőségéről,
- a részletes tájékoztatást az áldozattá válás megelőzésének módozatairól és eszközeiről.

Ez az ajánlás már egy modern viktimológiai szemléletet tükröző kriminálpolitikát követ, illetve juttat kifejezésre.

Az ENSZ és az Európai Tanács itt bemutatott határozatai mellett igen fontos szerepet tölt be az Európai Áldozatvédő Fórum, amely az 1980-as évek végén alakult az áldozatok védelme érdekében. Ma már ez a szervezet fogja össze az európai országokban található áldozatvédő

szervezeteket. A magyar Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület is tagja az Európai Áldozatvédő Fórumnak (European Forum for Victim Services).

Amint az látható az alapvető nemzetközi szervezetek ajánlásaiból az igény meg van az áldozatok kártalanítására és erősödő tendenciát mutat. Az azonban természetesnek tűnik, hogy a szép elvek gyakorlati megvalósulása nehezen halad. A valóság átformálására, a fejlődés irányának a meghatározására vonatkozó elméletek kidolgozása mindig egyszerűbbnek tűnik, mint a helyesnek tekintett új elméletek megvalósítása. Tudomásul kell vennünk, hogy az új, a valóságot és annak törvényszerűségeit tükröző elméletek megvalósítása az érdekellentétek és a tudatformálódás hosszú folyamata miatt lassan realizálódik.

De nézzük meg közelebbről, hogy a restoratív igazságszolgáltatás megvalósítása milyen elvek gyakorlati átültetését, és milyen szervezési formák megvalósítását igényli. E célból indokoltnak tűnik a restoratív igazságszolgáltatásra vonatkozó ismeretek tömör összefoglalása, ami szinte maradéktalanul megtalálható Daniel Van Ness és Karen Heetderks Strong *“Restoring Justice”*c. könyvében. A szerzők 4 kérdést tesznek fel és 16 feleletben válaszolnak az alábbi sorrendben:

3. A Btk. 175B. § szabályozásához kapcsolódó egyéb nemzeti jogszabályok, amelyek az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelmet segítik.

3.1. Az áldozatvédelemre vonatkozó törvényi szabályozás nemzetközi háttere

Hazánk – mint az unióba csatlakozni kívánó állam számára – a jogharmonizáció keretében az Unió kötelezően előírta, hogy két állásfoglalást jelenítsen meg a jogrendszerében.

Az egyik állásfoglalás a nemzetközi bűnözéssel kapcsolatos, vagyis a Tanács 1996. december 20-i állásfoglalása a nemzetközi szervezett bűnözéssel szemben folytatott küzdelemben a bírósági eljárás során együttműködő egyénekről.

Lényegében a másik állásfoglalás is kapcsolódik e tematikához, nevezetesen a Tanács 1995. november 23-i állásfoglalása a tanúk védelméről a nemzetközi szervezett bűnözéssel szemben folytatott küzdelemben.

A Tanács 1996. december 20-i állásfoglalása az együttműködő személyekkel kapcsolatosan valójában két, külön-külön érvényre jutó megoldást javasol a tagállamoknak.

Az egyik megoldás büntetőjogi kedvezmények nyújtásának az elsőbbségét állítja előtérbe abban az esetben, ha az igazságszolgáltatással egy aktív együttműködés valósul meg.

Az egyes tagállamok jogi szabályozásában tetten érhetők azok a preferenciák, amelyek a hatóságok munkájának aktív támogatására ösztönöznek.

A másik előírás, pedig azt sürgeti, hogy a tagállamoknak megfelelő védelmet kell nyújtaniuk az igazságszolgáltatással együttműködő személyek, illetve hozzátartozóik számára is.

A tanácsi állásfoglalásban megfogalmazott célok elérését szolgáló konkrét megoldások kidolgozása az egyes tagállamok feladatát képezi.

A Tanács 1996. december 20-i állásfoglalásának 3. pontja⁶⁷ szerint az egyes tagállamok számára az alábbiakat rögzíti: „...a tanúk részére hatékony és megfelelő védelmet kell biztosítani a büntetőeljárást megelőzően, annak tartama alatt, illetve azt követően.”

Az egyes tagállamok döntenek el, hogy milyen formában ültetik át a saját jogrendszerükbe az állásfoglalásban rögzített rendelkezéseket.

Példaként említik a Nagy-Britanniában, Írországbán, Belgiumban, Németországban, Olaszországban, Ausztriában való szabályozási mechanizmust. Ezekben az államokban a magyar szabályozáshoz hasonló, úgynevezett programszerű védelmet alkalmaznak és garantálják a rászorulóknak részére.

⁶⁷ A Tanács 1996. december 20-i állásfoglalásának 3. pontja

A szabályozás ilyen típusa lehetővé teszi a tagállamok közötti „átjárhatóságot”, az együttműködés fokozását.

Az állásfoglalás 6. pontja tagállamok számára azt az elvárást is megszövegezte, hogy az illetékes hatóságok tegyék lehetővé, hogy a tanú címét és azonosító adatait csak egyes, ilyen feladatokra felhatalmazott hatóságok ismerhessék.

Az állásfoglalás a személyazonosság-csere lehetőségét is megfogalmazza a 7. pontban, de ezt csak végső, legutolsó lehetőségként említi. Ezt a lehetőséget akkor választhatja a hatóság, kizárólag akkor, kell végiggondolni, ha már igen komolynak tekinthető a tanút vagy hozzátartozóit fenyegető veszély.

A jogharmonizáció során a magyar államnak az áldozatvédelemmel, tanúvédelemmel kapcsolatban nem csak a két ajánlásimplementálást írták elő.

A „Tanács 1997. február 24-i együttes fellépése az emberkereskedelem és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelemben alkalmazott eljárásokról” címet viselő norma II. cím F bekezdésének a) pontja azt deklarálja, hogy a tagállamok biztosítsanak védelmet azon tanúknak, akik megfelelő információt adnak a hatóságoknak az emberkereskedelemmel kapcsolatban; e védelmet pedig a tanúk megfélemlítéséről és a védelem jogairól szóló R (97) 13 számú európai tanácsi ajánlással összhangban kell megvalósítani.”

Az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében létrejött, a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni Egyezmény számos tanúvédelmi rendelkezést tartalmaz.

Ezek közül a legfigyelemreméltóbb az a rendelkezés, amely a tanú fizikai védelmét helyezi előtérbe.

Ennek megvalósítása magában foglalhatja:

- a veszélyhelyzetben lévő tanúk elköltöztetését, valamint
- a tanúkra vonatkozó információk, különösen a lakóhely bizalmas kezelését,
- a vallomástétel biztonságának elősegítését,
- ennek érdekében, pedig a videokonferencia alkalmazását lehetővé tevő jogalkotási és egyéb intézkedések megtételét.

Az Egyezmény hangsúlyozza, egyben ajánlja, fontolják meg az államok olyan megoldások kidolgozását, amelyek lehetővé teszik, hogy a tanúkat kétoldalú megállapodások alapján külföldre költöztethessék.

Kiemelkedő rendelkezése az Egyezménynek az az előírás, amely szerint a tanúvédelmi rendelkezéseket a hatóságokkal együttműködő szervezett bűnözői csoportban résztvevő személyekre is alkalmazni kell.

4. Az áldozatvédelem jogi szabályozása a magyar jogrendszerben

4.1. Áldozatvédelem a 34/1999.(II.26.) Korm. Rendelet segítségével

A bűncselekmény elkövetési körülményeire, a sértettnek és a terheltnek a bűncselekmény során megvalósuló kapcsolatára, sajátos „viszonyára”, valamint a bizonyítékok feltárásának elősegítése érdekében, ezen indokokra is tekintettel megalapozott a sértett, sértettek védelme.

Jóllehet ha az általam vizsgált bűncselekmények nem törvényi, hanem „elkövetési”, ítéleti tényállásait elemzem, akkor e vonatkozásban a következő megállapítások tehetők.

Az esetek túlnyomó részében a sértett erőszak vagy fenyegetés hatása alatt vagy megtévesztést követően vagy sanyargatottan, áldozatként általában hosszabb ideig egy testileg, lelkileg meggyötört állapotba kerül, s fél a terhelttől vagy teljesen kiszolgáltatott a terheltnek.

A bűncselekmény, az elkövetők, sőt az elkövetői hálózat felderítéséhez – különösen a prostitúciós tevékenységet is figyelembe véve – az elkövetők megbüntetéséhez elengedhetetlen, hogy a sértettek vallomásukkal is segítsék a büntetőeljárás lefolytatását, a büntető igazságszolgáltatást.

A büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtásának szabályairól szóló jelenleg is hatályos 34/1999. (II. 26.) Korm. Rendelet lényegében már a Tanúvédelem előfutáraként jelent meg.

E rendelet értelmében, a büntetőeljárásban résztvevő személyek, vagyis a terhelt, a védő, a sértett, az egyéb érdekelt, a sértett és az egyéb érdekelt képviselői, a tanú, a szakértő, szaktanácsadó, a tolmács, a hatósági tanú meghatározott feltételek esetén személyi védelemben részesülhetnek.

Feltételként a rendelet az alábbi követelményeket támasztja:

7. § (1) A fenyegetett helyzetben lévő személy személyi védelme a büntetőeljárás tartama alatt különösen akkor rendelhető el, ha a büntetőeljárásban való részvétele miatt, illetve a büntetőeljárási jogai érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének akadályozása, illetve megghiúsítása végett ellene személy elleni erőszakos vagy közveszélyt, okozó bűncselekményt követtek el, vagy valószínűsíthető, hogy ellene ilyen bűncselekményt követnek el.⁶⁸

A személyi védelem nem csak a büntetőeljárás tartama alatt illeti meg a jogosultat, hanem azt követően is, vagyis a büntetőeljárás befejezése után is, ha annak feltételei megvalósulnak.

A fenti jogszabályhelyből megállapítható, hogy mintegy 10 évvel ezelőtt a fenyegetett helyzetben lévő tanú védelme egy ily módon biztosítható volt; amennyiben megfenyegették vagy bántalmazását helyezték kilátásba arra az esetre, ha tanúvallomás tesz. Jóllehet Wright – Galaway, (1989), Nelken, (1994.) ezzel kapcsolatos gondolatai már korábban megjelentek.

Ez a kormányrendelet teljes egészében összhangban áll az Európai Unió Tanácsának a tanúk védelméről a nemzetközi szervezett bűnözéssel szemben folytatott küzdelemben című 1995. november 23-i állásfoglalása 1. pontjában foglaltakkal.

Ezen túlmenően megfelel az Európa Tanács tagországi Miniszteri Bizottságának R (97) 13. számú, a tanúk megfélemlítéséről és a védelem jogáról szóló ajánlásában foglalt rendelkezéseknek is.

⁶⁸ 34/1999. (II. 26.) Korm. rendelet értelmező rendelkezések

Ugyanakkor a nemzetközi szervezett bűnözéssel szemben folytatott küzdelemben a bírósági eljárás során együttműködő egyénekről szóló, az EU Tanácsának 1996. december 20-i állásfoglalásában rögzített rendelkezéseknek is megfelel.

A tanú fogalmát az előbb felsorolt instrumentumok rendkívül tágan értelmezik és az ilyen tanú-fogalmat megtettesítő személyt is önállóan tekintik.

Ezek a dokumentumok azoknak a személyeknek a védelembe részesítését ajánlják, akik az igazságszolgáltatást segítik, de nem feltétlenül csak az eljárásjogi tanúfogalom tartozik ide. Azok is ide tartoznak, akik ezen túlmutatóan segítik az igazságszolgáltatást.

A Kormánynak a jogalkotása során meg kellett teremtenie az európai normák és a hivatkozott nemzetközi dokumentumok közötti összhangot.

Ezért kiterjesztette a tanúvédelemre vonatkozó különleges normákat azokra a személyekre is, akik a büntetőeljárásban, az adott büntetőüggyel összefüggésben valóban releváns információkkal rendelkeznek.

Ide tartoznak még azok a személyek is, akik a büntető-igazságszolgáltatás kereteiben hivatásszerűen dolgoznak és e munkájukkal összefüggésben veszélyhelyzetbe vagy fenyegetett helyzetbe kerülhetnek.

Ez a magyarázata annak, hogy a rendelet személyi hatálya a büntetőeljárásban résztvevő további személyekre is kiterjed. Így a terheltekre, a védőkre, a sértettekre, az egyéb érdekeltre, a sértettek és az egyéb érdekelt képviselőire, a szakértőkre, szaktanácsadókra, a tolmácsokra, a hatósági tanúkra, illetve a büntetőeljárást folytató hatóságok tagjaira, az ügyészekre, a bírákra.

A tanú védelmét szolgáló büntetőeljárási, illetve közigazgatási típusú szabályok - igaz, részben - orvosolják a tanúvédelem addigi megoldatlansága okán kialakult jogi és joggyakorlatbeli anomáliákat.

A rendelet tartalma azért is jelent óriási előrelépést, mert az ezt megelőző büntető-eljárásjogi szabályozás a tanúk számára szinte kizárólag csak kötelezettségeket állapított meg.

Ide tartoztak a tanút vallomástételre kötelező szabályok, valamint a kötelezettség nemteljesítésének jogi következményei.

Arról szó sem esett a jogszabályokban, hogy miként védik azt a tanút, aki a tanúvallomása miatt életét, testi épségét fenyegető veszélyhelyzetben van.

A Kormány a tanúvédelmi törvény megalkotásának szándékát jelenítette meg a bűncselekmények áldozatai és hozzátartozóik védelme, káruk megtérülése, enyhítése érdekében teendő jogalkotási feladatokról és egyéb intézkedésekről szóló 1074/1999. (VII. 7.) Korm. határozatban.

E határozat 3. pontjában⁶⁹ a Kormány expressis verbis az alábbiakat deklarálta:

„Szükségesnek tartja a büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtásának szabályairól szóló 34/1999. (II. 26.) Korm. rendelet hatályosulása gyakorlati tapasztalatainak megvizsgálását, s ennek eredményétől függően a tanúvédelem további formáit - így az új személyazonosság, illetve lakóhely megteremtését is - lehetővé tevő jogszabályok megalkotását; az ilyen szabályok kidolgozása esetén törekedni kell a szervezett bűnözés visszaszorítására irányuló nemzetközi együttműködés lehetőségeinek bővítésére”.

4.2. A büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítő Védelmi Programjáról szóló 2001. évi LXXXV. törvény

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben, a hatékony és eredményes fellépés, valamint a bizonyítékok összegyűjtése során hatalmas szerep hárul a sértettekre.

⁶⁹ 1074/1999. (VII. 7.) Korm. határozatban 3. pontja

Az elkövetői hálózatok csak úgy deríthetők fel, és az elkövetők megbüntetése csak akkor valósulhat meg, ha a sértettek vallomásukkal is segítik a büntető igazságszolgáltatást. Az állam, pedig a jogalkotási folyamatokon keresztül lehetővé teszi az emberkereskedelem áldozatairól való gondoskodást is. Az áldozatok, sértettek, hozzátartozóik, akik egyben tanúk is- védelme általában súlyos bűncselekményekkel összefüggésben biztosítható a büntetőeljárás alatt vagy a büntetőeljárás befejezését követően az alábbiak szerint:

(2) Megállapodás a kiemelkedő súlyú bűncselekménnyel összefüggő büntetőeljárásban részt vevő, a hatósággal együttműködő tanúval, sértettel vagy terhelttel köthető, feltéve, ha

a) olyan vallomást tett vagy kíván tenni, amely kiemelkedő súlyú bűncselekmény lényeges körülményeire, bűnszervezet összetételére, tevékenységére, bűnszervezettel fenntartott kapcsolatára, bűnszervezet által tervezett vagy elkövetett bűncselekményekre vonatkozik;

b) a vallomása a tényállás felderítését, bizonyítását, az elkövető kilétének megállapítását és felelősségre vonását jelentősen segítette vagy segítheti, és ha megalapozottan feltehető, hogy más módon a bizonyíték beszerzése kilátástalan vagy aránytalanul nagy nehézséggel járna, és a megállapodás megkötésével a bizonyíték beszerzése valószínűsíthető,

c) a büntetőeljárásban való részvétele miatt, illetve a büntetőeljárási jogai érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének akadályozása, illetve megghiúsítása végett ellene személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó bűncselekményt követtek el vagy valószínűsíthető, hogy ellene ilyen bűncselekményt követnek el, és

d) a fenyegetett helyzetben lévő személy, illetve az érintett védelme a személyi védelem keretében nem biztosítható, ezért különleges óvintézkedések (16. §) alkalmazása szükséges.

A törvény arra is lehetőséget ad - kivételes esetben -, hogy ne csak a büntetőeljárásban részt vevő, a hatósággal együttműködő tanúval, vagy sértettel, hanem” más személlyel is köthető „Együttműködés”, ha azt a fenyegetett helyzetben lévő személy vagy az érintett méltányolható helyzete indokolja és a védelem céljával összeegyeztethető.”⁷⁰

A törvényalkotó arra is gondolt, hogy az elkövetői hálózat kiszámíthatatlan „tevékenysége” folytán még a Megállapodás megkötése előtt szükségessé válik az érintett védelmezése,

⁷⁰ 2001. évi LXXXV. törvény a büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról

védelemben részesítése. Ekkor lehetőség van arra, hogyha a késelem elháríthatatlan veszéllyel járna, akkor a Szolgálat - „sürgősségi intézkedést” tegyen.

Ez azt jelenti, hogy a fenyegetett helyzetben lévő érintettet, annak hozzátartozóját, valamint az érintett folytán veszélybe sodródott más személyt ideiglenesen ismeretlen helyre költöztesse. Ilyen hely lehet például egy ismerőse lakásába való költöztetés, egy távol eső nyaralóban való elhelyezés, de lehet egy bérleményben, szállodában, vendégfogadóban vagy éppen a rendőrség kezelésében lévő titkos objektumban való lakhatás feltételeinek a biztosítása.

Nyilvánvalóan ezeket az átmeneti intézkedéseket a megállapodás megkötése után is éppúgy alkalmazni lehet mindaddig, amíg a Szolgálat az érintett és családja részére tartós lakhatást biztosító, biztonságos helyet nem talál.

Abban az esetben, ha a megállapodás megkötésére nem kerül sor és a személyi védelem feltételei sem állnak fenn, a sürgősségi intézkedéseket haladéktalanul meg kell szüntetni. Abban az esetben, ha a személyi védelem feltételei fennállnak, a személyi védelemről szóló jogszabályban foglalt rendelkezések szerint kell eljárni.

A hatályos jogszabályok arra is lehetőséget adnak, hogy a külföldi állampolgárok számára is elérhető legyen a védelem.

A Szolgálat a következő különleges óvintézkedéseket alkalmazhatja az érintett élete, testi épsége, személyi szabadsága elleni jogellenes cselekmény megelőzése érdekében:

- a) lakóhely, tartózkodási hely megváltoztatásával az érintett biztonságos helyen való elhelyezése (elköltöztetése), illetve a Programba bevont fogva tartottnak az elhelyezéséről szolgáló büntetés-végrehajtási intézetből másik büntetés-végrehajtási intézetbe történő átszállítása;
- b) személyi védelem igénybevétele;
- c) nyilvántartásokban adatszárítást elrendelése, illetve a nyilvántartott adatokkal kapcsolatos megkeresések jelzésének előírása;
- d) névváltoztatás;
- e) a személyazonosság megváltoztatása;

f) a nemzetközi együttműködésben való részvétel.⁷¹

Fontos szabály az érdekelt személyiségi jogi, magánélethez való jogát szem előtt tartva, hogy a Szolgálat a veszélyhelyzet fokát mérlegelve csak olyan védelmi módot alkalmazhat, amelyet az érintettel kötött megállapodás során meghatároztak.

Egyidejűleg több védelmi mód is alkalmazható azonban a védelem kezdeményezésére jogosult véleménye is figyelembe veendő.

Szintén a védelemben részesítendő személy jogait (Egyezményben meghatározott jogok)⁷² és a Megállapodás civiljogi jellegét alapul véve nem alkalmazható a védelem olyan módja, amelyet az érintett a megállapodásban kizár, vagy amely ellen egyébként tiltakozik.

Ez alól a szabály alól egy kivételt ismer a törvény.

Kizárólag akkor térhet el a Szolgálat a meghatározott védelmi módoktól, ha az érintett biztonságát közvetlenül fenyegető és másként el nem hárítható veszély esete áll fenn.

A személyes adatokat, különböző hiteles nyilvántartásokat kezelő szervek, valamint az okiratok kiállítására jogosult szerveknek, szervezeteknek a Szolgálat megkeresésének teljesítésére az érintett személyazonosságát érintő intézkedések körében meg kell tenni a vonatkozó intézkedéseket.

Ez a szabály a különleges óvintézkedések körében megfogalmazott univerzális rendelkezésekből levezethető.

A Szolgálat megkeresései következtében a különböző hatóságok például intézkedhetnek adatzárlat elrendelése iránt.

Az ügyben érintett személyazonosságot érintő intézkedések körében, pedig a valótlan tartalmú adatok regisztrálása, másrészt, pedig az erre épülő új okiratok kiállítása, illetve a nyilvántartott adatokkal összefüggésben teljesítendő megkeresések iránt lehet intézkedni.

⁷¹2001. évi LXXXV. törvény 16.§

⁷² Egyezmény 6. Cikkely

A szolgálat megkeresését a megkereső szerv köteles teljesíteni, annak teljesítését nem tagadhatja meg.

A Tanúvédelmi Program keretében megteremtette a jogalkotó annak a lehetőségét, hogy a védelemre jogosult személyeket egyrészt

- védett helyre költöztessék és így életüket, testi épségüket, személyi szabadságukat védjék
- új névvel,
- új személyazonossággal lássák el,
- nemzetközi együttműködés keretében más államban biztosítsák a védelmüket.

Az állam a program védelmét élvező személyek társadalmi beilleszkedését és megélhetését is segíti mindaddig, amíg önmagukról önhibájukon kívül nem képesek gondoskodni.

A Programban részt vevő támogatása teljes körűnek mondható a következő tartalommal:” a védelem alatt álló mentális, szociális, gazdasági, humán támogatásáról, a jogi segítségnyújtás biztosításáról”⁷³ rendelkezik.

E feladatok teljesítéséről a Szolgálat az áldozatokat segítő társadalmi szervezetekkel együttműködve gondoskodik.

Annak az áldozatnak, aki például a nevét, lakóhelyét, rokonait, barátait, szűkebb és tágabb környezetét hátra hagyva egy minden vonatkozásban új életet kezd, nem csak biztonságos lakóhelyre és munkahelyre van szüksége, hanem egy olyan szilárd lelki, mentális támaszra és jövőt sugárzó kapcsolattartóra, aki megerősíti abban, hogy a Programban való részvétel az alapja, hogy tovább élhessen.

A törvény külön kihangsúlyozza, hogy a Programba való bekerülés nem szolgálhatja az érintett vagyongyarapodását.

A Szolgálatnak a védett személy megélhetéséhez alapvető szükségleteket szükséges biztosítani, de luxusszintű életkörülményeket sem kell számára biztosítani.

⁷³ 2001. évi LXXXV. Törvény 35.§

A Program keretében nyújtott támogatás kizárólag csak az érintett létfenntartásához, társadalmi beilleszkedéséhez elengedhetetlenül szükséges mértékig terjedhet.

Összefoglalva megállapítható, hogy a tanúvédelmi szolgálatba felvett tanúk és hozzátartozóik részére a jogszabályok lehetővé teszik, hogy a korábbi lakóhelyüket feladva, más településen vagy más országban, új névvel, iratokkal, munkavégzéssel egy teljesen új életet kezdjenek. A tanúvédelmi programban résztvevőknek azonban „fel kell adni” korábbi életüket, meg kell szakítani a kapcsolatot a rokonaikkal, ismerőseikkel és egy új környezetben, korábbi életüket „titkolva”, elrejtve kell élniük. Nagyon fontos a védett tanúkkal való kapcsolattartás és a kapcsolattartó szerepe, aki nem csak ellenőrzi és tanácsokkal látja el a védelmi programban részt vevő tanút, hanem egyben lelkileg, mentálisan is támogatja.

4.4. A 2005. évi CXXXV. törvény indokolása a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről

4.4.1. A törvény megalkotásának nemzetközi jogi kötelezettsége, háttere

Az áldozatvédelemmel nem csak a büntetőeljárás keretében foglalkoznak a jogi szakemberek, hanem a nemzetközi instrumentumokban is több évtizede napirenden lévő kérdéskör.

A bűncselekmények áldozatainak segítésével és kárenyhítésének kérdéskörével az Egyesült Nemzetek Szervezete és az Európa Tanács mellett az Európai Unió is foglalkozik.

Az erre vonatkozó szabályrendszer jelenik meg:

- az erőszakos bűncselekmények áldozatainak kártalanításáról szóló, 1983. november 24-i Európa tanácsi egyezményben;
- az Európai Tanács 1999. október 15-én és 16-án Tamperében tartott ülésének következtetései, különösen annak 32. pontjában;
- a Tanács 2001. március 15-i kerethatározatában, amely a büntetőeljárásban a sértett jogállásával kapcsolatban rögzít számos rendelkezést.

Az ENSZ is évek óta sokat tesz az áldozatvédelem megvalósításáért.

- „Az Igazságszolgáltatás Alapelveinek Deklarációja a bűncselekmények és a hatalmi visszaélések áldozataival kapcsolatban”.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete 1985. nov. 29-én fogadta el ezt a jelentőségteljes nyilatkozatot.

Ennek a nyilatkozatnak a létrejöttét megelőzte az ENSZ Bűnmegelőzéssel és az Elkövetők Kezelésével Foglalkozó VII. Kongresszusán kialakított állásfoglalása. A Kongresszuson végzett munka jelentőségét jól mutatja, hogy az ott elfogadott állásfoglalás meghatározta a nyilatkozatot. Ennek alapján készült az ENSZ Deklaráció (1985.)

4.5. Az ENSZ Deklaráció (1985.)

1985. évi ENSZ-deklarációt – Schneider után az „Áldozatok Magna Kartá”-jának nevezik. A Deklarációban a következő releváns áldozati jogokat fogalmazták meg:

- Annak ellenére, hogy a világon emberek milliói a bűncselekmények és a hatalmi visszaélések áldozatai, mégsem biztosítják részükre azokat a jogokat, amelyek megilletnék őket az elszenvedett sérelmeik miatt.
- Nem mellőzhető azoknak a kutatásoknak a támogatása, amelyeknek a vizsgálódási célja az áldozattá válás módszereinek a kidolgozása; amely módszerek megteremtik az áldozattá válás csökkentésének a lehetőségét.
- A nemzeti államok vizsgálják felül azokat a hatályos jogszabályait, amelyek az áldozatvédelemmel kapcsolatban születtek, és egyben teremtsék meg ezen normáknak a nemzetközi normákkal való összhangját.
- Az államok tegyék meg nemzeti és nemzetközi szinten azokat az intézkedéseket, amelyek az áldozatok jogainak elismeréséhez, tiszteletben tartásához és biztosításához vezetnek.
- A tagállamok pártfogolják, támogassák a társadalomnak a bűnmegelőzésben való részvételét.

- A nemzeti államok nyújtsanak segítséget az áldozatoknak. Ennek érdekében folytassanak olyan társadalmi, gazdasági, egészségügyi, nevelői és bűnmegelőző politikát, amelynek célja az áldozattá válás elkerülése.
- Az ajánlás hangsúlyozza, hogy a nyomozóhatóság (rendőrség) kötelessége az áldozattal való olyan bánásmód, amely nem eredményez szenvedést, a már elszenvedett traumákon túlmenő ismételt pszichikus sérüléseket. A szükséges információt, felvilágosítást, tájékoztatást is meg kell adni az áldozat jogairól és annak orvoslási feltételeiről.

4.6. Az áldozatok büntetőjogi és büntető eljárásjogi jogállására vonatkozó ajánlás” c. állásfoglalása.

Büntető anyagi – és büntető eljárásjogi szempontból különösen nagy jelentőségű az Európai Tanács által 1985. június 28-án jóváhagyott “Az áldozatok büntetőjogi és büntető eljárásjogi jogállására vonatkozó ajánlás” c. állásfoglalása.

A tagállamok számára olyan tartalmú Ajánlást rögzített, amely paradigmaváltást jelent az igazságszolgáltatásban dolgozóknak az áldozat-sértettel való bánásmód, és jogok biztosítása tekintetében.

- Már a büntetőeljárás vádemelési szakaszában figyelembe kell venni, hogy az elkövető az áldozatnak ténylegesen adott-e jóvátételt
- Nem hagyható figyelmen kívül az elkövetővel szemben alkalmazandó szankció meghatározásánál az a tény, hogy az áldozat milyen igényt fogalmazott meg jóvátételként.
- A pénzbüntetés végrehajtásával azonos módon kell végrehajtani az áldozatnak fizetendő kártérítést is.
- A büntetőeljárás lefolytatása során – lehetőség szerint- az áldozat tekintetében, a tanúvédelmi szabályok alkalmazása indokolt, vagyis személyüket titokban kell tartani
- Meg kell tenni mindazokat az intézkedéseket, amelyekkel az áldozat és a családja is megvédhető az elkövetők, főképpen a szervezett bűnelkövetők bosszújától.

4.7. Az áldozatoknak nyújtandó segítségről és az áldozattá válás megelőzéséről

Az áldozatoknak nyújtandó segítségről és az áldozattá válás megelőzéséről” az Európai Tanács hozott Ajánlást még 1987-ben.

Az Ajánlás a szükséges intézkedések megvalósítására hívja fel a tagállamok figyelmét, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

- ❖ Megelőzőként részletes tájékoztatásadás szükséges, amely az áldozattá válás megelőzésének módjaira és eszközeire vonatkozik.
- ❖ A tagállam felnőtt-és fiatalos lakosainak tájékoztatása arról, hogy az áldozatok segítségét segítségsszolgálat biztosítja.
- ❖ Az áldozatokkal kapcsolatos tudományos kutató munka jelentőségének, értelmének a hangsúlyozása.
- ❖ A lakosság empátiás készségének a fokozása és ezzel a lelkiismeretének a felébresztése azért, hogy az áldozatokat segítsék, de legalábbis érzékennyé váljanak az áldozatok által elszenvedett testi és lelki gyötrelmek iránt.
- ❖ Az áldozatok részére azonnali egészségügyi, pszichikai és anyagi segítség biztosítása.
- ❖ Az igazságszolgáltatási hatóságok részéről a büntetőeljárás teljes időtartama alatt megvalósuló permanens jogi felvilágosítás nyújtása

A fent kifejtett irányvonalból látható, hogy az ajánlás, tartalmát tekintve már egy aktuálisabb, realistább, korszerűbb, haladóbb viktimológiai látásmódot hordoz.

Feltétlenül említést érdemel a fenti ENSZ és Európai Tanácsi határozatok, instrumentumok mellett az 1980-as évek végén alakult Európai Áldozatvédő Fórum.⁷⁴

Jelentőségét az is mutatja, hogy jelenleg épp ez a szervezet fogja össze az európai országokban a különböző áldozatvédő rendszereket, szervezeteket.

⁷⁴ (European Forum for Victim Services).

Magyarországon a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület is tagja ennek a fórumnak, vagyis az Európai Áldozatvédő Fórumnak⁷⁵

Összegzés: A különböző dokumentumokban rögzített elvek, irányvonalak egyértelműen azt reprezentálják, hogy a nemzetközi szervezetek kijelölik az áldoztavédelem tényleges megvalósításához vezető utat.

Az úton való menetelés, vagyis az elvek gyakorlati megvalósítása azonban nem könnyű feladat.

A tagállamoknak nem elegendő a jogrendszerükbe beültetni ezeket az a megfogalmazott ajánlásokat.

Áldozatos munka, következetesség, és a legnehezebben megvalósítható feladat: a tudatformálás és a prevenció terén eredmények elérése. A tudatformálás, csak egy hosszabb folyamat eredményeként valósulhat meg.

Szintén hosszabb ideig tart és folyamatosságot kíván az áldozattá válás csökkentése érdekében kifejtett valamennyi tájékoztató, bűnmegelőző tevékenység is.

4.8. Az áldozati és a sértetti fogalom

Ezek a nemzetközi instrumentumok azt írják elő a nemzeti államok számára, hogy nemzeti jogukban szabályozniuk szükséges a nemzeti tagállamokban meglévő jogi hagyományaiknak és társadalmi-politikai gondolkodásuknak megfelelően a bűncselekmények áldozatainak a „joghoz való hozzáférését” és a kárenyhítési igényérvényesítésüket.

Az állami büntetőhatalom gyakorlásának egyik lényegi eleme a demokratikus jogállamban, hogy az állam az igazságszolgáltatás szervein keresztül megvédje állampolgárait a különböző bűncselekményekkel szemben.

⁷⁵ (European Forum for Victim Services).

Az Alkotmány számos rendelkezésének egybe vetett értelmezése alapján, de különösen az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének *a)* pontja értelmében a Kormány védi az alkotmányos rendet, védi és biztosítja a természetes személyek, jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait.

Az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdése az esélyegyenlőség megteremtésének alkotmányos célját, az Alkotmány 70/E. § (1)-(2) bekezdése a szociális biztonság alapjogát, az Alkotmány 54. § (1) bekezdése, pedig az emberi méltósághoz való jogot biztosítja.

Az áldozatsegítő politika lényegében kompenzációt nyújt azoknak az állampolgároknak, akiket az állam nem tudott megvédeni a bűncselekményekkel szemben, akik viszonylatában nem tudta teljesíteni az állami büntetőhatalom gyakorlásának alkotmányos kötelezettségét. Ezért szükséges az áldozatoknak utólag, vagyis méltányosság és társadalmi szolidaritás alapján segítséget nyújtani.

A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló Tanácsi kerethatározat (2001. március 15-i) az áldozat fogalmát ekként határozza meg: „az áldozat az a természetes személy, aki olyan károsodást szenvedett, ideértve testi vagy szellemi épségének sérelmét, érzelmi szenvedését vagy gazdasági veszteségét is, amelynek közvetlen oka olyan cselekmény vagy mulasztás, amely valamely tagállam büntetőjogi szabályainak megsértésével valósult meg.”

Míg a kerethatározat az áldozat fogalmát deklarálja, addig a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény a sértett fogalmát használja, amely egy jóval szűkebb fogalom.

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 2006. január 1-jén lépett hatályba.

Az áldozati tv., pedig a kerethatározat rendelkezéseit szem előtt tartva, szintén tágabb értelemben határozza meg az áldozat fogalmát:

1. § (1) E törvény alkalmazásában áldozat a Magyar Köztársaság területén elkövetett bűncselekmény sértettje, valamint az a természetes személy, aki a bűncselekmény közvetlen

következményeként sérelmet, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el.⁷⁶

Azonban csak abban az esetben minősül áldozatnak a sértett, ha:

- magyar állampolgár,
- az Európai Unió bármely tagállamának állampolgára,
- az Európai Unió kívüli államnak az Európai Unióban jogszerűen tartózkodó állampolgára,
- a Magyar Köztársaság területén jogszerűen tartózkodó hontalan személy,
- emberkereskedelem áldozata,
- az állampolgársága szerinti államnak a Magyar Köztársasággal kötött nemzetközi megállapodása vagy viszonyosság alapján erre jogosult.

Egyértelmű, hogy minden sértett áldozat, de nem minden áldozat sértett. A büntetőeljárásban rögzített sértetti fogalmat nem lehet áldozati fogalommal változtatni.

Ebben a fogalomrendszerben a bűncselekmény sértettje, az a természetes személy is, aki a bűncselekmény közvetlen következményeként sérelmet, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett.

A sértetten kívül más személynél csak akkor állapítható meg a közvetlen következmény, ha sérelme a bűncselekménnyel szoros térbeli és időbeli összefüggésben, és azzal ok-okozati viszonyban következett be.

A bűncselekményekkel sokszor hasonlíthatatlanul nagyobb lelki, mint testi sérülést okoznak az elkövetők. A hegek sokszor hamarabb begyógyulnak, mint a lelki gyötrelmek. Ezért az áldozatsegítés egyik legfontosabb törekvése, hogy az áldozatoknak valóban hatékony segítséget nyújtson a lelki defektusok, érzelmi traumák enyhítésére.

A törvényben rögzített „lelki sérülés” azt jelenti, hogy a bűncselekmény következtében az áldozatban kialakul egy tartós, komoly félelemérzet, szorongás, nyugtalanság.

⁷⁶ 2005. évi CXXXV. Törvény 1.§(1) bekezdés

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényértelmező rendelkezései között nem találjuk a félelem vagy a lelki trauma fogalmát, viszont a 138.§ tartalmazza a fenyegetés fogalmát, amely félelemérzetben valósul meg.

Az áldozatfogalomhoz kötődik, az „érzelmi megrázkódtatás” fogalma, amely az erőszakos bűncselekmény eredményeképp az áldozatban kialakult traumát, pszichés zavart jelent.

Értelmezésre szorul a közvetlen következmény-fogalom is.

Nem csak a sértett, hanem a sértetten kívül az a személy is áldozattá válhat, aki a bűncselekmény közvetlen következményeként sérelmet szenved. E ténynek a megállapításához, eldöntéséhez viszont szükséges annak vizsgálata, hogy a keletkezett sérelem valóban a bűncselekménnyel ok-okozati viszonyban van-e és szoros térbeli és időbeli összefüggésben áll-e.

A törvényszövegből látható, hogy nem csak magyar állampolgárokra vonatkozik az áldoztavédelem, hanem meghatározott feltételek megléte esetén nem magyar állampolgárokra is.

A törvény viszont kizárja, hogy a védelempolitika bármely eleméből a terhelt részesüljön.

Az áldozatoknál önállóan nevezi meg az emberkereskedelem áldozatát. Ez a tény már alapja – egyéb feltételek fennállása esetén – az áldozatvédelem során meglévő lehetőségeknek.

Az áldozatvédelem azokban az esetekben is megilleti a sértettet (áldozat), amikor a cselekmény tényállásszerű is, jogellenes is, de a törvény erejénél fogva nem büntethető cselekmény. Az eljárás megszüntetésére, pedig a Btk. 32. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt kerül sor.

Ilyen eset például az, amikor a „feljelentés elutasítására, a nyomozás megszüntetésére, az eljárás megszüntetésére, illetőleg a vádlott felmentésére gyermekkor, kóros elmeállapot,

kényszer vagy fenyegetés, tévedés, jogos védelem, végszükség vagy előljáró parancsa alapján”⁷⁷ kerül sor.

Az áldozatnak az állam az alábbi áldozatsegítő szolgáltatásokat nyújthatja:

- teljes körű tájékoztatás,
- érdekérvényesítés elősegítése (jogi érvényesítésének elősegítése, az egészségügyi, egészségbiztosítási ellátások és a szociális ellátások igénybevételéhez)
- szakjogászi segítségnyújtás,
- azonnali pénzügyi segély,
- kárenyhítés.

Az azonnali pénzügyi segély magában foglalja „az áldozat lakhatással, ruházkodással, étellemezéssel és utazással kapcsolatos, valamint a gyógyászati és kegyeleti jellegű rendkívüli kiadásait akkor, ha a bűncselekmény következtében az áldozat ezen kiadások megfizetésére nem képes.”⁷⁸

Az állam a szakjogászi segítségnyújtás keretében az áldozatok részére azt a támogatást biztosítja, amelyet egy másik törvényben, vagyis a jogi segítségnyújtásról szóló⁷⁹ törvényben már 2003. évben meghatározott.

Tekintettel arra, hogy 2007. július 1-jén hatályba lépett a Tanács 2004/81/EK irányelve, ezért módosítani kellett azokat a rendelkezéseket, amelyek a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált személyekre vonatkoznak. Különösen a tartózkodási engedélyek és az ilyen állampolgárok esetén lefolytatandó eljárások szabályait rögzítik.

Ennek értelmében az alábbi lehetősége van az emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgárnak:

„9/A. § Amennyiben az áldozatsegítő hatóság megállapítja, hogy a hozzá forduló harmadik országbeli állampolgár emberkereskedelem áldozata, - a 9. § (1) bekezdésében foglaltakon túl - tájékoztatja arról is, hogy

⁷⁷ 2005. évi CXXXV. Törvény 1.§(1) bekezdés

⁷⁸ 2005. évi CXXXV. Törvény 4.§

⁷⁹ 2003. évi LXXX. törvény

- a) egy hónap gondolkodási idő áll rendelkezésére annak eldöntésére, hogy a bűncselekmény felderítésében a hatóságokkal együttműködik-e;
- b) a gondolkodási idő tartamára ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolásra, a hatóságokkal való együttműködés időtartamára pedig tartózkodási engedélyre jogosult.”

Abban az esetben, ha a harmadik országbeli állampolgár, aki az emberkereskedelem áldozata” és a bizonyítást jelentősen elősegítő módon együttműködik a hatósággal, akkor az illetékes hatóság azonnal ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás beszerzését kezdeményezi vagyis „humanitárius” tartózkodási engedélyt kaphat.⁸⁰

Közel 7 évvel ezelőtt az Országos Kriminológiai Intézet egy vizsgálat során arra keresett választ, hogy a bűncselekmények sértettjei ismerik- e, illetve milyen mélységben ismerik a rájuk vonatkozó jogszabályokat. A vizsgálat során kiderült, hogy a sértetteknek mindössze 8 százaléka rendelkezik valamiféle ismerettel az általa igénybe vehető áldozatsegítő szolgáltatásokról.

Ezért a megfogalmazott feladat egyértelmű: széleskörű propaganda tevékenységet szükséges kifejtteni annak érdekében, hogy az áldozatok és a potenciális áldozatok is minél szélesebb körben és mélységben ismerhessék meg a rájuk vonatkozó áldozatsegítés keretében nyújtható lehetőségeket.

Mielőtt rátérnék az emberkereskedelem elleni küzdelem hazai helyzetére, előtte szeretném felvázolni, hogy egyrészt milyen nyomozóhatóságok végzik a nyomozást az emberkereskedelem vonatkozásában, másrészt a kormányzat milyen bűnmegelőzési, nemzeti stratégiát alakított ki e bűncselekmény elleni hatékony fellépés érdekében.

⁸⁰ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 29. § (1) bekezdésének e) pontja értelmében

IV. Az emberkereskedelem szabályozásának története az Európai Unióban

Az Emberkereskedelem Elleni Küzdelem Európai Napja 2007. év óta minden év október 18. napja. Ez a tény is jelzi az emberkereskedelem elleni harc fontosságát.

1. Az emberkereskedelem elleni harc „állomásai” és megjelenési formái az uniós jogalkotás keretében

Az emberkereskedelem elleni nemzetközi küzdelem nem csak abban az uniós jogalkotási folyamatban jelenik meg, amely kifejezetten az emberkereskedelemmel foglalkozik, hanem számos olyan jogalkotási aktusban is, amely szorosan kapcsolódik az emberkereskedelem elleni küzdelemhez.

Nem elegendő ugyanis a kerettényállások, minősített esetek, fogalom-meghatározások, szankciók, büntetési tételkeretek, jogi személyekkel szembeni fellépés és az ellenük alkalmazható speciális szankciók, a sértettek és családtagjaik védelmének, támogatásának a jogi keretek közötti megfogalmazása.

Nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy az ilyen bűncselekményt elkövetők cselekménye túlnyomórészt határokon, sőt földrészeken is átnyúlik. A cselekményt többnyire bűnszervezetben követik el, jellemzően megkísérlik a bűncselekményből származó jövedelmeket elrejtteni vagy tisztára mosni.

Ezen túlmenően a veszélyeztetett sértetti kör sajátosságaira-gyerekek, nők, kiszolgáltatott, saját akaratukat és érdekeiket érvényesíteni képtelen személyek- tekintettel az áldozati érdekvédelemnek számos formában való megjelenése elengedhetetlen.

A korábbi uniós jogalkotási folyamatnak megfelelően ezért számos másodlagos jogforrásba tartozó norma is született:

- A pénzmosásról, az elkövetéshez használt eszközök, valamint a bűncselekményből származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, zárolásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 1998. december 3-i 98/699/IB **tanácsi együttes fellépés**
- Az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló, 1998. december 21-i 98/733/IB **tanácsi együttes fellépés**
- Az Amszterdami Szerződésnek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó rendelkezései lehető legjobb végrehajtásáról szóló, **tanácsi és bizottsági cselekvési terv**
- Az 1999. október 15-i és 16-i tamperei Európai Tanács, a 2000. június 19-i és 20-i Santa Maria da Feira-i Európai Tanács, és "a nőkereskedelem elleni fellépés terén teendő további intézkedésekről" szóló bizottsági közleményről szóló, 2000. május 19-i **európai parlamenti állásfoglalás**
- Az Europol Kábítószeregysége megbízatásának kiterjesztéséről szóló, 1996. december 16-i 96/748/IB **tanácsi együttes fellépést**
- A gyermekekkel, a fiatalokkal és a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelmet szolgáló megelőző intézkedésekre vonatkozó közösségi cselekvési program (a Daphne program) (2000–2003) elfogadásáról szóló, 2000. január 24-i 293/2000/EK **európai parlamenti és tanácsi határozatot**
- Az Európai Igazságügyi Hálózat létrehozásáról szóló, 1998. június 29-i 98/428/IB **tanácsi együttes fellépést**
- Az összekötő bírácoknak és ügyészeknek az Európai Unió tagállamai között az igazságügyi együttműködés javítását szolgáló cseréjének kereteiről szóló, 1996. április 22-i 96/277/IB **tanácsi együttes fellépést**

- A kölcsönös bűnügyi jogsegély terén követendő helyes gyakorlatról szóló, 1998. június 29-i 98/427/IB tanácsi együttes **fellépést**
- Ennek megfelelően a 97/154/IB tanácsi együttes fellépés az emberkereskedelemre nem vonatkozik.

2. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat

Az Európai Unió elkötelezett az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, valamint az emberkereskedelem áldozatai jogainak védelme mellett. E célt szolgálta az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat

2.1. Kerethatározat megalkotásának előzményei

A kerethatározat megalkotását számos uniós jogi aktus sürgette.

Ezek között szerepel

- az Európai Unióról szóló szerződés (29. cikke, 31. cikke e) pontja és 34. cikke (2) bekezdésének b) pontja)
- az Amszterdami Szerződésnek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó rendelkezéseinek a végrehajtásáról szóló, tanácsi és bizottsági cselekvési terve
- az 1999. október 15-i és 16-i tamperei Európai Tanács,
- a 2000. június 19-i és 20-i Santa Maria da Feira-i Európai Tanács, nőkereskedelem elleni fellépés terén teendő további intézkedésekről" szóló bizottsági közleményről szóló, 2000. május 19-i európai parlamenti állásfoglalása.

Az állásfoglalás már rögzítette, hogy nem halogatható tovább az a jogalkotási folyamat, amely anyagi és eljárásjogi szabályok együttes megalkotása révén, egyrészt alapvető – az emberkereskedelemmel kapcsolatban felmerülő – fogalom-meghatározásokat tartalmaz.

Másrészt olyan büntetőjogi tényállásokat és szigorú szankciókat, amelyeknek a tagállami jogalkotásba való átültetése eredményeként minden államban megteremti annak a lehetőségét, hogy valóban eredményesen lépjenek fel az elkövetőkkel szemben.

Ezen túlmenően jogalkotási kritérium volt az is, hogy a megalkotandó anyagi és eljárásjogi normákkal hozzájáruljanak az emberkereskedelemmel szembeni hatékony igazságügyi és bűnüldözési együttműködés fejlesztéséhez.

Másrészt a normaalkotás újabb szempontjaként a korábbi uniós jogalkotási folyamat⁸¹ rendszeréhez⁸² való illeszkedés is szerepelt.

A kerethatározat leszögezi, hogy az emberkereskedelem súlyosan sérti az alapvető emberi jogokat és az emberi méltóságot, és könyörtelen gyakorlathoz, így a kiszolgáltatott személyek elleni visszaéléshez, e személyek félrevezetéséhez, valamint erőszak, fenyegetés, adósszolgaság és kényszerítés alkalmazásához folyamodik.⁸³ Szükség van arra, hogy az emberkereskedelem súlyos bűncselekményével szemben ne csak az egyes tagállamok lépjenek fel, hanem egy olyan átfogó megközelítés is szükséges, amelynek elengedhetetlen része az összes tagállam számára közös büntetőjogi elemek meghatározása, beleértve a hatékony, arányos és a visszatartó erejű szankciókat is.

A kerethatározat rögzíti azokat a magatartásokat, amelyeknek a tagállamokban való bűncselekménnyé nyilvánításág szükségesnek tartja.

Ezért minden tagállam meghozza a következő cselekmények büntetendőségét biztosító intézkedést:

⁸¹ pénzmosásról, az elkövetéshez használt eszközök, valamint a bűncselekményből származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, zárolásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 1998. december 3-i 98/699/IB tanácsi együttes fellépés [5], és az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló, 1998. december 21-i 98/733/IB tanácsi együttes fellépés

⁸² A korábban megfogalmazott célok elismerése és továbbfejlesztése

⁸³ A Tanács Kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről (3) bek. (2002/629/IB)

Személyek toborzása, szállítása, átadása, bujtatása, később befogadása, beleértve az adott személy feletti ellenőrzés felváltását vagy átengedését is, ha ezt:

- kényszerrel, erőszakkal vagy fenyegetéssel valósítják meg, beleértve az erőszakos elhurcolást is, vagy
- megfélemlítéssel valósítják meg, vagy
- hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel visszaélnek, úgy, hogy az adott személy, tényleges és elfogadható választási lehetőség hiányában, kénytelen alávetni magát az említett visszaélésnek, vagy
- ellenszolgáltatást vagy előnyt nyújtanak vagy fogadnak el azért, hogy megszerezzék egy másik személy feletti ellenőrzést gyakorló személy beleegyezését az adott személy munkájának vagy szolgáltatásainak kizsákmányolása céljából, beleértve legalább a kikényszerített, vagy kötelezővé tett munkát vagy szolgáltatásokat, a rabszolgaságot, illetve a rabszolgasághoz vagy szolgasághoz hasonló helyzeteket is, vagy
- a mások prostitúciójának kizsákmányolása vagy a szexuális kizsákmányolás egyéb formáinak céljából, beleértve a pornográfiát is.

A felsorolt bűncselekmények miatt alkalmazható szankciók felső határát is meghatározza a kerethatározat.

A kerethatározatban rögzített bűncselekmények elkövetése esetén a jogi személyek felelősségre vonását is kötelezővé teszi a tagállamok számára.

A tagállamoknak 2004. augusztus j-je előtt meg kellett tenni azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kerethatározatnak megfeleljenek.⁸⁴

A jogi személyekkel⁸⁵ szemben, akiknek a fogalmát a kerethatározat⁸⁶ meghatározza speciális szankciókat jelenít meg:

- a) kizárás az állami juttatásokra vagy támogatásokra való jogosultságból, vagy
- b) átmeneti vagy tartós eltiltás a kereskedelmi tevékenység gyakorlásától, vagy

⁸⁴ Dr. Czine Ágnes – Dr. Szabó Sándor – Dr. Villányi József Az előzetes döntéshozatali eljárás a büntető ügyekben HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2006

⁸⁵ Ennek a kerethatározatnak az alkalmazásában jogi személynek minősül az alkalmazandó jog szerint e jogállással rendelkező bármely személy, kivéve az államot vagy az államhatalmat gyakorló egyéb közjogi intézményt és a nemzetközi közjogi szervezeteket. 5. cikk

⁸⁶ 2002/629/JHA). Council Framework Decision. of 19 July 2002. on combating trafficking in human beings. Official Journal L 203 . 01/08/2002

- c) bírói felügyelet alá helyezés, vagy
- d) a jogi személybíróság általi megszüntetése, vagy
- e) a bűncselekmény elkövetéséhez felhasznált létesítmények átmeneti vagy tartós bezárása

A kerethatározat nem csak az elkövetőkre, hanem a sértettekre(áldozatok) is különös szabályokat állapít meg.

Bevezeti a különösen kiszolgáltatott sértett fogalmát,⁸⁷ egyben általánosan alkalmazandó szabályként rögzíti, hogy a „bűncselekmények nyomozásához és az azokkal kapcsolatos büntetőeljárás lefolytatásához nem kívánja meg a bűncselekmény sértettje által tett feljelentést, illetve magánindítványt, legalábbis azokban az esetekben nem, amelyekre a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja⁸⁸ vonatkozik”.

Visszaül a korábbi, de ehhez a kerethatározathoz, illetve ennek tartalmához kapcsolódó áldozati, sértetti támogatást megállapító és a nemzeti jogba már implementált kerethatározat egyes rendelkezéseire.

Amennyiben a sértett gyermek, minden tagállam megteszi a lehetséges intézkedéseket annak érdekében, hogy családja számára megfelelő támogatást biztosítsanak. Ha célszerű és ez lehetséges, a tagállamok különösen a 2001/220/IB kerethatározat 4. cikkét⁸⁹ alkalmazzák az említett családra.

Összegzésként megállapítható, hogy a kerethatározat felhívja a tagállamok figyelmét arra, hogy a „gyermek sokkal kiszolgáltatottabbak, ezért nagyobb a veszélye annak, hogy az emberkereskedelem áldozataivá válnak”⁹⁰

Másrészt megállapítja az elkövetési magatartásokat, a büntetendővé nyilvánítandó cselekményeket, lényegében a bűncselekmények alap-és minősített eseteit és az ehhez

⁸⁷ a sértettek jogállásáról szóló 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat [13] 2. cikkének (2) bekezdése, 8. cikkének (4) bekezdése és 14. cikkének (1) bekezdése alapján

⁸⁸ Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket joghatóságának megalapítására az 1. és a 2. cikkben említett bűncselekményre vonatkozóan, ha:

a) a bűncselekményt egészben vagy részben a tagállam területén követik el

⁸⁹ A tagállamok kötelesek törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseiket a szükséges mértékben közelíteni, hogy a bűncselekmények sértettjei részére, tekintet nélkül arra, hogy melyik tagállamban tartózkodnak, magas szintű védelmet nyújthassanak.

⁹⁰ 59. pont

kapcsolódó arányos és megfelelően szigorú, visszatartó erejű szankciókat is. Rögzíti a minősített esetekhez kapcsolódó szankciók felső határának minimumát is.

Nem állapítható meg, hogy miért nem tartalmazza a kerethatározat az egyik elkövetési magatartásként a *szervek eltávolításának a tilalmát*. Ugyanakkor kifejezetten rögzíti a pornográfiát, mint a kizsákmányolás egyik formáját.

Az ENSZ jegyzőkönyvbeli fogalom-meghatározáshoz képest nem olyan részletes a kerethatározatban a fogalmak leírása. A hangsúlyt a tagállamoknak iránymutatásul szolgáló jogalkotási folyamatra helyezi a prevenció és az ilyen típusú bűncselekmények visszaszorításának a szem előtt tartásával. Teszi mindezt annak érdekében, hogy a nemzeti jogállamok anyagi és eljárásjogában azonos jogvédelmi érdekek, közel azonos törvényi tényállások, privilegizált esetek és azonos keretrendszerben megfogalmazott szankciók és büntetési tételek, tételkeretek jelenjenek meg.

A kerethatározat rögzíti, hogy a tagállamok megküldik a Tanács Főtitkárságának és a Bizottságnak azoknak a rendelkezéseknek a szövegét, amelyekkel az e kerethatározatból fakadó kötelezettségeket nemzeti jogukba átültetik.

A Tanács, e tájékoztatás és a Bizottság által továbbított írásbeli jelentés nyomán készített jelentés alapján legkésőbb 2005. augusztus 1.-jéig megvizsgálja, hogy a tagállamok mennyiben tették meg a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy ennek a kerethatározatnak megfeleljenek.⁹¹

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat legnagyobb jelentősége a kitűzött céljában mutatkozott meg. Így célként tűzte ki a hogy a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései – az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében való – minél jobban közelítsék a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén meglévő rendelkezéseket.

⁹¹ (2002/629/JHA). Council Framework Decision. of 19 July 2002. on combating trafficking in human beings. Official Journal L 203. 01/08/2002 p (THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,)

Azon kívül, pedig olyan európai szintű közös rendelkezéseket vezetett be, amely előírások az adott nemzeti állam jogalkotásában az implementálásra előírt határidő leteltét követően meg kell jelenjenek. Ezért a nemzeti államok büntető törvénykönyveiben lényegileg azonos tényállási elemek, szankciók, minősítő körülmények, joghatósági és a kiadatással kapcsolatban felmerült rendelkezések látnak napvilágot.

3. A Tanács 2004/68/IB kerethatározata (2003. december 22.) a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről

E kerethatározat a gyermekek szexuális kizsákmányolásával és a gyermekpornográfiával kapcsolatos az alábbi szándékos magatartások bűncselekményekké nyilvánítását írja elő a tagállamok részére:

Gyermekek szexuális kizsákmányolásával kapcsolatos bűncselekmények:

- a) gyermekek kényszerítése prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre, illetve gyermekek ilyen célra történő felhasználásából való haszonszerzés vagy gyermekek egyéb módon, e célból történő kizsákmányolása;
- b) gyermekek prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre toborzása; gyermekekkel folytatott szexuális tevékenység, amelyben
 - I. kényszert, erőszakot vagy fenyegetést alkalmaznak;
 - II. a gyermek által folytatott szexuális tevékenységért fizetségképpen pénzt vagy egyéb díjazást vagy ellenértéket nyújtanak; vagy
 - III. befolyási helyzettel visszaélnek.

Gyermekpornográfiával kapcsolatos bűncselekménynek minősülnek az alábbi szándékos magatartások a kerethatározat szerint – függetlenül attól, hogy azokat számítógépes rendszeren keresztül hajtották-e végre –, ha azokat jogtalanul követték el:

- a) gyermekpornográfia előállítás;
- b) gyermekpornográfia forgalmazása, terjesztése vagy továbbítása;
- c) gyermekpornográfia felajánlása vagy annak hozzáférhetővé tétele
- d) gyermekpornográfia megszerzése vagy birtoklása.

Minősítő körülményeket is meghatároz a kerethatározat, és a büntetési tétel alsó és felső határát is megjelöli.

A jogi személyek felelősségre vonását is kötelezővé teszi a tagállamok számára az e kerethatározatban megjelölt bűncselekmények elkövetése esetén.

A kerethatározat szerint – figyelemmel a 2011. március 15-i tanácsi kerethatározata⁹² -, e bűncselekmények sértettjeit különösen veszélyeztetett sértettnek kell tekinteni.

A tagállamoknak 2006. január 20-a előtt meg kell tenni azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kerethatározatnak megfeleljenek.⁹³

Az emberkereskedelem megjelenési „sokszínűsége” indokolja, hogy az ellene lévő hadjáratot is számos területen szükséges megindítani és folytatni.

Az Európai Unió Tanácsa a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2004/68/IB (2003. december 22.) kerethatározatának egyik célja az emberkereskedelem elleni harc kiteljesítése.

A kerethatározat kiemeli, hogy a „gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia az emberi jogoknak és a gyermek harmonikus neveléshez és fejlődéshez való alapvető jogának súlyos megsértése.”⁹⁴

Egyben hangsúlyozza, hogy „a gyermekpornográfia a gyermekek szexuális kizsákmányolásának különösen súlyos formájaként az új technológiák és az Internet használata révén egyre növekvő méreteket ölt és egyre terjed.”⁹⁵

⁹² A sértettek jogállásáról szóló kerethatározat: HL L 82., 2001. 3. 22., 1. o.

⁹³ Dr. Czine Ágnes – Dr. Szabó Sándor – Dr. Villányi József Az előzetes döntéshozatali eljárás a büntető ügyszakban HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2006

⁹⁴ A gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2004/68/IB (2003. december 22.) kerethatározatának 4. Cikkelye

⁹⁵ gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2004/68/IB (2003. december 22.) kerethatározatának 5. Cikkelye

Erre tekintettel nem mellőzhető a nemzetközi szervezetek által végzett jelentőségteljes munkának az Európai Unió munkájával történő kiegészítése, a korábban e jogi aktusokban megfogalmazott célok, feladatok, cselekvési tervek és fogalomrendszerek egyértelműbb megfogalmazása, továbbfejlesztése.

Ezért nélkülözhetetlen a nemzeti tagállamokban:

- azonos büntetőjogi tényállási elemek rögzítése
 - a tényállási elemekhez kapcsolódó hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók megállapítása
 - a jogi személyek elleni fellépés és az általuk végzett tevékenységre tekintettel, annak megfelelő hatékony szankciók kialakítása
 - a megindult büntetőeljárásokban a gyermekkorú sértettek koruknak és fejlettségüknek megfelelő kihallgatása
- a lehető legszélesebb körű igazságügyi együttműködés megteremtése és megvalósítása
 - a legalapvetőbb és egyben legfontosabb tényállási elemeket magyarázó, pontos, egyértelmű tartalmat jelentő és megfogalmazást rögzítő fogalomrendszer⁹⁶
- a részesi magatartások és a kísérleti szak büntetendő nyilvánítása
- a szülői felügyeleti jog gyakorlásától való eltiltás
- a büntetési tételkeret vagy a tételkeret felső határának meghatározása

Ez a kerethatározat nem csak hozzájárult a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni harchoz, hanem egyúttal kiegészítette- a Tanács által elfogadott - az emberkereskedelem és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelemért felelős személyek részére ösztönző és csereprogram létrehozásáról szóló, 1996. november 29-i 96/700/IB együttes fellépést, mint jogi aktust is.

A kerethatározat a tagállamok számára az alábbi szándékos magatartások bűncselekménnyé nyilvánítását tette kötelezővé:

- a) gyermekek kényszerítése prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre, illetve gyermekek ilyen célra történő felhasználásából való haszonszerzés vagy gyermekek egyéb módon, e célból történő kizsákmányolása;

⁹⁶ "gyermek", "gyermekpornográfia", „jogi személy" "számítógépes rendszer fogalma

- b) gyermekek prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre toborzása;
- c) gyermekkel folytatott szexuális tevékenység, amelyben
 - I. kényszert, erőszakot vagy fenyegetést alkalmaznak;
 - II. a gyermek által folytatott szexuális tevékenységért fizetségképpen pénzt vagy egyéb díjazást vagy ellenértéket nyújtanak; vagy
 - III. a gyermekkel kapcsolatban fennálló, elismert bizalmi, hatalmi vagy befolyási helyzettel visszaélnek.

A gyermekpornográfiával kapcsolatos bűncselekmények közül, pedig a következő szándékos magatartások büntetendővé nyilvánítása attól függetlenül kötelező a tagállamok számára, hogy azokat számítógépes rendszeren keresztül hajtották-e végre,

- a) gyermekpornográfia előállítás;
- b) gyermekpornográfia forgalmazása, terjesztése vagy továbbítása;
- c) gyermekpornográfia felajánlása vagy annak hozzáférhetővé tétele;
- d) gyermekpornográfia megszerzése vagy birtoklása.

A jogi személyek felelősségét

- a jogi személy képviseleti jogosultsága;
- a jogi személy nevében történő döntéshozatalra irányuló jogosultság; vagy
- a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának joga alapozhatja meg.

Amennyiben a jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciókat összehasonlítjuk a **2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározatban rögzített szankciókkal, akkor azt látjuk, hogy a szankciók teljesen azonosak, csak megfogalmazásbeli különbségek adódnak.**

A jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók:

- a) kizárás állami kedvezményekből vagy támogatásokból;
- b) valamely üzleti tevékenység gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
- c) bírósági felügyelet alá helyezés;
- d) bíróság által elrendelt felszámolás; vagy
- e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

A sértetti védelem és támogatás vonatkozásában is az emberkereskedelemtől szóló **2002/629/IB tanácsi kerethatározatban foglaltakhoz hasonlóan a sértettek(áldozatok) védelme hangsúlyos szerepet kap.** A bűncselekmények miatti nyomozás és büntetőeljárás – az emberkereskedelemtől szóló kerethatározatban foglaltakkal egyezően – nem függ a bűncselekmény sértettje által tett bejelentéstől vagy feljelentéstől.

A kerethatározat egyik célja az áldozatvédelem tekintetében a sértett személyének védelme és támogatása. Ezen túlmenően megjelenik a sértetti hozzátartozók, a sértett családjának a megfelelő segítése is.

Az áldozatsegítés során, pedig a sértettek jogállását védő⁹⁷ kerethatározatban foglalt rendelkezések is előtűnnek, amelyek alapján a sértettek meghatározott körét különösen veszélyeztetett sértettnek kell tekinteni.

Miként a kerethatározatok jogi „természetéből” következik a Tanács a tagállamoknak, meghatározta, hogy a határozatban foglaltak implementálása 2006. január 20-ig történjen meg. Ezt követően, pedig a tagállami „megfeleltetés” Tanácsi ellenőrzésének a 2008. január 20-ig kellett megtörténnie.

4. Az Európai Unió 2006. évi jelentése⁹⁸

Az Európai Tanács és a Bizottság **az emberi jogok világbeli helyzetéről** 2006. évben egy jelentést⁹⁹ készített, amelyben általános áttekintést nyújtott az Európai Unió intézményei által EU-n belül és kívül megvalósuló az emberi jogok terén kifejtett tevékenységéről.

4.1. Az Európai Parlament 2007. április 26-i állásfoglalása az emberi jogok világbeli helyzetéről szóló 2006-os éves jelentésről és az EU ezzel kapcsolatos politikájáról (2007/2020 (INI))

⁹⁷ 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat [15] 2. cikke (2) bekezdésének, 8. cikke (4) bekezdésének és 14. cikke (1) bekezdése

14..in Kenntnis des achten EU-Jahresberichts (2006) zur Menschenrechtsslage (eurlex)

⁹⁹ Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtsslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union (2007/2020(INI))

Ennek az állásfoglalásnak az volt a célja, hogy a Bizottság és a Tanács emberi jogi tevékenységeinek és a Parlament általános tevékenységeinek a vizsgálata, értékelése megvalósuljon.

Az Állásfoglalásban az Európai Parlament egyrészt rögzíti, hogy „feltétel nélkül elítéli a gyermekek kizsákmányolásának valamennyi formáját,¹⁰⁰ a szexuális kizsákmányolást is. Beleértve a gyermekpornográfiát és a gyermekekkel kapcsolatos sexturizmust vagy a kényszermunka formájában megvalósuló emberkereskedelem minden megjelenését. Egyben hangot ad amiatti felháborodásának -és így állapítja meg,- hogy nem csökkent a gyermekek szexuális kizsákmányolásának mértéke, különösen az internethasználat miatt.

Állásfoglalása szerint „súlyos bűncselekményeket követnek el ezzel, amelyek vonatkozásában vádemelés és büntetés szükséges”.¹⁰¹

Tényként állapítja meg, hogy, az Európai Unió az emberi jogok és a demokrácia globális fejlesztését tekintve évről-évre egyre tevékenyebb szerepet játszik a világ színterén. Szerepe, jelentősége, feladatai és tevékenységének, felelősségének súlya nemzetközi szinten az EU legutóbbi bővítésének eredményeként is fokozódott. Ugyanis nem hagyható figyelmen kívül az a számadatsor, amely szerint tagállamainak száma 27-re, lakosságának száma, pedig 494 millió főre növekedett.

Fejleszteni kell azon képességét, amely lehetővé teszi, hogy egyre gyorsabban és hatékonyabban reagáljon „az emberi jogok harmadik országok által történő megsértésére¹⁰², oly módon, hogy előtérbe helyezze az emberi jogi politikát az említett országokkal szemben folytatott politikát, ideértve az EU belpolitikáinak külső hatását is.

Az Európai Parlament elismerését fejezte ki a Bizottságnak, azért a munkáért, amelyet az EU-n belül az emberkereskedelem problémájának kezelése során kifejtett. Ugyanakkor hangsúlyozta, és egyben sürgette azoknak az intézkedéseknek a meghozatalát, amelyek

¹⁰⁰ gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2004/68/IB (2003. december 22.) kerethatározatának 4. Cikkelye

¹⁰¹ Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union (2007/2020(INI))

¹⁰² Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union

elengedhetetlenül szükségesek „az emberek – különösen a nők és gyermekek – kereskedelme elleni küzdelemhez”¹⁰³

Egyszersmind hangsúlyozta és sürgette a Bizottságot, hogy ezután se tekintsen el azon országok felelősségre vonásától, amely országok nem teljesítették az emberkereskedelem elleni egyezményeknek és irányelveknek megállapodás szerinti végrehajtását.

„Különösen a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekkel érintett, a hatáskörrel, rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK tanácsi irányelvnek”¹⁰⁴ nem feleltek meg, vagyis az irányelvben foglaltaktól eltértek, azzal ellentétes „hatósági” magatartást tanúsítottak.

Nyomatékosan kijelentette, hogy a Bizottság a munkája során nem mellőzheti az emberkereskedelem áldozatai vonatkozásában kifejtett intézkedéseinél, a jogalkotási folyamatban az emberi jogi megközelítést.

4.2. Összegzés

Az Európai Parlament Állásfoglalása azért nagy jelentőségű, mert egyrészt felülvizsgálta a Bizottság munkáját és ennek során kiemelte azokat az elvi alapokat, eddigi feladatokat, amelyek további erősítése, hangsúlyosabbá tétele, megvalósítása feltétlen szükségzerű, nélkülözhetetlen.

Másrészt kijelölte azokat az irányokat, amelyek mentén haladva újabb tennivalók, teendők kivitelezése elengedhetetlen, létfontosságú.

A régi és új feladatokat az alábbiak szerint határozta meg:

- gyors reagálás az emberi jogok harmadik országok által történő megsértésére

¹⁰³ Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtsslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union (89)

¹⁰⁴ Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtsslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union (89)

- tagállami felelősségre vonás, ha nem teljesítették az emberkereskedelem elleni egyezményeknek és irányelveknek a megállapodás szerinti végrehajtását (különösen a tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK tanácsi irányelvnek nem feleltek meg)
- az áldozatok vonatkozásában az emberi jogi szemléletű megközelítés
- az eddigi jogalkotási folyamat eredményeként született különböző jogszabályok, normák egységesítése a belső koherencia, az új feladatok és a Lisszaboni Szerződésben foglaltak figyelembe vételével.

5. A stockholmi program

A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülés térségére vonatkozó többéves program (2010-2014).

Az Európai Parlament 2009. november 25-i állásfoglalása „A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában – a stockholmi program” című, Európai Parlamenthez és Tanácshoz intézett bizottsági közleményről.

Mint ismeretes Svédország az Európai Unió- svéd- soros elnökségi ciklusát 2009. június 1.-jétől töltötte, miután 2009. július 1-jén átvette a stafétabotot elődjétől, Csehországtól.

Már ekkor megfogalmazódott a gondolat, hogy a hágai programot a stockholmi program váltsa fel, amely a jog érvényesüléséről, a szabadságról és a biztonságról szóló térség – ötéves terv keretében – meghatározott bűncselekmények elleni küzdelemmel is foglalkozzon.

Ezért a 2010-2014 közötti időszakra szóló Stockholmi Programban különös prioritást kap *a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem*, a gyermekek szexuális jellegű kihasználása és a gyermek pornográfia, a gazdasági jellegű bűncselekmények elleni küzdelem és hatékony fellépés.

Stockholmi Program behatóan foglalkozik **az európai polgárok jogaival, a bevándorlással, a rendőrségi és igazságügyi együttműködéssel, a határőrizettel és a terrorizmus kérdéseivel.**

Fontos megemlíteni, hogy a Program egyik központi kérdésköre a *közös bevándorlási politika*.

Beatrice Ask a svéd igazságügyi miniszter a Programhoz az alábbiakat fűzte: „Reményeink szerint a Stockholmi Program egy olyan biztonságosabb és nyitottabb Európa felé vezet, melyben az egyén jogai védelemben részesülnek. Az állampolgár szemszögéből nézve a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos intézkedések igen fontosak. Ennek ellenére, a biztonság növelésére irányuló intézkedéseink nem érinthetik hátrányosan az egyének jogait, integritását és személyiségi jogait”.

A Stockholm-program célkitűzései:

- a polgárok jogainak érvényesítése;
- a polgárok életének megkönnyítése;
- a polgárok védelme;
- a polgárokat jobban befogadó társadalom ösztönzése.

A Program fő céljait az uniós tagállamok állam- és kormányfői határozták meg, végrehajtására, pedig az Európai Bizottság adott ki cselekvési tervet.

Megfogalmazást nyert, hogy az Európai Uniónak egy olyan egységes térséggé kell válnia, ahol az alapvető jogok és szabadságok teljes védelmet élveznek.

Kifejezésre jutott az is, hogy az 600 milliós uniós polgár magánéletének nemzeti, nemzetállami határokon túli védelme nélkülözhetetlen.

Komoly hangsúlyt kap a Programban az az előírás, amely szerint a tagállamok igazságügyi szerveinek döntéseit a mostaninál nagyobb mértékben kell elfogadni. Egyben nem mellőzhető a polgárok segítése azért, hogy az igazságszolgáltatást minél könnyebben igénybe vehessék, és így, az egész unióban érvényesíthessék a jogaikat.

Ezen túlmenően a Program egyik alapvető célja, a gyermekek jogainak sokkal erőteljesebb védelme és a biztonság növelése. Külön hangsúlyt kap a belső biztonsági stratégia kidolgozása iránti igény és a legsúlyosabb bűncselekmények elleni hatékony fellépés.

Nevesítve a szervezeten elkövetett bűncselekmények, például az emberkereskedelem, a gazdasági bűnözés, a korrupció, a kábítószer-kereskedelem vagy a terrorizmus elleni bűncselekmények elleni fellépés.

Ennek keretében megerősítenék a rendőrségi együttműködést és a polgári védelmet. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség kialakításával kapcsolatos projektek jogi alapjait, döntéshozatali módszereit, valamint a célkitűzéseit, eszközeit is újrafogalmazta a Lisszaboni Szerződés.

Ismeretes, hogy a bel- és igazságügy számos területén már nem megfelelőek és elegendőek a nemzeti megoldások. Európai megoldásokat, feleletet kell adni a migráció, a biztonság és a kommunikációs technológia nemzetközi kihívásaira is. A Lisszaboni Szerződés által megteremtett, a nemzeti Parlamentekre ruházott másfajta szerepvállalás következtében a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség működése is megváltozik. A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartását is hangsúlyozta.

Az Európai Parlament külön felhívja a Bizottságot arra, hogy azon nyomban „tegyen javaslatot a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség terén 1993 óta elfogadott mintegy 1200 különböző intézkedés egységes szerkezetbe foglalására,”¹⁰⁵. A jogszabályok egységesítése során a szakpolitikai koherencia kialakítása elengedhetetlen. Arra is tekintettel, hogy az Unió új szereppel és feladattal gazdagodott. Hangsúlyozza a Európai Parlament, hogy megtartja magának a jogszabályok kodifikálásánál a jogszabályok módosítására vonatkozó hatáskörét.

A Program a Prioritások a büntetőjogban cím alatt egyrészt” az alapvető jogok tiszteletben tartásán, a kölcsönös elismerés elvén és a koherens nemzeti büntetőjogi rendszerek fenntartásának szükségességén alapuló uniós büntetőjogi térség kialakítására”¹⁰⁶ való felhívást teszi közzé, amely célok megvalósítása az alábbi eszközökkel lehetséges:

¹⁰⁵ Entschließung des Europäischen Parlaments vom 26. April 2007 zu dem Jahresbericht 2006 zur Menschenrechtslage in der Welt und zur Menschenrechtspolitik der Europäischen Union

¹⁰⁶The *Stockholm Program*

- egy, a büntetőeljárások során alkalmazott eljárási biztosítékokra vonatkozó ambiciózus jogi eszköz, amely az ártatlanság védelmén alapul, és amely teljes mértékben megvalósítja a védelemhez való jogot;
- olyan, magas szintű biztosítékokat és védelmi jogokat nyújtó szilárd jogi keret, amely biztosítja a kétszeres büntetés tilalmának elvét és a büntetőeljárások tagállamok közötti áthelyezésének megkönnyítését, illetve a joghatósági ütközések megoldását, továbbá biztosítja az e jogokhoz és a jogorvoslati mechanizmusokhoz való tényleges hozzáférést;
- egy átfogó jogi keret, amely a *bűncselekmények sértettjei, különösen a terrorizmus, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem* és a nemi erőszak áldozatai számára a lehető legszélesebb körű védelmet – ezen belül megfelelő kárpótlást – nyújt, melyet tagállami szinten kell biztosítani;
- közös jogi keret, amely a tanúk számára a legszélesebb körű védelmet biztosítja
- egy európai jogalkotási eszköz elfogadása, amelynek célja a *nemzetközi bűnszervezetek bevételei és vagyona elkobzásának és szociális célokra történő felhasználásának lehetővé tétele,*
- egy, a büntetőeljárásokban a bizonyításra és a bizonyítékok elfogadhatóságára vonatkozó átfogó jogi eszköz,
- jogi segítségnyújtás elegendő mértékű költségvetési források rendelkezésre bocsátása révén történő biztosítására irányuló intézkedések, és
- különösen a gyermekek és nők ellen elkövetett erőszak elleni küzdelemre irányuló intézkedések¹⁰⁷

Külön kiemeli a Program, hogy az illegális bevándorláshoz kapcsolódó munka mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni a azt a küzdelmet, amelyet az Európai Unió és a tagállamok eddig is az emberkereskedelem ellen folytatattak. E küzdelemben során különös figyelmet kell fordítani a rendkívül sérülékeny helyzetű áldozatokra, főképp a nők és gyermekek helyzetére. Mindig szem előtt kell tartani, hogy nem szabad veszélyeztetni a jogaik gyakorlását.

Tényként rögzíti, hogy Európában minden negyedik nő a férfiak által elkövetett erőszak veszélyében él. Ezért szükséges meghatározni a nőkkel szemben elkövetett erőszak olyan

¹⁰⁷ The *Stockholm Program* 112..

fogalmát, amelynek alapján biztosított a jogi fellépés a nőkkel szembeni erőszak bármely formája ellen.

A tagállamokhoz az alábbi felhívást intézték:

„... kellőképpen vegyék figyelembe a női bevándorlók különleges körülményeit – különösen azt, hogy az EU-ba jól beilleszkedett (gyakran kettős állampolgársággal rendelkező) fiatal nők szüleikkel fenntartott vagy intim kapcsolatukban vallási és kulturális okokból vagy hagyományok alapján elkövetett *emberrablás, jogtalan fogva tartás, testi vagy lelki erőszak áldozataivá válnak* –, és olyan intézkedések elfogadásáról, amelyek biztosítják a támogatási és védelmi mechanizmusokhoz való érdemi hozzáférést”¹⁰⁸

Hangsúlyozza a Program, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló stratégia fejlesztésének egyetlen stádiumában sem lehet eltekinteni a nemek kérdéséről.

Aláhúzza, hogy amikor az uniós büntetőjogi keret kialakításáról gondoskodnak, akkor a középpontba az EU-polgárok szabadságjogainak előmozdítása szerepel.

Kiemeli, hogy a terrorizmus és szervezett bűnözés ellen a polgároknak akkor tud megfelelő védelmet biztosítani, ha hatékony operatív eszközöket hathatós jogszabályokat alkalmaz..

Tényként rögzíti a Europol, az Eurojust, a Frontex és az Európai Menekültügyi Támogató Hivatal szerepét. Ugyanakkor sürgeti az Europol és az Eurojust jogi kereteinek annak érdekében történő felülvizsgálat, hogy összhangba hozzák azokat az EU új jogi kereteivel.

6. Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről.

Az Európai Bizottság az irányelv jogalkotási folyamatában elfogadta az irányelv tervezet javaslatát és beterjesztette a Tanácshoz. (29.03.2010.)

¹⁰⁸ The Stockholm Program 112.

Cecilia Malmström, az uniós belügyekért felelős biztos az irányelv elfogadása, megvitatása kapcsán a következőket nyilatkozta: „A XXI. században nem történhet meg, hogy nőket és fiatal lányokat szexuális rabszolgaságba taszítsanak, gyermekeket verjenek és bántalmazzanak, koldulásra és lopásra kényszerítsenek, valamint fiatal felnőtteket megdöbbentő körülmények között éhbérért dolgoztassanak. Az ilyen jellegű bűncselekmények semmilyen körülmények között sem fogadhatók el. Minden tőlünk telhető el kell követnünk annak érdekében, hogy megállítsuk az ezen cselekedetekért felelős embereket”.

Az Európai Bizottság új szabályokat javasolt az emberkereskedelem elleni küzdelem fokozása céljából, Ezen javaslatok célja:

- a modern rabszolgaság elleni fellépés elősegítése,
- a bűncselekményekre és büntetésekre vonatkozó nemzeti jogszabályok összhangjának biztosítása,
- az áldozatok hatékonyabb védelme,
- az emberkereskedelemért felelős bűnözők ellen indított büntetőeljárás szigorítása

Az Európai Parlament 2010. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról:

A Bizottság hangsúlyozta, hogy az EU-tagállamokat alapvetően három téren köteleznék azonnali cselekvésre:

- az emberkereskedelem elkövetőivel szembeni **bűnvádi eljárás lefolytatása**
- az áldozatok **védelme**
- a bűncselekmények **megelőzése**

A Bizottság elismerte, hogy hamarosan megteszi azokat a lépéseket, amelyek szükségesek az uniós „emberkereskedelem-elleni koordinátor” kinevezéséhez.

Így válhat az EU emberkereskedelem-elleni politikája átláthatóbbá, láthatóbbá és egységesebbé, többek között az alapvető okok kezelése, valamint a harmadik országokkal való együttműködés vonatkozásában.¹⁰⁹

Az emberkereskedelem elleni hatékonyabb küzdelem érdekében rögzíti, hogy elengedhetetlen a bűncselekményekre és büntetésekre vonatkozó nemzeti jogszabályok közötti összhang növelésére irányuló intézkedések megtétele.

Ennek érdekében a terheltek ellen akkor is vádat emelnének, ha a bűncselekményeket nem a „terhelti államban”, hanem más országban, vagyis külföldön valósították meg.

A Bizottság kiemelte, hogy azokat a nyomozati eszközöket, amelyeket a **szervezett bűnözés elleni harcban alkalmaznak** teljes egészében a rendőrség és az igazságügyi hatóságok rendelkezésére, kellene bocsátani.

A büntetőeljárás eredményességéhez nagyban hozzájárulnak a sértetti-áldozati tanúvallomások. Ezért a konkrét esetet elemezve mindig a tanúvédelem megfelelő eszközét indokolt alkalmazni azért, hogy félelemmentesen tehessék meg a terheltek elleni tanúvallomásukat.

A sértetti áldozatoknak **egyrészt a tanúvédelem eszközei mellett** szálláshelyet és egészségügyi ellátást is indokolt biztosítani. Másrészt a kárenyhítési igényük érvényesítését is magában foglaló úgynevezett jogi segítségnyújtás biztosítása is a tagállamok feladatává válik.

A Bizottság az emberkereskedelem hatékonyabb **megelőzését is fontos célnak tekintette. Ezért** javasolta, hogy folyamatosan fel kell hívni a lehetséges áldozatok figyelmét az emberkereskedelem veszélyére, megjelenési formáira. Különösen azokra a lehetséges elkövetési magatartásokra, amelyek következtében az emberkereskedelem áldozataivá válhatnak.

¹⁰⁹ EU Kommission verstärkt Kampf gegen Menschenhandel Reference: IP/10/380 Date: 29/03/2010

A Bizottság javasolja, hogy komoly, elrettentő szankciókat alkalmazzanak azokkal szemben, akik az emberkereskedelem áldozatait tudatosan munkavégzésre alkalmazzák, vagy egyéb szolgáltatásokat vesznek igénybe ezektől az áldozatoktól.

Ezen túlmenően a Bizottság olyan orgánumok létrehozását tartotta szükségesnek, amelyek az egyes nemzeti államokban(tagállamokban) végig követnék, hogy valóban megvalósították-e a szükséges intézkedések végrehajtását.

A Bizottság rögzítette, hogy „Ezen új javaslat egy 2009-ben született jogalkotási javaslaton alapul, amelynek célja, hogy felváltsa a 2002 óta hatályban lévő szabályozást ([IP/09/472](#)). A Lisszaboni Szerződés hatályba lépése után a korábbi javaslatot át kell dolgozni. Mindez azt is lehetővé teszi az Európai Bizottság számára, hogy ellenőrizze az uniós joganyag megfelelő átültetését a tagállamok nemzeti jogába, és hogy az ezt elmulasztó tagállamokat a Bíróság elé vigye. A javaslatokat az Európai Parlament és a Miniszterek Tanácsa megvitatja, majd elfogadás után a nemzeti jogba ültetik át.”¹¹⁰

Az irányelv az emberkereskedelem fogalmát a következőképp határozza meg: Gyakran a szervezett bűnözés keretei között elkövetett, súlyos bűncselekmény, amely súlyosan sérti az alapvető jogokat, és amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tilt.¹¹¹

Az irányelv azt is hangsúlyozza, hogy az „emberkereskedelem megelőzése és az ellene folyó küzdelem az Unió és a tagállamok prioritásai közé tartozik.”

Az irányelv a feladatok között meghatározónak tartja a harmadik országokban való fellépést vagyis, azokban a harmadik országokban való szervezett „megjelenést”, amely országokból származnak, illetve amely országokba szállítják az emberkereskedelem áldozatait.

¹¹⁰ EU Kommission verstärkt Kampf gegen Menschenhandel Reference: IP/10/380 Date: 29/03/2010

¹¹¹ Legislative Entschließung des Europäischen Parlaments vom 14. Dezember 2010 zu dem Vorschlag für eine Richtlinie des Europäischen Parlaments und des Rates zur Verhütung und Bekämpfung von Menschenhandel und zum Opferschutz sowie zur Aufhebung des Rahmenbeschlusses 2002/629/JI des Rates (KOM(2010)0095 – C7-0087/2010 – 2010/0065(COD))

6.1. A harmadik országokban való küzdelem megjelenési formái:

- küzdelem az emberkereskedelem kiváltó okai ellen
- közvetett részvétel(segítés) az emberkereskedelem elleni megfelelő jogi szabályozás kialakításában
- áldozatok támogatása és segítése.

Az irányelv egyik fontos megállapítása, annak elismerése, hogy az emberkereskedelem jelensége nem független az áldozatok nemétől.

A nemek eleve meghatározzák a kereskedés formáját. A női kereskedelem a prostitúció jelenségéhez kapcsolódik, a férfiakkal való kereskedés, pedig elsősorban a munkaerő kizsákmányolásához, az építőiparban és a mezőgazdaságban való ingyen munkához vagy házi kényszerszolgáshoz kapcsolódik.

Ezen kívül, az Európai Tanács által elfogadott stockholmi program egyértelmű prioritást biztosít az emberkereskedelem elleni küzdelemnek. További intézkedéseket kell terve venni, például az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására vonatkozó, általános, egységes uniós mutatók kidolgozásának támogatását a bevált gyakorlatoknak az összes érintett fél, elsősorban az állami és magántulajdonban lévő szociális szolgálatok közötti megosztása révén.

6.2. Feladatok a nemzetközi együttműködés során

Az emberkereskedelem elleni harcban, a tagállamok bűnüldöző hatóságainak az egymással való szoros együttműködés során az alábbi feladatokat jelöli ki:

- információk és bevált gyakorlatok megosztása
- az emberkereskedelem miatti indított nyomozás és büntetőeljárások összehangolása
- az Europollal és az Eurojusttal való megerősített együttműködés,
- közös nyomozócsoportok létrehozása, valamint a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB tanácsi kerethatározat végrehajtása.

Az irányelv fontos szerepet tulajdonít azoknak a civil szervezeteknek, amelyek az emberkereskedelem áldozataival foglalkoznak. Hangsúlyozza, hogy a tagállamok ösztönözzék ezeket a szervezeteket, hogy ismeretterjesztés, kampányok, oktatás, kutatás segítségével hatást gyakoroljanak az érintettekre és azokra is, akiket nem érint, de érinthet az emberkereskedelem.

Kidomborítja az irányelv, hogy az emberi jogi *megközelítés* nem mellőzhető az – emberkereskedelem elleni küzdelem – során.

Az irányelv rögzíti azt a másik két irányelvet, amelyet figyelembe kell venni a harmadik országbeli emberkereskedelem áldozatainál.: *a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekkel érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK tanácsi irányelvet, valamint a 2009. június 18-i 2009/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, amely az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról szól.*

Az irányelv fő célja:

- a konzekvens megelőzés és a büntetőeljárás lefolytatása
- valamint a sértettek jogainak védelme

Azért is nagy jelentőségű az irányelv, mert átfogóan és összefüggéseiben mutatja meg az emberkereskedelem különböző típusait.

A gyermekek sokkal veszélyeztetettebbek és kiszolgáltatottabbak, mint felnőtt korú társaik. Ennek következtében sokkal könnyebben válnak áldozatokká. A gyermekek fokozottabb jog- és érdekvédelmére tekintettel nem mellőzhető a gyermek jogairól szóló, 1989. évi Egyesült Nemzetek egyezménye, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája vonatkozó szabályainak az alkalmazása.

Az irányelv a korábbi kerethatározatokhoz hasonlóan „szabályozási minimumokat „állapít meg – a bűncselekményi tényállások – az emberkereskedelemre vonatkozó büntetési tételek tekintetében.

Így az egyes tagállamoknak a hatályos jogszabályaikat – amelyek az emberkereskedelem törvényi tényállását tartalmazzák – oly módon kell megállapítaniuk, hogy a kerethatározatban rögzített elkövetési magatartások a tényállásokban megjelenjenek.

Emberkereskedelmek minősül az irányelv szerint:

- személyek toborzása
- szállítása, elhurcolása, rejtegetése,
- vagy átvétele

Ide tartozik az adott személy feletti ellenőrzés cseréje vagy átadása is.

Az elkövetési magatartások megvalósítása történhet:

- fenyegetéssel,
- erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával,
- emberrablással,
- csalással,
- megfélemlítéssel,
- hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén,
- illetve anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával,

annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék a másik személy felett ellenőrzéssel bíró személy beleegyezését.

Kiszolgáltatott helyzetnek minősül: minden olyan helyzet, amelyben az adott személy tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában, kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.

Az irányelv kiemelkedő jelentősége abban is megmutatkozik, hogy lényegesen tágabban értelmezi az emberkereskedelem fogalmát, mint ahogyan a korábbi kerethatározat

rögzítette.¹¹² Az emberkereskedelem elleni küzdelem tapasztalatai indították az irányelv megalkotóit a tágabb fogalom-meghatározásra. Ennek következtében az emberkereskedelem a kizsákmányolás egyéb formáit is magában foglalja, vagyis a kényszer hatására folytatott koldulás egyfajta kényszermunkának vagy kényszerszolgáltatásnak minősül a, 1930-as 29. sz. ILO-egyezményben¹¹³ foglaltak alapján.

Kizárólag abban az esetben tartozik az emberkereskedelem fogalmába a koldulás folytán megvalósuló *kizsákmányolás*, ha a kényszermunka vagy szolgáltatás valamennyi feltétele fennáll.

A „bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás”¹¹⁴ kifejezés azt jelenti, hogy egy adott személyt azáltal zsákmányolnak ki, hogy különböző anyagi haszonnal járó bűncselekményeket követ el és az így megszerzett hasznot továbbadja. Ilyen bűncselekmények különösen:

- a különböző lopások(tolvajlások)
- zseblobások
- áruházi lopások
- a kényszerházasság
- az illegális örökbefogadások
- emberi méltóság és a testi épség súlyos megsértésével járó szerven kivétele,
- prostitúció és a szexuális kizsákmányolás különböző formái
- kényszermunka,
- rabszolgatartás vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlat

feltéve, ha az emberkereskedelem fogalmába tartozó egyéb alkotóelemek fennállnak.

Mindig a konkrét esetben kell megvizsgálni és eldönteni, hogy az érintett személy valóban a hozzájárulását adta-e az ilyen típusú szolgáltató tevékenységhez. Nem bír relevanciával a

¹¹² 2002/629/JHA: Council Framework Decision of 19 July 2002 on combating trafficking in human beings. OJ L 203, 1.8.2002, p

¹¹³ kényszer- vagy kötelező munkáról szóló 1930-as 29. sz. ILO-egyezményben

¹¹⁴ Standpunkt des Europäischen Parlaments festgelegt in erster Lesung am 14. Dezember 2010 im Hinblick auf den Erlass der Richtlinie 2010/EU des Europäischen Parlaments und des Rates zur Verhütung und Bekämpfung von Menschenhandel und zum Opferschutz sowie zur Ersetzung des Rahmenbeschlusses 2002/629/JI

beleegyezés, ha az kiskorútól, vagyis 18. életévét be nem töltött személytől származik, illetve az előbb felsorolt¹¹⁵ módon követték el.

A részesi magatartások (felbujtás, bűnsegély) és a kísérlet büntetendőségét is előírja a tagállamok számára az irányelv.

Kötelezően meghatározza az irányelv a büntetési tétel alsó és felső határát. Így a törvényi minimum legkevesebb 5 évi szabadságvesztés, a törvényi maximum, pedig 10 évi szabadságvesztés abban az esetben, ha az alábbi feltételek legalább egyike teljesül:

a.) a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott személy sérelmére követték el, ami ezen irányelv összefüggésében legalább a kiskorú sértetteket magában foglalja;

b.) a bűncselekményt a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló, 2008. október 24-i 2008/841/IB tanácsi kerethatározat értelmében vett bűnszervezet keretében követték el.

c.) a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette;

d.) a bűncselekmények során súlyos erőszakot alkalmaztak, vagy különösen súlyos sérelmet okoztak a sértettnek.¹¹⁶

A nemzeti államok (tagállamok) az irányelv rendelkezéseinek a belső jogukba való implementálása során mindazokat az intézkedéseket megteszik, amelyek következtében kialakított törvényi tényállások hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat tartalmaznak.

Súlyosító körülményként minősül, ha a” bűncselekményt köztisztviselő követte el feladatának végrehajtása során”¹¹⁷

¹¹⁵ ... fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberrablással, csalással, megtévesztéssel, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék a másik személy felett ellenőrzéssel bíró személy beleegyezését.

¹¹⁶ Standpunkt des Europäischen Parlaments festgelegt in erster Lesung am 14. Dezember 2010 im Hinblick auf den Erlass der Richtlinie 2010/EU des Europäischen Parlaments und des Rates zur Verhütung und Bekämpfung von Menschenhandel und zum Opferschutz sowie zur *Ersetzung* des Rahmenbeschlusses 2002/629/JI

¹¹⁷ Standpunkt des Europäischen Parlaments festgelegt in erster Lesung am 14. Dezember 2010 im Hinblick auf den Erlass der Richtlinie 2010. EU des Europäischen Parlaments und des Rates zur Verhütung und Bekämpfung von Menschenhandel und zum Opferschutz sowie zur *Ersetzung* des Rahmenbeschlusses 2002/629/JI

Külön nevesíti az irányelv a jogi személyek felelősségét, felelősségre vonását abban az esetben, ha a bűncselekményt az irányelvben már fent megnevezett módon követik el „akár saját nevében, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül olyan vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:

a jogi személy képviselőjére való jogosultság; vagy

a jogi személy nevében történő döntéshozatalra irányuló jogosultság; a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának jogköre.¹¹⁸

A jogi személy fogalmát az irányelv az alábbiak szerint határozza meg: „jogi személy” az alkalmazandó jog szerint jogi személyiséggel rendelkező bármely jogalany, kivéve az államot vagy az államhatalmat gyakorló egyéb közjogi intézményt és a nemzetközi közjogi szervezeteket.¹¹⁹

A Jogi személyekkel szemben a következő szankciók alkalmazhatók:

- büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetések, valamint más szankciók, például:

- a) az állami kedvezményekből és támogatásokból való kizárás;
- b) az üzleti tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
- c) bírósági felügyelet alá helyezés;
- d) bíróság által elrendelt felszámolás;
- e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.¹²⁰

Nyilvánvalóan más jogi megítélés alá esnek a kiskorúak, akik korlátozottan cselekvőképeseek és ezért beleegyezésük nem minősül joghatályos nyilatkozatnak.

¹¹⁸ Az Európai Parlament 2010. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikk

¹¹⁹ Az Európai Parlament 2010. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikk

¹²⁰ Az Európai Parlament 2010. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk

Az irányelv egy szankciórendszert rögzít, Ennek megállapítása és alkalmazása során figyelembe veszi a 2002. április 24-25-i tanácsi következtetéseket, amelyek a büntetések közelítésére alkalmazandó megközelítésről szólnak.

Meghatározza a különösen kiszolgáltatott sértett fogalmát is, amelynek fennállása esetén a szigorúbb szankciók alkalmazásától nem lehet eltekinteni.

Különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő személynek fogalom-meghatározása során az alábbiakat szempontokat, tényeket kell figyelembe venni:

- a sértett nemét,
- egészségügyi állapotát,
- fogyatékoságot,
- terhes-e,
- a sértett életét veszély fenyegette-e (különösen súlyos bűncselekmények esetén),
- bűncselekmény elkövetésekor súlyos erőszakot alkalmaztak-e az áldozattal szemben (kínzás), kábítószer vagy gyógyszer fogyasztására kényszerítették-e,
- súlyos pszichés, fizikai vagy szexuális erőszakot követtek-e el vele szemben.

Az áldoztavédelem azzal is megvalósul, hogy a tagállamoknak oly módon kell módosítani – a nemzeti jogrendszerek sajátosságára tekintettel- a nemzeti jogszabályait, hogy az áldozatoknak a büntethetősége megszűnjön. Nevezetesen épp az áldozatválásuk kapcsán megvalósuló bűncselekmények tekintetében. Ilyen bűncselekménynek minősülnek az okirat-hamisítás, vagy a prostitúcióról és a bevándorlásról szóló jogszabályok szerinti bűncselekmények.

A megvalósítandó feladat:

- a sértettek emberi jogainak védelme
- viktimizációjuk megakadályozása
- tanúkenti kihallgatásra való „ösztönzés”(a törvényes keretek között)
- a sértett feljelentésétől függetlenül az emberkereskedelem bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja esetén a nyomozás
- az áldozatok eredményes jogérvényesítésének a lehetővé tétele

- speciális képzés szervezése a nyomozóhatóság és az ügyészek részére a nemzetközi bűnüldözési és igazságügyi együttműködés javításának céljával
- a bűncselekményekből származó jövedelmek lefoglalása és elkobzása
- az abból származó jövedelmeknek¹²¹ a sértetti áldozatok támogatására és védelmére való fordítása, ideértve az áldozatok kárpótlását is
- a harmadik országokból származó és az emberkereskedelem áldozatává vált állampolgárok részére a tartózkodási engedély eltérő szabályozása, kiutasítással szembeni védelem, különleges védelmi intézkedések megvalósítása.

E feladatok megvalósítása a korábban megalkotott alábbi jogszabályokon alapul:

- a nemzetközi szervezett bűnözésről szóló ENSZ-Egyezmény és Jegyzőkönyvei,
- az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 1990. évi Egyezménye,
- a pénzmosásról, valamint a bűncselekményhez felhasznált eszközök és az abból származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, befagyasztásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 2011. június 26-i 2001/500/IB tanácsi kerethatározat,
- a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározata,
- 2004/81/EK irányelv a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről,
- az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv,
- a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat.

Az áldozatoknak való segítségnyújtásnak meg kell valósulnia a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően is mindaddig, amíg a sértett-áldozat, illetve érintett személy vagy (személyek) egyénisége, személyisége, a társadalomban való helyzete, állapota, „kulturális háttere” és szükségletei, életkörülményei ezt indokolják. A nemzeti államoknak szükséges megteremteni, fenntartani, biztosítani azt az anyagi forrást, amelyből a sértettnek

¹²¹ a bűncselekmények lefoglalásából és elkobzásából származó jövedelmek

nyújtandó különböző típusú támogatás, védelem, segítség megvalósulhat. Az áldozatoknak való segítségnyújtás számos intézkedést ölelhet fel.

Alapvetően azonban magában foglalja azokat az intézkedéseket, amelyek a sértettek felépüléséhez és az emberkereskedők fogságából való kiszabadulásukhoz nélkülözhetetlenek. Gyakran előfordul, hogy az áldozat nem jogszerűen tartózkodik az adott országban. Ennek ellenére, még ekkor sem lehet megtagadni a sértetteknek való „feltételek nélküli segítséget és támogatást” kell nyújtani.

Az áldozat tekintetében akkor szűnik meg ez a segítségnyújtási, támogatási kötelezettség, ha az állapítható meg a megadott gondolkodási idő letelte, illetve az azonosítási eljárás befejezése után, hogy a sértett már nem jogosult tartózkodási engedélyre, vagy nem rendelkezik egyéb módon jogszerű tartózkodási hellyel az adott nemzeti államban.

Amennyiben *a sértett elhagyja e tagállam területét*, akkor sem jogosult – az irányelv alapján – később a támogatás igénybe vételére

Számtalanszor előfordul, hogy a büntetőeljárásokat követően az áldozat olyan intenzív fizikai vagy pszichológiai állapotba kerül, amely szükségessé teszi, hogy emiatt egészségügyi ellátásban részesüljön.

Abban az esetben is indokolt a segítségnyújtás, támogatás, ha a tanúvallomása, a megtett feljelentése, egyéb kijelentései, cselekedetei miatt az életét közvetlenül fenyegető veszélyben van.

Az emberkereskedelem áldozatainak a „jogérvényesítését” a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározatban rögzítettek is biztosítják. Ez magában foglalja a védelemhez és kártérítéshez való jogot. Ennek megteremtéséhez, pedig a *haladéktalan* jogi tanácsadás és *az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett szerepével összhangban megvalósuló* jogi képviselő biztosítása elengedhetetlen.

Az irányelv hangsúlyozza, hogy a jogi tanácsadásnak ingyenesnek kell lenni és csak olyan személy, gyakorolhatja, aki erre vonatkozó szakirányú képzettséggel rendelkezik. Az irányelv nem kívánja meg, hogy a jogi tanácsadást ellátó személy ügyvéd legyen. A jogi képviselő

tekintetében az térítésmentességet legalább azokban az esetekben biztosítani szükséges a tagállami keretek között, amikor az áldozat-sértett nem rendelkezik elégséges finansiális fedezettel.

Ezzel nem fejeződik be a nemzeti államok részéről a z áldozatvédelem. Ezt követően sem mellőzhető az áldozatvédelem azon eszközeinek az alkalmazása, amely az egyénekre vonatkozó úgynevezett kockázatértékelés alapján biztosítja a sértettek védelmét a megfélemlítéstől, a megtorlástól, és annak veszélyétől, hogy ismét áldozatokká, az emberkereskedelem áldozataivá váljanak.

Az irányelv a sértettek közül külön kiemeli a kiskorú sértetteket, akik speciális, különös intézkedés-sorozat alkalmazását, illetve különleges támogatási és védelmi rendelkezések megvalósítását igénylik. Mindaddig kiskorúnak kell tekinteni a sértett-áldozatot, ameddig a 18. életévüket nem töltötték be. Ezen intézkedések kivitelezése a gyermekek érdekében és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban való megvalósítása szükséges.

A kiskorú sértettek esetén az áldozat védelme, segítése érdekében a fizikai és pszichoszociális felépülés biztosítása az alapvető cél, valamint az oktatásba való „visszavezetésük”, amely elvezet a társadalomba való visszailleszkedéshez is.

A kiskorú áldozatok között még inkább speciális és fokozott védelmi eszközrendszert kell kidolgozni azon kiskorúak tekintetében, akik úgynevezett kísérő nélküli kiskorú sértettek.

Miután megtörtént az azonosításuk a tagállamoknak meg kell tenni azokat az intézkedéseket, amelyek a gyermekek biztonságos életvitelét lehetővé teszi. Haladéktalanul gondoskodni szükséges gyám és/vagy képviselő kijelöléséről.

Lényegében haladéktalanul határozni kell a kísérő nélküli kiskorú sértettek sorsáról. Az egyik lehetőség, hogy a kiskorút a származás szerinti vagy a visszatérési országba visszatérítik.

A másik lehetőség, hogy az adott országba, befogadják vagy más nemzetközi védelmet biztosítanak vagy az érintett tagállam más jogállást biztosít a kiskorú számára.

A büntetőeljárás szabályok tekintetében az irányelv speciális rendelkezések meglétét kívánja meg a tagállamoktól a kiskorú sértett esetén

A tagállamoknak az

- a) a kiskorú sértett kihallgatására a tényállásnak az illetékes hatóság számára történő bejelentését követően indokolatlan késedelem nélkül sor kerüljön;
- b) a kiskorú sértett kihallgatására – szükség esetén – az e célra kialakított vagy alkalmassá tett helyiségben kerüljön sor;
- c) a kiskorú sértett kihallgatását – szükség esetén – erre kiképzett szakemberek végezzék vagy a kihallgatás azok közreműködésével történjen;
- d) a kiskorú sértett kihallgatását lehetőség szerint és adott esetben minden alkalommal ugyanazok a személyek végezzék;
- e) lehetőség szerint korlátozzák a kihallgatások számát, és ezeket kizárólag akkor folytassák le, ha a büntetőeljárás céljából feltétlenül szükséges;
- f) a kiskorú sértettet elkísérhesse jogi képviselője, vagy – indokolt esetben – a választása szerinti nagykorú személy, hacsak az adott személy tekintetében nem hoztak ezzel ellentétes, indokolással ellátott határozatot.¹²²

Mivel a sértetteket lényegében megfélemlítették és erőszak, kényszer vagy más hatása alatt követték el a bűncselekményt, ezért rögzíti az irányelv, hogy a tanúk, - akik többnyire sértetti-áldozatok is a büntetőeljárásban, - a hagyományos büntetőeljárási kihallgatástól eltérő körülmények között kerüljenek kihallgatásra. A sértetti áldozatok többsége olyan súlyos lelki- testi bántalmazást, tortúrát élt át, amelynek következtében a nyilvános tárgyaláson nem vagy sokkal nehezebben tesz tanúvallomást.

Ezért rögzítette az irányelv, hogy a tagállamoknak oly módon szükséges módosítani a büntető eljárás törvényeiket, hogy a nyilvánosság kizárásával, illetve speciális körülmények között történhessen meg a tanúk kihallgatása.

- a) a tárgyalásra a nyilvánosság kizárásával kerüljön sor; és
- b) a kiskorú sértettet a megfelelő kommunikációs technológiák felhasználása útján hallgathassák meg anélkül, hogy jelen lenne a tárgyalóteremben.

¹²² Az Európai Parlament 2010. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikk (3) bekezdés és az (5) bekezdés a.) b.) pont

A kiskorúak korbéli sajátosságuk miatt is nehezen tesznek vallomást az általuk látott eseményekről. Még nehezebb az áldozatként átélt időszakról beszélniük.

Az irányelv egyik nagyon fontos eljárásjogi rendelkezése annak a szabálynak a nemzeti jogba való átültetése, amely azt biztosítja, hogy a kiskorú tanú valamennyi kihallgatását videofilmre rögzítsék és ezeket a kihallgatásokat a nemzeti büntetőeljárás törvények alapján bizonyítékként fel lehessen használni.

7. Az USA és az emberkereskedelem

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO)¹²³ becslése szerint minden pillanatban 12,3 millió ember él kényszer munkásként, adós-, gyermek- vagy szexrabszolgaként.

Léteznek olyan források, amelyek szerint ez a számadat 4 és 27 millió közötti.

A szervezett bűnözés egyik megjelenési formája – az emberkereskedelem – „híven” a fogalomhoz, nem ismer határokat. Jelen van Európában és Ázsiában, tengeren innen és túl.

Az USA-ban mintegy 150 évvel ezelőtt sikerült eltörölni a történelmi rabszolgaságot. Azonban ma mintegy 150 évvel később már nem csak az Amerikai Egyesült Államokban, hanem a világ számos országában küzdenek az úgynevezett modern rabszolgaság ellen. Annak ellenére, hogy a világ legtöbb országában már nem létezik a rabszolgaság, szolgaság olyan intézményként, amely intézményt az állam is elismer.

Ugyanakkor mégis létezik néhány olyan ország, amelynek állama támogatja a rabszolgaságot. Ezek közé az országok közé tartozik Burma és Észak-Korea.

A modern rabszolgaság elleni küzdelem sokkal súlyosabb, mint az USA-ban folytatott rabszolgaság elleni küzdelem. A mai modern rabszolgaság ugyanis férfiak, nők és gyermekek millióinak az életét és szabadságát fenyegeti.

¹²³ Az ENSZ munka- és foglalkoztatási ügyekkel és a szociális védelemmel kapcsolatban eljáró szervezete

Szám adatok bizonyítják, hogy Az Unión belül az emberkereskedelem áldozatainak többségét prostitúcióra (43%) és nem munkavégzésre kényszerítik. Ebből következik, hogy az áldozatok majdnem 100%-a, vagyis 98%-a nő vagy fiatal lány. Évente az Unión belül az emberkereskedelemmel érintett áldozatok száma a több százezret is meghaladja.

Az USA kormányának 2006. évben rendelkezésre álló adatai szerint az emberkereskedelem áldozatainak kor szerinti megoszlása alapján az áldozatok körülbelül 80 százaléka nő vagy lány, és mintegy 50 százaléka kiskorú. Szintén az USA 2006. évi adatai tartalmazzák, hogy világszerte évente mintegy 800 000 fő, elsősorban nők és gyermekek esnek az emberkereskedelem áldozatául. Hangsúlyozandó, hogy ez a szám nem foglalja magában az országon belüli emberkereskedelem áldozatait, mely óvatos becslések szerint is milliós nagyságrendű.

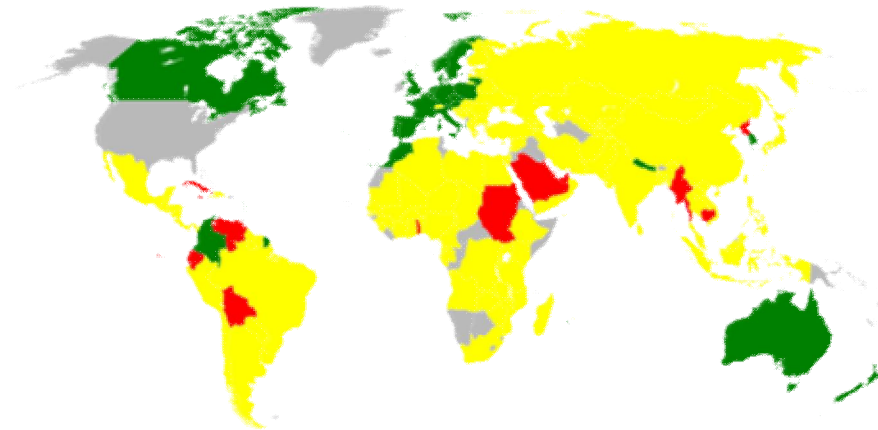
Becslések szerint az emberkereskedők évente hozzávetőlegesen 600.000-800.000 férfit, nőt és gyermeket csempésznek át a nemzetközi határokon.

Tényként megállapítható, hogy nemzetközi méretekben az emberkereskedelem áldozatainak többsége az úgynevezett szexuális célú emberkereskedelem áldozata. Ugyanakkor az országhatáron belül maradó milliók az emberkereskedelem egy másik formájának, vagyis a rabszolgamunka céljából történő emberkereskedelem áldozatait, amely bűncselekmények leleplezése sokkal bonyolultabb, összetettebb, nehezebb. Ezt a bűncselekményt az a munkáltató is megvalósítja, aki egy munkahelyen, például kétszáz embert fizetés nélkül foglalkoztat, dolgoztat.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a gazdasági globalizációt, amelynek eredményeként különösen a szakképzetlen vagy nagyon alacsony szakképzettségű munkaerő ott hagyva országát, hazáját, addigi életét felkerekedett és olyan mobillá vált, amely minden képzeletet felül múlt. Embertömegek keltek útra és pillanatok alatt azokban az országokba özönlöttek, amely országokban főképpen az építő- és a gyártóiparban valamint a mezőgazdaságban munkaerőhiánnyal küzdöttek. Ennek végeredményeként ma már főként a dél- és kelet-ázsiai munkások a fejlettebb ázsiai, európai és közel-keleti országokba mentek és ott dolgoznak.

Az USA-ban is komoly gazdasági, szociális, egészségügyi problémát vet fel az emberkereskedelem számos következménye. Ismeretes, hogy a jövedelmező

emberkereskedelem valójában a szervezett bűnözés megjelenési formája. A szervezett elkövetés, bűnszervezetben való elkövetés eredményeként az áldozatok kizsákmányolása révén a társadalom kárára óriási pénzekre tesznek szert az elkövetők, az emberkereskedők.

7.1. Az USA Külügyminisztériumának 2005-ös jelentése az emberkereskedelemről

■ Azon országok, melyekben az emberkereskedelem mértéke minimális szinten van, teljes megegyezésben a Trafficking and Violence Protection Act által előírtakkal

■ Azon országok, melyek jelentős mértékben törekednek arra, hogy eleget tegyenek a TVPA által előírtaknak

■ Azon országok, melyek (egyáltalán) nem tesznek erőfeszítéseket arra, hogy eleget tegyenek a TVPA által előírtaknak

■ Nincs adat¹²⁴

7.2. AZ Egyesült Államok 2006. évi jelentése

Az emberkereskedelem áldozatainak védelmére 2000 októberében alkotta meg az Amerikai Kormány azt a törvényt, amelynek értelmében az amerikai Külügyminisztérium köteles évente jelentést készíteni az amerikai Kongresszus részére. Az összefoglaló jelentés a

¹²⁴ Forrás:<http://wiki.miner.hu>

Kongresszus elé tárja, hogy a külföldi kormányok tesznek-e és egyáltalán milyen intézkedéseket tesznek az emberkereskedelem tömeges, súlyos formáinak a felszámolására.

A törvény alapján készülő Jelentésnek számos célja közül az egyik legfontosabb, hogy az egész világon figyelemfelkeltő legyen, egyidejűleg a nemzetközi közösség figyelmét is ráirányítsa azokra a problémákra, amelyet az emberkereskedelem, az emberkereskedők indukálnak. Egyszersmind arra ösztökélje az államokat, hogy megtegyék mindazokat a hatékony intézkedéseket, amelyek az emberkereskedelem mindegyik típusának a visszaszorítása alkalmas.

Az időközben módosított 2000. évi, törvény (TVPA) másik fontos célja, hogy olyan hatékony büntetést alkalmazzon az emberkereskedőkkel szemben, amely az emberkereskedelem felszámolása, az emberkereskedelem elleni harc hatékony eszközének is minősül.

A 2006. évben készült jelentés¹²⁵ kiemeli, hogy egyre több nemzet azon fáradozik, hogy egymással újszerű és ténylegesen érdemi, együttműködési kapcsolatokat és valóságos információcserét bonyolítsanak.

Ezen túlmenően a törvény **a kiinduló, tranzit- és célországokat a következők szerint minősíti:**

- Tier 1 - a törvény alapkövetelményeit maximálisan teljesítő országok köre.
- Tier 2 - a törvény alapkövetelményeit nem teljes egészében, de a teljesítés megvalósulása felé törekvő országok köre (Magyarország ismét ide tartozik)
- Tier 3 - a törvény alapkövetelményeit nem teljesítő, és a teljesítés felé nem törekvő országok köre.¹²⁶

A Jelentés szerint¹²⁷ a "Tier 3" kategóriába az alábbi országok tartoztak : Algéria, Bahrein, Kuba, Egyenlítői Guinea, Irán, Kuvait, Malajzia, Mianmar, Észak-Korea, Omán, Katar, Szaúd-Arábia, India, Mexikó és Oroszország Szudán, Szíria, Üzbegisztán és Venezuela.

¹²⁵ Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)
2006. június 5.

¹²⁶. Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)
2006. június 5.

¹²⁷ Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)
2006. június 5.

A Tier 3" minősítést szerző országok tekintetében az Amerikai Egyesült Államok különböző szankciókat alkalmazhat. Ezen szankciók között szerepel az is, hogy az USA az ilyen minősítést szerző országoktól megvonhatja a nem humanitárius és nem kereskedelmi célú támogatásokat.

Arra is van példa, hogy az egyik minősítésbe besorolt ország átkerüljön egy jobb minősítésbe. A 2006. évben három ország, Belize, Laosz és Zimbabwe a „Tier 3” minősítésből átkerült a „Tier 2” minősítésbe. Jóllehet a Tier 2” kategóriába sorolt országok még mindig nem felelnek meg a 2000. évi, törvény (TVPA) alapkövetelményeinek, azonban tényként megállapítható, hogy nagy erőfeszítéseket tesznek a megfelelés érdekében. Érdekességként megállapítható, hogy Magyarország is pontosan abban a „Tier 2” kategóriában volt, amely kategóriába az amerikai elismerés eredményeként, mintegy „dicsérettel” Zimbabwe is átkerült.

A Jelentés a Rescue (mentés), a Rehabilitation (rehabilitáció) és Reintegration (visszailleszkedés a társadalomba) vagyis a három R betű megvalósítását rögzítette.

E három fogalom az áldozatközpontú megközelítést reprezentálja.

8. A NATO és az emberkereskedelem

„Az emberkereskedelem destabilizációval fenyegeti a kormányokat és bátorítja a bűnözői hálózatokat.”¹²⁸

Az Isztambuli Csúcs megrendezését megelőzően már valamennyi NATO-tagország hosszú idővel aláírta és ratifikálta az ENSZ Transznacionális Szervezett Bűnözés elleni Konvencióját, illetve a hozzá fűzött Jegyzőkönyvet.

A csúcstalálkozót követően, pedig Belgium és az Egyesült Államok is ratifikálta a Szervezett Bűnözés elleni Egyezményt valamint a hozzá csatolt jegyzőkönyvet, amely az emberkereskedelemről szól.

¹²⁸ A NATO 2004. évi isztambuli csúcstalálkozója NATO Emberkereskedelem Elleni Politikája (<http://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/docu-traffic.htm>)

A 2004. évben megrendezett isztambuli csúcstalálkozót már nem lehetett tovább halogatni. Lényegében az 1990-es években, amikor a volt jugoszláv háborúban a NATO erők-békefenntartók- állomásozása megkezdődött, már akkor egyértelművé vált, hogy az emberkereskedelem a katonák megjelenésével együtt „felvirágzott”.

Amikor a katonák a szolgálati helyeiket elfoglalták, szinte ezzel egy időben megjelentek a katonai bázisok tőszomszédságában azok a bordélyházak is, amelyek különböző éjszakai klubként álcázták magukat. Az emberkereskedők a bázisok mellé a szexuális kereslet kielégítése miatt különböző területekről nőket szállítottak, akik valójában szexrabszolgák voltak. A békefenntartók távozásával azonos időben az éjszakai klubok is bezártak és a szervezett bűnözők, az emberkereskedők újabb bázis után néztek.

A világ különböző területein-ahol NATO katonák – állomásoztak egymást követően, kerültek napvilágra azok az incidensek, amelyek egy nem kívánatos jelenségre, sőt az emberkereskedelem elleni fellépésre irányították a figyelmet.

Elizabeth Rehn és Ellen Johnson Sirleaf volt a szerzője annak a tanulmánynak, amelyet 2002-ben az ENSZ Fejlesztési Alap *Nők, Háború és Béke: Független szakértői értékelés a fegyveres konfliktusoknak nőkre gyakorolt hatásáról és a nők szerepéről a békefenntartásban* címmel jelentettek meg.

Ebben a tanulmányban közölték a szerzők, hogy amikor az ENSZ-békefenntartók Angola, Bosznia-Hercegovina, Kambodzsa, a Kongói Demokratikus Köztársaság, Kelet-Timor, Koszovó, Libéria, Mozambik, Sierra Leone és Szomália területén állomásoztak, akkor számos szexuális bűncselekményt és ezzel kapcsolatban emberkereskedelem büntetettét követték el.

Az USA-ban 2002 májusában az egyik televíziós csatorna¹²⁹ tudósított egy Dél-Koreában állomásozó amerikai bázisról. A levetített film egyértelműen állította, hogy a bázison állomásozó katonák nem csak katonai feladataikat látták el, hanem védelmük alá vettek-őrjáratban védtek- azokat a szórakozóhelyként megnyitott, valójában bordélyházként üzemeltetett helyeket is, ahol a nőket szexrabszolgaként tartották és dolgoztatták.

¹²⁹ Fox News TV

A tudósításnak az volt a következménye, hogy mintegy 14 kongresszusi képviselő a Védelmi Minisztériumhoz fordult az ügy kivizsgálása végett. A vizsgálat konstatálta, hogy az emberkereskedők és az ott állomásozó katonák között nem volt bensőséges viszony. Ugyanakkor a vizsgálati eredmény megállapította, hogy mégis „túlzott ismeretség” alakult ki az USA-beli bázison lévő - katonák és a bordélyházakban munkát vállaló nők között. Másképp fogalmazva a hadsereg és a sexipar kapcsolata bensőségesnek bizonyult.

Ezek és az ehhez hasonló- napvilágra került- események arra inspirálták az amerikai és a norvég NATO-nagykövetet is, hogy kezdeményezzék annak a NATO Politikának a kialakítását, amely az emberkereskedelem elleni harcot tekinti fő céljának.

Az isztambuli konferencia jelentőségét mutatja, hogy végül is 2004. évben elfogadták az Emberkereskedelem Elleni Politikájának a dokumentumát.¹³⁰ E dokumentumban rögzített Politika teszi lehetővé azt, hogy a szövetséges erők távol maradjanak az olyan tevékenységektől, amelyek elősegítik, vagy támogatják az emberkereskedelmet.

Az elfogadott dokumentum az egyes tagországoktól megköveteli, hogy megtegyék azokat a megfelelő intézkedéseket, amelyek teljesítésével visszaszorítják az emberkereskedelmet.

Ennek első lépése annak vizsgálata, hogy az államok jogrendszerébe beiktatták e azon nemzetközi egyezményekben és a vonatkozó uniós jogforrásban foglalt rendelkezéseket, amelyek az emberkereskedelem elleni küzdelemben meghatározóak.

Ezen dokumentumok közül főképpen az ENSZ Szervezett Bűnözés elleni Egyezménye, illetve a hozzá csatolt jegyzőkönyv érdemel figyelmet. A második lépéshez tartozott a hadműveletekben résztvevők képzése és a szervezet folyamatos ellenőrzése. Ezen túlmenően a nemzeti államokban a bűnüldöző szervek és a bíróságok tagjainak képzése is, és az emberkereskedelemmel kapcsolatban alkotott jogszabály-alkotási folyamat is.

Az egyes országok hadseregei eltérő módszerekkel próbálták megakadályozni, hogy a hadsereg tagjai sexrabszolgákat vegyenek igénybe. Ennek következtében, általában a katonai szabályzataikat módosították.

¹³⁰ (<http://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/docu-traffic.htm>)

Az Egyesült Államok már 2005 novemberében például jogszabályalkotással, módosítással próbálta megoldani a problémát. Az új jogszabályhely értelmében tilos volt a katonáknak (fegyveres erők tagjai) a prostituáltakkal kapcsolatot tartani.¹³¹

Egyben parancsnoki hatáskörébe utalta a katonák megbüntetésének jogát abban az esetben, ha a szexuális szolgáltatásokért fizettek. Ez a probléma az Államok kötelékében lévő katonák esetén a legélesebben a Koreában állomásozó USA katonáknál jelentkezett. A katonák tudomására hozták, hogy nem látogathatnak olyan szórakozóhelyeket, ahol az emberkereskedők „őrizetében” lévő nők tartózkodnak.

Ezek között szerepelt:

- az áldozatok azonosítása
- az emberkereskedők azonosítása és ellenük való vádemelés
- a hadsereg szolgálati szabályzatának megváltoztatása, vagyis a szexuális szolgáltatások megvásárlása tilalmának rögzítése
- minden olyan kapcsolat tilalma, amely más módon gyengítené a haderők részrehajlás-mentességébe vetett bizalmat
- a szabályzat ellen vétő norvég katonák büntethetőségének megállapítása

Az emberkereskedelemmel foglalkozó szakemberek¹³² képzése:

Az USA Nemzetközi Fejlesztési Hivatala (USAID) - román szakemberekkel közösen¹³³ - egy regionális ember- kereskedelemmel kapcsolatos „elfogadott gyakorlat” képzési kézikönyvet¹³⁴ dolgozott ki

A kézikönyv¹³⁵ jelentőségét mutatja, hogy 13 dél-kelet európai országban aláírták, hogy a kézikönyvben fogalt módszerek alapján küzdenek az emberkereskedelem ellen az alábbi országokban: – Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Görögország, Magyarország, Szerbia és Montenegró, a volt Jugoszláv Macedón tagköztársaság*, Moldávia, Románia, Szlovénia, Törökország, Ukrajna és a ENSZ koszovói missziója.

¹³¹ <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2005/10/20051014-1.html>

¹³² rendészeti dolgozók részére

¹³³ román Kormányzati és Belügyi Minisztérium közötti két éves intenzív együttműködés eredménye.

¹³⁴ <http://www.undp.ro/governance/Best%20Practice%20Manuals/>

¹³⁵ Gyakorlati ötleteket, különleges nyomozati technikákat és az illegális kereskedelmet megzavarni képes taktikákat tartalmaz.

A kézikönyv nem csak nyomozati technikákat, taktikákat tartalmaz, hanem az emberkereskedelemhez kapcsolódó jogszabályokat is.

Más ország, nevezetesen a török kormány Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), és az USAID¹³⁶ indította el az emberkereskedelem elleni projektet.

Komplex módon közelíti meg a projekt az emberkereskedelem elleni harcot, akkor, amikor egyrészt az emberkereskedők elleni büntetések szigorítását helyezi kilátásba.

Másrészt a fokozott és megelőző áldozatvédelemmel próbálja megakadályozni - a közvélemény bevonásával- az illegális tevékenységet. Ennek érdekében egy segélyvonalat indítanak. Sőt, azon személyeknek az útlevelébe, akik az emberkereskedelem potenciális áldozataivá válhatnak, bepecsételik a segélyszámot. E speciális segélyhívó már sok száz ember életét mentette meg.

Az isztambuli Csúcstalálkozót követően az ankarai képzési központ „Az emberkereskedelem és csempészet elleni harc” címmel egy egyhetes időtartamú programot dolgozott ki, és a tananyagot mobil képzési csoportokon keresztül terjesztette Albániában, Azerbajdzsánban, Grúziában, Kazahsztánban, Romániában, a volt Jugoszláv Macedón Tagköztársaságban*, Tádzsikisztánban, Türkmenisztánban és Ukrajnában.

Az isztambuli NATO Csúcstalálkozó¹³⁷ elérte célját. Egyrészt azzal, hogy különböző jogi eszközökkel, különféle technikával és metodikával próbálják visszaszorítani azokat a jelenségeket, amelyek tömeges jelentkezése már egy jól működő emberkereskedelmi hálózat működését jelentette.

A NATO-nak fel kellett ismernie és fel is ismerte, hogy az emberkereskedelem teljes mértékben ellentétes a NATO küldetésével, céljával. A NATO katonák nem erősíthetik az

¹³⁶United States Agency for International Development ([USAID](#))

Az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Hivatala

¹³⁷NATO 2004. évi isztambuli csúcstalálkozója NATO Emberkereskedelem Elleni Politikája dokumentum elfogadása

emberkereskedelem „erőit” és az emberkereskedelem ellen folytatott világméretű harcban a felvázolt okok miatt szükséges részt vállalniuk.

Azt is megértették, hogy a katonák részéről jelentkező több, mint „nem kívánatos” jelenségekre való reagálás és megoldás keresése szükségszerű.

Az látható, hogy egyik napról a másikra nem lehet jelentős eredményt felmutatni.

Ugyanakkor az is megállapítható, hogy elindult egy folyamat, amelynek eredményeként alkalmazott számos változás- jogszabályváltozások, jogszabályok szigorítása, szakemberek képzése, áldozatvédelem, potenciális áldozatok fokozott felvilágosítása és egyéb eszközök- mindenképp a többnyire bűnszervezetben elkövetett emberkereskedelemmel foglalkozó erők, bűnözői körök ellen hatnak, azokat próbálják erőtléni, gyengíteni.

V. A Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I. 16.) IRM rendelet

A Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I. 16.) IRM rendelet értelmében a Btk. 175/B. §-a alá tartozó vétségi és büntetti alakzatok mindegyike a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok felderítő és nyomozó szerveinek hatáskörébe tartozik, kivéve, ha e bűncselekménynek nemzetközi vonatkozása van. Ez utóbbi esetben ugyanis a nyomozást és felderítést a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) Emberkereskedelem Elleni Osztálya végzi. Az NNI nyomozó szerveinek hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek a nyomozása is, amelyeket az országos rendőrfőkapitány, illetőleg a bűnügyi főigazgató ide utal.

A fentiekén túl a rendőrség közvetlenül folytat információcserét az Interpolon, az Europolon és a SECI-n (Délkelet-Európai Együtműködési Kezdeményezés) belül számos külföldi állam rendőri szerveivel.

A magyar állam az alábbi cselekvési tervet alakította ki, és a következő eszközökkel védekezett az emberkereskedelem ellen.

1. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY. határozat

„Az Országgyűlés, tekintettel arra, hogy a bűnözés megelőzése és visszaszorítása, a közbiztonság javítása a társadalom közös érdeke és feladata, a következő határozatot hozza: Szükség van a bűnözés elleni társadalmi védelmi mechanizmusok reformjára.

A bűnözés Magyarországon a rendszerváltozás óta robbanásszerűen növekedett. Az ismertté vált bűncselekmények többsége a lakosság vagyoni- és személyi biztonságát közvetlenül sérti, az életminőséget kedvezőtlenül befolyásolja. E folyamatot nem követte a társadalom és az állampolgárok önvédelmi mechanizmusainak kifejlesztése. A nyugat-európai államokban a bűnmegelőzési stratégiával és az ehhez igazodó cselekvési programokkal jó eredményeket érnek el a közbiztonság javításában. A bűnmegelőzés 1995 óta működő - többször módosított - hazai rendszerét az Európai Unió tagállamaira vonatkozó követelményeknek és az ENSZ,

valamint az Európa Tanács ajánlásainak megfelelően úgy kell átalakítani, hogy az integrálódjon a magyar társadalom védelmi mechanizmusába.”¹³⁸

1.1. A nemzetközi kötelezettségek

Az OGY határozat az Európa Tanács 20/2000. számú ajánlásra is hivatkozik, amely szerint a korai pszichoszociális intervenció jelentősége nem vonható kétségbe. Ezért a nemzeti államoknak a nemzeti bűnmegelőzési stratégiák kialakítása során a pszichoszociális intervenció megvalósításához legalább a minimális intervenció és az arányosság elvének követését nem mellőzhetik. Az Ajánlás¹³⁹ kifejezetten olyan intézkedések megtételét javasolja, amely csökkentheti a jövőbeli bűnöző magatartás kialakulásának a feltételeit, eshetőségét.

Az OGY határozat a Polgári és politikai jogok egyezségokmányra hivatkozik (1966) kiemelve, hogy” a fiatalkorú személy esetében a bírósági eljárásnak tekintetbe kell vennie a személy életkorát és a rehabilitáció lehetőségét.

Valamint az ENSZ „pekingi szabályainak” (1985) jelentőségét emeli ki, amelyek „körvonalazták és végül rögzítették a fiatalkorúak elleni büntetőeljárás eredményes igazságszolgáltatási struktúrájának az elvi kereteit”.

Ez a szabályrendszer azért nagy jelentőségű, mert itt deklarálták, hogy „a fiatalkorúak esetében a tisztán büntető jellegű intézkedéseket el kell kerülni.”

A határozat kiemeli még az ENSZ gyermekjogi konvencióját (1989), amely a gyermek mindenek felett álló érdekét hangsúlyozza,; valamint a „rijadi elveket” (1990), amely a „gyermekközpontú megközelítés” szükségességét állítják előtérbe.

Ezek a dokumentumok olyan fontos elveket tartalmaznak, amelyeket a fiatalkori bűnözés elleni küzdelemben és annak megelőzésében az államoknak érvényesíteniük szükséges.

¹³⁸ A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat

¹³⁹ Európa Tanács 20/2000. számú ajánlása

Az OGY határozat hangsúlyozza, hogy: „... a bűnmegelőzés európai modelljét a Bizottság a büntető jogalkalmazási politika kiegészítőjeként tartja számon. A prevenció stratégiák közös eleme a multidiszciplináris megközelítés.”¹⁴⁰

Ismert, az Európai Bizottság álláspontja, amely szerint olyan nemzeti bűnmegelőzési stratégiát szükséges kialakítani, amely az Európai Unió szintjén és a nemzeti, a regionális a helyi szinten is igazolja a működőképességét.

Ezért szükséges a nemzeti stratégia megalkotása során az alábbi tényezők figyelembe vétele:

- a bűncselekmény elkövetése lehetőségének a csökkentése
- a bűnelkövetők megbüntetése valószínűségének a növelése
- a bűnisméltés lehetőségeinek a csökkentése
- az áldozattá válás kockázatának a csökkentése
- az emberek biztonságérzetének a növelése
- a jogkövető magatartás kultúrájának a terjesztése, a követendővé tételéért teendő intézkedések
- konfliktusok erőszakmentes elhárítása módszereinek ismertetése
- annak megelőzése, hogy a bűnözők a gazdasági, a társadalmi és a politikai struktúrába beszivároghassanak

Az Európai Unióban a bűnmegelőzés politikájának elsőbbségét figyelembe véve a kriminalitás hagyományos területein belül különösen az alábbi bűncselekmények elleni megjelenésre nélkülözhetetlen összpontosítani:

- a városi, a gyermek- és fiatalkori bűnözés
- a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények
- szervezett bűnözés megelőzésében a fejlett technológiákkal kapcsolatos bűnözés
- az illegális kábítószer-kereskedelem
- az emberkereskedelem
- a nők kizsákmányolása
- a gyermekek szexuális zaklatása
- a pénzhamisítás

¹⁴⁰ A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat

- a pénzügyi bűncselekmények

A nemzeti stratégia kialakítása során különös figyelmet indokolt fordítani az Európai Bűnmegelőzési Hálózatra, amelynek felállításáról még az EU Tanácsa 2001. május 28-án fogadott el határozatot.

A hálózat létrehozásának célja a bűnmegelőzés különböző eszközeinek fejlesztése, és nemzeti, a helyi bűnmegelőzési tevékenység támogatása.

2. Intézkedési Terv az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól (2005. június)

A Kormányhatározat¹⁴¹ hatályba lépése előtt még 2005 júniusában egy Intézkedési Tervet készítettek az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól.

Az intézkedési terv az alábbi szervezetekre vonatkozott:

- Belügyminisztérium,
- Rendőrség,
- Határőrség,
- a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH).

Az intézkedési terv alapján a feladatok országos és megyei, helyi szinten történő végrehajtásához az ORFK és az egyes megyei rendőr-főkapitányságok is belső szabályzatokat készítettek.

2007. december 20-án jelent meg az országos rendőrfőkapitánynak a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló 46/2007. (OT 30.) ORFK utasítása, amely részletesen meghatározta a megyei rendőr-főkapitányságok e tárgykörben végrehajtandó feladatait, a feladatok során érvényesülő célokat és a célok megvalósításához szükséges eszközöket is.

¹⁴¹ 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

A Külügyminisztérium kezdeményezésére hívták életre 2004. évben és azóta is létezik, funkcionál, egyszóval működik a magyar-amerikai emberkereskedelem elleni munkacsoport. E munkacsoport célként tűzte ki az emberkereskedelem elleni kormányzati intézkedések hatékonyságának fokozását.

A Belügyminisztérium, illetve a Szociális és Munkaügyi Minisztérium számos aktív kezdeményezéssel, felvilágosító és egyéb kampánnyal, valamint magas színvonalú szakmai továbbképzéssel próbált eleget tenni - a nemzetközi és uniós dokumentumokban megfogalmazott - az emberkereskedelem elleni harc célkitűzéseinek. Így a megelőzés és az áldoztavédelem követelményeinek.

3. Az emberkereskedelem felderítéséért és nyomozásáért illetékes hazai, rendőrségi, szervezeti háttér:

3.1. A Nemzeti Nyomozó Iroda Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályán az Emberkereskedelem Elleni Osztály létrehozása:

Az emberkereskedelem büntettének a Büntető Törvénykönyvbe iktatásával és hatályba lépésével (1999. március 1. napja) egyidejűleg nem állították fel azt speciális rendőrségi szervezeti egységet, amely jelenleg is a magyar rendőrségen belül az emberkereskedelem és a kapcsolódó „kizsákmányolós jellegű” bűncselekményekre specializálódott szakegység. A Nemzeti Nyomozó Iroda Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályán az Emberkereskedelem Elleni Osztályt 2004. július 1. napján hívták életre.

E speciális egység létrehozását sürgette az egyre fokozódó nemzetközi igény, ugyanis a magyar elkövetők és áldozataik, mind nagyobb számban jelentek meg külföldön, elsősorban Nyugat-Európa országaiban.

Az Emberkereskedelem Elleni Osztály, mint szakegység életre hívását a speciális szakértelmet igénylő feladatok, valamint a határon átnyúló – sokszor szervezett bűnözés jellegzetességeit hordozó – bűncselekmények elkövetőivel szembeni hatékony fellépés igénye indokolta.

Az egység és az itt végzett munka, amellett, hogy a szakvonalon folyamatosan képviseli a magyar rendőrséget, kiemelt jelentőséggel bírt az amerikai vízummentességi tárgyalások során is.

Az Egyesült Államok által, csaknem az egész világot lefedő „Emberkereskedelmi Jelentés” (TIP Report) hazai rendészeti sikereket bemutató részei, az elmúlt 6 év során az NNI Emberkereskedelem Elleni Osztályának, tapasztalatait és kiemelt ügyeit mutatta be.

A rendőrség azonban közvetlenül is folytat információcserét az Europolon, az Interpolon, és a SECI-n (Délkelet-Európai Együttműködési Kezdeményezés) belül számos külföldi állam rendőri szerveivel.

3.2. A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények között az alábbi bűncselekmények szerepelnek:

- a Btk. 175/B.§. emberkereskedelem büntette és vétsége, amennyiben annak nemzetközi vonatkozása van,
- a Btk. 206.§. kitarottság büntette, amennyiben annak nemzetközi vonatkozása van,
- a Btk. 207.§. kerítés büntette, amennyiben annak nemzetközi vonatkozása van.¹⁴²

Kivételt képeznek az NNI hatáskörébe tartozó esetek, vagy, ha azokat a RRI illetékességi területén követték el. Az NNI nyomozó szerveinek hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek a nyomozása is, amelyeket az országos rendőrfőkapitány, illetőleg a bűnügyi főigazgató ide utal.

¹⁴²A Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I. 16.) IRM rendelet 1). számú melléklete szerint: 1.3.5. Btk. 175/B. § - Emberkereskedelem büntette és vétsége, kivéve az NNI hatáskörébe tartozó eseteket, vagy, ha azt az RRI illetékességi területén követték el

A „nemzetközi vonatkozás” azt jelenti, hogy a nyomozás során szükséges a külföldi és a hazai nyomozó szervek szoros együttműködése, a nyomozások közös megtervezése, intézkedések, nyomozási cselekmények előzetes egyeztetése. Ez a magyarázat a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I.16.) IRM rendeletben nem szerepel.

A területi és helyi szervek olyan esetekben is az NNI-hez küldik a nyomozások iratait, amikor még az sem biztos, hogy egyáltalán szükség lesz-e a külföldi kollégák megkeresésére, vagy az információigény, egyszerű, nem rendszeres, rendőri információcsere során, Interpol, Europol igénybevételével megoldható.

A rendőrség e jelenséggel kapcsolatos fellépése, sokkal hatékonyabb lenne, ha területi szinten is lenne „szakvonal”, „tartó csoport”, és helyi szinten is lenne legalább egy-egy előadó, aki e speciális bűncselekmények, felderítésével foglalkozik.

4. Az elvégzett nyomozásokból megismerhető bűnügyi helyzet, és tendenciák:

4.1. A prostitúció helyzete Magyarországon

Az elmúlt években a nyomozóhatóság által feldolgozott esetek alapján megállapítható, hogy a hazánkból kiinduló prostitúció legjelentősebb célországai, Hollandia, Ausztria, Németország, Anglia, Olaszország.

Ezek az országok, nem csak a magyar elkövetők és áldozataik számára kedvelt célterületek, hanem más a régiókban lévő rosszabb gazdasági helyzetű országok elkövetői számára is.

Valójában attól válik egy ország célterületté, hogy az oda érkezők és ezt követően ott tartózkodók „jobb keresletet” jelentenek, hiszen azonos tevékenységgel, azonos idő alatt több pénzt tudnak megkeresni a prostituáltak és így az elkövetők is.

Kijelenthető, hogy a 2010. évben is Magyarország valójában jelenleg is kiinduló országa a prostitúciós célú emberkereskedelemnek, ugyanakkor a földrajzi elhelyezkedés miatt tranzitország is.

Amikor tranzit országgént szerepel, akkor ezekben az esetekben a rendőrségi beavatkozás lehetősége igen minimális, szinte nem is lehetséges.

Ennek egyik oka, hogy az elkövetés ebben a fázisában – ugyanis az áldozatok még nincsenek tisztában helyzetükkel – nem érzik magukat áldozatnak. Nem is kerülnek a hatóság „látókörébe”.

Sőt, pontosan azért, mert nem tudják, hogy már nem csak potenciális áldozatok még az esetleges rendőri ellenőrzések alkalmával sem tesznek olyan nyilatkozatot, amely alapján további intézkedéseket lehetne, kellene bevezetni.

Az elmúlt években kevés információ született arról, hogy nem magyar állampolgárként emberkereskedelem áldozatát hozták hazánkba.

Az áldozatok és az elkövetők személyére az jellemző, hogy többnyire mindannyian magyar állampolgárok, legalábbis azok a személyek, akikkel még a toborzás fázisában találkoznak az áldozattá váló nők.

A felderített ügyekben a nyomozó hatóság tapasztalatai szerint az elkövetők igyekeznek a kézre kerülés kockázatát a minimálisra csökkenteni és ennek érdekében „kihelyezik”, vagyis más országba viszik a nekik dolgozó prostituáltakat.

Főként olyan országokba szállítják őket, ahol fennáll annak a lehetősége, hogy különböző bárokban, szórakoztató negyedekben, szórakozóhelyeken legális tevékenység mellett végezzék a prostitúciót. Ezzel szemben a prostituáltként dolgozó nők így megkeresett jövedelmének csaknem a teljes összegét elvonják.

Példaként említem azt az esetet, amikor a Berlinben lévő magyar áldozatnak munkát ígértek. Két napig valóban egy szórakozóhelyen táncolhatott a fiatal, magyar lány, de ezt követően az

utcára küldték, arra kényszerítették, hogy prostituáltként dolgozzon. Az így megkeresett napi 400 euróból, csak 10-20 eurót hagytak a lánynál, a többi pénzt elvették tőle.

Az ilyen jellegű tevékenységük során az elkövetők, mint szervezők, ha szükséges együttműködnek a hazai vagy külföldi társaikkal. Általában az a jellemző, hogy a külföldi társak a lakás biztosításában, bérbeadásában, esetleg hirdetések intézésében segédkeznek.

Magyarországon az áldozatok tekintetében az elvégzett mintegy 3 évre visszatekintő nyomozóhatósági vizsgálat alapján az alábbi megállapítások tehetők:

Az áldozatok:

- 15-36 éves korú nők.
- Rendkívül szegény környezetből származnak
- Kilátástalan anyagi helyzetűek, adóssággal küzdenek.
- Rendetlen családi háttérrel rendelkezők vagy abban felnövekvők.
- Sodródók, befolyásolható jelleműek.
- Szellemi fogyatékosak
- Bántalmazó partnerrel élők.
- Szociális kapcsolataik rendkívül hiányosak.
 - Túlzott kötődés egy nem megfelelő jellemű és életvitelű, rendszerint bűncselekmény elkövetéséből élő személyhez.
- Korai nemi erőszak áldozata.
- Alacsony képzettségű.
- Kábítószerfogyasztó.

Ezek a tények, körülmények sokszor egyedül, vagy egymás mellett jelentkeznek, de nem összetartozó feltételek.

4.2. Az alacsony iskolázottság, a rossz anyagi helyzet és az áldozattá válás kapcsolata:

Nem csak a magyar hatóságok tapasztalata, hanem más országokban kiforrt tapasztalat is, hogy az elkövetők alacsonyabb szintű prostituálti munkákra (utca, külföldi legális bordély) elsősorban, alacsony képzettségű, szerény körülmények között élő áldozatokat keresnek.

Az ilyen jellegű munkavégzésre, a gyors pénzkereset ígéretével, megtévesztéssel vagy érzelmi kötéssel veszik rá az áldozatokat. Sajnos, az áldozatok szorongatott élethelyzetük, alacsony iskolai végzettségük vagy képzetlenségük, minimális élettapasztalatuk következtében elhiszik ezeket az ajánlatokat és megkezdik a prostituálti munkát.

Miután elkezdték ezt a munkát és életet, a „futtatók” már többé nem engedik, hogy abbahagyják ezt a tevékenységet.

Jobb esetben ígéretekkel, az érzelmi kötés fenntartásával hárítják el a kitörési kísérleteket, rosszabb esetben erőszakkal, a prostituált otthon maradt családjának vagy sok esetben a kiskorú gyermekének fenyegetésével tartják továbbra is hatalmukban a sértetteket.

A sértettek túlnyomórészt érdekérvényesítő képességük hiányában vannak. Sok esetben a rájuk nehezedő eltartási kötelezettségüket más forrásból nem tudják fedezni, ezért nem képesek kiszakadni ebből a körből.

A prostituálti munka sok esetben, az önkéntesség látszatát kelti, de valójában kényszerített, megalázó, emberhez méltatlan tevékenység.

Jóllehet az ilyen esetekben, előzetes felderítő munka nélkül, pusztán a résztvevőktől származó vallomások alapján a kényszerítés bizonyítása számos esetben nehézkes.

Magyarországon a különösen veszélyeztetett áldozatok köre és a prostituálti munkára való elcsábításuk tekintetében az alábbi megállapítások tehetők.

Magyarországon e bűncselekmény különösen veszélyeztetett sértettei elsősorban azok a fiatalok, akik nevelőintézetben illetve állami gondozásban nevelkednek.

Ezeket a fiatalokat érzelmileg közelítik meg és a személyükre irányuló látszólagos figyelemmel, kedveskedéssel, kisebb értékű ajándékok vásárlásával könnyen ráveszik a prostituálti munkára.

Gyakorlatilag erőszak sem szükséges, csak a „fontosság érzet” felkeltése nélkülözhetetlen az elkövető részéről. Ezekben az esetekben nem azok a személyek az elkövetők, akiknek a nevelése, gondozása vagy felügyelete alatt állnak ezek a személyek, hanem azok, akik tisztában vannak az ilyen körülmények között nevelkedők sérülékenységével.

A 18. életév alatti sértettek tekintetében a kerítők tisztában vannak azzal, hogy e cselekményt a törvény szigorúbban bünteti, ezért adott esetben inkább nem alkalmazzák őket.

A sértettekkel történő foglalkozás nem ér véget a kihallgatással, az eljárásban megkívánt részvételük teljesítésével.

4.3. Az emberkereskedelem büntettének bizonyítási nehézségei a nyomozás során:

A nemzetközi és a hazai esetek egyik jellemző vonása, - amelyre az emberkereskedelmi és a prostitúcióval összefüggő ügyekben mindig számítani kell,- hogy az elkövetők igen gyakran megkeresik és fenyegetéssel, ígéretekkel megpróbálják rávenni (sokszor eredményesen) az áldozataikat, hogy változtassák meg a terhelő vallomásaikat.

Ezek a próbálkozások általában célt érnek. Azokban az esetekben, amelyekben más bizonyíték nem áll a hatóság rendelkezésére – csak a sértett vallomása – akkor ezek az ügyek többnyire a büntető eljárás megszüntetésével zárulnak.

A sértett biztonsága és az eljárás eredményessége érdekében fent kell tartani a kapcsolatot a sértettel, és fel kell készíteni a fenti lehetőségekre, arra, hogy kit értesítsen, és mit tegyen.

A nyomozóhatóság számos esetben alkalmazza a titkos információgyűjtést, amelynek során beszerzett bizonyíték az eredményes bizonyítás fontos része.

A büntetőeljárás megindítása előtt a titkos információgyűjtés eredményeként beszerzett bizonyítékok nagymértékben segítik a bizonyítást, és a tanúk befolyásolása esetén is komoly bizonyítékot jelenthetnek, sőt indokolatlanná teszik a tanúk utólagos befolyásolását, így sajátos „áldozatvédelmi” szerepet is betöltenek.

4.4. Magyarországon az emberkereskedelem elkövetőinek legjellemzőbb elkövetői magatartásai

A legjobban a bűncselekmény fő szakaszaira bontva lehet bemutatni az elkövetői magatartások általános jellemzőit.

- **Toborzási szakasz:**

a./ ismerős: barát, barátnő, partner

b./ ismeretlen: hirdető, alkalmi partner, alkalmi ismerős,

- **Módszer:** érzelmi kötés, kecsgető vagy hamis ígéret. Ezt követheti az áldozat érzelmi „betörése”, az új tevékenység elfogadásának megerősítése, gondolathoz szoktatása, megfélemlítése.

- **Szállítás:** gyakran az elkövető, de kívülálló is lehet, aki elvégzi a személyek szállítását

Módszer: Leggyakrabban gépjárművel és többnyire kísérettel, kísérő személlyel vagy személyekkel, a fiatalokat hamis okmányokkal szállítják.

- **Elszállásolás, dolgoztatás:** a kereskedelmi aktus másik oldalán lévő elkövető vagy megbízottja.

Módszer: Közvetlen, állandó felügyelet, erőszak, fenyegetés, a személyi szabadság korlátozása.

Ezek hatására a sértett elszigetelődik, traumatizálódik és gyakran a kínálkozó szökési alkalmat sem meri felhasználni.

Nincs tipikus elkövetői modell, de az megállapítható, hogy alsóbb szinteken a prostituált és a kerítő (elkövető), leggyakrabban az azonos társadalmi rétegből, közösségből kerül ki, míg a „luxus” kategóriában dolgozó prostituáltak esetén ilyen összefüggés nem volt felfedezhető.

4.5. Az áldozatok azonosítása:

Emberkereskedelem esetén kiemelt jelentősége van az áldozatok azonosításának.

Ennek okai az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- Azért, hogy elhatárolhatók legyenek ezek az áldozatok, más bűncselekmények áldozataitól.
- Azért, mert sokszor az áldozatok nem érzik magukat áldozatnak.
- Félelemből, vagy szégyenkezésük miatt nem tárják fel önmaguktól és önmagukról az érdemi, lényegi, fontos adatokat.

A kizsákmányolás jellemző körülményeinek ismerete elősegíti az azonosítást.

Ezek közül a leglényegesebbek:

- Hamis vagy félrevezető ígélet az alkalmazással kapcsolatban
- Túláságosan hosszú a munkaidő, szabadság vagy pihenőnap nélkül
- Nincs fizetés, munkabér vagy az jelentősen elmarad a ténylegesen megkeresett összegtől
- Nincs lehetőség elhagyni a munkahelyet, nincs lehetőség más munkát keresni, félelemből és/vagy a munkáltatótól való gazdasági függőség miatt
- A személyes iratok a munkáltatónál vannak
- Erőszak vagy azzal fenyegetés a teljesítmény elmaradása esetére
- Állandó felügyelet
- Elfogadhatatlan elszállásolás,
- Általában embertelen bánásmód

Az azonosítást elősegítő lehetséges jellegzetességek az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- Hol folytatja a tevékenységet, hol van a bejelentett lakcíme?
- Vannak-e látható, bántalmazásból származó sérülései?
- Hogyan kezdte el a tevékenységet?

- Felkészítették-e az áldozatot, hogy mit mondjon a hivatalos személyeknek?
- Van-e lehetősége saját akarata szerint elhagyni a tevékenység helyszínét?
- Amennyiben elhagyja a helyszínt számíthat-e arra az áldozat, hogy saját magát vagy hozzátartozóit bántják ?
- Amennyiben felhagy a tevékenységgel keletkezik-e ezzel fizetési kötelezettsége valamely személy tekintetében?
- Milyen időtartamban folytatja a tevékenységet, van-e lehetősége a saját igényei szerinti pihenőre?
- Szükség esetén hozzájut-e orvosi ellátáshoz?
- A tevékenységével keresett összeg mekkora és ennek mekkora részét tarthatja meg?
- Alkalmaztak-e vele szemben erőszak vagy fenyegetést a teljesítmény elmaradása esetére?
- Ellenőrzi-e valaki a tevékenységét?
- Szabadon tarthat-e kapcsolatot hozzátartozóival, ismerőseivel?

4.6. Az áldozatkezelés során a hatóság részéről felmerülő lehetséges viselkedési módok:

Az emberkereskedelem áldozatával való foglalkozás, speciális ismereteket igényel, magas szintű kommunikációs készséget feltételez, pszichológiai ismereteket és az átlagtól eltérő elvárás támaszt e szakterületen dolgozó nyomozókkal szemben. Ezek a követelmények az alábbiak szerint rendszerezhetők:

- Megszólítás (helyénvaló, nem előítéletes)
- Hitelesség (helyes magatartás, szakmai felkészültség)
- Magabiztos, nyugodt viselkedés,
- Kérdezés (nyitott és zárt kérdések)
- Aktív hallgatás (szemkontaktus, odafordulás, bólogatás)
- Visszajelzés (összefoglalás, tisztázás, visszakérdezés)
- Nyitottság
- Tolerancia
- Empátia

Az eljárás során számítani kell arra, hogy a bűncselekmény áldozata az elszenvedett lelki megrázkódtatás miatt az alábbiak szerint viszonyul az eljáróhoz:

- Elzárkózik, ellenáll,
- Szorong,
- Sokszor nem mond igazat,
- Depressziós, érdektelen,
- Koncentrációs zavarai vannak,
- Emléketörés (trauma)

Gyermekek esetén:

- Antiszociális, agresszív
- Nem együttműködő
- Megfélemlített

4.7. A tapasztalatok által kialakított speciális kihallgatási követelmények:

- Nem szabad ígéreni,
- Nem szabad az áldozatot megérinteni,
- Kihallgatás idején kerülni kell a fegyverek jelenlétét,
- Traumás áldozatnál, nem szabad erőltetni a részletek pontos elmondását.

Összegzés: Az emberkereskedelem büntetteinek vizsgálata során a nyomozóhatóság tagjainak a hatályos anyagi és eljárásjogi jogszabályokon kívül az e bűncselekményhez kapcsolódó számos jogszabály-együttest és nemzetközi, uniós normát is ismerni szükséges.

E bűncselekmény nyomozása során jelentkező bizonyítási nehézségek megoldásához jelentős segítséget nyújt az alábbi szempontrendszer és az ebben található adatmennyiség ismerete:

- a legjellemzőbb elkövetői magatartások
- az áldozatkezelés során felmerülő lehetséges viselkedési módok
- az áldozatok azonosításához szükséges jellemzőkben való jártasság

- a kizsákmányolás jellemző körülményeiről való adatok

4.8. Az áldozatok védelme érdekében szükséges intézkedések

4.8.1. Shelter (menedékház):

Hazánkban jelenleg a Baptista szeretetszolgálat és az Ökumenikus Szeretetszolgálat működtet ilyen szállásokat. Ezek jelentősége, hogy az áldozatokat el lehet helyezni egy olyan környezetben, amelyben tanácsadást, orvosi és mentális segítséget is kapnak. Megpihenhetnek és ebben az új, más környezetben a bűncselekmény során elszenvedett sérelmek is csökkennek, oldódnak a lelki traumák.

Ez a lehetőség a nyomozásokat is segíti. Specialitás, hogy az áldozatot ki kell emelni az addigi környezetből, el kell különíteni az elkövetők és azok hozzátartozóinak közeléből. Ez automatikusan megtörténik, ha az eljárás során az áldozat „kiszabadítására” kerül sor vagy megszökött az elkövetőtől. Akkor is ajánlott azonban ez a módszer, ha erre látszólag nincs szükség.

Azokban az eljárásokban, ahol a terhelő adatokat elsősorban az áldozat szolgáltatta, szinte minden kétséget kizáróan lehet azzal számolni, hogy az elkövetők, vagy azok megbízottai, minden eszközt igénybe vesznek, azért, hogy a vallomást tevő áldozatot rákényszerítsék vallomásának a visszavonására vagy annak megváltoztatására.

Számos büntetőeljárás éppen azért hiúsult meg, mert az áldozat megváltoztatta a korábbi vallomását.

Ezért is fontos, hogy az áldozat egyrészt kikerüljön a régi környezetből és egy olyan biztonságos környezetbe, kerüljön, ahol nyugalma van. Másrészt időt nyerjen a megpróbáltatások végiggondolására, feldolgozására.

Egy olyan életteret indokolt megteremteni, ahol az áldozat lelki megértést és testi nyugalmat nyer, és az is biztosított, hogy a környezetében ne kerüljön sor további kriminális cselekményre.

Az áldozat „elkülönítését” és ezzel a Shelter (menedékház) létjogosultságát és fontosságát alátámasztja a következő, 2009. évben megtörtént eset is.

Két olyan elkövetőt fogtak el 2009. év végén a hatóságok, akik fiatal nőt vittek Németországba prostitúciós munkavégzés céljából. Az áldozatok kizsákmányolása tipikusan történt. Ennek része volt a tettegesség is. Az áldozatok egy részét, - miután haza szöktek - a nyomozó hatóság menedékházban (shelter) helyezte el.

Az egyik áldozat családja azonban nem akarta elengedni az áldozatot és a nyomozó hatóság javaslata ellenére az otthoni ellátását tervezték, Hazatérésük másnapján közösen felkeresték az egyik ismerősüket, akit felelősnek tartottak azért, ami a gyermekükkel történt. Velük tartott a sértett is. A helyszínen a sértettet szidalmazni kezdte az ismerőse és felé is rúgott.

A sértettnek, ekkor élethűen „előjött”, vagyis eszébe jutott az a kép, amikor Németországban a kerítője szidalmazta és bántalmazta. Védekezni akart és a keze ügyébe kerülő késsel megsebesítette a támadóját.

Ennek következtében életveszélyt okozó testi sértés miatt indult ellene büntetőeljárás. A történet fontos eleme, hogy a sértett nem ismerte az emberkereskedelem áldozatainak traumás tüneteit, de rögtön, az első vallomásának megtételekor azt közölte, hogy a fent leírt élmény hatására cselekedett. Ez nem volt más, mint a trauma jellegzetes tünete, az úgy nevezett „emlékbetörés”. Mindez elkerülhető lett volna egy rövidebb ideig tartó menedékházi elhelyezéssel, ahol szakemberek nyújtottak volna neki segítséget.

4.9. Az emberkereskedelem elleni fellépés három pillére:

- Partnerség (társszervekkel, civilszervezetekkel,)
- Áldozatkezelés (eljárás alatt és után, hivatalos és civil oldalról egyaránt)
- A bűncselekményből származó haszon felderítése és elvonása

Ezek a statisztikai adatok megmutatják, hogy az elmúlt 9 évben emberkereskedelem és kerítés büntette miatt, hány esetben emelt vádat az ügyészség:

Bcs.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Emberkeres- kedelem	13	26	30	18	21	27	5	24	10	9
Kerítés	84	102	90	91	75	38	255	46	121	67

(A táblázat forrása az ENYÜBS.)

Megállapítható, hogy a táblázatban szereplő számoknál sokkal több esetben indult büntető eljárás mindkét bűncselekmény elkövetése miatt, azonban épp e két bűncselekményre jellemző bizonyítási nehézségre tekintettel a megindult büntető eljárásokat meg kellett szüntetni.

Példaként említeném a 2009. évet, amikor összesen 19 büntetőeljárás indult emberkereskedelem elkövetésének alapos gyanúja miatt, de csak a fenti 9 esetben került sor vádemelésre.

Nagy a valószínűsége annak, hogy a vádemelések nem a tárgyévben induló nyomozásokból „származnak”, hanem az előző évről, évekről áthozott nyomozásokból. Erre tekintettel, a táblázat csak a vádemelések számát mutatja.

5. A hazai bűnüldöző szervek által megfogalmazott jogszabályi hiányosságok:

Az emberkereskedelem területén, mindenekelőtt azt kell megemlíteni, hogy a nemzetközi jogszabályi eltérések miatt, gyakran előfordul, hogy a nemzeti jog szerint kerítésnek¹⁴³ minősülő cselekmény, más országban az emberkereskedelem tényállásába ütközik. A rendőrség által felderített esetek megfelelnek a nemzetközi megállapodások által

¹⁴³ Btk. 207. §

emberkereskedelemnek minősített „jelenség” megjelenési formájának, de a hazai jogszabályok szerint, túlnyomó többségében Kerítésnek¹⁴⁴ kell minősíteni e cselekményeket.

Az európai országok közös alappillének tekintik a „Palermói Jegyzőkönyvben”¹⁴⁵ megfogalmazott emberkereskedelmi definíciót és ehhez igazították a nemzeti törvényi tényállásaikat.

A legtöbb helyen, korszerűen és a Palermói Jegyzőkönyvhöz híven e bűncselekménynél a kizsákmányolásra (fogalmára) helyezik a hangsúlyt.

Úgy fogalmazzák meg e bűncselekmény törvényi tényállását, hogy az elkövető, pénzkereseti lehetőséget teremtve vagy ilyen lehetőséget felismerve, megszervezi a munkaerőt és a normál foglalkoztatás kereteit túllépve, dolgoztatja, majd minden keresetét vagy annak túlnyomó többségét elveszi tőle. Sokszor a munkaerő szervezésénél kihasználja a munkavállalók sérülékeny helyzetét.

A magyar büntető törvényi tényállás (Btk. 175/B.) szigorúan köti a bűncselekmény megvalósulását a „kereskedelmi aktus” (elad, megvásárol, átad, átvesz, elcserél) megállapíthatóságához. Az előbbi bizonyítása, realizálása nélkül nem valósul meg emberkereskedelem, hiába valósul meg egyébként a jelenségre jellemző részcselekmény, kezdve a toborzástól, a kizsákmányolásig.

A nyomozati szakban, a bűnüldöző hatóság gyakran „érezkeli” a rendelkezésre álló bizonyítékok birtokában- hogy akár egy a Btk. 207.§-ba ütköző kerítési ügy mögött is lehetnek olyan körülmények, amelyek alapján a sértett kizsákmányolása állapítható meg és így maga a jelenség valójában emberkereskedelemnek tekinthető, jóllehet az a jogszabály, törvényi tényállás nem alkalmazható.

¹⁴⁴ Btk. 207. §

¹⁴⁵ Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 14. of Decembe ,2000. Palermo (Article 3.)

Példaként említeném azt az esetet, amikor a prostitúció területén a külföldi legális bordélyházban dolgozó prostituáltat hosszú munkavégzésre kényszerítették és az összes keresetét oda kellett adnia a futtatónak.

A hatályos jogszabályaink alapján – amennyiben a tanúvallomások is rendelkezésre állnak – ez a cselekmény kitarthatóságnak (Btk. 206.§) vagy – a feltételek fennállása esetén – kerítésnek (Btk.207.§) minősülhet, de az emberkereskedelem más törvényi tényállása esetén „természetét tekintve” emberkereskedelem.

Ugyanez a jelenség előfordulhat munkával kapcsolatban is, például a földeken alkalmazott napszámosok, vagy az olcsó termékeket előállító varrodákban dolgozók esetében.

Hazánkban is előfordul, megvalósul emberkereskedelem az alsóbb szintű prostitúciós „munkáknál”, de első látásra, megelőző felderítő tevékenység nélkül, nem fedezhető fel, „csak” legjobb esetben a kerítés tényállása, de legtöbbször az sem, hanem a tiltott kéjelgés szabálysértése lesz megállapítható.

A hazai bűnüldöző és igazságszolgáltatási tevékenységnek, azonban szigorúan tartani kell magát az írott jogszabályokhoz. Az, hogy egy cselekménynek milyen a „természete”, az a résztvevők cselekményének megítélése, meghatározása szempontjából nem vehető figyelembe, hiszen a „Nullum crimen sine lege” elve nem kerülhető meg. A cselekmény természete más szempontból, például az emberkereskedelemnél az áldozatokkal való foglalkozás, áldozatkezelés szempontjából azonban jelentőséggel bír.

A mindennapokban dolgozó nyomozók megfogalmazták, hogy módosítani szükséges a hatályos bűncselekmény törvényi tényállását akként, hogy a törvény rendelkezze a kizsákmányolás fogalmának a büntetendővé nyilvánításáról. Meghatározva annak fogalmi elemeit is.

Szintén „törvényi módosító” javaslatként fogalmazódott meg a nyomozó hatóságok részéről az a kíváncsi is, hogy az emberkereskedelem, a kerítés és a kitarthatóság alapeseteinek elkövetőjét, egységesen 5 évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel fenyegetse a törvény. A hatályos szabályozás értelmében az emberkereskedelem és a kerítés alapesetét, valamint a kitarthatóságot is 3 évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel rendeli büntetni a jogalkotó.

Álláspontom szerint, a látencia rémisztő nagyságát figyelembe véve önmagában e három bűncselekmény alapeseti büntetési tételének a felemelésével nem lehetne elérni a kívánt célt, vagyis az emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságát így nem lehetne növelni.

A társadalom civil szervezeteinek széleskörű bevonásával megvalósuló prevenciós tevékenység (információk átadása, kampányok szervezés, felvilágosító tevékenység, mentális, szociális segítség) kifejtésével sokkal eredményesebben lehetne fellépni e bűncselekménnyel szemben.

6. A nyomozóhatóságoknak az emberkereskedelem megelőzése tekintetében eddig elért eredményei:

6.1. Intézkedési Terv az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól (2005.év)

Az intézkedési terv azokat a feladatokat határozta meg, amelyek biztosították, hogy a kitűzött célokat az alábbi szervek megvalósíthassák.

Az intézkedési terv az alábbi nyomozóhatóságok részére készült: Belügyminisztérium,

- a Rendőrség,
- a korábbi Határőrség,
- a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH)

Az intézkedési Terv célja:

- a bűncselekmény elkövetésének megelőzése
- a bűnüldözés hatékonyságának növelése,
- áldozatvédelmi tevékenység erősítése,
- a sajátos oktatás és képzés megszervezése

Az Országos Rendőr-főkapitányság és az egyes megyei rendőr-főkapitányságok is jelentősen hozzá járultak a feladatok valóra váltásához, amikor együtt megalkották a belső szabályrendszerüket.

6.2. 4/2006. ORFK intézkedés

Az országos rendőrfőkapitány, pedig kiadta a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló 4/2006. (I. 23.) ORFK intézkedést.

Az intézkedés jelentősége abban állt, hogy egy teljesen más szemléletmódot jelenített meg, amely egy újfajta gondolkodás – és szemléletváltást jelentett.

A paradigmaváltás lényege, hogy a sértettet vagy másképp fogalmazva az áldozatot állította a bűncselekmény megközelítésének a középpontjába. Az áldozatközpontúság került előtérbe.

6.3. 46/2007. (OT 30.) ORFK utasítás

Ezt az intézkedést az Országos Rendőrfőkapitány által alkotott újabb norma követte, amely a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szólt. A 46/2007. (OT 30.) számú ORFK utasítás 2007. december 20-án jelent meg.

6.4. Együttes hatósági intézkedések

Komoly feladatot jelentett a 2006. évi Labdarúgó Világbajnokság biztonságos lebonyolítása. Az akkori Határőrség Országos Parancsnokságának Rendészeti Főigazgatója, az ORFK Bűnügyi Főigazgatója és a BÁH Főigazgatója ezért egy együttes intézkedést adott ki. A közös intézkedés számos feladatra koncentrált, az egyik célfeladat a prostitúciós célú turizmus megakadályozása volt.

Ez az intézkedésegyüttes – német kezdeményezésre – az Európai Unió Külső Határain való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex Ügynökség) „FIFA 2006” akciójához is kapcsolódott.

7. Képzési programok teljesítése:

7.1. A Palermói Jegyzőkönyvben rögzítettek gyakorlati végrehajtása

A Palermói Jegyzőkönyvben meghatározott feladatok empirikus végrehajtását szolgálta az a regionális képzési program, amelynek témáját az emberkereskedelem tárgykörében határozták meg. A program szervezésében az ICMPD¹⁴⁶ és a Dél-kelet Európai Stabilitási Paktum játszott szerepet.

A program célja, hogy a nyomozó hatóság szakembereit, elsősorban a rendőrség alkalmazottait megismertessék:

- az emberkereskedelem bűncselekményének a folyamatával
- az áldozattá válás okaival,
- a tanú- áldozat kezelésének kérdéseivel,
- a specifikus nyomozati ajánlásokkal és
- az adatgyűjtéshez alkalmazott proaktív módszerekkel.

7.2. Az EU CARDS POLICE projektben való részvétel

Az Európa Tanács és a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) ¹⁴⁷konzorciuma közösen nyerte azt a projektet, amelynek feladata az volt, hogy emberkereskedelem elleni küzdelemben felkészítse a balkáni térség országainak szakembereit.

7.3. Regionális képzéssorozat 2006. évben

Az emberkereskedelem elleni harc csak akkor lehet eredményes, ha a társadalom különböző területén élők is részt vesznek az ellene való küzdelemben.

¹⁴⁶ International Center for Migration Policy Development((Nemzetközi Központ a Migrációs Politika Fejlesztéséért)

¹⁴⁷ IOM - International Organization for Migration

Ezért szervezte meg a Munkaügyi Minisztérium (SZMM) és az IOM¹⁴⁸ szoros együttműködésben azt a regionális képzéssorozatot, amelyet négy magyarországi régióban valósítottak meg.

A képzésben nem csak rendőrök, hanem oktatási, egészségügyi és gyermekvédelmi szakemberek vettek részt.

7.4. További képzéssorozatok az IOM vagy az AGIS szervezésében:

- az áldozatok azonosítására és felismerésére (2005.évben) a Határőrség és a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága munkatársainak,
- bírók és ügyészek képzési programja (Hága, AGIS programra keretében),
- az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó minisztériumok, hatóságok, társadalmi szervezetek és a média képviselői részére (IOM 2003.évben).

7.5. Egyéb felvilágosító, bűnmegelőző tevékenység:

- a nőkereskedelem megelőzését célzó információs kampány (1999-2000),
- IOM és különböző kormányzati szervek együttműködésének eredményeként létrejött megelőző kampányok (2005.évben),
- emberkereskedelem megelőzését célzó középiskolai oktatási program.

Ennek a programnak a jelentőségét az is mutatja, hogy 2001. évben az Oktatási Minisztérium már akkreditálta és 2011. évben már az Nemzeti Alaptanterv részeként szerepel.

Migrációs információs centrum megnyitása 2003. évben.

Az IOM segítségével létre jött program folyamán a Belügyminisztérium a Külügyminisztériummal együtt szervezte meg és hívta életre az információs központot. A

¹⁴⁸IOM - International Organization for Migration

centrum célja a szabálytalan migráció és az emberkereskedelem megelőzéséért folytatott eredményes küzdelem.

8. Áldozatsegítő Programok megvalósítása:

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 2006. január 1-jén lépett hatályba.

Az Ást. hatálybalépését követően minden megyében és a fővárosban az Igazságügyi Hivatal egyik szakmai ágaként Áldozatsegítő Szolgálat kezdte meg működését. A 20 megyei hivatal mellett további 41 helyen kihelyezett ügyfélfogadást tart a Szolgálat.

8.1. Védett-ház (shelter ház) alapítása és működtetése

Az egyik legnagyobb haladásként könyvelhető el, hogy 2005 márciusában megnyitották az első védett házat (shelter), amelynek az üzemeltetését nem a BÁH, hanem már 6. éve a Sorsunk és Jövőnk Alapítvány működteti. A shelter ház elsősorban bántalmazott nők, anyák és gyermekeik biztonságos elhelyezését szolgálja. A 25 fő befogadására és teljes ellátására alkalmas Védett-ház címe és elérhetősége is titkos. A bántalmazottak 6-8 hétig tartózkodhatnak a házban, ahol ez alatt az idő alatt felkészítik egy új életre. Ebben az időszakban a többnyire okmányok nélkül érkező áldozatoknak be kell szerezni a legfontosabb iratokat (születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, bizonyítvány, orvosi papírok, TAJ-kártya, útlevel) és meg kell tenni a bántalmazó ellen a feljelentést.

A legnagyobb feladat az életvezetési, gyermeknevelési, gazdálkodási ismeretek átadása és a mentális támogatás nyújtása.

9. A magyar-amerikai emberkereskedelem elleni munkacsoport életre hívása.(2004. év)

Az emberkereskedelem elleni fellépés harmonikusabbá tétele és hatékonyságának növelése érdekében alapították a munkacsoportot. Az alapítást követő egy éven belül (2005.

szeptember 30-án) egy olyan keret-megállapodást írtak alá munkacsoport tagjai, amelynek az volt a célja, hogy egy áldozatirányító rendszert alakítsanak ki.

Az áldozatoknak a legnehezebb lépés a más országból való hazajutás. E feladat megvalósításában a konzuli képviseltek, illetve az Interpol, és az áldozatok megsegítésében közreműködő társadalmi szervezetek jutnak nagy szerephez.

Az áldozatirányítás első egysége a szűrés. Ekkor döntenek el a szakemberek, hogy valóban olyan áldozatról van-e szó, aki segítségre szorul. Ezt a feladatot az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) teljesíti.

Amennyiben a szűrő beszélgetés alapján feltételezhető, hogy a segítséget kérő telefonáló az emberkereskedelem áldozata, akkor szakemberek felveszik vele a kapcsolatot és gondoskodnak az elhelyezéséről.

Az OKIT munkatársai a „szűréshez” szükséges speciális ismereteiket az IOM szakemberei által tartott felkészítő tanfolyamokon, oktatásokon, képzéseken szerezték.

Az elmúlt időszak alatt összesen 55, áldozat irányítása valósult meg.

A munkacsoport tagjai:

- azok a magyarországi kormányzati szervek és társadalmi szervezetek, amelyek az emberkereskedelem elleni küzdelemben fellépnek
- az Egyesült Államok budapesti nagykövetsége,
- az IOM budapesti regionális irodája.

10. Az Amerikai Egyesült Államok Emberkereskedelem Elleni Hivatalának jelentése.

Az Amerikai Egyesült Államok Emberkereskedelem Elleni Hivatala (ún. TIP Office) évente elkészíti, és közzé teszi a jelentését. A jelentés a világ 150 országára terjed ki és a jelentés szempontrendszere az emberkereskedelem áldozatainak védelméről szóló törvényben rögzítetteken alapul. A szemantika elemzi, hogy az egyes országokban történt-e változás a korábbi évekhez képest és külön kiemeli az egyes államokban megvalósuló pozitív példákat, a

jogszabályalkotásban, az áldozatvédelemben vagy más területen elért eredményeket is. Amennyiben egy országban negatív irányba mozdult el az emberkereskedelem elleni küzdelem, akkor az adott országot- a visszalépés mértékétől függően más kategóriába sorolják vissza.

Ismeretes, hogy a 2007. évben¹⁴⁹ készült jelentés Magyarország vonatkozásában azt tartalmazza, hogy a Magyar Köztársaságnak az emberkereskedelem elleni küzdelem miatt tett valamennyi cselekvése megfelel az Egyesült Államok - által megalkotott és etalont képező – törvényben rögzítettettségű úgynevezett minimum elvárásoknak. A magyar állam ugyanis a bűncselekmény elkövetésének megelőzése, az emberkereskedelem miatti bűnüldözés és e bűncselekmény áldozatainak védelme érdekében nagyszámú intézkedést tett.

A szemantika azt is megállapítja, hogy az elért eredmények mellé újabb intézkedések megvalósításával fenntartható az első csoportban elfoglalt hely, azonban csak további intézkedések megvalósításával lehet továbblépni.

A megvalósításra váró intézkedések között szerepel:

- egy nemzeti stratégia megalkotása,
- az áldozatazonosítás terén, eredményességének a korrigálása
- adatgyűjtési rendszerek megalkotása

10.1. SWOT Elemzés eredményei

A SWOT Elemzés az alábbiak szerint foglalta össze és minősítette az államnak az emberkereskedelem elleni küzdelem során megtett intézkedéseinek az eredményességét és eredménytelenségét, pozitív és negatív jegyeit, erőnyeit és sikertelenségét, kockázatát és lehetőségeit.

¹⁴⁹ 2007. június 12-én

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - önálló egység az NNI-nél a nemzetközi vonatkozású ügyek nyomozására; - OKIT szűrő tevékenysége; - biztonságos ház megléte az áldozatok számára; - Áldozatsegítő Szolgálatok tevékenysége kiterjed az emberkereskedelem áldozataira is; - nemzetközi és EU-s normák jelentős része átültetésre került; - pályázati programok keretében volt alkalom a szakemberek emberkereskedelemmel és az arra adható válaszokkal kapcsolatos ismereteinek bővítésére, fejlesztésére (pl. Komárom-Esztergom Megyei Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálatának 3 napos képzése) 	<ul style="list-style-type: none"> - önálló egységek hiánya a nem nemzetközi vonatkozású ügyeknél; - specifikáció hiánya a büntetőeljárás egyéb szakaszaiban; - az áldozatazonosítás hatékonyságának alacsony foka; - a legtöbb szakterületnek nincsenek naprakész információi a meglévő lehetőségekről; - hiányzik a Varsói Egyezmény ratifikációja; - kevés lehetőség van a jogalkalmazói gyakorlatból adódó tapasztalatok visszacsatolására; - lényeges szakterületeket (pl. munkaügy) nem, vagy csak alacsony szinten (egészségügy, oktatás) ért el a képzés; - a képzési programok szigetszerűek, illetve egymást átfedők, rendkívül alacsony az intézményközi jelleg; - nincs utánkövetés, nem állapítható meg, hogy a kiképzett szakemberek hogyan hasznosítják a megszerzett ismereteket; - önálló kormányzati kezdeményezések alacsony volumene

Lehetőségek	Veszélyek
<p>EU témával kapcsolatos aktivitásának fokozódása új pályázati forrásokat teremt és ösztönözheti a tagállamok szakmai együttműködését</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Egymástól elszigetelt adatbázisok léteznek, az ezek közötti kapcsolódások megteremtése költséges lehet; - Fokozódó nyomás a nyugat-balkáni országokból: egyre több áldozat

Az elért eredményekből és a meg nem tett, de a megcselelendő intézkedésekből az alábbi konzekvencia levonása és újabb intézkedések megtétele szükséges:

- az elért sikerek, eredmények, strukturált rendszerek továbbfejlesztése, erősítése,
- a specialitás elvének érvényesítése az ügyek felderítésében résztvevő személyek tekintetében,
- a specifikáció a büntetőeljárás összes szakaszában.

A bűncselekmények felderítésének összetettsége, a bizonyítás nehézségei, az elkövetők láncolata és szervezettsége, valamint a sértettekkel való speciális bánásmód indokolja, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemben olyan szakemberek vegyenek részt, akik maguk is sajátos ismeretekkel rendelkeznek.

A fenti célok elérése érdekében a nemzetközi tapasztalatcsere, a nemzetközi fórumokon való részvétel, az egyes országokban tapasztalt jelenségek, kísérőjelenségek továbbadása, megbeszélése, elemzése, a tendenciák és a látencia okainak feltárása elengedhetetlen.

A közös képzés egy olyan lehetőség, amely túlmutat az adott képzés lényegén és célján. További jelentősége abban mutatkozik meg, hogy az igazságszolgáltatás különböző területein dolgozó szakemberek egy-egy jelenségről, megoldási lehetőségről azonosan gondolkodnak, azonos szemléletet képviselnek és egyben személyes lehetőségük nyílik a megszerzett információk gyors továbbadására a közös képzés kialakításának eredményeként.

11. Jövőkép

A jövőkép, a stratégia kialakításához elengedhetetlen egy tényfeltáró helyzetelemzés. Ennek birtokában dönthető el, hogy milyen stratégia kidolgozása szükséges.

11.1. A jogalkotási folyamat

Amennyiben a hatályos törvényi tényállást összehasonlítjuk a nemzetközi, uniós jogi instrumentumokban foglalt, a nemzeti államok tekintetében kötelező tényállási elemként megfogalmazott előírásokkal, akkor azt tapasztaljuk, hogy a nyelvi, pontatlan fordítás miatt a hatályos tényállás nem felel meg a Palermói Jegyzőkönyvben rögzített tényállási elemeknek.

Ezért a jelenleg folyamatban lévő büntető törvénykönyvi jogalkotási folyamatban mindenképp indokolt a már felsorolt hibás fogalmak helyett a megfelelő fogalmat megállapítani.

A törvényi tényállás megváltoztatását az is indokolja, hogy az emberkereskedelem törvényi tényállása megállapításának ne legyen feltétele az úgynevezett kereskedelmi „előcselekmény”. A törvényi tényállás megvalósulásához elegendő legyen a Pelermói Jegyzőkönyv szerinti kizsákmányolási fogalom megvalósulása.

A gyakorlatban többször előfordul, hogy az adott bűncselekmény ugyan emberkereskedelem, de ennek ellenére csak a kerítés vagy a kitarottság állapítható meg a bizonyítási nehézségek vagy egyéb okok miatt.

A nemzeti jogszabályi eltérés miatt a nemzeti jog szerint Kerítésnek minősített cselekmény más országban az emberkereskedelem törvényi tényállásába ütközik.

Az erre vonatkozó álláspontomat a dolgozat 118. **!!más oldalra esik majd!!**oldalán kifejtettem. Abban az esetben, ha az emberkereskedelem elleni küzdelemhez kapcsolódó egyéb jogszabályokat összevetjük az uniós és nemzetközi instrumentumokkal, akkor megállapítható, hogy a magyar jogi szabályozás, szinte kifogástalan.

Átültette a jogharmonizációhoz szükséges jogszabályokat és mindazokat a jogszabályokat, amelyek a sértett vagy hozzátartozóinak védelmével, az áldozatsegítéssel, a jogi és nem jogi segítségnyújtással, a bűncselekmény megelőzésével, a lefoglalt vagyon elkobzásával kapcsolatban születtek.

Kérdés, hogy akkor miért nem működik megfelelően a kialakított rendszer? Miért olyan magas a látencia e bűncselekmény tekintetében? Mi a hiba a kialakított rendszerben és hogyan, miként lehet olyan hatékonyá tenni a rendszert, hogy évente ne csak 9 (2009. évi adat) bűncselekmény elkövetése miatt érvényesítse az állam a büntetőjogi igényét?

Az általam vizsgált nyomzóhatósági, valamint a korábban megvalósult számos tudományos vizsgálatból konklúzióként megállapítható, hogy mindenképp szükséges viszont az

áldozatazonosítás javítása, hatékonyabbá tétele, valamint az adatgyűjtési rendszerek kidolgozása.

Összességében az állapítható meg, hogy a magyar állam megfelelően strukturált rendszert alakított ki az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében. Biztosítja a jogi hátteret, az egyes állami szervek, szervezetek közötti munkamegosztást az emberkereskedelem megelőzése, felderítése a bizonyítékok beszerzése, az áldozatok és családtagjainak védelme, gondozása, mentális, anyagi és jogi segítségnyújtása terén is.

Az eredményes küzdelem, fellépés egy olyan komplex és strukturált tevékenység, amely akkor éri el az igazi hatását, ha a program valamennyi résztvevője egyrészt maximálisan teljesíti az adott területen reá háruló feladatokat.

Másrészt a résztvevők oktatása, képzése specifikus és ugyanazok a szakemberek foglalkoznak a feladatok megoldásával az igazságszolgáltatás, az áldozatvédelem vagy a bűnüldözés területén vagy a társadalmi szervezetekben.

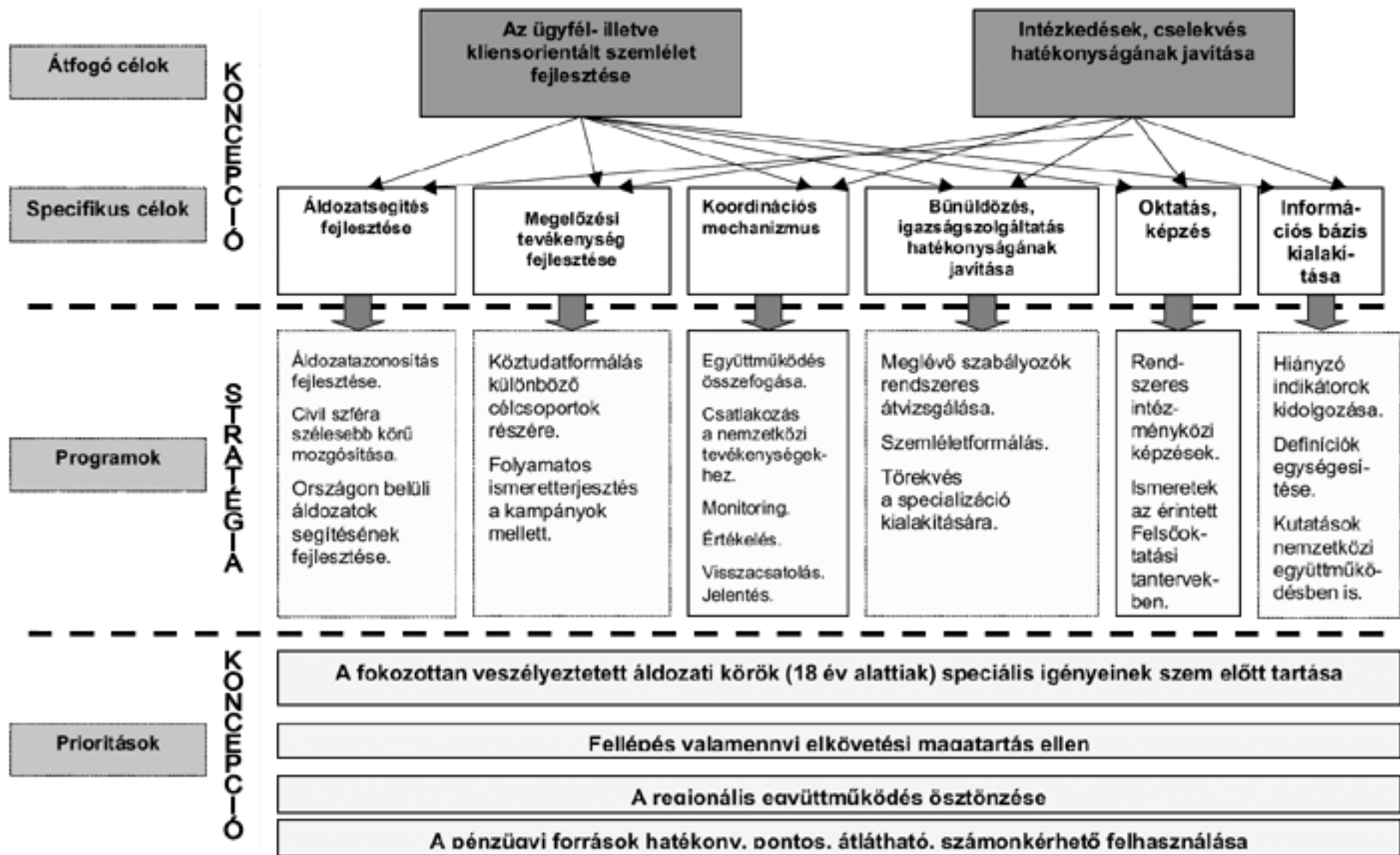
A szakemberek speciális képzésén túlmenően elengedhetetlen, hogy az egyes szakterületeken dolgozók egymással szoros információs, szakmai kapcsolatot tartsanak, amelynek egyik eleme a tapasztalatcsere és a másik eleme a részbeni közös képzéssorozat.

Az egyes területeken – megelőzés, bűnüldözés – igazságszolgáltatás, áldozatvédelem-jelentkező problémák feltárása nem csak egyszerűen problémafelvetést és annak összegzését jelenti, hanem lehetővé teszi, hogy a szakemberek komplex módon lássák az organizációt, komplex módon oldják meg a feladatokat ne csak annak egyes elemeit, figyelembe véve, hogy melyik területen a legnagyobb a lemaradás.

Együttesen, az egyes szakterületeken szerzett ismereteket átadva gondolkodjanak. Így nagyobb a valószínűsége annak, hogy az így feltárt problémák következtében azokat a feladatokat fogalmazzák meg és azokat a stratégiákat alakítsák ki, amelyeknek a megoldása, felállítása és megvalósítása valóban a z emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságát jelentősen növeli.

A megoldandó problémák nevesítve:

- a magas látencia okainak felkutatása
- alacsony számú segítségre szoruló áldozat jelentkezése
- csekély, hiányos, alacsony szintű ismeret és tájékoztatás a bűncselekmény megjelenési formáiról
- a megfelelő felvilágosítás hiánya a szakemberek és a közvélemény körében
- a kizsákmányolás megjelenési formáinak a feltérképezése rangsorolása és a leggyakoribb, legjellemzőbb jelenségek elleni koncentrált fellépés
- az új, még csak a jelenség szintjén felvillanó kizsákmányolási formák megfigyelése, figyelemmel kísérése, annak megakadályozása érdekében, hogy az egyedi jelenségek ne váljanak tipikussá.

A magyar kormány által kialakított stratégiát erősíti, illetve annak megvalósításához nyújt segítséget az Országos Kriminológiai Intézet által az áldozattá válásról szervezett kutatás, program.

Már előre prognosztizálható, hogy az áldozatkutatási program¹⁵⁰ a fent felsorolt célok elérésében jelentős szerepet játszik. 2011 márciusában jelentették be, hogy az Országos Kriminológiai Intézet az áldozattá válásról lakossági fórumokat szervez és internetes kérdőíves kutatást készít.

A kutatás, felmérés célja egy olyan új európai kezdeményezés elindítása, amely segítséget nyújt a bűncselekmények áldozatainak jobb megismeréséhez és jobb megértéséhez, fókuszálva a bűncselekmények áldozatainak sajátos problémáira. Miközben a közbiztonságért felelős állami szervekben, az önkormányzatokban és a civil szervezetekben és tudatosítják a teendők sorrendjét, fontosságát.

A kutatás vezetője¹⁵¹ hangsúlyozta, a korábbi adatokból tudható, hogy a bűncselekmények húsz-harminc százalékát nem jelentik be a rendőrségen. Ezen ügyek egy része kisebb súlyú bűncselekmény vagy különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő személy az áldozat.

A magyar állam a kormányprogramban az alábbi célokat fogalmazta meg az emberkereskedelem elleni jövőbeni küzdelemben.¹⁵²

11.2. Az áldozatsegítés fejlesztése

Az áldozatsegítés terén végzendő tevékenység növelése és a hatékonyságának, sokszínűségének megvalósítása véleményem szerint számos célt szolgál.

¹⁵⁰ Az Országos Kriminológiai Intézet áldozatkutatási programja 2011. márciusában kezdődően

¹⁵¹ Barabás Tünde

¹⁵² Az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

Egyrészt amennyiben a potenciális áldozatok, felvilágosítás, oktatófilmek, kampányok kapcsán információt szereznek arról, hogy miként, hogyan válhatnak áldozatokká és milyen testi, lelki gyötrelmet okozhat az áldozattá válás, illetve milyen „menekülési” lehetőségeik vannak, akkor ez egy egyértelmű perventív tevékenység. Így mindenképp csökkenti a potenciális áldozatok és a társadalom más rétegeiben is az áldozattá válás esélyét.

Az áldozatsegítés másik célja, hogy a bűncselekmények napvilágra kerüljenek, feljelentést tegyenek az áldozatok a büntetőeljárás során. Annak ellenére tanúskodjanak, hogy őket megfélemlítették, nekik fizikai sérülést, testi és lelki gyötrelmet okoztak, súlyos mentális és pszichés szenvedést is átéltek és alapvető jogaiknak sérelmét is elszenvedték.

Abban az esetben, ha az áldozatok tisztában vannak azzal, hogy milyen személyi, jogi, anyagi, szociális, mentális, és egyéb védelemben részesülhetnek, akkor nagyobb az esély arra, hogy az elkövetett bűncselekmények nem maradnak rejtve. Így csökkenthető a látencia.

Ugyanakkor az áldozatok „életének” a követése, a velük való mentális, pszichés törődés, anyagi, szociális gondoskodás megteremti annak a reményét, hogy a meglévő áldozatok ne váljanak ismét áldozatokká.

Ezért a kormány stratégiai programként az alábbi feladatokat jelölte meg ebben a körben:

- jogi segítség és kompenzáció
- az áldozatazonosítás fejlesztése
- különösen a speciális áldozati körökre és elsődlegesen a gyermekáldozatokra figyelemmel
- a gyermekáldozati kör fokozott védelme¹⁵³ és segítése során felmerülő igények kielégítése
- biztonságos elhelyezés mellett komplex, vagyis jogi, szociális, pszichológiai segítség biztosítása
- a civil szféra, mindenekelőtt a társadalmi szervezetek minél szélesebb körű mozgósítása
- áldozatsegítés a hatóságokkal együtt nem működő áldozatok tekintetében (szociális rendszer kiépítése)
- védelmi mechanizmusok elsősorban a különösen veszélyes bűnelkövetők esetén a Tanúvédelmi Program alkalmazása

¹⁵³ A gyermekáldozatok segítése során figyelemmel kell lenni az UNICEF gyermekáldozatok védelméről szóló 2006 szeptemberében kiadott iránymutatásaira is

Az áldozatazonosítás eredményes megvalósításához elengedhetetlen, hogy miután az azonosítás megtörtént az áldozatokat a kijelölt kapcsolattartóhoz irányítsák és a folyamatos kapcsolattartás megvalósuljon.

Áldozatazonosítás mechanizmusába az alábbi szakemberek, intézmények, hivatalok, civil-és társadalmi szervezetek bevonása elengedhetetlen:

- az első vonalban dolgozó rendőrök, speciális rendőri egységek,
- ügyészek,
- bírák,
- szociális munkások,
- kormányzati szervek,
- a koordinációs testület élén álló elnök (nemzeti koordinátor),
- önkormányzatok,
- menekültügyi, idegenrendészeti szervek,
- társadalmi szervezetek,
- egyházi szervezetek,
- Igazságügyi Hivatalok Áldozatsegítő Szolgálatai,
- szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények,
- munkaügyi felügyelet,
- konzulok,
- egészségügyi szervek.¹⁵⁴

11.3. A megelőzési tevékenység, prevenció fejlesztése

Az emberkereskedelem elleni harc első programja és feladata a nemzeti államokban és a közös nemzetközi küzdelemben a megelőzés.

A Palermói Jegyzőkönyv az alábbiak szerint fogalmaz a megelőzés tekintetében:

A jelen Jegyzőkönyv célja:

¹⁵⁴ Az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

a) az emberkereskedelem megelőzése és az ellene való fellépés, különös figyelmet fordítva a nőkre és a gyermekekre;¹⁵⁵

A megelőzés érdekében számos hatékony intézkedés tehető. Azonban az intézkedések kiválasztásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a kormányzati oldalnak és civil oldalnak is óriási a felelőssége. A civil társadalom, szervezetek nélkül nem érhető el gyümölcsöző eredmény. A civil társadalom részvétele nem mellőzhető e feladat teljesítése során, mert sokkal természetesebben kerülhet közel a potenciális áldozatokhoz.

E feladatok megvalósítása során jelentős szerepet vállalhat a média, az egyházak, valamint a szociális partnerek.

Ezért elengedhetetlen a közös vagy egyenkénti, de a társadalom legszélesebb rétegeit érintő, a társadalom legszélesebb rétegeihez eljutó köztudatformáló programok szervezése.

A megelőzést szolgáló információk, példák, esetek közvetítése tudatformálásra is hivatottak.

Másrészt az információk átadásakor tekintettel kell lenni arra is, hogy lehetőség szerint valamennyi az emberkereskedelemmel kapcsolatos jelenségre fel kell hívni a potenciális áldozatok figyelmét.

Valamint annak közvetítésére, hogy a szegénység, a munkanélküliség, a gazdasági függés és az áldozattá válás kockázata közötti milyen szoros összefüggés van már évszázadok óta.

Emellett megoldásokat kell keresni az emberkereskedelem egyik alapvető okaként megjelenő kereslet csökkentésére is.

A programok közreműködői, résztvevői:

- kormányzati szervek,
- Igazságügyi Hivatalok Áldozatsegítő Szolgálatai,
- társadalmi szervezetek,
- iskolák, egyetemek, főiskolák, képző és továbbképző intézetek,
- egyházak, egyházi szervezetek,
- politikusok, politikai pártok.

¹⁵⁵ Palermói Jegyzőkönyv 2. cikk

Kiemelkedő szerep jut a megelőzésben a következő szakembereknek is:

- rendőrök
- bírák,
- ügyészek,
- ügyvédek,
- újságírók,
- gyámhatósági szakemberek,
- szociális munkások,
- orvosok,
- pedagógusok,
- pszichológusok,
- idegenrendészeti és menekültügyi szakemberek
- áldozatsegítő szolgálatok munkatársai
- munkaügyi felügyelők és a konzuli szolgálat munkatársai.

Ezen túlmenően a megelőzési tudatformálásba és információt sugárzó kampányokba bevonhatók a politikusok, a jogalkotók is. Mivel Magyarország január 1.-jétől az uniós elnökségi feladatokat is ellátja, egyik programpontként szerepelt a munkatervben az emberkereskedelem elleni küzdelem is. Külön részben ismertetem, hogy az uniós elnökség alatt milyen programokat szervezett a magyar elnökség az emberkereskedelem elleni harc továbbfejlesztése érdekében.

A megelőzéssel összefüggő feladatok teljesítése során törekedni kell a média, az áldozatok, az egyházak, valamint a szociális partnerek bevonására is.

A köztudatformálásnak, mely a megelőzéshez köthető tevékenység, több területre kell kiterjednie és ennek megfelelően különböző csoportokat kell megcéloznia.

Az áldozattá válás, mint fenyegető valóság a következő célcsoportoknál realizálódhat:

- migránsok,
- kisebbségi csoportokhoz tartozók
- hátrányos helyzetű személyek,

- munkanélküliek,
- menekültek,
- prostituáltak,
- gyerekek, különösen azok, akik a nevelőintézetekben élnek és onnan kerülnek ki.

Már szóltam arról, hogy az emberkereskedők sokszor a nevelőintézetek előtt várják az onnan kikerülő fiatalokat, hogy amint kikerülnek a védett környezetből azonnal megnyerjék őket és ezt követően a rabszolgájukká tegyék.

11.4. A bűnüldözés és büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának fokozása

A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás terén is meg kell tenni azokat az intézkedéseket, amelyek az emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságát növelik.

Mint ismeretes az emberkereskedelem a szervezett bűnözés egyik olyan megjelenési formája, amely viszonylag kis invesztálás mellett igen jelentős jövedelmet eredményez.

Ezért a nyomozó hatóságoknak az ügyészségnek és a bíróságnak is alkalmazni szükséges azokat a jogi lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik az emberkereskedelem visszaszorítását, illetve a bűncselekmény elkövetéséből származó tetemes haszon elkobzását.

Közismert e bűncselekmény kapcsán a bizonyítás nehézsége. Arra is figyelemmel, hogy bizonyítékul a leggyakrabban csak az áldozatok, mint sértettek tanúvallomása áll rendelkezésre.

A testi, lelki gyötrelmet szenvedett tanút gyakran megfélemlítik és visszavonja vallomását, vagy már nem akar vallomást tenni. Ezért a nyomozóhatóság gyakran alkalmazza a titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés legális eszközeit.

Számos esetben egy gazdasági vagy pénzmosás nyomozása során kerülnek elő olyan bizonyítékok, amelyek az emberkereskedelem törvényi tényállásának a megállapításához szolgáltatnak adatot. Mivel az emberkereskedelem a leggyakrabban, úgynevezett határokon is

átnyúló szervezett bűnözési formát jelent, ezért nem mellőzhető azoknak a jogi lehetőségeknek az érvényre juttatása, amelyeket a nemzetközi bűnügyi együttműködés magában rejt.

Ezalatt nem csak az európai elfogatóparancs kibocsátása értendő, hanem minden olyan az unión belül és határain túl is hatályos ,lehetséges jogintézmény, együttműködési lehetőség kiaknázása, amely lehetővé teszi a bűncselekmény felderítését.

A hatékonyságot feltétlenül fokozza, ha a nemzeti államok, így Magyarország is, rendszeres időközönként vagy épp, egy konkrét eset tanulságait levonva ismételten felülvizsgálja, hogy a meglévő jogszabályok a legalkalmasabbak-e az emberkereskedelem elleni harcban, illetve, szükséges-e az egyes jogszabályokat módosítani, kiegészíteni, illetve újabb jogszabályokat alkotni, figyelembe véve a nemzetközi instrumentumokat, az uniós normaalkotást is.

11.4.1. Speciális egységek részvétele a felderítésben a büntetőeljárásban, igazságszolgáltatásban részvevő szakemberek speciális képzése, oktatása

Elengedhetetlen, hogy a büntetőeljárás felderítő, nyomozási fázisában a szervezett bűnözés elleni fellépésben kizárólag a speciálisan kiképzett egységek vegyenek részt.

Az emberkereskedelem lényegének, lényegi jelenségeinek megértése és komplex kezelése minden olyan szakembernek alapvető feladata, aki a tettesekkel és az áldozatokkal foglalkozik.

Mivel az emberkereskedelem világméretű probléma, amelynek megoldása a globalizáció következtében egyre nehezebb, ezért indokolt, a jövő nemzedékének megóvása érdekében, hogy a középiskolai, felsőoktatási programba bekerüljön az emberkereskedelem kialakulásának, megjelenési formáinak, esszenciájának az oktatása. Nyilvánvaló, hogy a felsőoktatási intézményekben az adott képzési célnak megfelelő oktatási tematika kiválasztása elengedhetetlen.

11.4.2. Az emberkereskedelemre vonatkozó, azzal kapcsolatos adatbank, információs támaszpont létrehozása

Az információs adatbank létét az indokolja, hogy az emberkereskedelemre vonatkozó lényeges adatok, tények összegyűjtése egyben lehetőséget ad e bűncselekmény jelenlegi és folyamatosan változó elkövetési módjainak, az elkövetőknek és az áldozatoknak a megismerésére, konzekvencia, konklúzió levonására. Másrészt arra is lehetőséget ad, hogy az elkövetési módokhoz tartozó egyéb jelenségek rendszerezése és ezt követően a következtetések levonása, intézkedések megtétele megtörténhessen.

A jelenségek feltárása akkor lesz valós és a kutatások eredményeit akkor lehet megfelelően hasznosítani, ha a vizsgálatok és az ezt követő vizsgálati eredmények, tapasztalatok összegzése azonos fogalomrendszeren alapul. Emiatt közös iránymutatások kidolgozása szükséges.

Sőt, ennek következtében létfontosságú az adatbankhoz használt definíciók meghatározása. A fogalom-meghatározásoknál nem csak a hatályos Btk. alapján kialakított törvényi tényállást kell figyelembe venni, hanem a Palermói Jegyzőkönyvben megfogalmazott valamennyi az emberkereskedelemre vonatkozó definíciót, pontosabban elkövetési magatartást is.

A nemzeti kutatások mellett, a bűncselekmény elkövetési körülményeire, határokat nem ismerő „természetére” tekintettel nemzetközi kutatások teljesítése és eredményeinek összegzése nem csak kívánatos, hanem nélkülözhetetlen. A kutatások közül az egyik létfontosságú, a látenciakutatás, amelynek eredménye megmutatja, hogy milyen további intézkedések szükségesek e bűncselekmény eredményesebb, sikereesebb felderítéséhez.

11.4.3. A fokozottan veszélyeztetett áldozatok¹⁵⁶ esetén teendő speciális intézkedések

A kiskorú sértettek esetén fel kell tárni azokat a tényeket, okokat, körülményeket, amelyek az áldozattá válásukhoz vezettek és ennek tudatában szükséges kidolgozni a sajátos preventív intézkedéseket. Áldozattá válásuk esetén is meg kell keresni a konkrét esetben az áldozattá válás okát és a nyomon követés, a „visszaesés” megakadályozásának okait is.

¹⁵⁶ azok a sértettek, akik a bűncselekmény elkövetésekor a 18. életévüket nem töltötték be

11.4.4. A sértettekre vonatkozó adatgyűjtés hiánya

A sértetti oldal vizsgálatát akadályozza, hogy - a kerítést leszámítva - jelenleg nincs a sértettekre vonatkozó adatgyűjtés az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények körében. Megállapítható tehát, hogy a kapcsolódó bűncselekmények körében is szükséges a vizsgálatok, kutatások szélesítése.

Összefoglalva: bővíteni kell a problémakörbe tartozó adatgyűjtést, de az a rendelkezésre álló kutatási adatokból is megállapítható, hogy az emberkereskedelem áldozatai jórészt 18 év alattiak, illetve fiatal felnőttek, elsősorban nők. Ebből következően a stratégia kidolgozása, és megvalósítása során különös figyelemmel kell lenni e veszélyeztetett kör szükségleteire, törekedni kell arra, hogy az intézkedések e szükségletek, igények kielégítését célozzák.

11.4.5. Eredményközpontúság és értékközpontúság

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben lehet látványos kampányokat szervezni, hangossá tenni a médiát, de kérdés, hogy a kevésbé zajos, de következetes munka eredményesebb-e.

VI. A vizsgálat

A dolgozat nem lenne teljes az emberkereskedelemmel kapcsolatban kialakult bírói gyakorlat bemutatása nélkül. Ezért kutatásom az emberkereskedelem bűncselekménye miatt az egyes megyei bíróságok előtt 2008. és 2009. 2010. évben jogerősen befejezett, illetve 2010. évben még folyamatban lévő büntető ügyekre terjedt ki.

A megküldött első- és másodfokú határozatokat (vádiratok), illetőleg a- még folyamatban lévő ügyekben- előterjesztett vádiratokat vizsgáltam.

A megkeresés alapján a vizsgálat tárgyát képezte végül tíz megyei bíróságról érkezett így a Baranya, Békés, Borsod, Fejér, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Veszprém és Zala Megyei Bíróságon és jogerősen befejezett ügy, és ezekről a bíróságokról érkezett hat vádirat. Ezen kívül azokat a Fővárosi Bíróságon tárgyalta emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyeket is vizsgáltam, amelyekben fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéletábla hozott jogerős másodfokú határozatot.

A megyei bíróságok által megküldött ügyek alapján megállapítható, hogy az emberkereskedelem bűncselekménye miatt indult bírósági ügyek száma igen alacsony.

A vizsgálat azért nem terjedhetett ki valamennyi megyei bíróságon – ebben az intervallumban – jogerősen befejezett ügyre és a folyamatban lévő ügyek vádirataira, mert a tíz megyei bíróságon kívül, nem volt több olyan megyei bíróság, ahol az elmúlt években emberkereskedelem tárgyában büntető ügy indult volna.

A megyei bíróságok által megküldött ügyek száma összesen 22, melyből 16 ügyben született első fokú határozat. Ebből 12 ügyben fejeződött be jogerősen az eljárás, míg 3 ügyben hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban. További 1 ügyben csak az első fokú ítéletet küldte meg a bíróság, így a folyamatban lévő másodfokú eljárásról, vagy annak esetleges jogerős befejezéséről nem állt a rendelkezésemre adat. Ezen túlmenően további 6 ügyben csak a vádiratot küldték meg a megyei bíróságok arra figyelemmel, hogy ezekben a büntető ügyekben a büntetőeljárás az első fokú bíróság előtt még folyamatban van.

Mindezek alapján szeretném kiemelni, hogy az általam elvégzett vizsgálat nyilvánvalóan nem teljes körű. Ennek ellenére számos hasznos következtetés levonására alkalmas, egyúttal az emberkereskedelemmel kapcsolatos – nem túl széleskörű – büntető ítélkezés bemutatását szolgálja.

1. A vizsgálat szempontjai

A bírói gyakorlat vizsgálata során tanulmányoztam az emberkereskedelem bűncselekménye elkövetésének célját, a passzív alanyok tekintetében a sértettek számát, életkorát, a nemek arányát, és a sértetti beleegyezést. Megvizsgáltam továbbá a bűncselekmények elkövetési idejét figyelemmel a Btk. 2. §-ban foglaltakra is. Az elkövetők elemzése körében a terheltek számát, a nemek arányát, az elkövetői alakzatokat. Ezen kívül a törvényi tényállásban foglalt elkövetési magatartásokat, a stádiumokat, az emberkereskedelem büntettének súlyosabban minősülő eseteit, továbbá a vádlottak terhére rótt bűncselekmények rendbeliségét, az emberkereskedelemmel bűnhalmazatban álló bűncselekményeket, és a folytatólagosság kérdését.

Kitértem a bizonyítást nehezítő és az azt megkönnyítő körülményekre, a büntetés kiszabási kérdések körében a vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrányra és általában a büntetés kiszabási körülményekre. Megállapításaimat konkrét példákkal és összefoglaló számszaki adatokkal is alátámasztottam.

2. Elkövetési idő, az időbeli hatály vizsgálata

A megküldött határozatok alapján a vizsgálat azokra az ügyekre terjedt ki, amelyekben a 2001-2010-ig terjedő időszakban emeltek vádat, vagy ebben az időszakban került bírósági szakba a büntető ügy.

A vizsgált ügyekben az emberkereskedelemmel összefüggő cselekményeket a terheltek általában az 1999-2009-ig terjedő időszakban követték el, két ügyben fordult elő 1999-es, egy ügyben 2000-tól 2002-ig tartó elkövetés, és ugyancsak egy ügyben 2001-es elkövetés szerepelt. Az egyik 1999-es elkövetésű ügyben a vádemelésre 2006 májusában került sor. A rendkívüli időmúlás oka az volt, hogy a terheltek ismeretlen helyre távoztak és csak az ellenük kiadott elfogatóparancs eredményeként kerültek kézre.

A további ügyekben az elkövetéstől számított 2-3 éven belül sor került a vádemelésre.

A vádemeléstől az első fokú bíróság ítéletének meghozataláig eltelt idő ügyenként eltérő, ez nyilvánvalóan összefügg a határozatot hozó bíróság leterheltségével, a vádlottak és a terhükre rótt cselekmények számával, az emberkereskedelem büntetével halmazatban álló egyéb bűncselekmények számával, az ügyek bonyolultságával és az egyéb, a konkrét ügyben felmerülő bizonyítási nehézségekkel.

Az 1999. március 1-jei jogszabályváltozást megelőző elkövetési idő a vizsgált ügyekben nem volt, így az időbeli hatály vizsgálata mindössze négy esetben merült fel, amikor az elkövetési idő a Btk. 2002. április 1-jei módosítást megelőzte.

Ezekben az esetekben a Btk. 2.§-ára figyelemmel nem volt mellőzhető annak a vizsgálata, hogy az emberkereskedelem minősített esetét az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvény alapján kell-e elbírálni. Ennek a körülménynek a büntetés kiszabása körében van jelentősége, az irányadó jogszabály meghatározása pedig nem minden esetben egyértelmű.

A vizsgálat során tehát négy esetben fordult elő, hogy a bíróságnak döntenie kellett abban a kérdésben, hogy melyik anyagi jogszabály az irányadó. Az eljáró bíróság mind a négy esetben – helyesen – a vádlottakra nézve kedvezőbb, elkövetéskori anyagi jogszabályokat alkalmazta.

3. Az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények célja

A vizsgált ügyekben az emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekmény elkövetését – egyetlen kivétellel – minden esetben a haszonszerzés motiválta, amely leggyakrabban prostitúciós tevékenységgel, kivételesen pedig munkavégzéssel, gyermekkereskedelemmel függött össze.

4. A passzív alany vizsgálata

4.1. A sértettek száma, neme, életkora

A vád szerinti vizsgálat alapján az emberkereskedelem bűncselekményét a 22 büntető ügyben összesen 48 sértett sérelmére követték el. Ebből 17 sértett volt fiatalkorú, 4-en pedig gyermekkorúak voltak.

A vizsgált ügyekben – két ügyet kivéve – kizárólag nők, a prostitúcióval összefüggésben jellemzően fiatal nők, köztük 18 fiatalkorú, egy 13 éves gyermekkorú személy és egy további 8 és fél éves gyermek, míg a gyermekkereskedelemmel kapcsolatos cselekményeknél 2 újszülött volt a bűncselekmény passzív alanya. A két kivétel két hajléktalan férfi volt, akiket a vádlottak munkavégzés céljából adtak el egy vádlott-társuknak.

A vizsgált tényállásokból kitűnik, hogy a prostitúcióval összefüggő emberkereskedelem elkövetői egyértelműen tisztában voltak azzal, hogy a fiatalkorú sértettek esetén – a súlyosabb minősítés és a súlyosabb törvényi fenyegetettség miatt – nagyobb kockázatot vállalnak. A tényállások tartalmazzák, hogy a fiatalkorú sértettek életkora a vételár megállapítása tekintetében alakra adott alapot, a fiatalkorú sértettek általában alacsonyabb áron adták el és nehezebben vették meg.

Példaként említeném azt az esetet, amelynek tényállása szerint egy kívülálló harmadik személy megkérte az I. r. vádlottat, hogy a 17 éves, állami gondozásba vett sértettet – az intézetből való szökését követően – vigye haza a gondozási helyül megjelölt intézetbe. I. r. vádlott ezzel szemben telefonon felhívta a II. r. vádlottat, akinek a sértettet fajtalanság vagy közösülés céljából eladásra kínálta fel.

A II. r. vádlott a sértettért 80.000.- forint vételárat ajánlott arra az esetre, ha az I. r. vádlott személyi okmánnyal igazolja, hogy a sértett a közeljövőben betölti a 18. életévét. A II. r. vádlott ezen kívül kikötötte, hogy amíg a sértett a nagykorúságot el nem éri, a vételárból 20.000.- forint megfizetésére vállal kötelezettséget.

Az I. r. vádlott a II. r. vádlott által szabott feltételeket elfogadta, majd az I. és II. r. vádlottak megegyeztek az adásvétel lebonyolításában. A sértett átadása, és a vételár átvétele a vádlottak között még ugyanezen a napon megtörtént.

Egy másik ügyben az I. r. vádlott az intézeti nevelt, 13 éves, gyermekkorú sértettel megismerkedett, udvarolni kezdett neki, majd a megismerkedésük napján és azt követően is több alkalommal szexuális kapcsolatot létesített a sértettel annak ellenére, hogy tisztában volt az életkorával.

Néhány napos együttlétet követően a vádlott közölte a sértettel, hogy ezután prostitúciós tevékenységet kell folytatnia. A vádlott, a tiltakozó sértettet durván bántalmazta, majd a síró, megfélemlített sértett teljesítette az I. r. vádlott utasításait.

Ezt követően a sértett eladására is sor került. A gyermekkorú sértettet egyébként a IV. r. vádlott is „kipróbálta”, vele közösült, és a IV. r. vádlott édesapja, a III. r. vádlott is „ki akarta őt próbálni”, egyszóval közösülni akart vele.

A síró, könyörgő sértett tiltakozását követően azonban felhagyott ezzel a szándékával, ugyanakkor a sértett tiltakozása miatti felháborodásában nagy erővel megrúgta a sértettet úgy, hogy a sértett bordatörést szenvedett. Ugyanebben az ügyben egyébként a III. r. vádlott további két – 14. életévét betöltött – sértettet is „kipróbált” vagyis közösült vele a prostitúciós munka megkezdése előtt.

Ebben az ügyben, amelyben – további bűncselekmények megállapítása mellett összesen 27 tényállási pont tartalmazta a 11 vádlott terhére rótt cselekményeket – a 8 passzív alanyból 7-en fiatalkorúak voltak, közülük három 14 éves, és a már említett 13 éves gyermekkorú sértett.

Ez a bűnözői csoport egyébként kifejezetten a fiatal, főként intézeti nevelt lányok ismeretségére és prostitúcióra történő beszerzésére törekedett. Az I. r. vádlott különböző vádlott-társaival rendszeresen a leánynevelő intézet közelében tartózkodott, és ilyen korú lányok ismeretségét kereste. Akivel sikerült megismerkednie, azzal igyekezett szerelmi, vagy legalábbis érzelmi, testi kapcsolatba kerülni – olykor egyszerre több fiatal lánnyal is – majd

néhány napos ismeretség után a sértettek tiltakozása ellenére, fenyegetéssel, bántalmazással prostitúciós tevékenység folytatására kényszerítette őket.

A bíróság által megállapított tényállás szerint 3 esetben a sértettek eladására is sor került, a megvásárló személy minden esetben a II. r. vádlott volt. Ebben az ügyben tehát az I. r. vádlottnak meghatározott koncepción alapuló toborzási és értékesítési stratégiája volt.

Egy másik ügyben a sértett 15 és fél éves volt, de felmerült adat arra is, hogy korábban is dolgozott prostituáltként, életkorával és kiszolgáltatott helyzetével már korábban, más személyek is visszaéltek.

Egy másik ügyben a sértett életkora ugyancsak nem akadályozta a II. és III. r. vádlottakat abban, hogy saját 8 és fél éves leánygyermeküket annak tudatában engedjék át az I. r. vádlotthoz hétvégi, nyári szünetekben kirándulásokra, hogy az I. r. vádlott ez idő alatt a 8 és fél éves gyermeket szexuálisan „molesztálja”, tudva azt, hogy a család jó ismerőseként fellépő I. r. vádlott a gyermekükkel fajtalanodik.

Az „átengedés” fejében az I. r. vádlott különböző anyagi ellenszolgáltatásokat, értékkel bíró ajándékokat (hűtőgép, kisebb kölcsönösszeg) adott az igen szűkös, rossz anyagi körülmények között élő családnak, és ígéretet tett arra is, hogy a lakásukba galériát épít.

A szülők maguk is észlelték, továbbá a sértett is közölte velük a fajtalankodás tényét, és jelezte, hogy nem kíván az I. r. vádlotthoz járni. A szülők – II. és III.r. vádlottak – azonban tartva attól, hogy ellenkezésük esetén az I. r. vádlott visszakéri a korábban adott ajándékokat, változatlanul támogatták, hogy az I. r. vádlott magával vigye a gyermeket a lakására. A gyermekkorú sértett ezért mintegy két évig, tehát 10 és fél éves koráig járt rendszeresen az I. r. vádlotthoz. Végül az iskolában elmondta a vele történeteket, és az iskola kezdeményezésére a hatóság intézkedése vetett véget a gyermekkorú sértett sérelmére elkövetett cselekménynek.

A fiatalkorú sértettek esetén a vádlottaknak többnyire arról is gondoskodniuk szükséges, hogy a sértettek életkorát az őket prostituáltként esetleg igazoltató hatósági személyek, illetőleg a fiatalkorú sértettet megvásárló személy előtt leplezzék. Ennek érdekében általában hamis okmányokat szereztek be, amelyek tanúsága szerint a sértett már nagykorú volt, míg a sértett valós adatokat tartalmazó iratait elvették, és azt maguk az elkövetők őrizték, vagy egyszerűen megsemmisítették megnehezítve ezzel a sértettek azonosítását.

Azt a megállapítást, hogy az egyes futtatók egymást is meg akarták téveszteni a fiatalokú sértettek életkorát illetően, igen szemléletesen illusztrálja az az eset, amikor az egyik elkövető a sértettet – egy másik személy személyigazolványában történt fényképcserét követően – megpróbálta nagykorú személyként eladni. A sértettet megvásárló – az eljárás során ismeretlenül maradt – személy azonban a személyigazolványban szereplő másik fiatal nőt személyesen ismerte, a megvásárolt sértettet visszavitte az eladónak, akitől a sértett vételárát visszakapta.

A vizsgált határozatok tanúsága szerint tehát az elkövetők – a nagyobb kockázat, a súlyosabb minősítés és a csökkentett vételár ellenére is – viszonylag nagy számban követték el az emberkereskedelem bűncselekményét fiatalokú sértettek sérelmére.

4.2. A sértetti beleegyezés vizsgálata

Az emberkereskedelem passzív alanyainak vizsgálata körében a sértetti beleegyezés vizsgálata sem mellőzhető. Korábban már részletesen kifejtettem, de ismételtlen szeretném kihangsúlyozni, hogy az emberkereskedelem bűncselekményének elkövetésekor az emberi szabadság, méltóság és önrendelkezési jog szenved sérelmet, melyek az emberi léthez elválaszthatatlanul hozzátartozó olyan alapjogok, amelyekről érvényesen nem lehet lemondani.

Az emberkereskedelem bűncselekményének törvényi tényállásához fűzött jogi indokolás szerint az önrendelkezési jog az ember általános cselekvési szabadságát jelenti, amely az ember tárgyként történő kezelését alapvetően zárja ki. A miniszteri indoklásból következik az is, hogy az emberi méltósághoz való jog alapján megengedhetetlen, hogy az ember maga kereskedelmi aktus tárgyává váljon. Ezért az ember, mint természetes személy adásvétele akkor is bűncselekmény, ha abba a sértett maga is beleegyezik.

A Legfelsőbb Bíróság több határozatában is erre a jogi álláspontra helyezkedett, amikor nem fogadta el azt a védői okfejtést, amely szerint az emberkereskedelem büntettét a vádlottak azért nem valósították meg, mert a sértett átadása, átvétele annak beleegyezésével történt. (Bf.III. 1881/2000/3.; Bf.III.2419/5)

A Legfelsőbb Bíróság ezekben a határozataiban kifejti, hogy a bűncselekményben való bűnösség ténye szempontjából valóban nincs jelentősége annak, hogy a sértettek az eladásba beleegyeztek.

A passzív alany beleegyezése a cselekmény jogellenességét általában kizárja.

Az emberkereskedelem esetében azonban az emberi szabadsághoz, méltósághoz, és önrendelkezéshez való jog szenved sérelmet. Ezek az emberi léthez elválaszthatatlanul hozzá tartozó olyan alapjogok, amelyekről – az élethez való joghoz hasonlóan – érvényesen lemondani nem lehet. Ezért az emberkereskedelem a passzív alany beleegyezése esetén is jogellenes magatartás.

Az emberkereskedelem büntettének egyik minősítő körülménye a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére történő elkövetés, amiből az következik, hogy a bűncselekmény alapesete olyan személy sérelmére is elkövethető, aki a személyi szabadságának birtokában van.

Az emberkereskedelem büntettének törvényi tényállása ezért azokat a magatartásokat rendeli büntetni, amelyek az emberi méltóságot és az ember önrendelkezési jogát együttesen sértik, és amelyek következményeként az ember tárgyként kezelve – akaratától függetlenül vagy annak ellenére – a kereskedelmi forgalom részévé válik.

Ugyanakkor létezik olyan jogirodalmi álláspont^[1] is, amely szerint a sértett beleegyezése esetén általában hiányzik a jogellenesség, így az emberkereskedelem bűncselekménye esetén a sértetti beleegyezés – a jogi tárgyra tekintettel – kizárja a tényállásszerűséget.

Ezt az általános bírói gyakorlattal egyébként ellentétes álláspontot tükrözi az egyik vizsgált ügyben előterjesztett végindítvány, melyben az első fokon eljáró ügyész álláspontja szerint a Btk. 175/B.§-ához fűzött miniszteri indokolásából az tűnik ki, hogy „az ember jogai közé tartozik saját képességeinek és munkaerejének áruba bocsátása. Ebből következik, hogy az érintett személy beleegyezése esetén – ha ő maga válik áruvá – általában hiányzik a jogellenesség. Márpedig itt (az ügyben) a sértett beleegyezett abba, hogy magát mintegy áruba bocsássa, és pénzért nemi kapcsolatot létesítsen. Az I.r., II.r. és III.r. vádlottakkal megbeszélte, hogy a közösülésért kapott pénzt egymás között elosztják.”

A hivatkozott ügyészi álláspont a vizsgált ügyekben egyedülálló volt, a vádlotti védekezésekben viszont több esetben is történt hivatkozás arra, hogy a vádlott beleegyezése folytán a vádlott terhére rótt cselekmény esetében a jogellenesség hiányzik.

A határozatok indokolásából azonban az tűnik ki, hogy a bírósági gyakorlat a sértetti beleegyezésre való hivatkozást – mint a cselekmény jogellenességét kizáró körülményt – általában nem fogadja el, a bírói gyakorlat az emberkereskedelemmel összefüggő cselekményt a passzív alany beleegyezése esetén is jogellenes magatartásnak tekinti. Ezen kívül a vizsgálat során az is megállapítható volt, hogy a bíróságok – egyetlen ügyet kivéve – a sértetti beleegyezést a vádlottak javára szóló enyhítő körülményként sem vették figyelembe.

A bírói gyakorlat vizsgálata során, 16 befejezett büntető ügyben volt lehetőség arra, hogy a sértetti beleegyezést vizsgáljam, mivel a rendelkezésre álló vádiratok erre vonatkozó adatot csak kivételesen tartalmaztak. A sértetti beleegyezést egyébként abból a szempontból is vizsgálat tárgyává tettem, hogy a sértett beleegyezése a prostitúciós tevékenységre, vagy pedig a kereskedelmi aktusra vonatkozott-e.

Ennek alapján arra a megállapításra jutottam, hogy a vizsgált ügyekben megállapított tényállások szerint a sértettek az esetek többségében, így 12 ügyben a prostitúciós tevékenységbe beleegyeztek, a prostitúciós tevékenységet tehát a sértettek általában önként vállalták és végezték. Ebből az is következik, hogy a prostitúciós hálózatba való beszerzésük jellemzően erőszak alkalmazása nélkül, de szorult helyzetük kihasználásával, beleegyezésük megszerzésével történt.

Az emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekménybe viszont – így személyük eladásába, megvásárlásába, átadásába stb. – a sértettek csak kivételesen egyeztek bele. Az ítéleti megállapításokból az tűnik ki, hogy személyük eladásáról, megvásárlásáról általában nem is volt tudomásuk. Az elkövetők csak annyit közöltek velük, hogy a prostitúciós tevékenységet a továbbiakban másnak, az őket megvásárló személy javára kell végezniük.

Előfordult olyan eset is, hogy a sértettek tudták ugyan, hogy más személynek adják el őket, abba bele is egyeztek, de ennek konkrét következményeivel nem számoltak. Beleegyezésük ellenére is meglepte őket, hogy a prostitúciós tevékenységet a futtatók igen szoros felügyelete

mellett kellett végezniük, keresményüket részben vagy teljes egészében át kell adniuk az elkövetőknek vagy megbízottaiknak, mozgásukban, tartózkodási helyük megválasztásában szinte teljes mértékben korlátozottá váltak. Személyi okmányaikat, útleveleiket az elkövetők elvették és maguknál tartották, vagy megsemmisítették azokat.

A sértettek felügyeletének metruma egyébként változó volt, a Németországba, Ausztriába vagy Svájcba eladott fiatal nők nagyobb „szabadságot élveztek”, keresményüknek is csak a 40-50%-ával kellett elszámolniuk, míg a Magyarországon vagy Spanyolországba eladott-megvásárolt sértettektől általában a prostitúcióból származó teljes bevételt elvették az elkövetők.

Bár az ügyek többségében a passzív alany beleegyezése volt a jellemző, 3 ügyben, összesen 5 sértett esetében ennek az ellenkezője, a sértett kifejezett tiltakozása is előfordult. Ez esetben az elkövetők a sértett ellenállásának leküzdéséhez akár fenyegetést, bántalmazást is igénybe vettek.

Példaként említeném azt az esetet, amelynek történeti tényállása szerint az I. és a II. r. vádlottak, megtudták, hogy a sértett – aki egyébként egy szűkös anyagi körülmények között élő ismerősük élettársa volt – korábban már dolgozott prostituáltként. Ezért elhatározták, hogy ismerőseik révén megpróbálják a sértettet eladni.

Ennek érdekében elhívták a sértettet azzal az ürüggyel, hogy szórakozni viszik, de már a gépkocsiban közölték vele, hogy prostituáltként kell dolgoznia. A sértett ez ellen sírva tiltakozott, de az I. és II. r. vádlottak megfenyegették, hogy amennyiben nem engedelmeskedik nekik, akkor a gyermekei intézetbe fognak kerülni. Ezzel szemben, ha prostituáltként pénzt keres, azzal a gyermekei érdekét szolgálja. Mire egy közeli városban lévő sörözőbe értek, a sértett már lényegében beletörődött abba, hogy az I. és a II. r. vádlottak prostituáltként fogják eladni.

A sörözőben találkoztak a IV. r. vádlottal, aki készpénzzel nem rendelkezett, ezért 30 karton, összesen 110.000 forint értékű cigarettát ajánlott a sértettért, amit az I. és a II. r. vádlottak elfogadtak, majd a sértett és a vételárként felajánlott cigaretta átadása nyomban meg is történt.

Két esetben fordult elő, hogy a sértettek váro prostitúciós tevékenységgel kapcsolatban a vádlottak a sértetteket megtévesztették. Külföldi munkát, takarítást, felszolgálat, gyermekfelügyelettel kapcsolatos munkát ígértek. A megtévesztés két további ügyben is

felmerült, de ez egyik esetben a sértett ellentmondásokat tartalmazó vallomásai alapján a megtévesztés ténye ítéleti megalapozottsággal nem volt megállapítható, míg a másik esetben a sértett beszervezését egy – az eljárás során ismeretlenül maradt kívülálló – személy végezte.

Az ítéleti és a vádirati tényállásokból az is egyértelműen kitűnik, hogy a prostitúcióval összefüggő cselekmények sértettjei szinte kivétel nélkül anyagilag és érzelmileg kiszolgáltatott, jellemzően alacsony intellektusú, éretlen személyiségű fiatal nők voltak. Bizonytalan vagy kifejezetten rossz családi háttérrel, akik kiszolgáltatottságuk, kilátástalanságuk következtében és pozitív jövőkép hiányában nagymértékben befolyásolhatók voltak.

A terheltek – akár a prostitúció, akár a kereskedelmi aktus tekintetében – a sértettek beleegyezésének megszerzéséhez általában a sértettek kiszolgáltatottságával, szorult helyzetével, kiforratlan személyiségével éltek vissza.

Három ügyben, összesen 4 fiatalkorú sértett esetében merült fel, hogy úgy kerültek kapcsolatba a prostitúcióból élő vádlottakkal, hogy a szüleikkel, családjukkal összevesztek, otthonukat elhagyták, a vádlottak pedig gyors és nagy összegű pénzkereseti lehetőséggel, illetőleg egy esetben érzelmi kapcsolat kialakítását követően vették rá a fiatal lányokat a prostitúcióra.

Az egyik vizsgált ügyben a sértett testi fogyatékos volt. Donga lába miatt csökkent munkaképességű, idegállapota miatt nyugtatót szedett, ráadásul rossz anyagi helyzete miatt is kilátástalan helyzetben volt.

Egy másik ügyben a sértett a bűncselekményt megelőzően alkohol- és gyógyszerfüggőség miatt pszichiátriai kezelés alatt állt, így mentálisan kiszolgáltatott, és anyagilag is teljesen kilátástalan helyzetben volt.

Az előző példa kapcsán már felmerült, de más ügyekben is többször előfordult, hogy a terheltek először érzelmi kapcsolatot létesítettek a sértettekkel, majd ezt követően közölték velük, hogy a továbbiakban prostitúciós tevékenységet kell végezniük.

A tanúvallomásokból egyébként egyértelműen kitűnik a sértettek kiszolgáltatottsága, megfélemlítettsége.

Bár a sértettek többsége önkéntesen vállalkozott a prostitúcióra, de ha utóbb mégis meggondolták magukat, és fel akartak hagyni ezzel a tevékenységgel, már jellemző volt a vádlottak részéről az erőszak, amely durva bántalmazásban és/vagy fenyegetésben nyilvánult meg.

A vádlottak a sértettek kitörési kísérleteit azzal akadályozták meg, hogy a felügyeletüket még szorosabbá tették, bezárták, durván bántalmazták vagy bántalmazással fenyegették őket. Gyakori volt az is, hogy a „munkájukkal”, fogvatartásukkal elégedetlen sértetteket a vádlottak a családtagjaik elleni megtorlással, vagy azzal fenyegették, hogy nem láthatják a gyermeküket, ha nem követik az utasításaikat. Előfordult olyan eset is, hogy közölték a sértettel, hogy addig nem engedik szabadon, amíg le nem dolgozta, vagy meg nem fizette. A sértettnek a fizetésre, nyilvánvalóan nem volt esélye, lehetősége.

Előfordult olyan eset is – különösen a fiataloknál, illetőleg azoknál a fiatal nőknél, akikkel a vádlottak először érzelmi kapcsolatba kerültek, – hogy a vádlottak a prostitúció kikényszerítéséhez is igénybe vettek erőszakot. A sértettek ellenállásának megtöréséhez ez esetben is fenyegetést, bántalmazást alkalmaztak a vádlottak.

Volt olyan tanúvallomás is, amelyben a sértettek a saját személyüket ért bántalmazást tagadták, de állították, hogy más prostituáltak panaszkodtak a futtatók durva, tetteges bántalmazása miatt.

A sértettek kiszolgáltatott helyzetét szemléletesen mutatja az az eset is, amikor a fiataloknál a sértett arról számolt be, hogy nem csak az út szélére kiállva kellett végeznie a prostitúciós tevékenységet, hanem az őt fogva tartó és prostitúcióra kényszerítő vádlottak és a családtagjaik is „használták”, szexuális értelemben kihasználták a sértettet.

Előfordult az is, hogy a vádlottak vagy családtagjaik a prostituáltakat szállító sofőrnek nem pénzzel fizettek, hanem ellenszolgáltatásként a sértettet engedték át azzal, hogy a sofőr őt „használja”, neki a sértett szexuális szolgáltatást nyújtson.

A futtatók sértettekkel szembeni embertelen, megalázó és durva magatartását, személyi szabadságuk korlátozását, mozgásuk, tartózkodási helyük szabad megválasztásának szinte teljes kizártságát támasztja alá az alábbi tény is.

A felderített és a bírósági szakba jutott büntető ügyekben a sértettek többségének csak más személy vagy a hatóság segítségével, szökéssel, meneküléssel sikerült kikerülni az őket futtató, egymás között eladó-megvásárló magyar vagy külföldi személyek rendelkezése alól.

Ugyanakkor ennek ellenkezőjére is volt – igaz, csak egyetlen, kivételes – példa. Ebben az ügyben az I.r. vádlottnak több külföldi kapcsolata volt, így német, osztrák és svájci bárókba, sztriptíz bárókba, swinger klubokba közvetített ki, illetőleg adott el a prostitúcióra vállalkozó, sokszor kifejezetten ilyen munkára jelentkező fiatal nőket.

Ennek érdekében a sértetteket a saját házában szállásolta el, és a felesége, a II.r. vádlott segítségével felkészítette őket a rájuk váró feladatra.

Meg tanultak sminkelni, az új munkavégzéshez illő ruhákat vásároltak, és a prostitúciós munkavégzés helyéül szolgáló ország nyelvén a munkavégzéshez szükséges idegen szavakat, erotikus kifejezéseket gyakoroltak. A nyomozó hatóság az egyik sértettől a prostitúciós tevékenységgel kapcsolatos kifejezéseket tartalmazó szótár füzetet is lefoglalt.

5. Elkövetők

5.1. Az elkövetők száma, neme

A vád szerinti vizsgálat alapján a 22 vizsgált büntetőügyben összesen 75 vádlott ellen emeltek vádat, közülük 64 férfi és 11 női elkövető volt. A 22 vizsgált ügyből 16 ügyben kizárólag férfi elkövetők szerepeltek, 6 ügyben az emberkereskedelem büntettét férfiak és nők vegyesen – de ez ebben az esetben is döntően férfiak – követték el.

A vizsgált ügyekben felelősségre vont összesen 75 vádlottból 20 elkövető az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményben nem volt érintett, velük szemben leggyakrabban az emberkereskedelem céljával összefüggésben, kitarottság vagy kerítés miatt került sor a vádemelésre.

A 16 rendelkezésre álló befejezett büntető ügyben összesen 62 terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítására került sor, közülük 15 terhelt az emberkereskedelemmel összefüggő bűncselekményben nem volt érintett.

A 16 befejezett ügyből összesen 2 ügyben, 4 vádlottat mentett fel a bíróság az emberkereskedelem büntettének vádja alól, ebből 1 vádlott esetében teljes körű felmentés született.

Az elkövetők száma ügyenként 1-től 11 főig változott, 1 ügyben – elkülönítés folytán – 1 elkövető, 7 ügyben 2 vádlott, 4 ügyben 3-4 terhelt, 5 ügyben 5-6 elkövető, 2 ügyben 7-8 vádlott, míg 2 ügyben 9-11 elkövető szerepelt.

5.2. Elkövetői csoportok, a visszaesői minőség vizsgálata

A prostitúcióval összefüggésben elkövetett emberkereskedelem esetén jellemző, hogy az elkövetők között családtagok, házastársak, szülők, testvérek végezték a toborzást, szállítást, és közreműködtek a sértettek elszállásolásában, elrejtésében, míg az elkövetői csoportok további tagjai a baráti, ismeretségi körből szerveződtek.

Előfordult, olyan ügy is, amelyben sikerült felderíteni, hogy a vádlottak kiterjedt, országhatárokon átnyúló prostitúciós hálózatot hoztak létre, amelyben adták-vették a fiatal nőket, akiket külföldre közvetítettek (Németország, Svájc, Spanyolország), ahol ugyancsak kiterjedt ismeretségi körrel rendelkeztek.

Az egyik ügyben a vádlottak maguk is hosszú éveket éltek Spanyolországban, ahol a prostitúció nem bűncselekmény, szabadon folytatható, ezért fiatal magyar nőket „toboroztak, szállítottak” Spanyolországba, ahol a sértettek prostitúciós tevékenységet folytattak az elkövetők közreműködésével és javára. Ebben az ügyben a tanúvallomások alapján tisztán kirajzolódott egy közel egy évtizedig működő széleskörű prostitúciós hálózat, amelyben a fiatal magyar és más állampolgárságú nők ellenérték fejében gyakran cseréltek gazdát a különböző futtatók között. Ugyanebben az ügyben a vádlottakon kívül számos magyar származású prostitúciós tevékenységgel foglalkozó további elkövető is felmerült, kilétük azonban nem volt felderíthető.

A 16 befejezett büntetőügy vizsgálatából kitűnik, hogy 12 ügyben az elkövetők vagy az elkövetők valamelyike visszaesőként, 8 ügyben többszörös visszaesőként követte el a terhére rótt emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekményt.

Ezt a megállapítást ki kell egészíteni még azzal is, hogy az utóbbi 8 ügyből 6 ügyben a bíróság külön súlyosító körülményként értékelte a terhelt többszörös visszaesésen túli büntettségét.

Összesen két vádlott esetében állapította meg a bíróság, hogy különös visszaesők, míg a fennmaradó 3 befejezett büntető ügyben az elkövetők bár nem visszaesők, de valamennyien álltak már korábban bíróság előtt.

Felmentő rendelkezést alkalmazott az elsőfokú bíróság abban az ügyben, amelyben tényként csak az volt megállapítható, hogy a terhelt jelen volt abban a gépkocsiban, ahol a sértett eladása megtörtént. Kétséget kizáróan azonban nem volt megállapítható, hogy a terhelt az ügyletkötésről, nevezetesen a sértett eladásáról, megvásárlásáról tudomása lett volna. A terhelt felmentését a másodfokon eljáró ügyész sem kifogásolta, így a másodfokú bíróság a felmentő rendelkezést helybenhagyta.

Egy másik ügyben a vádirati tényállás szerint a prostitúciós tevékenységet folytató sértett érzelmi kapcsolatba került az egyik „ügyfelével”, B. I.-vel. Ezért elhatározta, hogy elszökik B. I.-vel az őt bántalmazó, és a prostitúciós tevékenységen kívül őt a lakásból ki nem engedő vádlottaktól. Szökésében azonban az I. r. vádlott megakadályozta, és a szökésében segítséget nyújtó B. I.-t elkergette a lakásból. Egyúttal közölte vele, hogy 70.000 forintért elengedi a sértettet. B. I.-nek az ismerőseitől 50.000 forintot sikerült kérnie, melyet átadott az I. r. terheltnek, aki ennek fejében elengedte a sértettet azzal, hogy a további 20.000 forintot később kell B. I.-nek megfizetnie.

A fenti tényállás alapján az emberkereskedelemmel kapcsolatban B. I. magatartása tényállásszerű volt, hiszen meghatározott vételár ellenében – lényegében – megvásárolta a sértettet. Ugyanakkor vele szemben – helyesen – nem került sor vádemelésre, hiszen B. I. a sértett érdekében cselekedve, az ő szabadon bocsátásáért fizette meg I. r. vádlottnak a

vételárként meghatározott összeget. Magatartása már ez okból sem „megvétel”, a cselekmény inkább az I. r. terhelt esetében emberrablásnak vagy zsarolásnak lenne minősíthető.

5.3. Elkövetői alakzat

Ugyancsak a vád szerinti vizsgálat alapján megállapítható, hogy a 16 büntetőügyben összesen 8 esetben került sor társtetteség megállapítására, a további 8 esetben valamennyi elkövetőt önálló tettesként vont felelősségre az eljáró bíróság.

Az egyik rendelkezésre álló vádirat szerint az ügyészség nem indítványozta a társtettesként való elkövetés megállapítását az I., II. és III. r. vádlottak tekintetében, akik a vádirati tényállás szerint megállapodtak abban, hogy a sértettet 50.000 forint vételárért eladják a IV. r. vádlottnak.

Miután azonban a IV. r. vádlottnál nem volt készpénz, így a pénztadásra és a sértett átadására nem került sor.

A 2002. április 1-jétől hatályos törvényi tényállás specialitása, hogy a kereskedelmi aktussal összefüggő részesi cselekményeket (szállítás, toborzás, elszállásolás, elrejtés, másnak való megszerzés) is önálló tettesi magatartásnak tekinti. Elsősorban ez az oka annak, hogy a vizsgált ügyekben – egyetlen kivétellel – minden elkövetőt önálló tettesként marasztalt a bíróság.

A kivételként említett büntető ügy tényállása szerint az I. és a II.r. terhelték – a méhmagzat szülei – születendő gyermekükre kötöttek megállapodást egy – az ügyben terheltként nem szereplő – harmadik személlyel, aki vállalta, hogy a terheltéknek adott anyagi ellenszolgáltatás fejében a megszületendő gyermeket örökbe fogadja.

Az egyezkedésben, kezdetben az I.r. vádlott édesanyja, a III.r. vádlott is közreműködött, a vádlottak és a „vevő” találkozását és a megállapodás létrehozását előmozdította. A másodfokú bíróság a III.r. vádlott cselekvősége tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a III.r. vádlott cselekményét tetteség megállapítása helyett bűnsegédként elkövetettnek minősítette figyelemmel arra, hogy a születendő gyermek nem állt volna a III. r. vádlott nevelése, de bizonyíthatóan a felügyelete alatt sem. Ezen kívül a megállapodást sem a III.r.

vádlott, hanem a két szülő, az I. és a II.r. vádlottak kötötték egy harmadik személlyel, amelyben a III.r. vádlott csak közreműködött.

Ugyanakkor az elkövetési magatartások vizsgálata körében már utaltam rá, hogy a prostitúcióval összefüggő ügyekben előfordult olyan eset is, hogy ugyanolyan vagy hasonló tényállás mellett valamely vádlott szállításnak, toborzásnak vagy elszállásolásnak tekinthető cselekményét a bíróság – szándékegységre hivatkozva – az adásvételhez kapcsolódó társtettesi magatartásként értékelte.

Egyébként a bíróságok általában következetesen alkalmazták azt az emberkereskedelemmel kapcsolatban kifejtett jogirodalmi álláspontot, amely szerint „a bűncselekmény alanya tettesként bárki lehet, az eladó és a vevő, az ellenszolgáltatásként átadó és átvevő, valamint a cserélők önálló tettesként felelnek. Amennyiben az elkövetési magatartást legalább ketten, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg, társtettségéről van szó. Az emberkereskedelem bűncselekménye esetén tehát társtettség csak azonos oldalon – az eladásban, illetve a megvásárlásban – közreműködő elkövetőknél állapítható meg.”¹⁵⁷

A Legfelsőbb Bíróság a BH 2004/217. számú eseti döntésében ugyancsak kifejtette, hogy „az eladók és a vevők csak saját, egyedi tevékenységük, nem pedig a teljes jogügyletért viselnek büntetőjogi felelősséget.”

Az egyik vizsgált ügyben a másodfokú bíróság kifejtette, hogy azonos oldalon közreműködő, de eltérő elkövetési magatartást megvalósító terheltek esetén sincs akadálya a társtettség megállapításának, ha annak egyéb törvényi feltételei fennállnak.

Erre figyelemmel társtettesként elkövetettnek értékelte a bíróság az eladói magatartást, valamint a toborzással elkövetett emberkereskedelem büntette miatt marasztalt vádlottak cselekményét. Más ügyben azonban hasonló tényállás mellett az azonos oldalon tevékenykedő, de eltérő elkövetési magatartást megvalósító vádlottak esetében a társtettség megállapítására nem került sor.

¹⁵⁷ Belovics-Molnár-Sinku: Büntetőjog, 147. old.

Ezen túlmenően megjegyzem, hogy az eljáró bíróságok a társtettségén túli szervezettséget, így bűnszövetségben vagy bűnszervezetben való elkövetést egyik vizsgált esetben sem állapítottak meg. Az egyik vizsgált ügyben azonban súlyosító körülményként a vádlottak terhére értékelte a bíróság a bűnszövetség megállapíthatóságát el nem érő szervezettséget.

6. Elkövetési magatartás

A korábbiakban már részletesen kifejtettem, hogy az emberkereskedelem törvényi tényállását az 1998. évi LXXXVII. Törvény 43.§-a iktatta be a Büntető Törvénykönyvbe 1999. március 1-jei hatállyal. A korabeli Btk. 175/B.§ (1) bekezdése hat elkövetési magatartást nevesített. Eszerint az emberkereskedelem büntettét az követi el, aki mást *elad, megvásárol, ellenszolgáltatás fejében átad, átvesz, más személyért elcserél,* illetve e célra másnak *megszerez.*

Minősítő körülményként további elkövetési magatartások is szerepeltek, így az emberkereskedelem büntette súlyosabban minősült, ha az elkövető a sértettet személyi szabadságától megfosztva, illetőleg tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére, munkavégzés céljából, fajtalanság vagy közösülés céljából, illetve mással való fajtalanság vagy közösülés végett, bűnszervezet tagjaként, az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére követte el a bűncselekményt.

A 2001. évi CXXI. törvény 21. §-ával módosított,¹⁵⁸ 2002. április 1. napjától, hatályba lépett, jogszabálysöveg az eredeti szövegben meghatározott elkövetési magatartásokat kiegészítette a korábbi hat elkövetési magatartás érdekében végzett *toborzással,* továbbá a *szállít, elszállásol, elrejt* fordulatokkal.

Új minősítő körülményként bevezette a korábbiakon túlmenően a 12. életévét be nem töltött személy sérelmére, az emberi test tiltott felhasználása, a tiltott pornográf felvétel készítése, az üzletszerűen, erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel, a sértett sanyargatásával megvalósított elkövetési módokat. Ezzel egyidejűleg mellőzte a bűnszervezet tagjaként való elkövetést azzal, hogy ezt a körülményt az általános részben, a büntetés kiszabása körében kell értékelni.

¹⁵⁸ Hatályos 2002.IV.1-től

A 2009. évi LXXX. 56.§ (4) bekezdésének e.) pontja iktatta be az (5) bekezdésbe azt a rendelkezést, amely szerint az ott rögzített esetekben¹⁵⁹ a büntetési tétel 2009. augusztus 9.-től nem 5-től 15 évig, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, hanem 5-től 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés. Így a jelenleg hatályos törvényszöveget a törvényalkotó a következőképpen rögzítette:

Emberkereskedelem

175/B. § (1) Aki mást elad, megvásárol, ellenszolgáltatásként átad, vagy átvesz, más személyért elcserél, úgyszintén, aki ennek érdekében toboroz, mást szállít, elszállásol, elrejt, másnak megszerez, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

- a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére,
- b) a személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére,
- c) munkavégzés céljából,
- d) fajtalanság vagy közösülés céljából,
- e) emberi test tiltott felhasználása céljából,
- f) bűnszövetségben vagy
- g) üzletszerűen

követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

- a) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, vagy
- b) a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból

- 1. erőszakkal vagy fenyegetéssel,
- 2. meztelenséggel,
- 3. a sértett sanyargatásával

követik el.

(4) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

¹⁵⁹ 5) A büntetés öt évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha a bűncselekményt tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére

- a) a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból,
- b) a (3) bekezdés b) pontja 1-3. alpontjában meghatározott módon, vagy
- c) tiltott pornográf felvétel készítése céljából

követik el.

a) a (2) bekezdés a)-b) pontjában, vagy a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott személy sérelmére, a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból, illetve a (3) bekezdés b) pontja 1-3. alpontjában meghatározott módon, vagy

b) tiltott pornográf felvétel készítése céljából

követik el.

(5) A büntetés öt évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha a bűncselekményt tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére

a) a (2) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott célból,

b) a (3) bekezdés b) pontja 1-3. alpontjában meghatározott módon, vagy

c) tiltott pornográf felvétel készítése céljából

követik el.

(6) Aki emberkereskedelemre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény jogi tárgya: az emberi szabadsághoz fűződő társadalmi érdek.

A passzív alany: természetes élő személy. Ez az egy kritérium érvényesül a passzív alany tekintetében. Függetlenül attól, hogy a természetes személy milyen nemű, korú, egészségi állapotú vagy állampolgárságú.

A törvényalkotó a hatályos törvény rendelkezéseinek rögzítésével - a nemzetközi normák és instrumentumok az Egyezmény cikkelyei alapján - egyértelművé tette, hogy az emberi méltósághoz fűződő jog, a kínzás tilalma és a rabszolgaság tilalma alapján megengedhetetlen, hogy az ember a tárgyakkal azonos módon adás-vétel, kereskedés tárgya legyen.

Abban az esetben, ha ilyen magatartást valósítanak meg, akkor az sui generis bűncselekmény.

A törvényi tényállás az elkövetési magatartások körét az alábbiak szerint határozza meg:

- ellenszolgáltatásért történő adásvételt,
- a bármi más ellenszolgáltatásért történő átadása, átvétele,
- a más személyért való elcserélést,

További elkövetési magatartás még a fenti elkövetési magatartások érdekében való:

- toborzás
- szállítás

- elszállásolás
- elrejtés
- másnak megszerzés.

Az **adásvétel** fogalom azonos a civilisztika körében, vagyis a polgári jog szerinti vételár, pénz ellenében történő átruházásával.

A Polgári Törvénykönyv szerint azonban az adásvétel tárgya nem lehet ember, csak dolog. Eszerint, amennyiben a természetes személy az adásvétel tárgya, annak ellenére, hogy a Polgári Törvénykönyvbeli adásvételi szerződési egyéb kritériumai megvalósulnak, semmis szerződés jön létre. Azzal, hogy természetes személyt pénz vagy más vagyoni jog, ellenérték fejében az egyik személy (eladó) a másik személynek (vevő) átadja, lényegében megvalósul az adásvétel, mint „elkövetési magatartás”, jóllehet nem jöhet létre érvényes szerződés. A bűncselekmény megvalósulásának azonban egyik feltétele, hogy a természetes személy átadására/átvételére ellenszolgáltatás fejében kerüljön sor.

Az átadás/átvétel fogalom páros magában foglalja mindazokat a tevékenységeket, amelyek eredményeképp az adásvétel „tárgyát” „képező” természetes személy ellenérték, ellenszolgáltatás fejében más hatalmába kerül.

Az elcserelés fogalma ebben az értelemben megjeleníti, hogy két vagy több személy helyzete megváltozik, mintegy barterügylet jön létre.

Az elkövetési magatartásokhoz tartozik még a toborzás, szállítás, elszállásolás, elrejtés, másnak megszerzés fogalmak is, amelyek más törvényi tényállásban általában bűnszerű magatartásként jelennének meg. Ebben a tényállásban, azonban teljes egészében tettesi cselekmények.

Érthető, hogy nem található a törvényi tényállásban az elkövetési magatartások között a „forgalomba hoz”, „a forgalomban részt vesz” megfogalmazás.

A törvényalkotó tiszteletben tartja az emberi méltósághoz fűződő jogot, ezért fogalmilag kizárt, hogy az ember akár a védelemben „részesítés érdekében”(védett jogtárgyként) is „forgalomba” kerüljön.

A törvény a minősített esetek rezsimjét 3 részből, tényezőből építi fel.

Ezen összetevők részben:

- a sértetti alanyi körre vonatkoznak,
- az emberkereskedelem céljára, illetve
- elkövetési módjára vannak tekintettel.

A sértetti alanyi körön belül súlyosabban rendeli büntetni a cselekményt – minősített esetként – ha

- a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy,
- személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére követik el,
- munkavégzés céljából,
- fajtalanság vagy közösülés céljából
- emberi test tiltott felhasználása céljából,
- bűnszövetségben vagy
- üzletszerűen

követik el.

Súlyosabban minősülő eset, ha az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése alatt álló személy sérelmére követik el a bűncselekményt.

A törvény az egyre súlyosabban minősülő eseteket a fent felsorolt szempontok alapján határozza meg.

Az általam vizsgált 22 büntetőügy közül elkövetési magatartásként 19 ügyben az eladás, 18 ügyben a megvásárlás fordulatok szerepeltek, míg az átadást, átvételt, a toborzást, a szállítást, a megszerzést vagy az elszállásolást, mint elkövetési magatartást a bíróságok csak 1-1 ügyben állapították meg. A törvényi tényállás elcserél, illetőleg elrejt fordulatai a vizsgált ügyekben nem szerepeltek.

Az elkövetési magatartások tekintetében elvégzett vizsgálat alapján az állapítható meg, hogy bár a törvényhozó az utóbbi törvénymódosítással a nemzetközi kötelezettségvállalásokra figyelemmel igen széles körben határozta meg az emberkereskedelem büntetnének lehetséges elkövetési magatartásait, az eljáró bíróságok azonban általában nem élnek ezzel a lehetőséggel, nem „árnyalják”, nem határozzák meg pontosan a terheltek cselekvőségének megfelelő, pontos elkövetési magatartásokat. A vizsgált határozatok indokolásából az tűnik ki, hogy a bíróságok legtöbbször a sértettek eladásában, megvásárlásában közreműködő

elkövetők toborzásként, szállításként, másnak való megszerzésként, illetőleg elszállásolásként értékelhető cselekményét társtettesként eladással elkövetett emberkereskedelemnek tekintik.

Ezen kívül 5 ügyben az is előfordult, hogy az ítélet indokolása egyáltalán nem rögzítette a terhelt által megvalósított cselekmény tekintetében az elkövetési magatartást, az indokolásban csak a cselekmény minősítése és az arra vonatkozó törvényhely megjelölése szerepelt.

Ugyanakkor ismételten szeretném kiemelni, hogy a vizsgált ügyek túlnyomó többségében a prostitúciós tevékenységhez kapcsolódó emberkereskedelem képezte az eljárás tárgyát, melyekben nem vitásan leggyakrabban a törvényi tényállás „elad-megvásárol” fordulatai valósultak meg.

Az „elad-megvásárol” fordulat, mint az emberkereskedelem két legjellemzőbb elkövetési magatartása a prostitúcióval kapcsolatos ügyekben általában akként valósul meg, hogy a prostitúciós tevékenységet folytató sértett vevője azért fizet az eladónak, hogy a sértett a jövőben neki, és ne az eladónak adja át a prostitúcióért kapott pénzüsszeget.

Ez a Btk. 206.§-ában pönalizált kitarthatóság, esetleg a 207.§-ában írt kerítés büntetteként nevesített sajátos haszonszerzési célzat az emberkereskedelem leggyakoribb és legjellemzőbb motívuma.

A prostitúcióval kapcsolatos emberkereskedelem tipikusnak mondható „elad-megvásárol” fordulatát szemléletesen illusztrálja az a példa, amelynek tényállása szerint a II. r. vádlott miután fajtalanság vagy közösülés céljából megvásárolta a fiatalkorú sértettet az I. r. vádlottól, őt rendszeresen egy motelba szállította azért, hogy ott a sértett férfiakkal ellenszolgáltatás fejében közösüljön.

A sértettnek az ilyen módon szerzett pénz teljes összegét át kellett adnia a II. r. vádlottnak. Két hónap elteltével a II. r. vádlott és élettársa, az V. r. vádlott a sértettet ismeretlen összegért eladták a VII. r. vádlottnak abból a célból, hogy a sértett a továbbiakban a VII. r. vádlott érdekében folytasson prostitúciós tevékenységet.

A sértettekért felajánlott vételár egyébként általában konkrét, kialakult pénzüsszeg volt, egy esetben fordult elő, hogy a sértettért az őt megvásárló elkövető 30 karton zárjegy nélküli cigarettával fizetett, és egy további esetben a sértett átadásával a vádlott egy korábbi tartozását törlesztette.

Egy másik ügyben az első fokon eljáró bíróság az I. r. vádlott cselekményét toborzással, szállítással, illetőleg másnak való megszerzéssel elkövetett emberkereskedelem büntetteként értékelte a következő tényállás alapján.

Az I. r. vádlottnak – aki egyébként a IV. r. vádlott édesapja – tudomása volt arról, hogy a fia, a IV. r. vádlott és ismeretségi köre Spanyolországban fiatal nők prostitúciós tevékenységéből tartja fenn magát.

Ezen kívül tudomással bírt arról is, hogy amennyiben a fiatal nők nem keresnek elegendő pénzt, vagy a magatartásukkal lenne valami probléma, a prostituáltként foglalkoztatott fiatal nők eladására is sor kerülhet. Mindezek ismeretében az I. r. vádlott felkereste a lakóhelyén a sértettet, és jól jövedelmező, spanyolországi munkavégzés lehetőségét ajánlotta fel. Az eljárás során az nem volt megállapítható, hogy az I. r. vádlott konkrétan milyen jellegű munkavégzést helyezett kilátásba, de a sértettnek voltak sejtései a munka jellegét illetően. A sértett tehát ennek tudatában, de az I. r. vádlott rábeszélésére vállalkozott arra, hogy kimegy Spanyolországba dolgozni.

Az I. r. vádlott és a sértett gépkocsival Budapestre, majd Budapestről, autóbusszal a spanyolországi Alicanteba utaztak. Az utazás költségeit mindkettőjük esetében a IV. r. vádlott finanszírozta. Megérkezésüket követően a IV. r. vádlott – az I. r. vádlott jelenlétében – közölte a sértettel, hogy ezt követően az ő felügyelete alatt egy klubban fog dolgozni, és ott férfiaknak kell majd pénzért szexuális szolgáltatást nyújtania. A közölt feltételeket elfogadni vonakodó sértettet a IV. r. vádlott többször azzal fenyegette meg, hogy ha nem tesz eleget az utasításainak a közölt feltételekkel, akkor azt az otthonélő családtagjai fogják megsínyleni. Ezt követően a sértett a klubban prostituáltként dolgozott, a IV. r. vádlott a sértett bevételeit teljes egészében elvette, és ehhez több esetben igénybe vette az édesapja, I. r. vádlott közreműködését is.

Ugyanabban az ügyben a sértetti tanúvallomásokban történt utalás arra, hogy az elkövetők az általuk futtatott fiatal nőket egymás között elcserélték, ugyanakkor az ügyben sértettként szereplő személyekkel ilyen nem történt, és a törvényi tényállás „elcserél” fordulata más konkrét, felderített ügyben sem fordult elő.

Egy további ügyben az elsőfokú bíróság „másnak való megszerzésként” értékelte a vádlott cselekményét az alábbiak szerint megállapított tényállás alapján. Az elkülönítés folytán már

elítelt személyek – egy testvérpár – külföldi szórakozóhelyekre közvetítettek ki táncoló lányokat. Ennek érdekében hirdetések is közzétettek, a hirdetésekre jelentkező fiatal lányokról pedig adatlapokat készítettek, fényképeket gyűjtöttek, és ellenőrizték a tánc tudásukat. Az általuk kiközvetített lányok zöme önként vállalt szexuális szolgáltatást is nyújtott. Az elítelt személyek Spanyolországban egy alicantei bártulajdonossal álltak kapcsolatban, és hozzá utaztatták ki a fiatal lányokat. Az évekig külföldön, szökésben lévő, így büntőreljárás keretében felelősségre vont – vádlott az ismeretségi körébe tartozó társaival az elítelt testvérpár részére ugyancsak keresett olyan lányokat, akik vállalkoztak arra, hogy külföldön prostituáltként dolgozzanak.

A vizsgált büntetőeljárásban rögzített ítéleti tényállás szerint a vádlott a fiatalok sértettnek kiemelkedően magas jövedelmet ígérve, külföldi, konkrétan spanyolországi bárban történő prostitúciós munka lehetőségét ajánlotta fel, melyet a sértett elfogadott.

Másnap a vádlott egy társával egy közeli városba utazott, ahol két további sértettnek ajánlott fel jól jövedelmező prostituálti munkát először Budapesten, majd miután a sértettek az ajánlatot kedvezőnek találták, a spanyolországi lehetőséget is felajánlotta. A két fiatalok sértett ez utóbbi ajánlatot fogadták el. Ezt követően a három sértettet a vádlott az egyik – korábban már felelősségre vont társával – Budapestre vitte, ahol az elítelt testvérpár elkezdte intézni a lányok kiutazását, egy másik társuk pedig erre az időre elszállásolta a sértetteket.

Az útlevelek elkészülését követően az elítelt testvérpár egyike két sértettet Ausztriába szállított, és ott átadta őket a vele kapcsolatban álló spanyolországi bártulajdonos megbízottjának, aki a sértetteket Spanyolországba szállította, ahol a sértettek prostitúciós tevékenységet végeztek. A harmadik sértett kiutaztatása azonban megghiúsult, mert a sértett lekéste a repülőgépet, majd meggondolta magát, és mégsem vállalkozott a spanyolországi prostitúciós munkára. A bártulajdonos egyébként a sértettek vételárát devizaszámlára történt átutalással fizette meg.

Az első fokon eljáró megyei bíróság az I. r. vádlott magatartását elszállásolással elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette a következő büntető ügyben.

Az ítéletben megállapított történeti tényállás szerint a II. r. vádlott a Romániában élő, de Magyarországon munkát kereső sértettel egy ismerőse révén ismerkedett meg, majd 50.000 forintért megvásárolta őt az édesanyjától és a nevelőapjától munkavégzés (fajtalanság vagy közönség) céljából.

A II. r. vádlott a sértettet Magyarországra, a tanyájára vitte, és két napig ott tartotta. Ez idő alatt a II. r. vádlott a sértettel szexuális kapcsolatot létesített. Ezt követően gépkocsival egy magyarországi nagyvárosba szállította, és átadta bűntársának, az I. r. vádlottnak abból a célból, hogy a sértett részükre prostitúciós tevékenységet végezzen, amelynek bevételéből mindketten részesülni kívántak. A II. r. vádlott közölte az I. r. vádlottal, hogy a sértettet Romániában 50.000.- forintért vásárolta. Az I. r. vádlott a sértettet egy bérelt ingatlanban elszállásolta, majd Ausztriába vitte, és jövőbeni ellenszolgáltatás fejében átadta egy osztrák bártulajdonosnak azzal a céllal, hogy a sértett az osztrák szórakozóhelyen dolgozzon, amelynek keretében elsődlegesen pornográf fotózásokon kellett volna részt vennie. A sértett azonban nem volt hajlandó a szexuális aktust nyíltan ábrázoló felvételek készítésében részt venni, ezért őt az I. r. vádlott visszahozta Magyarországra, és előbb saját tartózkodási helyén, majd pedig egy panzióban helyezte el abból a célból, hogy a sértett a javára prostitúciós munkát végezzen. Ennek érdekében hirdetést adott fel, illetve több találkozót is szervezett. A sértett részéről szexuális szolgáltatás nyújtására azonban csak egy esetben került sor, mert a nyomozóhatóság tagjai körözés alapján a sértettet felkutatták, a vádlottakat pedig őrizetbe vették.

Álláspontom szerint a fenti tényállás alapján az I. r. vádlott cselekvősége tekintetében nem csak az elszállásolás, hanem az eladás, illetőleg a másnak ellenszolgáltatás fejében történő átadás is megállapíthatónak látszik. Az I. r. vádlott ugyanis a sértettet jövőbeni ellenszolgáltatás fejében adta át az osztrák bártulajdonosnak, az elkövetők között tehát az ügylet létrejött, az ellenszolgáltatásban – bár a tényállás szerint nem konkrét összegben – megállapodtak, és a sértett átadása is megtörtént. Az pedig, hogy az ügylet célja – a pornófotózás – megghiúsult, csak a sértett vonakodásán, a pornófotózáson való részvétel megtagadásán múlt.

Egy másik ügyben az I. r. vádlott a fiatalkorú sértettet a II. r. vádlottól prostitúciós célból megvásárolta. Az ügyletkötés telefonon történt, az I. r. vádlott pedig megbízta két ismerősét, hogy menjenek el a II. r. vádlotthoz, és hozzák el a sértettet. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a két megbízott személy a sértettért elment, egyikük kifizette az ügyletkötéskor kialakult vételár-előleget, majd a sértett átadása után őt a gépkocsijukba ültették, tisztálkodó szereket, alsóneműt, ruhaneműt vásároltak neki, és az I. r. vádlott utasítása szerint egy apartman házba vitték éjszakára. Másnap reggel az I. r. vádlott elment a

sértettért, átvette őt a sértett őrzésével megbízott személyektől, majd elvitte a lakására, és telefonon több személynek a sértett szexuális szolgáltatásait, ellenérték fejében felajánlotta.

Az ítélet indokolása szerint a sértett átvételével, vételárának kifizetésével, valamint a sértett elszállásolásával és őrzésével megbízott két személy cselekvősege ugyancsak az „elszállásolás”, esetleg a „szállítás” fordulat megállapítására lett volna alkalmas, de erre nem volt lehetőség, mert bár e két személy ellen is megindult az eljárás, a nyomozóhatóság bizonyítottság hiányában megszüntette velük szemben a büntetőeljárást.

Egy további ügyben az elsőfokú bíróság társtettesként, eladással elkövetettnek minősítette a II. r. vádlott cselekményét a következő tényállás alapján. Az I. r. vádlott jövedelemszerzés céljából elhatározta, hogy kapcsolatainak felhasználásával prostitúciós tevékenységet folytató nőket visz ki külföldre, és az abból származó bevételből részben kitartatja magát.

A II. r. vádlott vállalta, hogy segít az I. r. vádlott részére prostitúcióra vállalkozó nőket, lányokat felkutatni. A korábban alkohol és gyógyszerfüggőség miatt orvosi kezelésben részesített sértett ekkor a III. r. vádlottnál lakott, lakhatásához a munkanélküli és szociális segélyéből havi rendszerességgel hozzájárult. Miután a sértett az állami gondozásba vett gyermekeit ismét magához szeretne volna venni, közölte a III. r. vádlottal, hogy az ehhez szükséges magasabb jövedelem megszerzése érdekében prostitúciós tevékenységre is vállalkozna.

A III. r. vádlott egy ismerősén keresztül kapcsolatba került a II. r. vádlottal, akivel közölte, hogy fajtalanság vagy közösülés céljából a náluk lakó sértettet eladná. A sértett vételárát 100.000 forintban határozta meg. A II. r. vádlott továbbította a III. r. vádlott ajánlatát az I. r. vádlottnak, aki 80.000 forintot ajánlott a sértettért, és megbízta a II. r. vádlottat, hogy a megvásárlás lebonyolítása érdekében szervezzen meg egy találkozót. A II. r. vádlott a találkozót egy áruház parkolójába szervezte, ahol az I. r. vádlott a III. r. vádlottnak átadta a kialakított vételárat, majd a sértett átadását követően, a sértettel és a II. r. vádlottal a parkolóból eltávozott. Ezt követően az I. r. vádlott a sértettet kivitte Németországba, ahol a sértett az I. r. vádlott érdekében egy bordélyházban prostitúciós tevékenységet folytatott, bevételét teljes egészében az I. r. vádlottnak adta át. Miután azonban a sértett bevétele mindkettőjük megélhetésére nem volt elegendő, az I. r. vádlott a sértettel együtt visszatért Magyarországra.

A fenti tényállás szerint a II. r. vádlott a sértett felkutatásában, illetőleg az eladó és a vevő közötti ügylet létrehozásában – lényegében közvetítőként – működött közre. A rögzített tények alapján a sértettel való jövőbeni kitartottsága fel sem merült, ezért álláspontom szerint a II. r. vádlott cselekvősege tekintetében az „eladás” fordulat helyett inkább a „toborzás” és/vagy a „másnak megszerezés” fordulatok látszanak megállapíthatónak.

A másodfokú bíróság nem látta megállapíthatónak a törvényi tényállás „elad” fordulatát annak a vádlottnak a cselekvősege tekintetében, aki külföldi bárokba közvetített ki fiatal nőket prostitúciós munkára, és ezért a bártulajdonosoktól a fejenként felszámított – az elsőfokú bíróság álláspontja szerint vételárat, míg – a másodfokú bíróság álláspontja szerint közvetítői díjat kapott. A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy az „elad” fordulat azért nem állapítható meg, mert az I. r. vádlott nem vételárat, hanem közvetítői díjat kapott a sértettekért, akik nem kerültek ki az I. r. vádlott uralma alól, az I. r. vádlott „rendelkezési joga” a sértettek felett a kiközvetítést követően is változatlanul fennállt, hiszen a prostitúcióból származó bevételeikből továbbra is részesült.

Ellenszolgáltatás fejében történő átadásnak tekintette az első fokon eljáró bíróság a II. és III. r. vádlottak emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekményét, abban – a passzív alany vizsgálata során már részletesen ismertetett – az ügyben, amelynek tényállása szerint a II. és III. r. vádlottak a 8 és fél éves lánygyermeküket különböző anyagi ellenszolgáltatások, értékkel bíró ajándékok (hűtőgép, kisebb kölcsönösszeg, galériaépítésre vonatkozó ígéret) fejében átengedték a gyermeket – a szülők tudomásulvételével – fajtalankodó I. r. vádlottnak.

A másodfokú bíróság jogi indokolásában rámutatott, hogy „ebben az ügyben a II. és III. r. vádlottak tekintetében – szemben az egyébként „szokásos” eladással – az ellenszolgáltatásért másnak átadással történő elkövetés bír relevanciával. Az átadás – amely megvalósulhat ideiglenesen vagy végleges jelleggel – akkor tényállásszerű a minősítés szempontjából, ha arra ellenszolgáltatásként kerül sor. Jelen esetben a gyermeküket átadó terheltek szolgáltatásban (ajándék, kölcsönösszeg) részesültek, amelynek ellentételezése gyanánt vehette át az I. r. vádlott a sértettet.” A gyermeket molesztáló I. r. vádlott cselekvőségére nézve pedig a másodfokú bíróság az ellenszolgáltatás ellenében történő átvételt állapította meg.

7. Stádiumok

Az uralkodó jogirodalmi álláspont szerint az emberkereskedelem bűncselekménye akkor válik befejezetté, ha a passzív alany az eladó, átvevő vagy a sértettet elcserélő személy érdekköréből a sértettet megvásárló, átvevő, vagy csere esetén az ügylet másik oldalán szereplő személy hatalmába kerül. Ugyanakkor nem feltétele a bűncselekmény befejezettségének – de a bűncselekmény megvalósulásának sem – a vételár megfizetése. A bűncselekmény befejezettsége akkor is megállapítható, ha az arra vonatkozó megállapodás ellenére a pénz vagy más ellenérték átadására nem, vagy csak részben kerül sor. A vizsgált ügyekben az eljáró bíróságok több esetben is rámutattak, hogy az „eladás” típusú elkövetésnél nincs jelentősége annak, hogy a sértettet megvásárló elkövető a megállapodás szerinti vételárat egyáltalán megfizette-e.

Ebben a körben több esetben hivatkoztak a vizsgált ügyekben eljáró bíróságok a Legfelsőbb Bíróság egyik legkorábbi, Bf.IV.863/2000/3. számú, iránymutató döntésére, amely szerint a „törvényi tényállás megvalósulása szempontjából a vételár nagysága közömbös, minthogy a cselekmény magát az emberi méltóságot sérti, ez pedig pénzben nem mérhető. Annak sincs jelentősége, ha az elkövető a vételárat csak részben fizeti meg. A cselekmény ugyanis a megállapodás megkötésével és a sértett átadás-átvételével akkor is létrejön, ha a vételár megfizetése egyáltalán nem, vagy csak utóbb – esetleg a sértett által hajtott haszontól függően, vagy arra tekintettel netán csak részben – történik.”

A pénz vagy más ellenérték átadása, illetőleg az ellenszolgáltatás teljesítése tehát a cselekmény befejezettségének nem feltétele. A sértett átadása-átvétele nélkül azonban az emberkereskedelem bűncselekményének befejezettsége nem állapítható meg. Abban az esetben, ha a sértett átadása-átvétele bármely okból elmarad, a cselekmény kísérleti – esetleg előkészületi – szakban marad.

A stádiumok vizsgálata körében szeretném még egyszer kiemelni, hogy az emberkereskedelem bűncselekménye azon viszonylag ritka törvényi tényállások egyike, melynek előkészülete is büntetendő.

Előkészületi magatartásnak kell tekinteni különösen a törvényi tényállás alapesetében meghatározott elkövetési magatartások véghezviteléhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételek biztosítását, az elkövetésre vonatkozó felhívást, ajánlkózást, vállalkozást, vagy a közös elkövetésben való megállapodást.

Hollán Miklós álláspontja szerint „előkészületi magatartásként elsősorban a másik elkövetőhöz intézett verbális magatartások jöhetnek figyelembe (pl. felhívás az eladásra-megvásárlásra, megállapodás a cserére). A feltételekhez szükséges vagy azt könnyítő változat megvalósulhat a sértett megtévesztésével, pl. munkaszerződés ajánlásával (leplezett cselekménnyel) vagy más bűncselekménynek az emberkereskedelem céljával való elkövetésével is. (pl. a sértett személyi szabadságának megsértése).¹⁶⁰

A vád szerinti vizsgálat alapján a 22 büntető ügyben két esetben emeltek vádat kísérlet miatt, melyek közül egyik jelenleg még az elsőfokú bíróság előtt van folyamatban. Az elkövetői alakzat körében már ismertetett vádirati tényállás szerint az I-III.r. vádlottak megegyeztek abban, hogy a sértettet 50.000 forint vételárért eladják a IV. r. vádlottnak. A tényállásban írtak szerint az eladó és a sértettet megvásárló személy között a megállapodás létrejött, de miután a IV. r. vádlottnál nem volt készpénz, a pénzátadásra, illetőleg a sértett átadására nem került sor, így az ügylet meghiúsult. A másik olyan ügyben pedig, amelyben az ügyészség emberkereskedelem büntettének kísérlete miatt emelt vádat, az első fokon eljáró bíróság befejezett bűncselekmény miatt állapította meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét.

A további befejezett büntetőügyekben az eljáró bíróságok a bűncselekmények befejezettsége tekintetében nem változtattak a vádiratban indítványozott minősítésen, így az emberkereskedelem bűncselekményének kísérlete miatt egyetlen elítélés sem született.

A vizsgált ügyekben az emberkereskedelem büntettének előkészülete miatt egyáltalán nem került sor sem vádemelésre, sem elítélésre. Ugyanakkor 3 esetben is előfordult, hogy a vádlottak előkészületi magatartást megvalósító cselekményét a vádirati, valamint az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállás is tartalmazta, a terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítása azonban elmaradt.

¹⁶⁰ Az emberkereskedelemre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás (Vajda Mihályt idézte)

Példaként említeném azt az esetet, amelynek tényállása szerint az I. r. vádlott a fiatalkorú sértettnek, aki a leánygyermekének barátnője volt, nyári munkalehetőség biztosítására tett ígéretet. Ezt követően az I. r. vádlott és felesége, a II. r. vádlott a fiatalkorú sértettet egy közeli városba vitték. Utazás közben az I. r. vádlott közölte a sértettel, hogy olyan munkát szán neki, hogy férfiakkal kell szexuális kapcsolatot létesítenie. A sértett ebbe beleegyezett.

A városba érve felkerestek egy – az ügyben terheltként nem szereplő – személyt, akinek megvételt ajánlották a sértettet. Közölték azt is, hogy a sértett a 18. életévét még nem töltötte be. A potenciális vevő-felkeresett személy- az ajánlatot nem fogadta el, így a megállapodás a vádlottakkal nem jött létre. Ugyanezen a napon az I. és II. r. vádlottak telefonon felvették a kapcsolatot a IV. r. vádlottal és annak – elkülönített eljárásban marasztalt – testvérével, akiknek ugyancsak prostitúciós célból megvételt ajánlották a sértettet. Az elkövetők egy parkolóban találkoztak, ahol a vevők megtekintették a sértettet, majd 50.000 forintot ajánlottak érte. Az I. és II. r. vádlottak az ajánlatot elfogadták, és ekkor a külön eljárásban marasztalt elkövető 25.000 forintot adott át az I. és II. r. vádlottaknak, majd két hét múlva átadta a másik 25.000 forintos vételár részletet is. Az első pénzáradást követően a „vevők” a sértettel együtt távoztak a parkolóból, majd a sértett négy hónapon keresztül az őt megvásárló személyek javára prostitúciós tevékenységet folytatott.

Az elsőfokú bíróság az I. és II. r. vádlottak előbbiekben írt cselekményét 1-1 rb. emberkereskedelem büntettének minősítette, az emberkereskedelem büntettének előkészületére alkalmas cselekmény pedig értékelés nélkül maradt úgy, hogy ellenkező esetben – a vádlottak további cselekményeire is figyelemmel – többszörös halmazat, illetőleg folytatóság megállapítására is sor kerülhetett volna. A minősítést egyébként a fellebbezési eljárásban eljáró ügyész sem kifogásolta, a másodfokon eljáró bíróság pedig azt helyes indokai alapján helyben hagyta.

8. A cselekmények minősítése

Korábban már hivatkoztam rá, hogy a vizsgált ügyekben – egyetlen kivétellel – az emberkereskedelem büntettének minősített esete miatt került sor vádemelésre, illetőleg a bűnösség megállapítására. Az alapeset megállapítása tehát a vizsgált ügyekben csak kivételesen, egyetlen esetben fordult elő, de álláspontom szerint a fajtalanság vagy közösülés céljából való elkövetés megállapítása – a bizonyítás függvényében – ez esetben is felmerülhet.

Ebben az ügyben a vizsgálat során csak a vádirat állt rendelkezésre, amelynek tényállása szerint a II. r. vádlott felvette a gépkocsijába a főút mellett szexuális szolgáltatást kínáló sértettet azzal az indokkal, hogy a közelben rendőri ellenőrzés folyik, és az út mellett álló prostituáltakat előállítják.

Útközben a II. r. vádlott közölte a sértettel, hogy elviszi egy közeli helységbe, ami ellen a sértett nem tiltakozott, mivel fel akart hagyni a prostitúcióval. Mikor odaértek, a II. r. vádlott meglátta az I. r. vádlottat, akiről tudta, hogy a sértett társaságára vágyik, ezért megállt, és nyomban felkínálta az I. r. vádlottnak a sértettet megvételre. Az I. r. vádlottnak tetszett a sértett, ezért közölte a II. r. vádlottal, hogy megvásárolja, majd az I. r. vádlott házához mentek, ahol az I. r. vádlott átadta a II. r. vádlott által megnevezett 20.000 forintos vételárat, a II. r. vádlott, pedig átadta a sértettet az I. r. vádlottnak. A vádirati tényállás rögzíti továbbá, hogy az I. r. vádlott azzal a szándékkal vásárolta meg a sértettet, hogy a sértett a saját részére szexuális szolgáltatást nyújtson, ezt azonban a II. r. vádlottal nem közölte.

Az ismertetett tényállás alapján az ügyészség az I. r. vádlottat közösülés céljából elkövetett emberkereskedelem büntetével, míg a II. r. vádlottat az emberkereskedelem büntetékének alapesetével vádolta, melyet a II. r. vádlott – az ügyészség álláspontja szerint – a törvényi tényállás I. fordulatóval, „eladással” valósított meg.

Kivételes és egyben sajátos az ismertetett tényállás egyébként abból a szempontból is, hogy a sértett bár prostitúciós céllal, de nem anyagi haszon reményében, hanem saját részére, azért vásárolta meg a sértettet, hogy a sértett a továbbiakban vele tartson fenn szexuális kapcsolatot. Ez az elkövetési magatartás, tényállás a klasszikus rabszolgaságra emlékeztet.

Nyilvánvaló összefüggésben azzal, hogy a vizsgálat tárgyává tett emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyek többségének sajátos motívuma a sértettek által végzett prostitúciós tevékenység, illetőleg az ebből származó bevétel megszerzése volt, a törvényi tényállás által meghatározott súlyosabban minősülő esetek közül a *fajtalanság vagy közösülés céljából* való elkövetés megállapítására került a leggyakrabban sor. A 16 befejezett büntető ügyben összesen 36 vádlottal szemben, míg a vádirati tényállásokat is figyelembe véve további 6, összesen 42 vádlottal szemben állapították meg a bíróságok, illetőleg indítványozták az ügyészségek ezt a minősítést.

A passzív alanyok körében elvégzett vizsgálat körében már volt arról szó, hogy a passzív alanyok az esetek közel felében fiatalok voltak, ami ugyancsak súlyosabban minősülővé teszi a vádlottak terhére rótt cselekményt. A vizsgált ügyekből kitűnik, hogy a befejezett büntető ügyek esetén 11, míg a vádirati minősítéseket is figyelembe véve további 7, tehát összesen 18 esetben *18. életévét be nem töltött személy sérelmére* történő elkövetés képezte az eljárások tárgyát.

A *személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére* való elkövetést a bíróságok 6, míg a vád szerinti vizsgálat alapján összesen 10 esetben, a *munkavégzés céljából* való elkövetést 5, illetőleg a rendelkezésre álló vádiratokban további 5, tehát összesen 10 esetben állapították meg az eljáró hatóságok.

Ezen kívül kizárólag a befejezett ügyekben fordult elő 3 esetben *az elkövető nevelése alatt álló személy sérelmére*, 2 esetben a *tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére* való elkövetés, 1 esetben pedig az *üzletszerűen* történő elkövetés miatt minősült súlyosabban a vádlottak terhére rótt emberkereskedelemmel összefüggő cselekmény.

A befejezett ügyeket vizsgálva az emberkereskedelem bűncselekménye összesen 19 vádlottal szemben többszörösen is minősült, ezek közül a *személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére* és a *fajtalanság vagy közösülés céljára* való elkövetés együttes megállapítása, illetőleg az *erőszakkal* és a *fajtalanság vagy közösülés céljából* való elkövetés együttes megállapítása volt a leggyakoribb.

Egy korábbiakban már hivatkozott vádirati tényállás szerint az I. és II. r. vádlottak, egy – az eljárás során fel nem derített társukkal – személygépkocsijuk megolására való hamis hivatkozással azért csaltak el három hajléktalan férfit magukkal, hogy egy tanyán való munkavégzés céljából eladják őket. A vádlottak a három férfit az I. r. vádlott külterületi ingatlanának környékére hívták, és leitatták őket. Az egyik hajléktalan férfi gyanúsak találta a helyzetet, és nem akart bemenni a vádlottak által mutatott istállóba, és elmenekült. Másik két társának azonban nem sikerült elmenekülni, őket a vádlottak a kabátjuknál fogva visszahozták a bekerítetlen udvarra, és akaratuk ellenére berángatták őket az istállóba, melynek ajtaját az I. r. vádlott retesszel zárta be.

A vádlottak a sértetteket a IV. r. vádlottnak kínálták eladásra, aki a tanyáján lévő állatok gondozására, munkavégzés céljából embereket keresett, és a munkaerő megszerzéséért kisebb

összeget is felajánlott. Az I. r. vádlott megkérdezte a sértetteket, hogy van-e náluk személyi igazolvány, és mivel az egyik sértettnél nem volt, felszólította őt, hogy menjen el a hajléktalan szállóra, és hozza magával az igazolványát. A sértett az istállóból elment, azonban oda később már nem tért vissza. Az I. r. vádlott az istállóban maradt sértettet továbbra sem engedte ki, az istállóból. Időközben a IV. r. vádlott a VII. r. vádlottól megtudta, hogy ez utóbbi terhelt talált számára egy embert, akit 10.000 forint ellenében elvihet a tanyájára dolgozni. A IV. r. vádlott ezért megkérte az V. r. vádlottat, hogy menjen el a hajléktalan személyért, adjon át a VII. r. vádlottnak 10.000 forintot, és vigye a sértettet munkavégzés céljából a tanyára. A vádirati tényállás szerint a IV. r. vádlottnak arról nem volt tudomása, hogy a hajléktalan férfi akarata ellenére tartózkodik az istállóban.

Ezt követően az V. r. vádlott a VII. r. vádlottal megjelent az I. és II. r. vádlottaknál, ahol az V. r. vádlott kifizette a VII. r. vádlottnak a 10.000 forintot, aki a sértettet átadta a VII. r. vádlottnak. A sértett nem akart beszállni az V. és VII. r. vádlottak gépkocsijába, erre a két vádlott a ruhájánál fogva a gépkocsiba kényszerítette. Kezdetben azt állították, hogy a vasútállomásra viszik, utóbb pedig közölték tiltakozó sértettel, hogy egy tanyára viszik, és nem engedték őt a gépkocsiból kiszállni. Az V. és VII. r. vádlottak a sértettet a IV. r. vádlott tanyáján helyezték el több illegálisan ott tartózkodó hajléktalan személy között.

Az első fokon eljárt ügyészség a vádlottak ellen 1-1 rb. munkavégzés céljából elkövetett emberkereskedelem büntette miatt emelt vádat 2009-ben. Arra nem volt adat, hogy az elsőfokú bíróság hozott-e határozatot az ügyben, annyi azonban az ismertetett vádirati tényállás alapján is megállapítható, hogy az I. és II. r. vádlottak cselekménye a vádiratban indítványozott munkavégzés céljából való elkövetésen túlmenően személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére, illetőleg az I. és II. r. vádlottak esetén, esetleg az V. és VII. r. vádlottakkal szemben megtévesztéssel és erőszakkal elkövetettnek is minősülhet. Ezen túlmenően az V. és VII. r. vádlottak cselekvősege tekintetében elkövetési magatartásként a törvényi tényállás „szállítás” fordulata is megállapíthatónak látszik.

Egy további ügyben szintén munkavégzés céljából elkövetett emberkereskedelem büntette miatt emelt vádat az ügyészség az I. és II. r. vádlottak ellen. A vádirati tényállás szerint az I. r. vádlott egy hajléktalan férfit 20.000 forint ellenérték fejében munkavégzés céljából eladott a II. r. vádlottnak a tanyáján élő állatok gondozása végett. Miután a vételár átadása megtörtént,

az I. r. vádlott a gépkocsijával elszállította a sértettet a II. r. vádlott tanyájára, ahol átadta őt a II. r. vádlottnak. Ezt követően a sértett a tanyán mintegy másfél hónapot dolgozott.

A prostitúcióval összefüggő ügyek körében érdekes és egyben sajátos álláspontot képviselt a terhelt cselekményének minősítése tekintetében a másodfokon eljáró bíróság a következő – a passzív alanyok vizsgálata során már hivatkozott – büntető ügyben.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. r. vádlott négy éven keresztül életvitelszerűen azzal foglalkozott, hogy prostitúciós munkára fiatal nőket keresett, illetőleg az ilyen jellegű tevékenységüket szervezte, irányította, és az általuk ilyen módon szerzett jövedelemből részesedést kapott. Az általa foglalkoztatott nőket – miután élettársával a VI. r. vádlottal felkészítették őket a rájuk váró feladatra (sminkelés, ruhavásárlás, idegen szavak gyakorlás stb.) – prostitúciós tevékenység céljából részben egy forgalmas útszakaszra, részben bárókba, szórakozóhelyekre szállította, illetőleg közvetítette, részben pedig külföldi kapcsolatait, ismeretségeit felhasználva Ausztriában, Németországban és Svájcban foglalkoztatta őket.

A külföldi „swinger klubok” vagy bordélyházként üzemelő szórakozóhelyek üzemeltetőivel kialakított kapcsolatait felhasználva ellenérték fejében több fiatal nőt szállított ki prostitúciós munkára. Jövedelme részben a fiatal nők eladásából, részben pedig az általuk szerzett bevételből kapott részesedésből származott. A tényállás 11. és 12. pontja szerint 2005 májusában az I. r. vádlott egy svájci bártulajdonosnak az ügyben sértettként szereplő 3 fiatal nőt adott el fejenként 200, összesen 600 svájci frankért, akik kb. 3-4 hétig ebben a bárban végeztek prostitúciós tevékenységet. Ezt követően, 2006 januárjában ugyancsak prostitúciós tevékenység folytatása céljából 5 fiatal nőt adott el egy grazi bártulajdonosnak, köztük az előző ügyletben szereplő 2 sértettet. A grazi bártulajdonos a sértettek közül 3 személyért fejenként 200-200 eurót, míg a negyedik sértettért 400 eurót fizetett az I. r. vádlottnak.

Az elsőfokú bíróság az I. r. vádlott fenti cselekményét 8 rb. üzletszerűen, fajtalanság vagy közösülés céljából elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette azzal, hogy az I. r. vádlott cselekményével a törvényi tényállás „elad” fordulatát valósította meg.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint helyesbítette, illetőleg egészítette ki. Az elsőfokú bíróság által szervezésként megjelölt tevékenység álláspontja szerint abban állt, hogy a külföldi munkavégzés helyét és idejét az I.

r. vádlott beszélte meg a bárakat üzemeltető személyekkel. Az I. r. vádlott ennek megfelelően az arra vállalkozó nőket beszervezte, kiutazásukat biztosította. Az I. r. vádlott a 11. tényállási pontban megjelölt 3 személyt 2005 májusában egy svájci bárba vitte. A bár üzemeltetőjétől a három fiatal nő prostitúciós munkára történő *közvetítéséért* személyenként 200, összesen 600 svájci frankot kapott. A prostituáltak kb. 3-4 hétig dolgoztak a bárban, az így szerzett bevételeikből az I. r. vádlott továbbra is folyamatosan részesült.

A 12. tényállási pontban írtakat kiegészítette, illetőleg helyesbítette azzal, hogy az I. r. vádlott prostitúciós tevékenység céljából több nőt is közvetített a grazi bártulajdonosnak, köztük a 12. tényállási pontban megjelölt 5 személyt, akik a tényállásban pontosan meghatározott időszakban prostituáltaként dolgoztak a grazi bártulajdonos által üzemeltetett két bárban. Az I. r. vádlott a prostituáltak közvetítéséért személyenként 200 eurót kapott, kivéve az egyik prostituáltat, akiért 400 euró közvetítési díjat vett át a bár üzemeltetőjétől.

A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy az I. r. vádlott cselekményeinek helyes értékelésekor abból – a tényállásban egyébként álláspontja szerint is alapvetően pontosan megállapított – tényből kell kiindulni, hogy az I. r. vádlott a külföldre vitt prostituáltak esetében nem vételárat, hanem közvetítői díjat kapott. Ezen kívül megállapíthatónak látta azt is, hogy az I. r. vádlott közvetítésével külföldön prostituáltaként dolgozó nők nem kerültek ki az I.r. vádlott rendelkezése alól, ugyanis változatlanul ő rendelkezett arról, hogy az általa kiközvetített prostituáltak melyik bárban, melyik klubban, meddig folytatják a prostitúciós tevékenységet. Álláspontja szerint az I. r. vádlott folyamatos rendelkezési jogát igazolja, hogy a prostituáltak továbbra is az I. r. vádlottnak juttatták a prostitúcióval szerzett keresményük egy részét, illetőleg azt, hogy egy-egy prostituált után több alkalommal is felvette a közvetítői díjat. Hivatkozott arra is, hogy az I. r. vádlott logikus gazdasági indokát adta annak, hogy cselekménye miért nem a prostituáltak eladása, hanem csupán közvetítése volt.

Mindezek alapján dogmatikailag is tévesnek ítélte a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint az I. r. vádlott az eladott prostituáltakkal az eladásukat követően is kitaratta magát, mert a prostituáltak eladását követően az eladó már nem lehet a kitarottjuk. Kifejtette továbbá, hogy a kitarás fennállása alatt nem valósulhat meg az emberkereskedelem büntette, álláspontja szerint e két cselekmény egyidejű megvalósulása ugyanazon prostituált esetében kizárt.

Mindezek figyelembe vételével a másodfokú bíróság az I. r. vádlott 8 rb. üzletszerűen, fajtalanság vagy közösülés céljából elkövetett emberkereskedelem büntettének minősített cselekménye tekintetében megállapította, hogy azok más bűncselekmény törvényi tényállását merítik ki, és a vádlott cselekményét 8 rb. bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett kerítés büntettének minősítette. Indokolásában utalt arra, hogy a bártulajdonosok – és nem a közvetítői szerepet játszó I. r. vádlott – követték el tettesként a kerítés bűncselekményét.

A vizsgálat adatai alapján kiemelési igényel az is, hogy a prostitúcióval összefüggő emberkereskedelem bűncselekményének minősítése során, hasonló tényállás mellett – a prostitúciós tevékenységet folytató sértettek eladása-megvásárlásakor – a bíróságok esetenként eltérő minősítést alkalmaztak. Volt olyan határozat, amelyben a bíróság – az általános bírósági gyakorlatnak megfelelően – közösülés vagy fajtalanság céljából elkövetettnek, más esetben – a prostitúciós tevékenységet munkavégzésnek tekintve – a közösülés vagy fajtalanság céljából elkövetett cselekményt egyúttal munkavégzés céljából elkövetettnek is minősítette az eljáró bíróság.

Példaként említeném azt a korábban már szintén részletesen hivatkozott esetet, amelynek tényállása szerint a Romániában élő, de Magyarországon munkát kereső sértettet az I. r. vádlott 50.000 forintért megvásárolta őt az édesanyjától és a nevelőapjától munkavégzés (fajtalanság vagy közösülés) céljából. Az I. r. vádlott a sértettet Ausztriába vitte, és jövőbeni ellenszolgáltatás fejében átadta egy osztrák bártulajdonosnak azzal a céllal, hogy a sértett az osztrák szórakozóhelyen dolgozzon, amelynek keretében elsődlegesen pornográf fotózásokon kellett volna részt vennie. A sértett azonban ezt megtagadta, ezért az I. r. vádlott visszahozta őt Magyarországra, és előbb saját tartózkodási helyén, majd pedig egy panzióban helyezte el abból a célból, hogy a sértett a javára prostitúciós munkát végezzen. Ennek érdekében hirdetést adott fel, illetve több találkozót is szervezett.

Az elsőfokú bíróság a 2007. évben hozott ítéletében az I. r. vádlott előzőekben írt cselekvőségét munkavégzés, továbbá fajtalanság vagy közösülés céljából elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette. A határozathozatalkor már kialakult és letisztult bírói gyakorlattal ellentétes álláspontját azzal indokolta, hogy miután a törvényhozó a Btk. 204.§-ában szabályozott üzletszerű kéjelgés vétségét hatályon kívül helyezte, így a prostitúció 1995. május 15. napjától Magyarországon nem bűncselekmény – és bizonyos korlátokkal –

nem is büntetendő cselekmény, ezért álláspontja szerint az ilyen jellegű tevékenység munkavégzésnek minősül.

A fellebbezési eljárásban egyébként az ügyészség sem kifogásolta a bíróság álláspontját. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított minősítéssel egyet értett, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A példaként hivatkozott büntető ügyön kívül további egy prostitúciós célból elkövetett emberkereskedelem büntette miatt indult ügyben minősítette a vádlottak cselekményét fajtalanság vagy közösülés céljából való elkövetés mellett a munkavégzés céljából elkövetettnek is az eljáró bíróság, és további egy vádiratban indítványozta az ügyész hasonló tényállás mellett a két minősített eset együttes megállapítását.

Egy másik ügyben személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntetében állapította meg az első fokon eljáró megyei bíróság az I. r. vádlott bűnösségét a következő tényállás alapján. A magát futtató nélkül, életvitelszerűen prostitúcióból fenntartó sértettet a II. r. vádlott több alkalommal megpróbálta rábeszélni, hogy a prostitúcióból származó bevételének egy részét adja át neki, de a sértett erre nem volt hajlandó. Egy alkalommal, amikor a sértett kísérő nélkül egy diszkóban tartózkodott, a II. r. vádlott felszólította a sértettet, hogy kísérje ki a gépkocsijához. A sértett ennek eleget tett, majd a vádlott gépkocsijához érve a II. r. vádlott a sértettet a hátsó ülésre betuszkolta, egyúttal ellenállása esetére bántalmazással fenyegette meg. Az I. r. vádlott prostitúciós tevékenység folytatása céljából még aznap eladta a sértettet az I. r. vádlottnak 50.000 forintért.

Az ügyészség fellebbezésében a cselekmény minősítésének megváltoztatását indítványozta akként, hogy a bíróság a vádlott bűnösségét további 1 rb. személyi szabadság megsértésében is állapítsa meg, mert a két cselekmény a helyszínt és az időpontot illetően elkülönül.

A másodfokú bíróság nem értett egyet ezzel az ügyészi érveléssel, és a személyi szabadság megsértése büntetének megállapítását a kétszeres értékelés tilalmára figyelemmel mellőzte. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a személyi szabadságtól való megfosztást az emberkereskedelem minősítő körülményeként annak ellenére, hogy a két mozzanat időben és térben kétségtelenül elkülönül, viszont a II. r. vádlott cselekvőségének

irányát tekintve a terhelt a sértettet személyi szabadságától egyértelműen azért fosztotta meg, hogy őt prostitúciós célból eladja.

Megjegyzem, hogy a fenti tényállás alapján a fajtalanság vagy közösülés céljából való elkövetés is megállapíthatónak látszik, erre azonban sem az első-, sem pedig a másodfokú eljárásban nem került sor.

Közösülés vagy fajtalanság céljából, erőszakkal elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette az elsőfokú bíróság az I. és II. r. vádlottak cselekményét a passzív alanyok vizsgálata körében már részletesen ismertetett tényállás alapján, amely szerint az I. és II. r. vádlottak miután megtudták, hogy a sértett korábban már dolgozott prostituáltként, elhatározták, hogy ismerőseik révén megpróbálják őt eladni. Ennek érdekében elhívták a sértettet azzal az ürüggyel, hogy szórakozni viszik, de már a gépkocsiban közölték vele, hogy prostituáltként kell dolgoznia. A sértett ez ellen sírva tiltakozott, de az I. és II. r. vádlottak megfenyegették, hogy amennyiben nem engedelmeskedik nekik, akkor a gyermekei intézetbe fognak kerülni, ha viszont prostituáltként pénzt keres, azzal a gyermekei érdekét szolgálja. Ezt követően a vádlottak a sértettet eladták IV. r. vádlottnak, aki készpénzzel nem rendelkezett, ezért 30 karton, zárjegy nélküli cigarettával fizetett a sértettért, amelynek fejében az I. , II. r. vádlottak a sértettet a IV. r. vádlottnak átadták.

A 18. életévét be nem töltött személy sérelmére való elkövetés megállapítása egyetlen ügyben sem volt aggályos, ennek nyilvánvaló oka, hogy a sértettek életkorának megállapítása objektív okirati bizonyítékokon alapul.

Két ügyben azonban gyermekkorú sértettek sérelmére elkövetett emberkereskedelem minősített esete miatt állapította meg a bíróság a vádlottak büntetőjogi felelősségét.

Az egyik – már több esetben hivatkozott – ügyben a 8 és fél éves sértett gyermek szülei – a II. és III. r. vádlottak – két éven keresztül rendszeresen úgy engedték át az I. r. vádlottnak a 8 és fél éves gyermeküket, hogy tudtak arról, hogy az I. r. vádlott a gyermekükkel fajtalankodik. Az átadás fejében az I. r. vádlott különböző anyagi ellenszolgáltatásokat, értékkel bíró ajándékokat (hűtőgép, kisebb kölcsönösszeg) adott az igen szűkös, rossz anyagi körülmények között élő családnak, és ígéretet tett arra is, hogy a lakásukba galériát épít.

Az elsőfokú bíróság a vádlottak cselekményét 12 életévét be nem töltött személy sérelmére fajtalanság céljából elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette, egyúttal megállapította, hogy a vádlottak cselekményei tekintetében a folytatólágosság törvényi feltételei is fennállnak.

A másik gyermekkorú sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény törvényi tényállását is már több esetben idéztem. A tényállás rövid összefoglalása szerint az I. és II.r. terhelték – a két eladott méhmagzat szülei – születendő gyermekeikre kötöttek megállapodást egy esetben – az ügyben terheltként nem szereplő – harmadik személlyel, a másik gyermek esetében a IV. és Vr. vádlottakkal, akik vállalták, hogy a terheltnek adott anyagi ellenszolgáltatás fejében a megszületendő gyermekeket örökbe fogadják. Az egyezkedésben – az első esetben – az I.r. vádlott édesanyja, a III.r. vádlott is közreműködött, a vádlottak és a „vevő” találkozását és a megállapodás létrehozását előmozdította.

Az elsőfokú bíróság az I- II. r. vádlottak fenti cselekményeit egységesen 2 rb. az elkövető nevelése alatt álló sértett sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntettének, a III. r. vádlott cselekményét 1 rb. az elkövető nevelése alatt álló sértett sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntettének minősítette. A gyermeket örökbefogadó IV. és V. r. vádlottak cselekvőségét pedig 18. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntetteként értékelte.

A másodfokú bíróság a III.r. vádlott cselekménye tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy önálló tettesség megállapítása helyett bűnsegédként elkövetettnek minősítette a cselekményt. Indokolása szerint ugyanis a születendő gyermek nem állt volna a III. r. vádlott nevelése, de bizonyíthatóan a felügyelete alatt sem, továbbá a megállapodást a gyermeket megvásárló (örökbefogadó) személyekkel sem a III.r. vádlott, hanem a két szülő, az I. és II.r. vádlottak kötötték, míg az ügyletkötésben a III.r. vádlott csak közreműködött.

9. Egység – többség – bűnhalmazat

9.1. Rendbeliség

A vizsgált ügyekben eljáró bíróságok az uralkodó jogirodalmi álláspontnak megfelelően a vádlottak cselekményeinek rendbeliségét a sértettek számához igazodva állapították meg. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben egy vádlott több sértett sérelmére követi el az emberkereskedelem bűncselekményét, cselekménye a sértettek számához igazodóan több rendbelinek minősül.

Érdekes kivételt képez Hollán Miklós álláspontja¹⁶¹, amely szerint abban az esetben, ha az emberkereskedelem „elcserél” fordulata valósul meg, a két passzív alany ellenére a cselekmény egy rendbelinek minősül. Ilyen elkövetési magatartás azonban a vizsgált 22 ügyben nem fordult elő.

Előfordult azonban több olyan ügy, amelynek tényállása szerint ugyanazt a sértettet különböző vádlottak többször adták el. Ez esetben a bíróságok – helyesen – az érintett vádlott terhére ugyancsak sértettenként 1-1 rendbeli cselekményt állapítottak meg.

Más a helyzet azonban, ha ugyanaz a vádlott ugyanazt a sértettet többször adja el, ez esetben – egyéb törvényi feltétel fennállása esetén – a folytatólagos elkövetést kell megállapítani.

9.2. A folytatólagosság kérdése

A 16 befejezett ügyben a bíróság 2 esetben állapított meg folytatólagos elkövetést.

Folytatólagosan elkövetettnek minősítette a bíróság az emberkereskedelem büntettét abban az esetben, amikor az I. r. vádlott a sértettet eladta 120.000.- forintért a III.r. vádlottnak fajtalanság vagy közösülés céljából, aki miután kiderült, hogy a sértett valójában fiatalos, a vételár visszafizetésével egyidejűleg visszavitte a sértettet az I. r. vádlottnak. Néhány nap elteltével az I. r. vádlott 80.000.- forintért eladta a sértettet a II. r. vádlottnak ugyanezen célból. A bíróság megállapította, hogy a folytatólagos elkövetésnek a Btk. 12.§ (2) bekezdésében előírt feltételei fennállnak, hiszen a sértett személye azonos volt, a néhány nap eltéréssel történt eladás rövid időköz, és a terhelt nem vitásan ugyanazt a bűncselekményt,

¹⁶¹ Hollán Miklós: Az emberkereskedelemre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás

kétszer követte el úgy, hogy akarat-elhatározása egyértelműen arra irányult, hogy a sértettet minden körülmények között eladja.

Egyébként nem zárható ki a folytatólagosság megállapítása akkor sem, ha a terhelt az emberkereskedelem büntettét ugyanazon sértett sérelmére, egységes akarat-elhatározással, rövid időközökben többször, de eltérő elkövetési magtartással követi el. Például ha a terhelt a sértettet közösülés vagy fajtalanság céljából megvásárolja, majd rövid időn belül a megvásárolt sértettet eladja. Ilyen eset azonban a vizsgált ügyekben nem fordult elő.

Folytatólagosan elkövetettnek minősítette a bíróság az II. és III. r. vádlottak cselekményét, abban a – korábban már részletesen ismertetett – ügyben, amelyben a vádlottak két éven keresztül úgy engedték át az I. r. vádlottnak a 8 és fél éves gyermeküket, hogy tudtak arról, hogy az I. r. vádlott a gyermekükkel fajtalankodik.

Ugyanakkor nem állapította meg az első fokon eljáró bíróság a folytatólagosságot abban az ügyben, amelyben az I. r. vádlott miután szexuális kapcsolatot létesített a 15 éves, átmeneti nevelésbe vett, de gondozási helyéről megszökött sértettel, hogy tiltakozása ellenére eladta őt a II. r. vádlottnak közösülés vagy fajtalanság céljából. A II. r. vádlott is eladta a sértettet a VII. r. vádlottnak ugyanezen célból. A VII. r. vádlott 3-4 nap múlva visszavitte a sértettet a II. r. vádlottnak azzal, hogy „nem kell neki, mert balhézott.” A II. r. vádlott a sértettet még ugyanezen a napon eladta a VIII. r. vádlottnak azért, hogy a sértett a VIII. r. vádlott javára prostitúciós tevékenységet folytasson. A VIII. r. vádlott a sértett megvásárlását követő napon visszavitte a sértettet a II. r. vádlottnak azzal az indokkal, hogy megtudta, hogy a sértettet a nevelőintézetből való szökése miatt körözik. A II. r. vádlott az ismeretlen összegű vételárat a VIII. r. vádlottnak visszafizette. Ezt követően a II. r. vádlott a sértettet – egy másik személy személyigazolványában történt fényképcserét követően – nagykorú személyként eladta egy ismeretlen személynek ugyancsak prostitúciós tevékenység céljából. A sértettet megvásárló személy azonban a személyigazolványban szereplő másik fiatal nőt személyesen ismerte, ezért a sértettet visszaadta a II. r. vádlottnak.

Az ismertetett tényállásból kitűnik, hogy a II. r. vádlott cselekményével összefüggésben a folytatólagosság törvényi feltételei maradéktalanul fennálltak, hiszen a II. r. vádlott a hozzá különböző okokból és módon visszakerült sértettet rövid időközökben, prostitúciós célból, összesen háromszor adta el, akarat-elhatározása pedig mindhárom esetben egyértelműen arra

irányult, hogy a sértettet közösülés vagy fajtalanág céljából eladja. A másodfokú bíróság az ítéletet egyébként más okból – abszolút és relatív eljárási szabálysértések miatt – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A vizsgált ügyekben több esetben is előfordult, hogy a sértettet az őt megvásárló elkövető az eladónak visszavitte a vételár egyidejű visszafizetése vagy visszakövetelése mellett. Ez a cselekvőség azonban a sértett átadása, és a vételár esetleges visszaadása esetén sem minősül olyan újabb kereskedelmi ügyletnek, amely további emberkereskedelem büntettség megállapítására adhatna alapot, ugyanakkor nem is teszi „semmissé”, lényegében meg nem történtté a sértett eladását-megvásárlását.

A sértettek visszaadására egyébként leggyakrabban az adott okot, hogy az adásvételt követően derült ki hogy a sértett fiatalkorú. De előfordult olyan eset is, hogy a sértettet az elkövető azért vitte vissza az eladónak, mert kiderült, hogy a sértettet körözik, vagy, mert a sértettet megvásárló személy nem bírt a fiatalkorú, zabolátlan sértettel („balhézott”).

Ezen kívül olyan tényállás is előfordult, amely szerint a sértettet megvásárló elkövető azt kifogásolta, hogy a sértett nem dolgozik rendesen, nem keres elég pénzt, tehát nem váltotta be a hozzá, illetőleg a prostitúciós tevékenységéhez fűzött reményeket. Végül a vételár visszakövetelése akkor is előfordult, ha a sértett a fenyegetések, bántalmazások ellenére sem volt hajlandó a prostitúcióra, vagy ha az őt megvásárló elkövetőtől megszökött.

9.3. Bűnhalmazat

A vizsgált ügyekben azonban az emberkereskedelemmel bűnhalmazatban álló számos más bűncselekmény miatt is sor került vádemelésre. Az emberkereskedelemmel halmazatban álló bűncselekmények közül a leggyakrabban – összesen 30 vádlottal szemben – a *kitartottság* büntette szerepelt. Ebből 1 vádlottal szemben a cselekmény kísérleti szakban maradt.

A második leggyakoribb halmazatban álló bűncselekmény a *személyi szabadság megsértése*, annak is a Btk. 175.§ (2) és (3) bekezdésének II. fordulata szerinti minősített esete volt. Összesen 22 vádlottal szemben emeltek vádat e bűncselekmény elkövetése miatt. Ebből 6 vádlott esetén 18. életévét be nem töltött személy sérelmére, 2 vádlottal szemben

emberkereskedelemmel összefüggésben és aljas célból, míg 9 vádlottal szemben aljas célból elkövetettnek minősült a cselekmény.

Kerítés büntette miatt összesen 19 vádlottal szemben emeltek vádat az emberkereskedelemmel halmazatban, melyből 1 cselekmény kísérleti szakban maradt. A 19 vádlott közül 3 vádlottal szemben a cselekmény fenyegetéssel, illetőleg 18. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett kerítés büntette miatt súlyosabban minősült.

Ezen túlmenően 6 vádlottal szemben *kifosztás* büntette, 6 vádlottal szemben *súlyos testi sértés* büntette, 4 vádlottal szemben *emberölés* büntetének kísérlete, további 4 vádlottal szemben jövedéki *orgazdaság* vétsége, 3 terhelttel szemben *rongálás* vétsége, 2 vádlottal szemben – az ügyek egyesítése folytán – *kábítószerrel visszaélés* vétsége miatt került sor vádemelésre. Ezen kívül 2 vádlott esetén *közokirat-hamisítás* büntette, 1 vádlottal szemben *szemérem elleni erőszak* büntette, 2 terhelttel szemben *zsarolás* büntette, 3 terhelttel szemben pedig megrontás miatt, kiskorú elhelyezésének megváltoztatása miatt 2 további vádlottal, valamint kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt ugyancsak 2 vádlottal szemben emeltek vádat.

Összesen 10 vádlottal szemben kizárólag az emberkereskedelem büntette miatt folyt a büntetőeljárás, halmazatban álló cselekmények megállapítására esetükben nem került sor. Ezen kívül az elkövetők között volt olyan is, aki vádlott-társai emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekményében nem, csak azzal halmazatban álló bűncselekmények valamelyikében volt érintett.

Mindezek alapján ismételten megállapítható, hogy az emberkereskedelem bűncselekményének legjellemzőbb, a Btk-ban is nevesített motívuma a kitarottság, illetőleg a kerítés büntette, amely a vizsgált ügyekben több vádlott esetében a sértettek számától függően akár többrendbeli cselekményként fordult elő.

Az emberkereskedelemmel halmazatban álló cselekmények közül külön kiemelés igényel a Btk. 175.§ (2) és (3) bekezdésének II. fordulata szerinti személyi szabadság megsértése törvényi tényállásának emberkereskedelemmel összefüggő minősített esete. A törvényi tényállás szerint ezt az emberkereskedelem bűncselekményével „konkuráló” bűncselekményt az követi el, aki emberkereskedelemmel összefüggésben megszerzett, és személyi szabadságától megfosztott sértett személyi szabadságának megfosztását fenntartja, és a

sértettet munkavégzésre kényszeríti. Súlyosabban minősül a cselekmény, ha az elkövetési magatartást aljas indokból vagy célból, hivatalos eljárás színlelésével, a sértett sanyargatásával, jelentős érdeksérelmet okozva, 18 életévét be nem töltött személy sérelmére, védekezésre képtelen személy sérelmére, fegyveresen vagy felfegyverkezve követik el.

A törvényi tényállás megfogalmazásából következik, hogy látszólagos alaki halmazatot képez ez a bűncselekmény abban az esetben, ha a személyi szabadságtól való megfosztást az emberkereskedelem elkövetésével egyidejűleg követik el, ugyanakkor, ha a két cselekmény elkövetése időben elkülönül, a bűnhalmazat megállapítása sem kizárt.

Nem látszólagos alaki halmazat, hanem valóságos anyagi halmazat állt fenn abban a – korábbiakban már hivatkozott – ügyben, melynek vádirati tényállása szerint az I. és II. r. vádlottak a prostitúciós tevékenységet folytató sértettel 4 hónapon keresztül kitaratták magukat oly módon, hogy a sértettet a lakhatására biztosított lakásokban felváltva őrizték, szabad helyváltztatásában megakadályozták. Ezen kívül az I. r. vádlott a sértettet bántalmazta, szökése esetére pedig egy fegyvernek látszó tárggyal, és további bántalmazással fenyegette. Ez idő alatt a sértett érzelmi kapcsolatba került az egyik „ügyfelével”, B. I-vel, ezért elhatározta, hogy B. I. segítségével elszökik a vádlottaktól. Szökésében azonban az I. r. vádlott megakadályozta, és a szökésében segítséget nyújtó B. I-t elkergette a lakásból. Egyúttal közölte vele, hogy 70.000 forintért elengedi a sértettet. B. I-nek az ismerőseitől 50.000 forintot sikerült kérnie, melyet átadott az I. r. terheltnek, aki ennek fejében elengedte a sértettet azzal, hogy a további 20.000 forintot később kell B. I-nek megfizetnie.

Az ügyben eljáró ügyészség – helyesen – kitarattóság büntette, személyi szabadság megsértésének büntette, továbbá személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntette miatt emelt vádat az I. és II. r. vádlottakkal szemben, mert ez esetben a sértett személyi szabadságtól való megfosztása nem az emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekmény elkövetésekor, hanem az azt megelőző időszakban, a kitarattóság büntettének elkövetésével egyidejűleg állt fenn.

Szeretném kiemelni továbbá, hogy a prostitúcióval kapcsolatos, emberkereskedelemmel összefüggő bűncselekmények esetén a fiatalok sértettek „nagykorúsítása” érdekében elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt 2 vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására került sor. Ugyanakkor összesen 5 ügyben tartalmazott közokirat-hamisítás elkövetésére vonatkozó tényeket, de három további ügyben az elkövetők kiléte nem volt

felderíthető. Ezen kívül megjegyzem, hogy közokirat-hamisítás miatt elmarasztalt 2 terhelt cselekménye az emberkereskedelemmel közvetlenül nem volt összefüggésben, továbbá azt is, hogy a hamis közokiratot – az őket igazoltató hatósági személyeknek történt bemutatással – felhasználó sértettekkel szemben e bűncselekmények miatt nem folyt büntetőeljárás.

Az orgazdaság vétsége egy ügyben, négy elkövető esetén állt halmazatban az emberkereskedelem büntetével, a tényállásban rögzítettek szerint a sértettet megvásárló vádlottak zárjegy nélküli cigarettával fizettek a sértettért.

Az emberölés büntetének kísérlete miatt egy korábban már részletesen ismertetett ügyben, a spanyolországi prostitúciós hálózatot működtető vádlottakat marasztalta a bíróság. Az emberölés büntetének kísérletét megvalósító cselekményt rögzítő történeti tényállás szerint a terheltek – elkülönített ügyben elmarasztalt vádlott-társaikkal – egy ugyancsak prostituáltakat futtató „konkurens” személyt bántalmaztak olyan mértékben és módon, hogy az az emberölés büntetének kísérlete miatti elítéléshez vezetett.

9.4. Az embercsempészs és az emberkereskedelem bűncselekményének fogalmi elhatárolása

Bár a vizsgált ügyek között nem szerepel embercsempészet, mégis indokolt elhatárolni a két bűncselekményt. Indokolt feltárni a két fogalom közötti alapvető, lényegi különbségeket és összehasonlítani. Ezt követően lehet a két bűncselekményt egymástól elhatárolni

A Palermói Egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészése elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyvében megtalálható a migránsok csempészetének a fogalma. E fogalom-meghatározás szerint csempészetnek minősül: „valamely személynek – közvetett vagy közvetlen módon, pénzügyi ellenszolgáltatás vagy egyéb vagyoni haszonszerzés végett – valamely olyan Részes Államba való illegális belépéséhez nyújtott segítség, amely államnak a személy nem állampolgára, vagy ott állandó tartózkodási jogosultsággal nem rendelkezik”.

Az emberkereskedelem fogalmának az embercsempészet fogalmától való elhatárolása során lényegében 3 fogalmat szükséges megvizsgálni.

Ezen fogalmak a következők: **a beleegyezés, a kizsákmányolás és a határokon átnyúló elem.**

- **Beleegyezésnek minősül**, ha a határokon átcsempészett migránsok beleegyeztek a csempészésbe, míg az emberkereskedelem áldozatai vagy egyáltalán nem adták beleegyezésüket, vagy a beleegyezés az emberkereskedők megtévesztő cselekményének eredménye volt;

- **Kizsákmányolás fogalma**: míg az embercsempészés cselekménye befejeződik a határ átlépésével, addig az emberkereskedelem lényegi eleme az áldozat folyamatos kizsákmányolása haszonszerzés céljából;

- **Határokon átnyúló elem**: míg az embercsempészés lényegét a határ átlépése adja, addig az emberkereskedelem megvalósulhat anélkül, hogy az áldozatot másik országba vagy az országon belül más helyre szállítanák.

10. Bizonyítási nehézségek

Önmagában az tény, hogy az emberkereskedelem bűncselekménye – különösen a prostitúcióval kapcsolatos cselekmények – miatt indult ügyek többsége több vádlottas, illetőleg több cselekményes volt, utal arra, hogy az első- és másodfokon eljáró bíróságoknak jelentős bizonyítási nehézségekkel kellett megküzdeniük a bizonyítási eljárás során.

További nehézséget jelentett, hogy az ügyek túlnyomó többségében a sértettek vagy más tanúk a nyomozati szakban tett terhelő vallomásaikat a bíróság előtt visszavonták.

Az eljáró bíróságok a 16 befejezett ügyből 10 ügyben hivatkoztak az ítélet jogi indokolásában arra, hogy tetten érhető volt sértettek és más tanúk befolyásolása, megfélemlítése, megfélemlítése, aminek hatására a tanúk visszavonták, módosították a vallomásaikat, vagy nem jelentek meg a tárgyaláson. Az egyik ügyben az elsőfokú bíróság jogi indokolásában kifejtette, hogy a vádlottak, a sértett, valamint az ügyben kihallgatott további tanúk folyamatosan módosították a vallomásaikat, így lényegében nem volt olyan személy a bírósági eljárásban, aki két különböző alkalommal azonos tartalmú vallomást tett volna.

A tanúk befolyásolásának, megfélemlítésének kiküszöbölése érdekében az eljáró bíróságok a vizsgált ügyek többségében éltek a büntetőeljárás törvény adta lehetőségekkel, így a törvényes feltételek fennállása esetén a tanúk kihallgatása zárt tárgyaláson történt, vagy a bíróságok – a tanúk személyes adataik zárt kezelése mellett – lehetőséget biztosítottak a tanúkihallgatás megkeresett vagy kiküldött bíró útján való fogantatására. Volt olyan ügy, amelyben a bíróság a tanút a terhelt távollétében hallgatta ki, de arra is volt példa, hogy a bíróság engedélyezte, hogy a tanú írásban tegyen vallomást.

Az így kihallgatott tanúk vallomásainak tárgyalás anyagává tétele azonban nem minden esetben volt perrendszerű, ami a fellebbezési eljárásokban három esetben kiküszöbölhetetlen eljárási szabálysértés miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, és az elsőfokú eljárás megismétléséhez vezetett.

A bizonyítási eljárást nehezítette továbbá, hogy mire az ügy bírósági szakba jutott, a nyomozás során kihallgatott tanúk – akiknek a vallomásán alapult a tényállás – időközben ismeretlen helyre távoztak, így a bírósági eljárásban nem voltak kihallgathatók.

A már többször hivatkozott spanyolországi prostitúciós hálózatot fenntartó vádlottak ügyében az elsőfokú bíróság a 2000-2002 januárjáig elkövetett cselekményeket 2007-2008-ban bírálta el, így a sokéves időmúlás miatt az ügyben vallomást tevő személyek bizonytalanná, hezitálóvá váltak. Ezen kívül ebben az ügyben a spanyolországi hatóságok csekély együttműködési készsége is nehezítette a bizonyítást azáltal, hogy jelentős időbeli késedelemmel, és/vagy hiányos iratokkal tettek eleget a bíróság megkeresésének. Ugyancsak ebben az ügyben fordult elő az a kivételes helyzet, hogy a II-III. és IV. r. vádlottak az I. r. vádlottal szemben hozott elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését követően, a megismételt eljárásban kerültek kézre, így az ügyek egyesítését követően azonos eljárásban került sor a terhelt elítélésére.

A vádlottak egyébként az esetek túlnyomó többségében tagadták a terheltre rótt bűncselekményeket, vagy éltek a hallgatás jogával. Teljes vagy részbeni beismerő vallomást csak kivételesen, leggyakrabban a titkos információgyűjtés eredményeként készült lehallgatási jegyzőkönyvek ismertetését követően, és annak tartalmára tekintettel tettek. Gyakori volt az a védekezés, hogy a prostitúciós tevékenység, illetőleg az emberkereskedelemmel kapcsolatos cselekmény a sértettek beleegyezésével történt, továbbá

jellemzően több esetben a terheltek arra is hivatkoztak, hogy a sértettekkel korábban érzelmi kapcsolatban álltak, és a sértettek a velük való szakítás miatt tettek rájuk nézve hamis tartalmú, terhelő vallomást.

A spanyolországi ügyön túlmenően további 5 ügyben nehezítette a bizonyítást a sokéves időmúlás, amely miatt egyrészt a tanúk nem voltak felkutatathatók, így ismételt kihallgatásukra nem volt lehetőség, vagy éppen nagyszámú tanút – köztük az időközben már elítélt vádlottársakat – kellett ismételten, immár tanúként kihallgatni. Ez utóbbi esetben a tanúk kihallgatásuk során nem emlékeztek pontosan a sok évvel korábban történt eseményekre.

Három ügyben fordult elő, hogy a szökésben lévő terhelttel szemben – vádlott-társainak elítélését követően, hosszú évekkel később – elkülönített eljárásban folytatták le a büntetőeljárását.

A sokéves időmúlás egyébként kivétel nélkül a vádlottak szökése, elrejtőzése miatt következett be.

Mindezek a bizonyítási eljárást jelentősen nehezítő körülmények azt eredményezték, hogy nagyobb hangsúlyt kapott az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő, mérlegelő tevékenysége.

Ugyanakkor nagymértékben segítette a bizonyítást, illetőleg megkönnyítette a bizonyítékok mérlegelését az – akár az adott ügyben, akár más ügyben – elrendelt titkos információszerzés adatai.

Titkos információgyűjtés elrendelésére a 16 vizsgált ügyet figyelembe véve 5 esetben került sor, ebből háromszor az adott ügyben, kétszer pedig más ügyben elrendelt titkos információgyűjtés eredményeként készült okirati bizonyítékok álltak a bíróság rendelkezésére.

Az egyik vizsgált ügy érdekessége, hogy a bizonyítás során a bíróság más ügyben elrendelt titkos információgyűjtés adatait is felhasználta, melyben több vádlottra nézve is rendelkezésre álltak terhelő adatok, de a bíróság azokat csak az I. r. vádlott esetében vehette figyelembe, mert a másik ügyben engedélyezett titkos információgyűjtésnek csak az I. r. vádlott volt a célszemélye.

Egy másik esetben a másodfokú bíróság arra hivatkozott, hogy a maximális időtartamra, 90+90 napra engedélyezett titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok használhatók fel a büntetőeljárásban, így az ezt követő napon rögzített beszélgetést kirekesztette az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok köréből.

11. Büntetés kiszabási kérdések

A vizsgálat tárgyává tett 16 befejezett büntető ügyben összesen 46 vádlottal szemben alkalmazott a bíróság végrehajtandó szabadságvesztést, valamint közügyektől eltiltást, míg 8 vádlottal szemben felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására került sor. Közülük 1 vádlottal szemben pénzmellékbüntetés kiszabására is sor került. Megjegyzem, hogy az emberkereskedelem bűncselekményében nem érintett vádlott-társakkal szemben kiszabott büntetéseket az adat megállapítása során nem vettem figyelembe.

Ezen kívül 2 ügyben, négy vádlottal szemben fordult elő, hogy a bíróság a az ellene emberkereskedelem büntette miatt emelt vád alól felmentette. Az egyik vádlott felmentése teljes körű volt. Ez utóbbi felmentés indoklásaként a bíróság arra hivatkozott, hogy az eljárás során nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a vádirati tényállásban szereplő személy és a vádlott ugyanaz a személy lett volna.

Egy másik ügyben a másodfokú bíróság 3 vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a vádlottakat az ellenük 1-1 rb. emberkereskedelem vádja alól felmentette, és a vádlottaknak az elsőfokú bíróság által emberkereskedelem büntetteként értékelt cselekményét kizárólagosság büntetteként minősítette.

A büntető ügyek vizsgálata során a bíróságok által kiszabott végrehajtandó szabadságvesztések tartamának vizsgálatát is elvégeztem, de azok ismertetését mellőzöm, mert a megállapított adatok általános következtetésre – az adott ügyekben felmerült, vádlottanként igen széles körben megállapított büntetés kiszabási körülmények miatt – nyilvánvalóan nem alkalmasak.

Annyi azért e lényeges adat hiányában is megállapítható, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása körében a vádlottak terhére súlyosító körülményként értékelték általában a büntetett előéletet. Valamint a különös és a többszörös visszaesői minőséget, a többszörös visszaesésen túli büntetettséget, a kettőnél nagyobb számú halmazatot, a folytatólagos elkövetést, a kezdeményező szerepet, a társtettségét, a bűnszövetség megállapíthatóságát el nem érő szervezettséget, a bűnsegédi minőséget, a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést, a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetést, továbbá a vádlott személyében rejlő, kiemelkedő társadalomra veszélyességet.

Ezzel szemben a vádlottak javára, enyhítő körülményként vették figyelembe a bíróságok általában az időmúlást, felróhatóság ellenére a rendkívüli időmúlást nagy súllyal, a kisgyermekes családos állapotot, a kiskorú gyermekről való gondoskodást, a teljes vagy részbeni beismerő vallomást, a beszámítási képességet nem érintő enyhe fokú gyengeelméjűséget, és kivételesen, mindössze két esetben – ráadásul tévesen – a sértett beleegyezését.

12. A büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenység főbb adatai

Emberkereskedelem Btk. 175/B.§

Összefoglaló adatok

1. számú táblázat

Ügyészégek	Jogerős bírósági határozattal elbírált *		E b b ő l							
	ügyek száma	vádlottak száma	bíróság elé állítás				vádirattal			
			ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádlott %	ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádlott %
Főváros	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Baranya megye	3	6	0	0,00	0	0,00	3	100,00	6	100,00
Bács-Kiskun megye	2	2	0	0,00	0	0,00	2	100,00	2	100,00
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Pest megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Zala megye	2	5	0	0,00	0	0,00	2	100,00	5	100,00
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
2010. év összesen	10	16	0	0,00	0	0,00	10	100,00	16	100,00
2009. év összesen	12	28	0	0,00	0	0,00	12	100,00	28	100,00
2008. év összesen	15	42	0	0,00	0	0,00	15	100,00	42	100,00
2007. év összesen	8	26	0	0,00	0	0,00	8	100,00	26	100,00
2006. év összesen	9	23	0	0,00	0	0,00	9	100,00	23	100,00
2005. év összesen	20	47	0	0,00	0	0,00	20	100,00	47	100,00
2004. év összesen	19	45	0	0,00	0	0,00	19	100,00	45	100,00
2003. II. félév összesen	9	19	0	0,00	0	0,00	9	100,00	19	100,00

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Emberkereskedelem
Btk. 175/B.§**

A büntetések és az önállóan alkalmazott intézkedések megoszlása a jogerős bírósági határozat szerint

2. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	A fő büntetés neme							Önállóan alkalmazott mellék-büntetés, intézkedés
		életfogytig tartó szab. vesztés	hat. tartamú szabadság-vesztés	e b b ő l		közérdekű munka	pénz-büntetés	felfüg-gesztett pénz-büntetés	
				végrehajtható	felfüggesztett				
t e r h e l t									
Főváros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baranya megye	5	0	5	5	0	0	0	0	0
Bács-Kiskun megye	2	0	2	1	1	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Pest megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Zala megye	5	0	5	5	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	14	0	14	13	1	0	0	0	0
2009. év összesen	27	0	26	17	9	0	1	0	0
2008. év összesen	40	0	38	22	16	1	1	0	0
2007. év összesen	25	0	24	21	3	0	1	0	0
2006. év összesen	21	0	19	9	10	1	0	0	1
2005. év összesen	39	0	38	30	8	0	1	0	0
2004. év összesen	42	0	37	26	11	0	1	0	4
2003. II. félév összesen	16	0	16	12	4	0	0	0	0

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Emberkereskedelem
Btk. 175/B.§**

**Főbüntetés mellett alkalmazott mellékbüntetések alakulása a jogerős
bírószági határozat szerint**

3. számú táblázat

Ügyészségek	Vádottak száma, akiknél az ügyész főbüntetést indítványozott	Mellékbüntetés főbüntetés mellett					
		közügyektől eltiltás	foglalkozástól eltiltás	járművezetéstől eltiltás	kitiltás	kiutasítás	pénz-mellékbüntetés
		v á d l o t t					
Főváros	0	0	0	0	0	0	0
Baranya megye	5	5	0	0	0	0	2
Bács-Kiskun megye	2	1	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0	0	0	0
Pest megye	1	1	0	0	0	0	0
Zala megye	5	5	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	14	13	0	0	0	0	2
2009. év összesen	27	17	0	1	0	0	1
2008. év összesen	40	22	0	0	0	0	1
2007. év összesen	25	21	0	0	0	0	5
2006. év összesen	21	9	0	0	2	0	1
2005. év összesen	39	28	0	1	0	0	0
2004. év összesen	38	26	0	0	0	0	1
2003. II. félév összesen	16	12	0	0	0	0	0

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Emberkereskedelem
Btk. 175/B.§**

Önálló intézkedések alakulása a jogerős bírósági határozat szerint

4. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	Önálló intézkedés						
		megrovás	próbára-bocsátás	kényszer-gyógykezelés	elkobzás	vagyon-elkobzás	javítóintézeti nevelés	összesen
Főváros	0	0	0	0	0	0	0	0
Baranya megye	5	0	0	0	0	0	0	0
Bács-Kiskun megye	2	0	0	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Pest megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Zala megye	5	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	14	0	0	0	0	0	0	0
2009. év összesen	27	0	0	0	0	0	0	0
2008. év összesen	40	0	0	0	0	0	0	0
2007. év összesen	25	0	0	0	0	0	0	0
2006. év összesen	21	0	0	0	0	0	0	0
2005. év összesen	39	0	0	0	0	0	0	0
2004. év összesen	38	0	0	0	0	0	0	0
2003. II. félév összesen	16	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Emberkereskedelem
Btk. 175/B.§**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
váderedményesség**

5. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből	Felmentések száma		Megszüntetések száma			Váderedményesség	
		elítéltek száma	összesen		összesen				
v á d l o t t									
Főváros	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Baranya megye	6	5	1	0	1	0	0	0	5
Bács-Kiskun megye	2	2	0	0	0	0	0	0	2
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Pest megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Zala megye	5	5	0	0	0	0	0	0	5
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	16	14	2	0	2	0	0	0	14
2009. év összesen	28	27	1	0	1	0	0	0	27
2008. év összesen	42	40	2	0	2	0	0	0	40
2007. év összesen	26	25	0	0	0	1	1	0	26
2006. év összesen	23	21	2	0	2	0	0	0	21
2005. év összesen	47	39	8	0	8	0	0	0	39
2004. év összesen	45	42	3	0	3	0	0	0	42
2003. II. félév összesen	19	16	3	0	3	0	0	0	16

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Emberkereskedelem
Btk. 175/B.§**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
váderedményesség százalékosan**

6. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből	Felmentések aránya		Megszüntetések aránya			Váderedményesség		
		elítéltek aránya	összesen		összesen					
s z á z a l é k										
Főváros	1	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	-	-	0,00	
Baranya megye	6	83,33	16,67	0,00	100,00	0,00	-	-	83,33	
Bács-Kiskun megye	2	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
Borsod-A-Z megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
Pest megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
Zala megye	5	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	
2010. összesen	év	16	87,50	12,50	0,00	100,00	0,00	-	-	87,50
2009. összesen	év	28	96,43	3,57	0,00	100,00	0,00	-	-	96,43
2008. összesen	év	42	95,24	4,76	0,00	100,00	0,00	-	-	95,24
2007. összesen	év	26	96,15	0,00	-	-	3,85	100,00	0,00	100,00
2006. összesen	év	23	91,30	8,70	0,00	100,00	0,00	-	-	91,30
2005. összesen	év	47	82,98	17,02	0,00	100,00	0,00	-	-	82,98
2004. összesen	év	45	93,33	6,67	0,00	100,00	0,00	-	-	93,33
2003. II. összesen	fév	19	84,21	15,79	0,00	100,00	0,00	-	-	84,21

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

Kerítés Btk. 207.§

Összefoglaló adatok

7. számú táblázat

Ügyészségek	Jogerős bírósági határozattal elbírált *		E b b ő l							
	ügyek száma	vádoltak száma	bíróság elé állítás				vádirattal			
			ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádolt %	ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádolt %
Főváros	6	11	0	0,00	0	0,00	6	100,00	11	100,00
Baranya megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Békés megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Csongrád megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Fejér megye	1	7	0	0,00	0	0,00	1	100,00	7	100,00
Győr-M-Sopron megye	8	19	0	0,00	0	0,00	8	100,00	19	100,00
Hajdú-Bihar megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Jász-N-Szolnok megye	2	2	0	0,00	0	0,00	2	100,00	2	100,00
Pest megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Szabolcs-Sz-B megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Vas megye	2	3	0	0,00	0	0,00	2	100,00	3	100,00
Veszprém megye	1	6	0	0,00	0	0,00	1	100,00	6	100,00
Zala megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
2010. év összesen	28	56	0	0,00	0	0,00	28	100,00	56	100,00

2009. év összesen	23	33	0	0,00	0	0,00	23	100,00	33	100,00
2008. év összesen	26	44	0	0,00	0	0,00	26	100,00	44	100,00
2007. év összesen	33	58	0	0,00	0	0,00	33	100,00	58	100,00
2006. év összesen	33	52	0	0,00	0	0,00	33	100,00	52	100,00
2005. év összesen	35	73	0	0,00	0	0,00	35	100,00	73	100,00
2004. év összesen	44	96	0	0,00	0	0,00	44	100,00	96	100,00
2003. II. f. év összesen	22	34	2	9,09	2	5,88	20	90,91	32	94,12

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Kerítés
Btk. 207.§**

A büntetések és az önállóan alkalmazott intézkedések megoszlása a jogerős bírósági határozat szerint

8. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	A főbüntetés neve							Önállóan alkalmazott mellék-büntetés, intézkedés
		életfogytig tartó szab. vesztes	hat. tartamú szabadságvesztés	ebből		közérdekű munka	pénzbüntetés	felfüggesztett pénzbüntetés	
				végrehajtott andó	felfüggesztett				
terhelt									
Főváros	10	0	6	5	1	0	3	0	1
Baranya megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Békés megye	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Csongrád megye	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fejér megye	7	0	6	0	6	0	0	0	1
Győr-M-Sopron megye	19	0	17	13	4	0	2	0	0
Hajdú-Bihar megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Jász-N-Szolnok megye	2	0	2	1	1	0	0	0	0
Pest megye	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Szabolcs-Sz-B megye	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vas megye	3	0	2	0	2	0	1	0	0
Veszprém megye	6	0	2	0	2	0	4	0	0
Zala megye	1	0	1	1	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	53	0	39	23	16	0	12	0	2
2009. év összesen	29	0	25	14	11	0	4	0	0
2008. év összesen	36	0	29	13	16	0	6	0	1
2007. év összesen	51	0	44	32	12	0	3	0	4
2006. év összesen	41	0	39	27	12	0	1	0	1
2005. év összesen	61	0	61	39	22	0	0	0	0
2004. év összesen	89	0	79	40	39	0	9	1	0
2003. II. fév összesen	28	0	23	17	6	0	3	0	2

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Kerítés
Btk. 207.§**

Főbüntetés mellett alkalmazott mellékbüntetések alakulása a jogerős bírósági határozat szerint

9. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma, akiknél az ügyész főbüntetést indítványozott	Mellékbüntetés főbüntetés mellett					
		közügyektől eltiltás	foglalkozástól eltiltás	járművezetéstől eltiltás	kitiltás	kiutasítás	pénz-mellékbüntetés
		v á d l o t t					
Főváros	9	5	0	0	0	0	1
Baranya megye	1	1	0	0	0	0	0
Békés megye	1	0	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0	0	0	0
Csongrád megye	0	0	0	0	0	0	0
Fejér megye	6	0	0	0	0	0	0
Győr-M-Sopron megye	19	13	0	0	0	0	2
Hajdú-Bihar megye	1	1	0	0	0	0	0
Jász-N-Szolnok megye	2	1	0	0	0	0	0
Pest megye	1	0	0	0	0	0	0
Szabolcs-Sz-B megye	0	0	0	0	0	0	0
Vas megye	3	0	0	0	0	0	0
Veszprém megye	6	0	0	0	0	0	2
Zala megye	1	1	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	51	23	0	0	0	0	5

					0		
2009. év összesen	29	14	0	0	0	0	2
2008. év összesen	34	13	0	0	0	0	5
2007. év összesen	47	32	0	0	0	1	2
2006. év összesen	41	25	0	0	0	1	6
2005. év összesen	61	38	1	0	0	1	9
2004. év összesen	89	36	0	0	1	0	26
2003. II. fëv összesen	26	14	0	0	1	5	3

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Kerítés
Btk. 207.§**

Önálló intézkedések alakulása a jogerős bírósági határozat szerint

10. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	Önálló intézkedés						összesen
		megrovás	próbatá-bocsátás	kényszer-gyógykezelés	elkobzás	vagyon-elkobzás	javitóintézeti nevelés	
		elítélt						
Főváros	10	0	1	0	0	0	0	1
Baranya megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Békés megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Csongrád megye	0	0	0	0	0	0	0	0
Fejér megye	7	0	1	0	0	0	0	1
Győr-M-Sopron megye	19	0	0	0	0	0	0	0
Hajdú-Bihar megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Jász-N-Szolnok megye	2	0	0	0	0	0	0	0
Pest megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Szabolcs-Sz-B megye	0	0	0	0	0	0	0	0
Vas megye	3	0	0	0	0	0	0	0
Veszprém megye	6	0	0	0	0	0	0	0
Zala megye	1	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	53	0	2	0	0	0	0	2
2009. év összesen	29	0	0	0	0	0	0	0
2008. év összesen	36	0	0	0	0	0	1	1
2007. év összesen	47	0	0	0	0	0	0	0
2006. év összesen	41	1	0	0	0	0	0	1
2005. év összesen	61	0	0	0	0	0	0	0
2004. év összesen	89	0	0	0	0	0	0	0
2003. II. f év összesen	28	0	2	0	0	0	0	2

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Kerítés
Btk. 207.§**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
váderedményesség**

11. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből		Felmentések száma			Megszüntetések száma			Váderedményesség
		elítéltek száma	összesen	összesen	összesen	összesen	összesen	összesen		
										v á d l o t t
Főváros	11	10	0	0	0	1	1	0	11	
Baranya megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
Békés megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
Csongrád megye	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
Fejér megye	7	7	0	0	0	0	0	0	7	
Győr-M-Sopron megye	19	19	0	0	0	0	0	0	19	
Hajdú-Bihar megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
Jász-N-Szolnok megye	2	2	0	0	0	0	0	0	2	
Pest megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
Szabolcs-Sz-B megye	1	0	1	0	1	0	0	0	0	
Vas megye	3	3	0	0	0	0	0	0	3	
Veszprém megye	6	6	0	0	0	0	0	0	6	
Zala megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2010. év összesen	56	53	2	0	2	1	1	0	54	
2009. év összesen	33	29	1	0	1	3	3	0	32	
2008. év összesen	44	36	2	0	2	6	6	0	42	
2007. év összesen	58	51	2	0	2	5	5	0	56	
2006. év összesen	52	41	5	0	5	6	6	0	47	
2005. év összesen	73	61	8	0	8	4	4	0	65	
2004. év összesen	96	90	2	0	2	4	4	0	94	
2003. II. félév összesen	34	28	4	0	4	2	2	0	30	

**Kerítés
Btk. 207.§**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
váderedményesség százalékosan**

12. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből	Felmentések aránya			Megszüntetések aránya			Váderedményesség
		elítéltek aránya	összesen			összesen			
s z á z a l é k									
Főváros	11	90,91	0,00	-	-	9,09	100,00	0,00	100,00
Baranya megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Békés megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Borsod-A-Z megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Csongrád megye	1	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	-	-	0,00
Fejér megye	7	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Győr-M-Sopron megye	19	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Hajdú-Bihar megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Jász-N-Szolnok megye	2	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Pest megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Szabolcs-Sz-B megye	1	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	-	-	0,00
Vas megye	3	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Veszprém megye	6	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
Zala megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
2010. év összesen	56	94,64	3,57	0,00	100,00	1,79	100,00	0,00	96,43
2009. év összesen	33	87,88	3,03	0,00	100,00	9,09	100,00	0,00	96,97
2008. év összesen	44	81,82	4,55	0,00	100,00	13,64	100,00	0,00	95,45
2007. év összesen	58	87,93	3,45	0,00	100,00	8,62	100,00	0,00	96,55
2006. év összesen	52	78,85	9,62	0,00	100,00	11,54	100,00	0,00	90,38
2005. év összesen	73	83,56	10,96	0,00	100,00	5,48	100,00	0,00	89,04
2004. év összesen	96	93,75	2,08	0,00	100,00	4,17	100,00	0,00	97,92

2003. II. f év
 összesen 34 82,35 11,76 0,00 100,00 5,88 100,00 0,00 88,24

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

Üzletszerű kéjelgés elősegítése Btk. 205. §

Összefoglaló adatok

13. számú táblázat

Ügyészségek	Jogerős bírósági határozattal elbírált *		E b b ő l							
	ügyek száma	vádlottak száma	bíróság elé állítás				vádirattal			
			ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádlott %	ügyek száma	ügy %	ügyek vádlottjai	vádlott %
Főváros	9	15	0	0,00	0	0,00	9	100,00	15	100,00
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	100,00
Fejér megye	1	2	0	0,00	0	0,00	1	100,00	2	100,00
Veszprém megye	1	3	0	0,00	0	0,00	1	100,00	3	100,00
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
0	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-
2010. év összesen	12	21	0	0,00	0	0,00	12	100,00	21	100,00
2009. év összesen	9	15	0	0,00	0	0,00	9	100,00	15	100,00
2008. év összesen	27	38	0	0,00	0	0,00	27	100,00	38	100,00
2007. év összesen	27	38	0	0,00	0	0,00	27	100,00	38	100,00
2006. év összesen	42	70	0	0,00	0	0,00	42	100,00	70	100,00
2005. év összesen	36	60	0	0,00	0	0,00	36	100,00	60	100,00
2004. év összesen	43	74	0	0,00	0	0,00	43	100,00	74	100,00
2003. II. f év összesen	23	28	0	0,00	0	0,00	23	100,00	28	100,00

**Üzletszerű kéjelgés elősegítése
Btk. 205. §**

A büntetések és az önállóan alkalmazott intézkedések megoszlása a jogerős bírósági határozat szerint

14. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	A főbüntetés neve							Önállóan alkalmazott mellék-büntetés, intézkedés
		életfogytig tartó szab. vesztés	hat. tartamú szabadság-vesztés	e b b ő l		közérdekű munka	pénz-büntetés és	felfüggesztett pénzbüntetés	
				végrehajtható	felfüggesztett				
t e r h e l t									
Főváros	14	0	12	9	3	0	2	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Fejér megye	2	0	2	1	1	0	0	0	0
Veszprém megye	3	0	2	0	2	0	1	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	20	0	16	10	6	0	4	0	0
2009. év összesen	13	0	8	5	3	0	5	0	0
2008. év összesen	33	0	14	7	7	1	18	0	0
2007. év összesen	35	0	21	4	17	1	13	0	0
2006. év összesen	67	0	35	6	29	1	27	0	4
2005. év összesen	49	0	30	7	23	0	17	0	2
2004. év összesen	68	0	42	9	33	2	23	0	1
2003. II. félév összesen	22	0	15	8	7	0	6	0	1

**Üzletszerű kéjelgés elősegítése
Btk. 205. §**

**Főbüntetés mellett alkalmazott mellékbüntetések alakulása a jogerős
bírószági határozat szerint**

15. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma, akiknél az ügyész főbüntetést indítványozott	Mellékbüntetés főbüntetés mellett					
		közügyektől eltiltás	foglalkozástól eltiltás	járművezetéstől eltiltás	kitiltás	kiutasítás	pénz-mellékbüntetés
v á d l o t t							
Főváros	14	9	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	0	0	0	0	0
Fejér megye	2	1	0	0	0	0	0
Veszprém megye	3	0	0	0	0	0	2
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	20	10	0	0	0	0	2
2009. év összesen	13	4	0	0	0	0	1
2008. év összesen	33	5	0	0	0	0	4
2007. év összesen	35	4	0	0	0	0	8
2006. év összesen	67	5	0	0	0	1	12
2005. év összesen	49	6	0	1	0	0	10
2004. év összesen	68	5	0	0	0	3	8
2003. II. f év összesen	22	7	0	0	0	1	2

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Üzletszerű kéjelgés elősegítése
Btk. 205. §**

Önálló intézkedések alakulása a jogerős bírósági határozat szerint

16. számú táblázat

Ügyészségek	Terheltek száma, akikkel szemben büntetést vagy intézkedést alkalmaztak	Önálló intézkedés						összesen
		megrovás	próbára-bocsátás	kényszer-gyógykezelés	elkobzás	vagyon-elkobzás	javitóintézeti nevelés	
		elítélt						
Főváros	14	0	0	0	0	0	0	0
Borsod-A-Z megye	1	0	0	0	0	0	0	0
Fejér megye	2	0	0	0	0	0	0	0
Veszprém megye	3	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	20	0	0	0	0	0	0	0
2009. év összesen	13	0	0	0	0	0	0	0
2008. év összesen	33	0	0	0	0	0	0	0
2007. év összesen	35	0	0	0	0	0	0	0
2006. év összesen	67	0	4	0	0	0	0	4
2005. év összesen	49	0	2	0	0	0	0	2
2004. év összesen	68	0	1	0	0	0	0	1
2003. II. félév összesen	22	0	1	0	0	0	0	1

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Üzletszerű kéjelgés elősegítése
Btk. 205. §**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
váderedményesség**

17. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből	Felmentések száma			Megszüntetések száma			Váderedményesség
		elítéltek száma	összesen			összesen			
v á d l o t t									
Főváros	15	14	1	0	1	0	0	0	14
Borsod-A-Z megye	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Fejér megye	2	2	0	0	0	0	0	0	2
Veszprém megye	3	3	0	0	0	0	0	0	3
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010. év összesen	21	20	1	0	1	0	0	0	20
2009. év összesen	15	13	0	0	0	2	2	0	15
2008. év összesen	38	33	5	0	5	0	0	0	33
2007. év összesen	38	35	1	0	1	2	2	0	37
2006. év összesen	70	67	1	0	1	2	1	1	68
2005. év összesen	60	49	6	0	6	5	2	3	51
2004. év összesen	74	68	3	0	3	3	3	0	71

2003. II. f év
 összesen 28 22 1 0 1 5 5 0 27

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

**Üzletszerű kéjelgés elősegítése
 Btk. 205. §**

**Büntetőbíróságok által jogerősen elbírált büntetőügyek vádlottjai,
 váderedményesség százalékosan**

18. számú táblázat

Ügyészségek	Vádlottak száma	Ebből	Felmentések aránya			M e g s z ü n t e t é s e k a r á n y a			Váderedményesség	
		elítéltek aránya	összesen			összesen				
s z á z a l é k										
Főváros	15	93,33	6,67	0,00	100,00	0,00	-	-	93,33	
Borsod-A-Z megye	1	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
Fejér megye	2	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
Veszprém megye	3	100,00	0,00	-	-	0,00	-	-	100,00	
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	
2010. összesen	év	21	95,24	4,76	0,00	100,00	0,00	-	-	95,24
2009. összesen	év	15	86,67	0,00	-	-	13,33	100,00	0,00	100,00
2008. összesen	év	38	86,84	13,16	0,00	100,00	0,00	-	-	86,84
2007. összesen	év	38	92,11	2,63	0,00	100,00	5,26	100,00	0,00	97,37
2006. összesen	év	70	95,71	1,43	0,00	100,00	2,86	50,00	50,00	97,14
2005. összesen	év	60	81,67	10,00	0,00	100,00	8,33	40,00	60,00	85,00
2004. összesen	év	74	91,89	4,05	0,00	100,00	4,05	100,00	0,00	95,95

2003. II. f év									
összesen	28	78,57	3,57	0,00	100,00	17,86	100,00	0,00	96,43

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

Bűncselekmény eljárás befejezés	2001. év		2002. év		2003. év		2004. év		2005. év		2006. év		2007. év		2008. év		2009. év		2010. év	
	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált	Feljelentett cselekmény összesen	ebből regisztrált
175/B. § Emberkereskedelem	70	34	73	34	53	19	34	22	47	28	16	5	50	28	28	10	26	9	21	8
<i>Feljelentés elutasítás</i>																				
elévülés		0		0		0		0		0		0		0		0		0		1
<i>Nyomozás megszüntetés</i>																				
a bűncselekményt nem a gyanúsított követte el		0		1		0		0		0		0		0		0		0		0
nem állapítható meg az elkövető kiléte		2		1		0		0		0		0		0		0		0		0
nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el		6		2		1		0		0		0		1		0		0		0
büntethetőséget kizáró egyéb ok		0		0		0		0		0		0		1		0		0		0
elévülés		0		0		0		0		1		0		0		0		0		0
megrovás		0		0		0		0		0		0		1		0		0		0
<i>Vádemelés</i>																				
vádirat		25		30		18		19		27		5		25		10		8		6
bírószék elé állítás		1		0		0		1		0		0		0		0		0		0
vádemelés távollévő terhelt ellen		0		0		0		1		0		0		0		0		1		0
<i>Egyéb befejezés</i>																				
nem állapítható meg az elkövető kiléte		0		0		0		1		0		0		0		0		0		1
205. § Üzletszerű kéjelgés elősegítése	106	59	72	51	67	45	78	47	70	36	64	31	57	35	24	10	22	11	26	11
<i>Feljelentés elutasítás</i>																				
elévülés		0		0		0		0		1		0		0		0		0		0
<i>Nyomozás megszüntetés</i>																				
a bűncselekményt nem a gyanúsított követte el		0		0		0		1		0		0		0		0		0		0
nem állapítható meg az elkövető kiléte		2		2		1		0		0		1		3		1		0		0
nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el		1		3		1		1		1		0		2		0		0		0
büntethetőséget kizáró egyéb ok		0		0		0		0		0		1		0		0		0		0

elévülés	2	3	0	0	0	2	0	1	0	0
megrovás	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0
<i>Vádemelés</i>										
vádirat	21	22	31	37	27	18	27	8	8	10
vádindítvány	27	19	9	0	0	0	0	0	0	0
pénzbüntetésre indítvány	4	0	1	1	1	5	2	0	1	0
tárgyalás mellőzésével felfüggesztett szabadság vesztesre indítvány	2	2	1	2	1	2	0	0	0	0
vádemelés tárgyalásról való lemondással	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
<i>Egyéb befejezés</i>										
nem állapítható meg az elkövető kiléte	0	0	1	4	5	1	0	0	0	1

Forrás: Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztály

VII. Nemzeti stratégia és jövőkép

1. Az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

Az egyik fontos jogszabály az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

„...Szem előtt kell tartani az emberi jogok tiszteletben tartását - különös tekintettel a gyermeki jogokra -, a kiszolgáltatott helyzetű áldozatok védelmét, valamint a diszkriminációmentességet, így különösen a nemek közötti egyenlőség biztosítását, mely a nők és férfiak eltérő szükségleteinek felismerésén alapszik.”¹⁶²

A Kormányhatározat pontosan felvázolta azokat a célokat, feladatokat, amelyek megvalósítása elengedhetetlen az emberkereskedelem elleni küzdelemben. Egyben meghatározta azokat a szervezeteket is, kormányzati, az igazságszolgáltatás, valamint a nem-kormányzati szektor területéről - amelyeknek a feladatai közé tartozik a célok megvalósítása.

A stratégiában résztvevő szervek, szervezetek:

- az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium érintett szakfőosztályai,(jelenleg: KIM)
- az Országos Rendőr-főkapitányság,
- a Nemzeti Nyomozó Iroda,
- a korábbi Határőrség Országos Parancsnoksága,
- Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal,
- Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat,
- Rendőrtiszti Főiskola,
- Országos Kriminológiai Intézet,
- Országos Igazságszolgáltatási Tanács,

¹⁶² Az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat

- Legfőbb Ügyészség,
- Szociális és Munkaügyi Minisztérium,
- Külügyminisztérium,
- az érintett társadalmi szervezetek.

A Nemzeti Stratégiát véleményezte:

- IOM Nemzetközi Migrációs Szervezet.

A szervezetek kijelöléséből egyértelművé válik, hogy az emberkereskedelem problémája összetett, sokrétű, komplex, szerteágazó problémakör, amely feladatkörök megoldása során az alábbi szempontok, elvek, célkitűzések szem előtt tartása elengedhetetlen:

- megelőzés,
- bűnüldözés büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának fokozása
- az áldozatsegítés kérdéseinek megoldása
- nemzeti és nemzetközi együttműködés feltételeinek a megteremtése
- civil szervezetek bevonása
- a társadalmi szervezetek és az érintett kormányzati szervek közötti szoros együttműködés kialakítása
- a nemzeti hatóságok és a nemzetközi szervezetek közötti együttműködés.
- szakemberek oktatása;
- információs bázis kialakítása;
- koordinációs mechanizmus

A Kormány nemzeti stratégiaként fogadta el az emberkereskedelem elleni küzdelmet, feladatok megvalósítását, ezzel is hangsúlyozta a tennivalók jelentőségét, és utalt a teendők megvalósítása során szükséges konszenzus megteremtésére.

A Kormányhatározat pontosan meghatározta az emberkereskedelem elleni fellépés alapelveit, általános és specifikus céljait, és prioritásait. Egyszersmind megszabta a specifikus célok megvalósítását szolgáló konkrét programokat, határidőket, felelősöket is.

2. 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat az emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról

A kormányhatározat adatainak felhasználásával szeretném bemutatni az emberkereskedelemtől kialakított **hazai helyzetképet, körképet.**

2. 1. Adatok és tények az emberkereskedelemtől

Az ismertté vált bűncselekmények száma és jellemzői:

Ismeretes, hogy a 2006. évi adatok szerint világszerte évente mintegy 800 000 fő, elsősorban nők és gyermekek esnek az emberkereskedelem áldozatául. Hangsúlyozandó, hogy ez a szám nem foglalja magában az országon belüli emberkereskedelem áldozatait, mely körültekintő becslések szerint is milliós nagyságrendű lehet.

Az Európa Tanács által végzett tanulmányok, felmérések, kutatások alapján tényként megállapítható, hogy európai viszonylatban a női áldozatok 78%-a Kelet-Európából származik.

Több felmérés szerint is **Magyarország elsősorban tranzit-országnak** mondható az Ukrajnából, Moldáviából, Bulgáriából, Romániából Nyugat-Európába és az Egyesült Államokba irányuló szexuális kizsákmányolást jelentő, prostitúciós célú emberkereskedelem tekintetében.

Ugyanakkor Magyarország nem csak tranzit-ország, hanem **kiinduló ország** is. Magyarországról az úti cél főként Ausztriába, Németországba, valamint más nyugat-európai országokba vezet.

Másrészt **cél-országként is szerepel** Ukrajna, Moldávia, Románia és Oroszország viszonylatában.

A rendelkezésre álló hazai statisztika azt mutatja, hogy 1999 és 2003. év között az emberkereskedelem elkövetőinek a száma 2-és 39 között volt¹⁶³

A részletes és pontos, hiteles statisztikai elemzést a rendelkezésre álló egységes ügyészi statisztikai adatok alapján külön fejezetben jelenítem meg.

Egy 5 éves időszakot felölő hazai statisztika szerint **2000. és 2005.** év között összesen **153** eset vált ismertté a nyomozó hatóságok számára az emberkereskedelem bűntettei közül.

3. A sértetti, elkövetői oldalról az emberkereskedelem jellemzői:

3.1. Az emberkereskedelem sértettjei a nemek megoszlása alapján

Amennyiben a sértetti oldalról, az áldozatok neme alapján vizsgáljuk az emberkereskedelem bűncselekményét, akkor megállapítható, hogy e tekintetben a magyarországi számarányok lényegében megegyeznek az európai, amerikai adatokkal. A sértettek túlnyomó többsége vagyis 72%-a nő, és csak 7%-a, pedig férfi.

A sértettek 21%- a tekintetében nem váltak ismertté a sértettek nemére vonatkozó adatok, illetve a sértettek ismeretlenek maradtak.

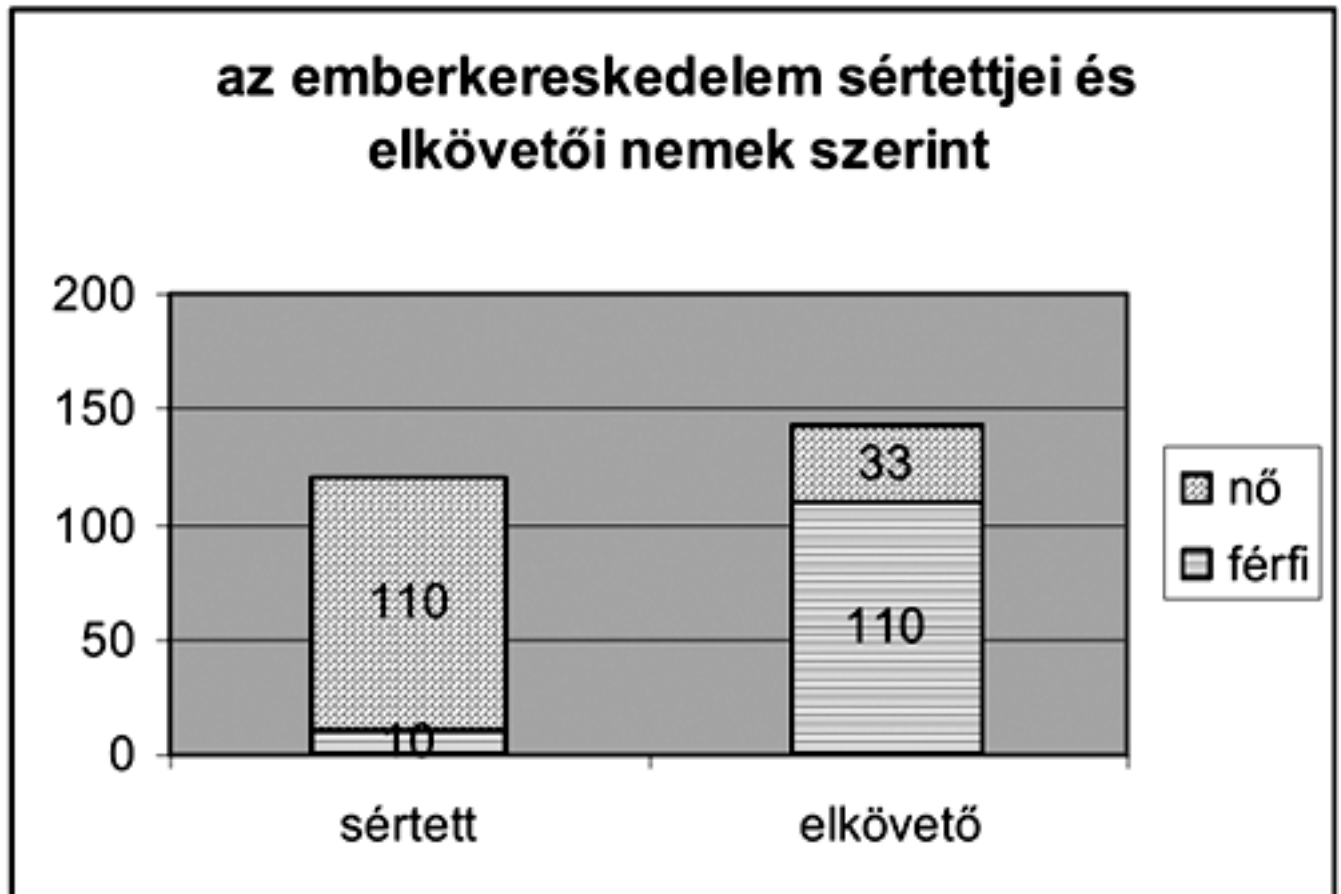
3.2 Az emberkereskedelem elkövetői a nemek megoszlása alapján¹⁶⁴

Az elkövetők nemével kapcsolatban megállapítható, hogy 77%-ban férfi e bűncselekmények elkövetője.

¹⁶³ Kovács Attila : Az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelem Magyarországon a az Európai Unióhoz való csatlakozás fényében. Ügyészek Lapja 2004./5. 24. o.

¹⁶⁴ ERÜBS 2007. december

Jóllehet a bírói gyakorlatban többször találkoztam e bűncselekmény női elkövetőivel is, a nők e bűncselekmény elkövetőiként elsősorban a béranyaság „vállalása” során valósítják meg e bűncselekmény törvényi tényállását.

(ERÜBS 2007. december)

Amennyiben a sértetti oldalt az életkor alapján vizsgáljuk, akkor egyértelművé válik, hogy a sértettek túlnyomó része, fiatal felnőtt, vagy azt az életkort épp, hogy meghaladta. Ez nyilvánvaló összefüggésben van azzal, hogy az emberkereskedelem elkövetése esetén, a világon a kizsákmányolás formái között az első helyen a prostitúciós kizsákmányolás, vagyis a sexrabszolgaság szerepel. A sértettek, áldozatok zömében fiatalok, vagyis 15-36 év közöttiek, bár nincs életkori megkötés.

Az elkövetői oldal korfáját vizsgálva, viszont az állapítható meg, hogy a legnagyobb arányban, vagyis az emberkereskedelmet elkövetők a 25-59 év közötti elkövetők szerepelnek. Ugyanakkor e korosztályi elkövetőkhöz csak viszonylag kis százalékban „kötődnek” sértettek, áldozatok.

A fiatal elkövetők a hasonló korú 18-24 év közötti sértettekhez kötődnek.¹⁶⁵ Fordított arányosság állapítható meg az elkövetők és a sértettek kora között. Az áldozatok, sértettek több mint fele lényegében fiatal felnőtt, az elkövetők túlnyomó többsége, pedig 25 – 59 életkor közötti.

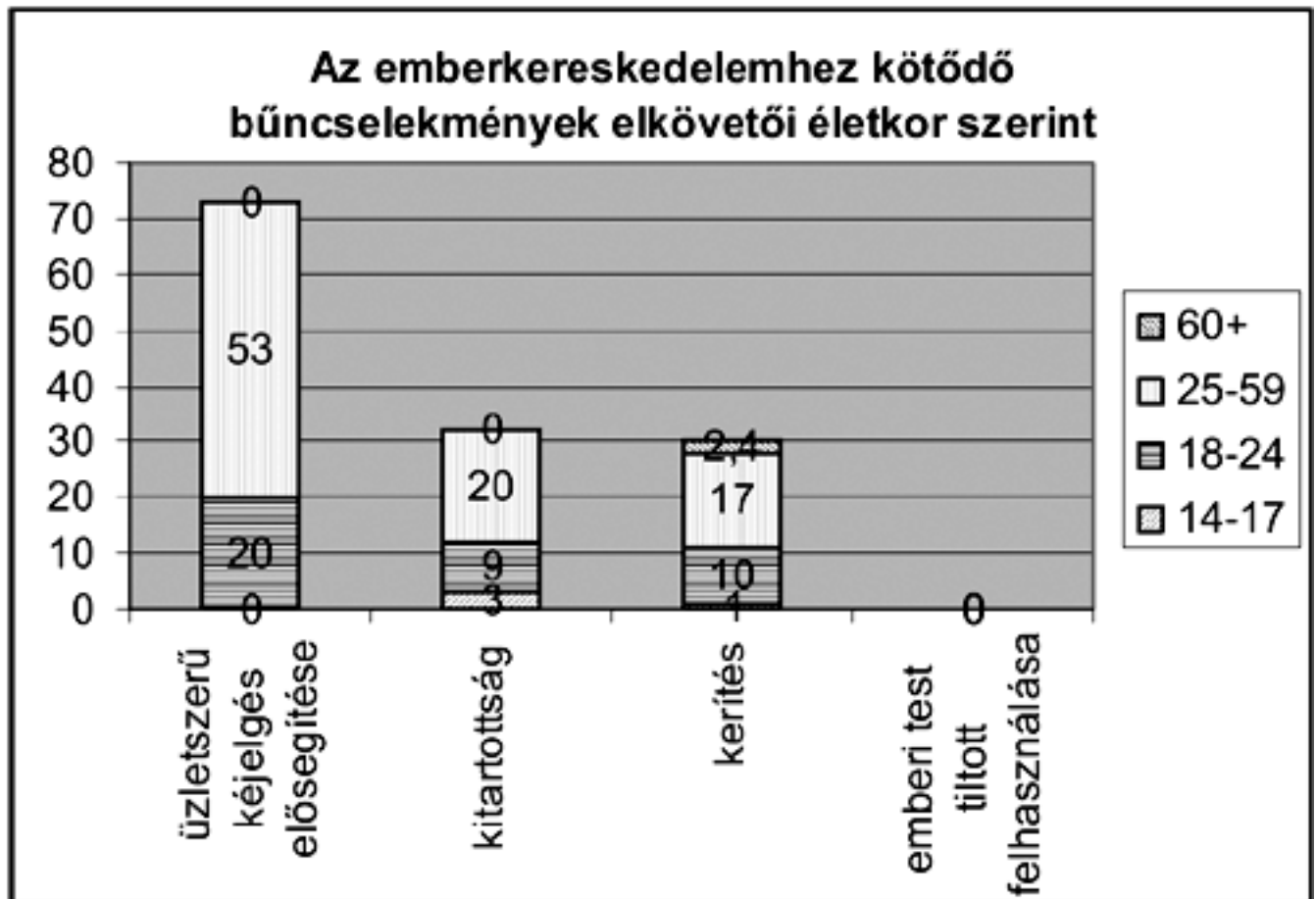
(ERÜBS 2007. december)

¹⁶⁵ ERÜBS 2007. december

Az elkövető és a sértett közötti viszony vizsgálatára is sor került és az volt megállapítható, hogy az elkövetők az esetek többségében, vagyis 54%-ban a sértett számára ismeretlen személyek, mintegy 17%-ban, pedig a sértettek alkalmi ismerősei voltak .

3.3 Az emberkereskedelemhez kötődő bűncselekmények elkövetői életkor szerinti megoszlása.¹⁶⁶

Az emberkereskedelem büntettéhez számos más bűncselekmény is szorosan kapcsolódik, sőt a gyakorlatban épp az jelenti a problémát, hogy a bizonyítási nehézségek miatt, valójában az emberkereskedelem helyett más bűncselekmény, nevezetesen kitarottság, kerítés, üzletszerű kéjelgés elősegítése, emberi test tiltott felhasználása megállapítása történhet.

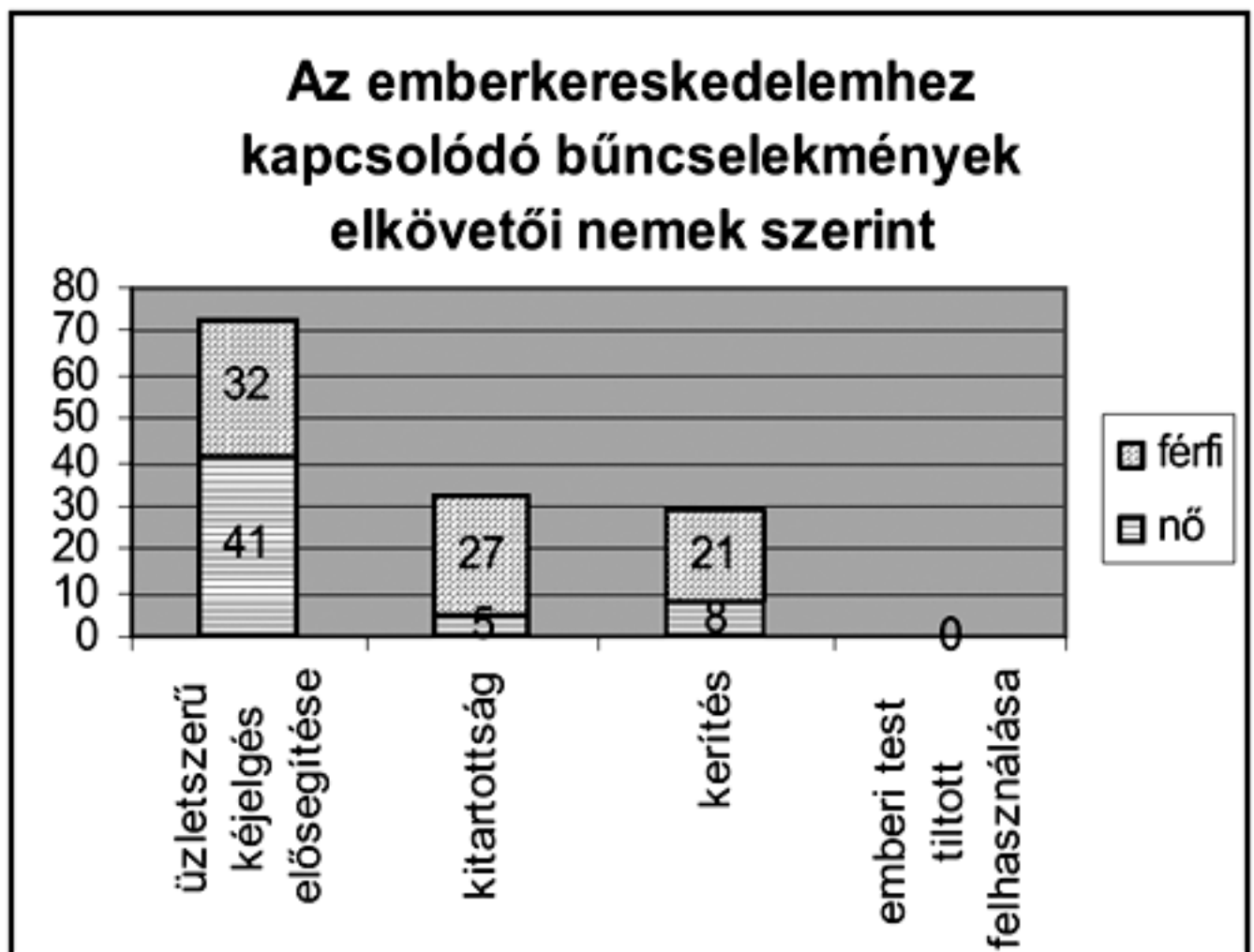

(ERÜBS 2007. december)

¹⁶⁶ ERÜBS 2007. december

E táblázat egyértelműen azt reprezentálja, hogy az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények elkövetőinek túlnyomó többsége a 25-59 év közötti férfi korosztályba tartozik és a legtöbbük az üzletszerű kéjelgés elősegítését valósítja meg. Lényegében ugyanazok a százalékos arányok jelennek meg, e statisztikai adatok alapján, mint az emberkereskedelmet elkövetők esetén.

Az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekményt elkövetők nemek szerinti arányát vizsgálva, az állapítható meg, hogy az üzletszerű kéjelgés elősegítése bűncselekmény elkövetőinek nagyobb aránya nő és a kisebb aránya férfi. A bírói gyakorlatban is érzékelhető, hogy a bordélyházat „üzemeltetők” túlnyomó része „történelmi” hagyomány alapján is a női nemhez tartozik. Míg a kitarottság és a kerítés bűncselekménye esetén az elkövetők túlnyomó többsége férfi.

(ERÜBS 2007. december)

A 2000. és 2005. közötti intervallumban 315 üzletszerű kéjelgés elősegítése, 362 kitartottság, 521 kerítés és 1 emberi test tiltott felhasználása eset vált ismertté.

Összefoglalva megállapítható, hogy az emberkereskedelmet elkövetők és az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekményt elkövetők túlnyomó hányadát 25-59 év közötti férfiak teszik ki.

VIII. Felhasznált irodalom

Dr. Czine Ágnes – Donat Ebert: A bírósági ügyintéző intézménye Németországban és Magyarországon. „Iudex non calculat” avagy a bírósági ügyintéző Németországban. Magyar Jog 2002/10/ 592.-597.o.

Dr. Czine Ágnes: A titkos információgyűjtés néhány jogértelmezési kérdése. Fundamentum – Emberi jogi folyóirat – 2006/2. szám - I/119-125. (2006.)

Dr. Czine Ágnes – dr. Szabó Sándor – dr. Villányi József: Az előzetes döntéshozatali eljárás a büntető ügyszakban. Bp. HVG- ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft, 2006. (I.II. és III. fejezet saját rész: 31-219.oldal) 633, és . 1 CD melléklet

Dr. Czine Ágnes: Néhány gondolat a büntető jogalkotásról és kábítószerfüggőség kérdéséről az Európai Unió Tanácsa 2004/757/IB (2004. X. 25.) számú kerethatározatának kapcsán. Erdősy Emil-jubileum. 2005. 93-106.

Dr. Czine Ágnes A pénzmosás elleni küzdelem aktuális kérdései Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar 2005. 31-42.

Dr. Czine Ágnes - A pénzmosás és a bírói gyakorlat Belügyi Szemle 2005/10.(73-84.o)

Dr. Árpási Hajnalka - Dr. Czine Ágnes - Dr. Nárái József - Dr. Szabó Sándor – Dr. Vaskuti András: Az OLAF a magyar büntető bíró szemével (343-358.) Európai jog a gyakorlatban (Kézikönyv a magyar bírák számára) Szerkesztette: Dr. Donat Ebert és az OITH Oktatási Főosztálya (2005.)

Dr. Czine Ágnes: Új kényszerintézkedésünk: a távoltartás Földvári József-jubileum 2006. 23-32.

Dr. Czine Ágnes: Az európai bűnügyi együttműködés és az emberi jogok Huszonhatodik Jogász Vándorgyűlés 2007. 218-231.DUNA-MIX Nyomda Vác, 2008. június 25.

Dr. Belegi József - dr. Berkes György - dr. Czine Ágnes, dr. Kónya István: Büntetőjogi döntvénytár 1973 – 2007. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2008.

Büntetőeljárás jog – Kommentár a gyakorlat számára – I. Dr. Czine Ágnes (egyik szerző) Szerkesztő, lektor: Dr. Berkes György VIII. Fejezet, Kényszerintézkedések – 441. oldaltól 560/19. oldalig HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest

Dr. Czine Ágnes – dr. Szabó Sándor – dr. Villányi József Strasbourgi ítéletek a magyar büntetőeljárásban HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 2008.

Dr. Czine Ágnes Általános Európai Jog és az előzetes döntéshozatali eljárás Megjelenés alatt Magyar Bíróképző Akadémia (3 ív)

Dr. Czine Ágnes Bűnügyi Együttműködés a Lisszaboni Szerződés után Tizedik Magyar Jogászgyűlés Balatonalmádi 2010. június 10-12. 212-219. oldal Duna-Mix Kft. Vác 2010.

TEN YEARS OF THE „NEW” EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS 1998-2008
SITUATION AND OUTLOOK Proceedings of the Seminar 13 October 2008 Strasbourg

Johanes R. W. D. John – Powles Steven: International Criminal Practice Oxford University Press, Oxford 2003. Hynes Paul – Furlong Richard – Rudolf Nathaniel: International money laundering and terrorist financing: a UK perspective. Sweet & Maxwell Ltd. 2008.

Dános Valér: A szervezett bűnözés elemeinek megjelenése a hazai bűnözésben. Kandidátusi értekezés [Kézirat.] Bp., [Gépirat, soksz.] 1990.235, [22] lev. Bibliogr. 231-235. és a jegyzetekben

Németh Zsolt: A szervezett bűnözés és a fiatalkori bűnözés összefüggései. Kutatási zárójelentés. Kiad. a Rendőrtiszti Főiskola. Bp. Rendőrtiszti Főisk. ny. 2001. 32 p /Rendvédelmi füz. 29/2001./

A szervezett bűnözés arcai. Fiatal büntetőjogászok tanulmányai a szervezett bűnözésről. Szerk. Gellér Balázs – Hollán Miklós. Bp. Rejtjel K. 2004. 259 p. Bibliogr. egyes tanulmányok végén és szöveg között

A rendőrség és a közvélemény – A gazdaság, fekete gazdaság, a gazdasági szervezett bűnözés és a korrupció – Kodifikáció-bizonyítás – A tanúvédelem. Szerk. Domokos Andrea. [Közzéteszi a] Magyar Kriminológiai Társaság. Bp. ny. n. [soksz.] 1996. 147 p. /Kriminológiai közlemények 54./ Bibliogr. a jegyzetekben.

Kriminálpolitikai válaszok a bűnözés kihívásaira, különös tekintettel a szervezett bűnözésre és a büntetőjogi szankciórendszerre. A 4. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Győr, 2000. okt. 13-14. A Magyar Kriminológiai Társaság kiadványa. Szerk. Róth Erika. Bp. Bíbor K. 2001. 307 p. /Kriminológiai közlem. Különkiad. 200./ Bibliogr. szöveg között.

Katona Géza: Szervezett bűnözés Magyarországon. Bp. BM K. 2000. 129. [2] p

A kriminalisztika aktuális kérdései. Tanulmányok öt európai országból. Szerk. Katona Géza. Bp. BM K. 2001. 251 p. Bibliogr. egyes tanulmányok végén és a jegyzetekben

Szomora Zsolt: Az anyagi büntetőjog válaszai a szervezett bűnözésre. Európai kitekintés. Szeged, Officina Press Kft. 2004. 24, [2] p. /Acta Universitatis Szegediensis. Acta juridica et politica. Tomus 66. Fasc. 21./ Bibliogr. szöveg között. Német kiv.

BALOGH Endre: A szervezett bűnözés fenomenológiája Németországban. (Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 8/93:103-114.)

BALOGH László: Szervezett bűnözés és a korrupció (Korrupció Magyarországon. 2001. 377-383.)

BALÁZS Dezső: Az embercsempész-szervezet mint a szervezett bűnözés alapiskolája (Kriminológiai közlem. Különkiad. 2001. 95-99.)

BARABÁS Andrea Tünde: Látszat és valóság. Gondolatok a pénzmosás és forrása, a szervezett bűnözés egyes kérdéseiről. (Belügyi Szemle 7-8/2003:131-142.)

BÁRÁNDY Péter: Célszerű eszközöket választunk-e a szervezett bűnözés elleni küzdelemben? (Ügyvédek Lapja 4/2000:17-20.; Kriminológiai közlem. Különkiad. 2001. 83-88.)

BÁRD Károly: Szervezett bűnözés. A bűnüldözés és az igazságszolgáltatás nemzetközi összehangolása.(Börtönügyi Szemle 4/95:1-8.)

BEDO Csaba: A korrupció és a szervezett bűnözés elleni feladatok az EU-csatlakozás jegyében. (Belügyi Szemle 10/98:101-110.) (Belügyi Szemle 7-8/97:72-75.)

BÉKÉSI Tihamér: Szervezett bűnözés elleni nemzetközi szerződések.(Kiad. a Rendőrtiszti Főiskola. Bp. Rendőrtiszti Főisk. ny. 2002. 38 p. /Rendvédelmi füz.23/2002./)

BENCZE József: "Szervezet ellen csak szervezettel lehet felvenni a harcot". (Belügyi Szemle 11/2001:46-65.)

BLASKÓ Béla (szerk.): Büntetőjogi és Kriminológiai tanulmányok (Bp., 2003.; Rendvédelmi füzetek 2003/23.)

BORAI Ákos: Gondolatok a prostitúció kezelését szolgáló egyes közigazgatási szabályokról, azok értelmezéséről, érvényesüléséről.(Országos Rendőr-Főkapitányság. Tájékoztató 9/99:1-8.)

BORAI Ákos: A maffia-ellenes törvény előkészítéséről. (Főiskolai Figyelő 2/99:90-103.)

BORAI Ákos: Kommentár a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvénynek a prostitúció kezelését szolgáló egyes rendelkezéseihez. (Magyar* Közigazgatás 12/99:682-089.)

BORAI Ákos: Konceptió a szervezett bűnözés elleni fellépés eredményességét javító, büntetőszabályokat érintő intézkedésekről. 1-2. r (Országos Rendőr-Főkapitányság. Tájékoztató 1/97:6-13., 3-4/97:12-20.)

BORAI Ákos: A szervezett bűnözés büntetőjogi kérdései (Főiskolai Figyelő Plusz. A Rendőrtiszti Főiskola tudományos folyóirata 3-4/93:387-397.Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 5/92:12-20.)

BORAI Ákos-BÖRÖCZ Helga-EÖRDÖGH Árpád-VAS Gizella: A magyarországi szervezett bűnözés elleni jogi szabályozás eredményei; a szabályozás további irányai (Kriminológiai közlem. Különkiad. 2001. 241-300.)

BORAI Ákos: Szervezett bűnözés Kelet- és Közép-Kelet-Európában - ahogy az Európa Tanács látja. [Nemzetközi konferencia. Szófia, 1996. dec. 12-14.] (Országos Rendőr-Főkapitányság. Tájékoztató 2/98:3-12.)

BORBÉLY Gyula: Siracusai élménybeszámoló. [Büntetőjogi kollokvium, 1997. szept. 21-28.] (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 3/98:65-81.)

BOROS László: Nyomozóhivataltól nyomozóhivatalig. Egy koncepció metamorfózisai. (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 5/98:14-15.)

BÓCZ Endre: Az ügyészség szerepe Magyarországon a szervezett bűnözés elleni harcban (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 4/97:17-25.)

BÓCZ Endre: A szervezett bűnözés néhány problémájáról. (Belügyi Szemle 11/2001:3-16.;Földvári József-jubileum. 2001. 187-205.)

BÓCZ Endre: A szervezett bűnözésről és a bűnszervezet fogalmáról (Györgyi Kálmán jubileum. 2004. 79-101.)

BÓCZ Endre: "Egy államügyész vallomása..." A szervezett bűnözés elleni küzdelem ügyészi tapasztalatai Magyarországon. (Belügyi Szemle 7-8/97:11-22.)

BÓCZ Endre: Organised crime and money laundering in the Hungárián Penal Code and practice. (Bűnözés új tendenciái. 2004. 97-100.)

BÓCZ Endre: Transnational organised crime - some theoretical and practical questions. (Magyar Rendészet 5-6/2000:3-9.)

CSONKA Péter: Combatting economic and organised crime: The Council of Europe perspective. (Horváth-émlékkönyv. 1997. 289-327.)

CZENCZ Zoltán: A támogatói cselekmény alakulása a századunkban. A bűnszervezet támogatója (Szervezett bűnözés. 2004. 226-259.)

CSÓTI György: Szervezett bűnözés, kábítószer-bűnözés, illegális migráció a közép- és kelet-európai régióban. (Belügyi Szemle 7-8/97:51-63.)

DAUBNER Gabriella: Reflections on organised crime (PhD tanulmányok. 4. köt. 2005. 29-45.)

DÁNOS Valér: A szervezett bűnözés definiálásának néhány problémája. Belügyi Szemle 7/89:21-30.)

DÁNOS Valér: A szervezett bűnözés elemeinek megjelenése a hazai bűnözésben. Kandidátusi értekezés [Kézirat Bp. [Gépirat, soksz.] 1990³, [22] lev. Bibliogr.23'f-235. és a jegyzetekben.

DÁNOS Valér: A szervezett bűnözés kialakulásának néhány etimológiai kérdése (Belügyi Szemle 11/90:25-32.)

DÁNOS Valér: A szervezett bűnözés néhány elméleti és gyakorlati kérdése. (Főiskolai Figyelő Plusz. A Rendőrtisztviselői Főiskola tudományos folyóirata 1/90:23-34.)

DÁNOS Valér: Szervezett bűnözés (Bűnözés. 1996.211-225.)

DÉRI Pál: A szervezett bűnözés esélyei. (Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 11/93:13-17.)

DOMOKOS Andrea (szerk.): A rendőrség és a közvélemény - A gazdaság, fekete gazdaság, a gazdasági szervezett bűnözés és a korrupció - Kodifikáció-bizonyítás - A tanúvédelem. [Közvetési a] Magyar Kriminológiai Társaság. Bp. ny. n. [soksz.] 1996. 147 p. /Kriminológiai közlemények 547 Bibliogr. a jegyzetekben.

EÖRDÖGH Árpád: Az Európai Unióhoz való csatlakozás várható előnyei és hátrányai a szervezett bűnözés és az ellene történő fellépés területén (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 6/98:24-28.; Belügyi együttműködés. 1998. 121-148.)

EÖRDÖGH Árpád: Az Európai Unióval folytatott rendőri együttműködés és szervezett bűnözés elleni fellépés (Belügyi Szemle 3/2000:101-112.)

EÖRDÖGH Árpád: Rendőri együttműködés a szervezett bűnözés elleni fellépésben. (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 6/98:29-35.)

FEJES Péter: A szervezett bűnözés és az ellene folytatott harc - Svájcban. (Belügyi Szemle 2/95:109-113.)

FINSZTER Géza-IRK Ferenc: Gazdasági-társadalmi változások, a bűnözés új kihívásai. Szervezett bűnözés Kelet-Közép-Európában, az Európai Unió peremén (Krim. tanúim. 38. köt. 2001. 11-59.)

FÜLÖP Sándor: A szervezett bűnözés ismérvei, a szervezett bűnözés elleni harc New Jersey államban (Ügyészségi Értesítő 2/93:36-38.)

GAAL Gyula: Szervezett embercsempészes Magyarországon (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények 2002.)

GARAM Judit: Nemzetközi összefogás a szervezett és gazdasági bűnözés elleni harcban. (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 4/97:75-81.)

GÁL István László: A pénzmosás. ([Közrem.] Kóhalmi László. Lezárva: 2003. nov. 30. Bp. KJK-Kerszöv, 2004. 199 p./Büntetőjog./ Bibliogr. 195-198. és szöveg között.)

GELLER Balázs József: Gondolatok a büntetőjog jelentőségéről a szervezett bűnözés elleni fellépéssel kapcsolatban (Szervezett bűnözés. 2004. 11-45.)

GERA Antal: Az idő nem minden törvénymódosítást igazolt. [Büntető eljárásjog.] (Belügyi Szemle 3/96:70-76.)

GORZA Edina: Tanúvédelem és szervezett bűnözés. (Belügyi Szemle 7-8/97:23-37.)

GYÖRGYI Kálmán: A szervezett bűnözés és a pénzmosás elleni fellépés jogi lehetőségei a Magyar Köztársaságban (Közjegyzők Közlönye 1/2000. 3-7.)

HADAS László: A szervezett bűnözés gazdasági veszélyei Fejlesztés és Finanszírozás 2/2004:71-77.

HOLLAN Miklós: A büntetési tételek növelése szervezett elkövetés esetén (Szervezett bűnözés. 2004. 182-225.)

HORVÁTH András: A szervezett bűnözés néhány gyakorlati tapasztalata. (Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 10/94:3-7.)

IRK Ferenc (szerk.): Kriminológiai tanulmányok XXXVIII. (Bp., Országos Kriminológiai Intézet 2001.)

IRK Ferenc: Szervezett bűnözés - veszély a régió fiatal demokráciáira. (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 2/98:13-16.)

IRK Ferenc-BARABAS Andrea Tünde: Gazdaság, bűnözés, gazdasági bűnözés, szervezett

bűnözés, szervezett gazdasági bűnözés.(1. r. = Krim. tanúim. 38. köt. 2001. 60-87., 2. [r.] = Krim. tanúim. 39. köt. 2002. 9-36.)

KATONA Géza: A magyarországi szervezett bűnözés kutatásának módszertani kérdéseiről.[Tanácskozás. Balatonföld vár, 1993. jún. 9.] (Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 9/93:33-39.)

KATONA Géza: A nemzetközi szervezett bűnözés magyarországi tevékenységével kapcsolatos kérdésekről (Kriminológiai közlem. 49. sz. 1994. 82-89.)KATONA Géza: Szervezett bűnözés Magyarországon. (Bp. BHK. 2000. 129, [2] p.)

KELEMEN Katalin: Bevándorlók és szervezett bűnözés Olaszország és Kelet-Közép-Európa viszonyában, különös tekintettel Magyarországra, Csehországra és Lengyelországra. (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 5/2003:5-32.; Jogi tanúim. 2005. 177-196.)

KEREZSI Klára (szerk.): A büntetés-végrehajtási intézetekben folyó munkáltatás problémái. -A büntető igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának alapkérdései. - A szervezett bűnözés. - Emberi jogok, emberi kötelezettségek és a bűnözés. - A kábítószerkérdés társadalmpolitikája a rendszerváltás előtt és után [A Magyar Kriminológiai Társaság tudományos ülésein elhangzott előadások és hozzászólások .nov. 17., 1993. dec. 3., 1994. febr. 11., 1994. márc. 18. , 1994. máj. 13.]Bp. ny. n. [soksz.] 237 p. /Kriminológiai közlemények 49./ Bibliogr. a jegyzetekben.

KERTÉSZ Imre: A szervezett bűnözés és a büntetőjog harmonizációja az Európai Unióban (Igazságügyi együttműködés. 1997. 87-111.)

KERTÉSZ Imre: A szervezett bűnözés terjedelme. (Magyar Tudomány 8/2001:909-920.;Kriminológiai közlem. Különkiad. 2001. 69-82.)

KIS László: Beszámoló "A szervezett bűnözés elleni küzdelem Magyarországon" c. konferenciáról. [Budapest, 2003. febr. 15.] (Magyar Jog 7/2003:446-448.)

KRÁNITZ Mariann: A prostitúció és a szervezett bűnözés. A magyarországi prostitúció tablója a 20.század végén (Rubicon. Történelmi folyóirat 6/98:4-7.)

KRÁNITZ Mariann: Korrupció - szervezett bűnözés (Krim. tanúim. 32. köt. 1995. 82-113.)

LAJTÁR István: Módosuló szabályok a szervezett bűnözés ellen. (Börtönügyi Szemle 3/99:32-41.)

LAMMICH, Siegfried: A szervezett bűnözés elleni küzdelem Kelet-Európa országaiban a titkos, operatív nyomozási eljárások példáján (Kriminológiai és Kriminálisztikai Tanulmányok XXXIII. 1996., Bp. 224-245. o.)

NÉMETH Zsolt: A szervezett bűnözés és a fiatalkori bűnözés összefüggései. Kutatási zárójelentés (Kiad. a Rendőrtiszti Főiskola. Bp. Rendőrtiszti Főisk. ny. 2001. 32 p. /Rendvédelmi füz.29/2001./)

NÉMETH Zsolt: Visszaesés, karrierbűnözők, szervezett bűnözés (Büntetőjogi tanúim. 2003. 105-123.)

ROHÁCSNÉ DICZKÓ Marianna: Az embercsempészet mint szervezett bűnözői jelenség Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (Bírák Lapja. A Magyar Bírói Egyesület folyóirata 2/2002:39-45.)

RÓTH Erika (szerk.): Kriminálpolitikai válaszok a bűnözés kihívásaira, különös tekintettel a szervezett bűnözésre és a büntetőjogi szankciórendszerre.(A 4. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Győr, 2000. okt. 13-14. A Magyar Kriminológiai Társaság kiadványa. Bp. Bíbor K. 2001. 307 p. /Kriminológiai közlem. Különkiad. 2000./ Bibliogr. szöveg között.)

SZABÓ Géza: A szervezett bűnözés elleni küzdelemről. (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 4/99:49-73.)

SZABÓ Győző - NAGY Gábor (szerk.): A korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, valamint a tanúvédelem az Európa Tanács és az Európai Unió keretében (Emberi Jogi Füzetek. A Bíróság Határozatok Melléklete 4/99:3-68.)

SZOMORA Zsolt: Az anyagi büntetőjog válaszai a szervezett bűnözésre. Európai kitekintés. (Szeged, Officina Press Kft. 2004. 24, [2] p. /Acta Universitatis Szegediensis. Acta juridica et politica. Tomus 66. Fasc. 21./ Bibliogr. szöveg között. Német kiv.)

SZOCS Árpád László: Szervezett bűnözés vagy terrorizmus. (Belügyi Szemle 12/99:120-131.)

TILK Ferenc: A szervezett bűnözés leküzdésére irányuló német törvénycsomag (OrgKG) bemutatása (Szervezett bűnözés. 2004. 164-173.)

TÓTH Mihály: A szervezett bűnözés néhány történeti és gyakorlati kérdése. (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 3/98:9-12.)

VÁRADI Erika: Szervezett bűnözés. - A hétköznapi erőszak megelőzése. [Nemzetközi konferencia. Bécs, 1995. okt. 5-10.] (Belügyi Szemle 3/97:115-120.)

VARGA Sándor: Szervezett bűnözés Magyarországon: bűncselekmények az ásványolaj-forgalmazásban. Tájékoztató jelentés egy tudományos kutatásról. (Főiskolai Figyelő. Különszám 1996. 7-39.)

VASS Ferenc: Az emberkereskedelem és az embercsempészés összefüggései a szervezett bűnözéssel (Kiad. a Rendőrtiszti Főiskola. Bp. Rendőrtiszti Főisk. ny. 2002. 30 p. /Rendvédelmi füz.10/2002./)

VÉGVÁRI Réka: XVI. Nemzetközi Büntetőjogi Kongresszus. Budapest, 1999. szept. 5-11. (Magyar Jog 3/99:190-192.)

VIDÉKINÉ FARKAS Anikó: A francia rendőrség szervezett bűnözés és pénzmosás elleni fellépése Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 6/96:104-108.

VIDÉKINÉ FARKAS Anikó: A német rendőrség szervezett bűnözés elleni fellépése (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 4/96:66-71.)

VIDUS Tibor: A Nemzetbiztonsági Hivatal feladatai a feketegazdaság elleni fellépésben. (Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 5/95:14-22.)

VÓKÓ György: A büntetés-végrehajtás szerepe a szervezett bűnözés elleni küzdelemben (Kriminológiai közlem. Különkiad. 2001. 39-49.)

VÓKÓ György:A szervezett bűnözés hatásának jelei (Börtönügyi Szemle 3/99:24-31.) [A szervezett bűnözés elleni fellépés. A Nemzetközi Büntetőjogi Társaság kongresszusáról. Budapest, 1999. szept. 5-11.] Princzinger Péter interjúja] Bárd Károlylyal [és az eljárásjogi

szekcióban megvitattott határozat-tervezet]. (Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 11/99:13-17.)A szervezett bűnözésről és a kábítószer-kereskedelemről. Nyerges Lajos [interjúja] Tonhauser Lászlóval.(Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium folyóirata 6/92:59-63.)

Európában a kábítószer- és szervezett bűnözés elleni harc terén való fokozott együttműködésről. Berliini nyilatkozat. [1994.](Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 6/94:74-77.)

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem a svájci büntetőjogban, különös tekintettel a nemzetközi instrumentumok implementációjára. In: Prudentia Iuris Gentium Potestate: Ünnepi tanulmányok Lamm Vanda tiszteletére, 2010. 225-237 p

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem az angol büntetőjogban. In: Magyar Jog 5/2010: vol. 57.299-

Fehér Lenke: Nemzetközi szervezett bűnözés - nemzetközi emberkereskedelem. In: Prudentia Iuris Gentium Potestate: Ünnepi tanulmányok Lamm Vanda tiszteletére, 2010. 117-131 p

Anderson, Bridget - O'Connell-Davidson, Julia: Keresletfüggő-e az emberkereskedelem. In: Esély. Társadalom- és szociálpolitikai folyóirat

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem tényállása az osztrák büntetőjogban. In: Állam- és Jogtudomány 4/2009: vol. 50.499-535.

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem tényállásának jogharmonizációja az ENSZ és az Európai Unió keretében. In: Studia in honorem Árpád Erdei, 2009. 67-76 p

Györfi Éva - Gyurkó Szilvia - Solt Ágnes: Emberpiac. A Magyarországot érintő nemzetközi emberkereskedelem társadalmi, kriminológiai jellemzői. Kézikönyv. Szerk. Gyurkó Szilvia - Virág György. Közzéteszi az ESZTER Alapítvány. Bp. ny. n. 2009. 127 p. Bibliogr. 123-124. (Eszter könyvek)

Fehér Lenke: Az emberkereskedelem áldozatára vonatkozó alapelvek a nemzetközi dokumentumokban. In: Acta Humana. Emberi jogi közlemények 1-2/2009: vol. 20.130-145.

Hollán Miklós: Quality labels for travel agencies to prevent trafficking in human beings. In: Studia iuridica Caroliensia, 2008. 77-87 p

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem tényállásának jogharmonizációja az ENSZ keretében. In: Állam- és Jogtudomány 4/2008:457-471.

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem tényállásának jogharmonizációja az Európai Unióban. In: Büntetőjogi Kodifikáció (2/2008:22-26)

Fehér Lenke - Hollán Miklós - Végváry Réka: Nemzetközi emberkereskedelem. Szerk. Fehér Lenke. Kiad. a MTA Jogtudományi Intézet. Bp. MolnART ny. 2008. 269 p. Bibliogr. szöveg között és a jegyzetekben. Angol kiv. (MTA Jogtudományi Intézeti közlemények 22.)

Fehér Lenke: Emberkereskedelem Magyarországon. In: Nemzetközi migráció. Nemzetközi kockázatok, 2008. 425-445 p

Fehér Lenke: Nemzetközi migráció, embercsempészet, emberkereskedelem. In: Nemzetközi migráció. Nemzetközi kockázatok, 2008. 235-282 p

Fehér Lenke: Az emberkereskedelem elleni nemzetközi fellépés főbb állomásai. In: Acta Humana. Emberi jogi közlemények 1-2/2008:14-36.

Nemzetközi migráció. Nemzetközi kockázatok. Szerk. Póczik Szilveszter - Dunavölgyi Szilveszter. Bp. HvgOrac Lap- és Könyvk. 2008. 486 p. 1 CD mell. Bibliogr. egyes tanulmányok végén és szöveg között.

Somssich Gabriella: Magyarország erőfeszítései az emberkereskedelem elleni küzdelemben. In: Pécsi határőr tudományos közlemények. 8, 2007. 29-37 p

Kiripovszky Csaba: Az emberkereskedelem és a szervezett bűnözés kapcsolata a prostitúció tükrében. In: Pécsi határőr tudományos közlemények. 8, 2007. 75-81 p

Hrabovszki Zoltán - Kenéz Andrea: Az emberkereskedelem bűncselekményének bírói gyakorlata a nemzetközi szabályozás tükrében. In: Rendészeti Szemle. A Belügyminisztérium

Hollán Miklós: Az emberkereskedelem büntetési rendelkezése a nemzetközi instrumentumok tükrében. In: Állam- és Jogtudomány 2/2007:273-287.

Hollán Miklós: Feasibility of European quality labels for marriage bureaux to prevent trafficking in human beings. In: Studia iuridica Caroliensia, 2007. 95-103 p

Gilányi Eszter: A nőkereskedelem visszaszorítására szolgáló hazai és nemzetközi megoldások. In: Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára 2-3/2007: vol. 11.86-91.

Fehér Lenke: A prostitúció szabályozásának európai modelljei. In: Állam- és Jogtudomány 4/2006:523-542.

Albrecht, Hans-Jörg: Trafficking in humans. The phenomenon, theory and criminal law based responses. In: Bizonyítékok, 2006. 9-29 p

Fehér Lenke: A nemzetközi emberkereskedelem. In: Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 3/2005:49-52.

Fehér Lenke: Illegális migráció, embercsempészet, emberkereskedelem. In: Kriminológiai tanulmányok. 42. köt., 2005. 210-233 p

Fehér Lenke: Az emberkereskedelem fogalmi megközelítésének néhány kérdése. In: Wiener A. Imre-jubileum, 2005. 115-126 p

Kovács Attila: Az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelem Magyarországon az Európai Unióhoz való csatlakozás fényében. In: *Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat* 5/2004:17-26.

Fehér Lenke: Towards a comprehensive European policy against trafficking in human beings. In: *Harmonised criminal law in the EU, 2004. 91-106 p*

Copic, Sanja: Trafficking in people and legislation in Serbia and Montenegro. In: *Bűnözés új tendenciái, 2004. 254-265 p*

Kézikönyv az emberkereskedelemről. Szerk. Fehér Lenke. 1. köt. Általános ismeretek és módszertan. 2. köt. Igazságszolgáltatás és közigazgatás. 3. köt. Rendvédelmi szervek. 4. köt. Civil szervezetek. Kiad. [a] Nemzetközi Migrációs Szervezet budapesti regionális képviselete. Bp. ny. n. 2004. 128, 47, 71, 55 p.

Hyland, D. K: Emberkereskedelem-embercsempészet. In: *Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat* 1/2002:53-61.

Fehér Lenke: A migrációval kapcsolatos büntetőjogi tényállások. Migráció, prostitúció, emberkereskedelem. In: *Kriminológiai közlem. 60. sz., 2002. 113-124 p*

Hollán Miklós: Az emberkereskedelemre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás. In: *Publicationes doctorandorum juridicorum. Tomus 1. Fasc. 9., 2001. 239-283 p*

Fehér Lenke: International efforts against trafficking in human beings. In: *Acta Juridica Academiae Scientiarum Hungaricae* 3-4/2000:181-198.

Diós Éva - Pap, Z: Nőkereskedelem Közép- és Kelet-Európából Hollandiába. In: *Belügyi Szemle* 2/1999:102-107. Fehér Lenke: Prostitúcióra kényszerítés, emberkereskedelem. In: *Belügyi Szemle* 3/1998:32-38.

Eördögh Árpád: Az Európai Unióhoz való csatlakozás várható előnyei és hátrányai a szervezett bűnözés és az ellene történő fellépés területén. In: *Collega. Szakmai folyóirat joghallgatók számára* 6/1998:24-28.

Pálffy Géza: A rabkereskedelem és rabtartás gyakorlata és szokásai a XVI-XVII. századi török-magyar határ mentén. Az oszmán-magyar végvári szokásjog történetéhez. In: *Fons. Forráskutatás és történeti segédtudományok* 1/1997:5-78.

Fehér Lenke: Nemzetközi törekvések az emberkereskedelem ellen. In: *Kriminológiai közlem. 55. sz., 1997. 26-42 p*

Fehér Lenke: Nemzetközi emberkereskedelem. In: *Acta Humana. Emberi jogi közlemények* 26/1997:57-65.

Kránitz Mariann: Nemzetközi erőfeszítések a prostitúció visszaszorítására. In: Kriminológiai tanulmányok. 29. köt., 1992. 109-130 p

Reich Péter Cornél: A nemzetközi nőkereskedelem meggátlásáról. [2.r.]. In: Bűnügyi Szemle 4/1914: vol. 2.178-188.

Reich Péter Cornél: A nemzetközi nőkereskedelem meggátlásáról. [1.r.]. In: Bűnügyi Szemle 3/1913: vol. 2.119-128.

Ngozi Ezelio, Joy: Trafficking in persons, especially women and children in Poland. - Emberkereskedelem, különös tekintettel a nőkre és gyermekekre Lengyelországban. In: Polish Legal Journal

Rittossa, Dalida: Trafficking of minors in Croatia: present situation. - Kiskorúakkal való kereskedelem Horvátországban: a jelenlegi helyzet. In: European Journal of Crime Criminal Law and Criminal Justice 2009. vol. 17. no. 2. 137-164. p.

Krieg, Sarah H: Trafficking in human beings: The EU approach between border control, law enforcement and human rights. - Emberkereskedelem: a közösségi megközelítés valahol a határellenőrzés, a törvény végrehajtása és az emberi jogok között. In: European Law Journal 2009. vol. 15. no. 6. 775-790. p.

Tieferbrun, Susan - Edwards, Christie J: Gendercide and the cultural context of sex trafficking in China. - A nemi hovatartozás miatti gyilkosságok és a nemi alapú [ember] kereskedelem kulturális összefüggései Kínában. In: Fordham International Law Journal ,2009. vol. 32. no. 3. 731-780. p.

Mattar, Mohamed Y: Comparative models of reporting mechanisms on the status of trafficking in human beings. - Az emberkereskedelem helyzetéről szóló jelentési mechanizmusok összehasonlító modelljei. In: Vanderbilt Journal of Transnational Law 2008. vol. 41. no. 5. 1355-1415. p.

Merzon, Sonia: Extraterritorial reach of the trafficking victims protection act. - Az emberkereskedelem áldozatainak védelméről szóló törvény területen kívüli hatálya. In: The George Washington International Law Review 2007. vol. 39. no. 4. 887-917. p.

Baker, Katrina Lynne: Don't forget the family: A proposal for expanding immediate protection to families of human trafficking survivors. In: Fordham International Law Journal ,2007. vol. 30. no. 3. 836-872.

Meyer, Silke: Trafficking in human organs in Europe. A myth or an actual threat. - Az emberi szervkereskedelem Európában. Mítosz vagy tényleges veszély. In: European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice 2006. vol. 14. no. 2. 208-229. p.

Munro, Vanessa E: Stopping traffic? A comparative study of responses to the trafficking in women for prostitution. - Az [ember]kereskedelem megállítása? Összehasonlító tanulmány a prostitúciós célú nőkereskedelemre adott válaszokról. [Nagy-Britannia, Ausztrália, Hollandia, Svédország.]. In: The British Journal of Criminology 2006. vol. 46. no. 2. 318-333. p.

Gallagher, Anne: Recent legal developments in the field of human trafficking: a critical review of the 2005 European Convention and related instruments. - A legújabb jogi fejlemények az emberkereskedelem területén: a 2005. évi európai egyezmény és a kapcsolatos eszközök kritikai elemzése. In: European Journal of Migration and Law 2006. vol. 8. no. 2. 163-189. p.

Obokata, Tom: Trafficking of human beings as a crime against humanity: Some implications for the international legal system. - Az emberkereskedelem, mint az emberiség elleni bűncselekmény: néhány következtetés a nemzetközi jogrendszer számára. In: The International and Comparative Law Quarterly 2005. vol. 54. no. 2. 445-458. p.

Antonopoulos, Georgios A - Winterdyk, John A: Techniques of neutralizing the trafficking of women. A case study of an active trafficker in Greece. - A nőkereskedelem semlegesítésére való technikák. Esettanulmány egy aktív görögországi [ember]kereskedőről. In: European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice ,2005. vol. 13. no. 2. 136-147. p.

Smartt, Ursula: Human trafficking: Simply a European problem. - Emberkereskedelem: csak európai probléma. In: European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice ,2003. vol. 11. no. 2. 164-177. p.

Struensee, Vanessa von: Sex trafficking: A plea for action. - Szexkereskedelem: felhívás cselekvésre. In: European Law Journal, 2000. vol. 6. no. 4. 379-407. p.

Twomey, Patrick: Europe's other market. Trafficking in people. - Európa másik piaca. Emberkereskedelem. In: European Journal of Migration and Law ,2000. vol. 2. no. 1. 1-36. p.

Trafficking in people: The Human Rights dimension. - Emberkereskedelem: az emberi jogi szempontok. In: Transnational Organized Crime 1998. vol. 4. no. 3-4. 243-250. p.

Williams, Phil: Trafficking in women and children: A market perspective. - Nő- és gyermekkereskedelem: Piaci kilátások. In: Transnational Organized Crime ,1997. vol. 3. no. 4. 145-170. p.

Williams, Phil: Human commodity trafficking: An overview. - Emberkereskedelem: Áttekintés. In: Transnational Organized Crime ,1997. vol. 3. no. 4. 1-10. p.

Turnbull, Penelope: The fusion of immigration and crime in the European Union: Problems of cooperation and the fight against the trafficking in women. - A bevándorlás és a bűnözés összeolvadása az Európai Unióban: Az együttműködés problémái és a nőkereskedelem elleni harc. In: Transnational Organized Crime 1997. vol. 3. no. 4. 189-213. p.